

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2003-2004

30 januari 2004

BULLETIN VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN

INHOUDSOPGAVE

I. VRAGEN VAN DE VLAAMSE VOLKSVERTEGENWOORDIGERS EN ANTWOORDEN VAN DE MINISTERS (Reglement artikel 81, 1, 2, 3, 5 en 7)

A. Vragen waarop werd geantwoord binnen de reglementaire termijn	Blz.
Bart Somers, minister-president van de Vlaamse regering	1415
Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme	1415
Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming	1417
Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie	1426
Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken	1450
Gilbert Bossuyt, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie	1466
Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking	1494
Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	1525
Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government	1562
Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport	1566
B. Vragen waarop werd geantwoord na het verstrijken van de reglementaire termijn	
Renaat Landuyt, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme	1571
Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen	1574
Patricia Ceysens, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government	1577
Marino Keulen, Vlaams minister van Wonen, Media en Sport	1583

II. VRAGEN WAARVAN DE REGLEMENTAIRE TERMIJN VERSTREKEN IS EN WAAROP NOG NIET WERD GEANTWOORD (Reglement artikel 81, 6)

Nihil

III. VRAGEN WAARVAN DE REGLEMENTAIRE TERMIJN VERSTREKEN IS MET TEN MINSTE TIEN WERKDAGEN EN DIE OP VERZOEK VAN DE VRAAGSTELLERS WERDEN OMGEZET IN VRAGEN OM UITLEG (Reglement artikel 81, 4)

Nihil

REGISTER 1588

**I. VRAGEN VAN DE VLAAMSE
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS EN
ANTWOORDEN VAN DE MINISTERS
(Reglement artikel 81, 1, 2, 3, 5 en 7)**

**A. Vragen waarop werd geantwoord binnen de
reglementaire termijn**

BART SOMERS

MINISTER-PRESIDENT
VAN DE VLAAMSE REGERING

**Vraag nr. 25
van 12 december 2003
van de heer CARL DECALUWE**

*Ministerie Vlaamse Gemeenschap – ICT-infra-
structuur*

Binnen verscheidene departementen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap is er een tekort aan geoptimaliseerde ICT-infrastructuur (ICT : informatie- en communicatietechnologie). Zo bijvoorbeeld moeten personeelsleden vaak werken met verouderde pc's waarbij vaak een connectie op het intra- en/of internet ontbreekt.

Graag zou ik de minister hierover enkele vragen willen stellen voor de departementen die onder zijn/haar bevoegdheid vallen.

1. In welke mate beantwoordt de ICT-infrastructuur aan de noden van de departementen ?

Hoe groot is de vraag van de departementen en in welke mate wordt hieraan voldaan ?

2. Kan de minister meedelen wat de verhouding is van het beschikbare aantal pc's en het informatieverwerkend personeel ? Klopt het bijvoorbeeld dat in sommige gevallen personeelsleden een verouderde pc moeten delen ?

3. In welke mate worden verouderde soft- en hardware geoptimaliseerd en vervangen ?

Welke zijn de criteria om tot vervanging of optimalisering over te gaan ?

4. Inzake ICT, in welke mate wordt het personeel hiervoor opgeleid ?

5. Kan de minister meedelen welke budgetten jaarlijks worden vrijgemaakt voor de optimali-

sering van de ICT-infrastructuur en de opleiding van het personeel terzake ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan alle ministers (Somers vraag nr. 25, Landuyt nr. 28, Vanderpoorten nr. 41, Van Mechelen nr. 44, Van Grembergen nr. 58, Bossuyt nr. 116, Sannen nr. 67, Byttebier nr. 44, Ceysens nr. 30, Keulen nr. 46).

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

RENAAT LANDUYT

MINISTER VICE-PRESIDENT
VAN DE VLAAMSE REGERING,
VLAAMS MINISTER
VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME

**Vraag nr. 22
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN**

*Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen –
Ecologie*

Zie :
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken
Vraag nr. 43
van 25 november 2003
van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen
Blz. 1452

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

**Vraag nr. 25
van 5 december 2003
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN**

WIS-palen – Brussel

Naar verluidt is er in Brussel slechts één WIS-paal (Werkinformatiesysteem) ter beschikking van de werkzoekenden, met name in de hoofdzetel van de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB).

Totnogtoe zouden de Brusselse overheden weigeren om de palen te laten plaatsen in openbare ruimten, of het nu kantoren van de Brusselse Gewestelijke Dienst voor Arbeidsbemiddeling (BGDA) of andere ruimten betreft.

1. Kan de minister dit bevestigen ?
2. Is er terzake al overleg geweest en zo ja, wat is de stand van zaken ?
3. Staan er WIS-palen in de Vlaamse gemeenschapscentra in Brussel en zo neen, waarom niet ?

Antwoord

Ondanks het belang van de WIS-terminals als kanaal om informatie in verband met jobs en opleidingen te verspreiden, moet er rekening mee worden gehouden dat dit niet het enige kanaal is. De WIS-terminals zijn immers complementair aan het internet. Het is dankzij deze combinatie van diverse kanalen (terminals, website, servicelijn en contactdiensten) dat de VDAB als enige de totaliteit van werkzoekenden kan bereiken.

Het internet heeft de laatste jaren een enorme groei gekend. De VDAB-site heeft ten opzichte van de andere jobsites een zeer sterke positie ingenomen en vestigt constant nieuwe records op het gebied van bezoekersaantallen :

10/2001 : 401.051
 10/2002 : 747.548
 10/2003 : 1.194.144

Het internet is ook niet gebonden aan enige grens of taalwetgeving en de Brusselse werkzoekenden kunnen op die manier zonder beperkingen de uitgebreide VDAB-databanken consulteren.

Bij de aanvang van het WIS-project in 1994 is er overleg geweest in het college Leidend Ambtenaren, dat de publieke bemiddelingsdiensten over-

koepelt, in verband met een mogelijke samenwerking. Om institutionele redenen is deze samenwerking er niet gekomen. Arbeidsbemiddeling is immers een regionale bevoegdheid.

Een ander struikelblok was en is nog steeds de taalwetgeving. VDAB-toestellen plaatsen op locaties van de BGDA of andere locaties in het Brussels blijft door de tweetalige vereiste van deze locaties onmogelijk.

Aantal WIS-palen in Brussel

- VDAB : centrale dienst : 2
- VDAB : Training & Opleiding Anderlecht : 1
- VDAB : Regionale Dienst Beroepsopleiding Brussel – Wetstraat : 1

Deze twee opleidingscentra ontvangen dagelijks enkele honderden cursisten.

Faciliteitengemeenten

VZW De Rand

Linkebeek : 1

Sint-Genesius-Rode : 1

Wemmel : 1

Wezembeek-Oppem : 1

Momenteel zijn er naar aanleiding van de besluiten van de Nationale Werkgelegenheidsconferentie nieuwe contacten met onder andere de BGDA om de samenwerking en de interregionale mobiliteit te versterken. Van VDAB-zijde is er bereidheid om WIS-terminals te plaatsen in gebouwen van de Vlaamse overheid mits er aan een aantal voorwaarden wordt voldaan :

- 1) de locaties moeten voldoende gefrequenteed worden door de doelgroep ;
- 2) de bevoegde administraties stemmen in met de plaatsing van een toestel ;
- 3) er worden financiële afspraken gemaakt.

MARLEEN VANDERPOORTEN

VLAAMS MINISTER
VAN ONDERWIJS EN VORMING

Vraag nr. 30
van 21 november 2003
van de heer GILBERT VAN BAELEN

Hoger onderwijs – Buitenlandse studenten

In Observant 9 van 30 oktober 2003 (een tijdschrift van de Universiteit Maastricht) verscheen een artikel met de volgende boodschap :

"De Universiteit van Maastricht wil van haar Euronale karakter af en wil internationaal worden door een breed, internationaal wervingsbeleid. Echt internationaal is de universiteit immers nog niet. Weliswaar steeg het percentage buitenlanders in de afgelopen 6 jaar van 6,6 % naar 20,5 %, maar men krijgt vooral buitenlanders uit Duitsland en België over de vloer (1931 van de 2321 studenten die op 1/12/02 daar studeerden). Er bestaan nu ambitieuze plannen om meer nationaliteiten naar Maastricht te trekken en het streefpercentage uit het strategisch programma 2002-2005 te halen ; oorspronkelijk stond dit op 25 %, maar het managementteam heeft dit getal verhoogd naar 35 % Europese, niet-Nederlandse studenten. De universiteit wil in ieder geval de werving centraal gaan regelen door er een speciale afdeling voor op te richten. Niet alleen het wervingsverhaal moet beter, maar ook de werkelijkheid er achter zoals goede huisvesting, goede vervoersverbindingen, erkenning van het Universiteit Maastricht-diploma in het thuisland, sportfaciliteiten en verblijfsvergunningen. Men wil ook onderzoeken welke factoren in welke landen belangrijk zijn voor aankomende studenten."

1. Hoeveel procent buitenlandse studenten studeren er aan de Vlaamse universiteiten en hogescholen en vanwaar zijn deze studenten afkomstig ?
2. Welke initiatieven nemen de Vlaamse universiteiten en hogescholen om dit percentage te verhogen ?
3. Is er onderzoek verricht naar de factoren die meespelen om dit percentage te verhogen ?

Antwoord

1. In het academiejaar 2002 en 2003 waren er in totaal 71.625 hoofdinschrijvingen aan de Vlaam-

se *universiteiten*. Het gaat om inschrijvingen in de academische basisopleidingen, voortgezette academische opleidingen, academische initiële lerarenopleidingen, doctoraatsopleidingen en doctoraten. Daarvan waren er 5.741 of 8,02 % met niet-Belgische nationaliteit.

Als **bijlage** vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een tabel met hun nationaliteit.

In het academiejaar 2002 en 2003 waren er in totaal 99.772 hoofdinschrijvingen aan de Vlaamse *hogescholen*. Het gaat om inschrijvingen in de basisopleidingen en initiële lerarenopleidingen. Daarvan waren er 2.309 of 2,31 % met niet-Belgische nationaliteit.

Als **bijlage** vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een tabel met hun nationaliteit.

2. Eerst en vooral valt op te merken dat een efficiënt beleid rond internationale mobiliteit op de eerste plaats gebaseerd moet zijn op doelstellingen die met kwaliteit te maken hebben, veeleer dan met kwantiteit.

Internationale uitwisseling werpt immers de meeste vruchten af indien zij ingepast is in een ruimer project van de internationalisering van de curricula en de onderwijspraktijk van de betrokken hogeronderwijsinstellingen.

In deze context is het ook belangrijk dat niet alleen studenten worden uitgewisseld, maar ook docenten en ander personeel, opdat de meerwaarde van de uitwisseling een meer bestendig en structureel karakter krijgt en niet beperkt blijft tot het concrete individu dat de ervaring heeft opgedaan van een buitenlands studieverblijf.

Internationale mobiliteit in het hoger onderwijs is dus geen loutere zaak van het optrekken van getallen en percentages. In sommige gevallen, meestal gesitueerd op het niveau van de initiële opleidingen, kan precies het ontmoedigen van bepaalde vormen van mobiliteit om redenen van kwaliteitsbewaking gerechtvaardigd zijn. Dit geldt zeker als blijkt dat de keuze voor Vlaanderen als studiebestemming wordt ingegeven door een numerus clausus of anderssoortig gebrek aan studieplaatsen in eigen land, of indien op een bepaalde Vlaamse instelling de buitenlandse studenten te veel uit hetzelfde land of dezelfde geografische regio afkomstig zijn.

Kortom : instellingen, en met hen de overheid, zullen steeds een keuze moeten maken m.b.t.

het profiel van de buitenlandse student die men wil aantrekken.

In Vlaanderen neemt de aanwezigheid van buitenlandse studenten en docenten gestadig toe. Significant zijn bijvoorbeeld de cijfers van buitenlandse studenten die in het kader van een Erasmus-uitwisseling aan een Vlaamse universiteit of hogeschool studeerden. Over de afgelopen vijf jaar zijn de aantallen verdubbeld. De toename is vooral gesitueerd bij studenten afkomstig uit Oost-, Centraal- en Zuid-Europa. Het is trouwens een feit dat het Vlaams hoger onderwijs actief deelneemt aan allerlei Europese netwerken en onze instellingen vaak optreden als partners of coördinatoren van allerlei samenwerkingsprojecten in het kader van EU-programma's in het algemeen.

Ook de mondiale dimensie neemt toe in het Vlaams hoger onderwijs. Men stelt ook vast dat de belangstelling voor deelname aan de intercontinentale consortia die in het kader van het nieuw op te starten programma Erasmus Mundus zullen worden opgericht, zeer groot is bij onze Vlaamse instellingen. Bij de proefprojecten die ter voorbereiding van dit programma werden gecoördineerd door de Europese Universiteitenassociatie waren opvallend veel Vlaamse instellingen betrokken.

De universiteiten voeren al langer een beleid om hun – vooral postinitieel – opleidingsaanbod aantrekkelijk te maken voor buitenlandse studenten. Bij de hogescholen is dit proces voor het merendeel van de opleidingen wat later op gang gekomen, maar het bewustzijn groeit. De samenwerking met universiteiten binnen de associaties zal dit proces enkel maar versnellen en zal zeker ook de internationale aantrekkelijkheid van de Vlaamse hogescholen voor buitenlandse studenten en ook docenten versterken.

De instrumenten die de universiteiten en hogescholen aanwenden om hun internationale uitstraling te vergroten, zijn zeer uitgebreid.

Er is eerst en vooral het aanbod zelf dat meer en meer wordt geïnternationaliseerd. Vlaamse universiteiten en hogescholen sluiten meer en meer partnerschappen voor ontwikkeling van opleidingsmodules en programma's met buitenlandse instellingen. Meer en meer cursussen en postgraduate opleidingen worden in een wijd verspreide taal, meestal het Engels, aangeboden. De huidige taalregeling in het nieuwe structuurdecreet speelt hierop in en houdt daar-

bij een goede balans tussen het respect voor de linguïstische diversiteit en het faciliteren van de uitwisseling op dat niveau waar in Vlaanderen de meeste buitenlandse studenten terecht komen. Bovendien zijn sinds het universiteitendecreet van 1991 en het hogescholendecreet van 1995 alle wettelijke obstakels opgeheven voor rekrutering van buitenlandse docenten.

Het decreet van 4 april 2003 voorziet in de mogelijkheid van een dubbeldiploma met buitenlandse universiteiten en hogescholen onder welbepaalde voorwaarden. Zo moeten de studenten onder meer ten minste één derde van het opleidingsprogramma gevolgd hebben in de andere instelling. Het decreet voorziet ook in de mogelijkheid van het organiseren van gezamenlijke opleidingen met buitenlandse universiteiten en hogescholen en de uitreiking van een gezamenlijk diploma. Ten slotte is er de mogelijkheid dat de universiteiten met een buitenlandse universiteit een dubbeldiploma of een gezamenlijk diploma van doctor uitreiken na de openbare verdediging van een proefschrift.

Promotie van het Vlaams hoger onderwijs gebeurt in toenemende mate door gerichte informatiecampagnes al dan niet in samenwerking met de overheid. De brochure "Higher education in Flanders", die tot stand kwam via samenwerking tussen Naric, VLIR en Vlhora, en de aanwezigheid op de jaarlijkse EAIE-beurs van overheid en Vlaams hogeronderwijsveld zijn hier geslaagde voorbeelden van.

(*Naric : National Academic Recognition Information Centres ; VLIR : Vlaamse Interuniversitaire Raad ; Vlhora : Vlaamse Hogescholenraad ; EAIE : European Association for International Education – red.*)

Ten slotte is de kwaliteit van het internationaal onthaal op onze instellingen zeker verbeterd, zowel op logistiek vlak als door het aanbieden van taalcursussen Nederlands voor buitenlandse studenten.

3. Uit wat boven werd opgemerkt, blijkt dat voor het verhogen van de aantrekkelijkheid verschillende aspecten meespelen : opleidingen afgestemd op een internationaal publiek, informatie en communicatie, ...

Ook is een gedetailleerd inzicht in de wettelijke en andere obstakels voor internationale mobiliteit noodzakelijk om een gericht beleid te voeren.

De Vlhora heeft in de periode 1999-2000 twee onderzoeken verricht die de punten van aantrekkelijkheid van het Vlaams hogescholeonderwijs en de obstakels voor buitenlandse studenten aan het licht trachten te brengen.

Uit de bevraging bleek dat de kwaliteit van het onthaal van buitenlandse studenten op de instelling hierbij een zeer belangrijke rol speelde.

Bijlage 1 – Academiejaar 2002-2003 – Universitair onderwijs

Basisopleidingen, voortgezette academische opleidingen, academische initiële lerarenopleidingen, doctoraatsopleidingen en doctoraten

Hoofdschrijvingen van studenten niet-Belgische nationaliteit

Nationaliteit	Aantal
Nederlandse	1.456
Chinese	690
Nigeriaanse	171
Indische	159
Duitse	136
Amerikaanse	133
Italiaanse	119
Marokkaanse	119
Viëtnameese	116
Griekse	109
Poolse	107
Roemeense	99
Spaanse	99
Kameroense	91
Rusland (Federatie van)	83
Iraanse	80
Turkse	77
Franse	75
Bulgaarse	74
Britse	66
Indonesische	63
Kongolese (Kinshasa; ex-Zaire)	58
Keniaanse	57
Bengaalse	54
Ethiopische	53
Hongaarse	44
Filippijnse	42
Egyptische	41
Mexicaanse	40
Tanzaniaanse	40
Canadese	39
Ghanese	32
Oegandese	32
Zuid-Afrikaanse	32
Braziliaanse	30

Nationaliteit	Aantal
Columbiaanse	30
Peruaanse	30
Taiwanese	30
Australische	28
Oekraïense	28
Portugese	28
Slovaakse	28
Ecuadoriaanse	26
Nepalese	25
Burundische	24
Pakistaanse	24
Albanese	23
Israëlische	23
Zambiaanse	23
Cubaanse	22
Joegoslavische (Servië-Montenegro)	22
Argentijnse	21
Iraakse	21
Japanese	21
Zuid-Koreaanse	21
Algerijnse	20
Ierse	19
Syrische	18
Tsjechische	18
Boliviaanse	17
Chileense	17
Palestijnse	17
Finse	16
Oezbeekse (Rep.)	16
Wit-Russische (Bielorusland)	16
Noorse	15
Rwandese	15
Surinaamse	15
Thaise	15
Kroatische	13
Litouwse	13
Kazachse (Rep.)	11
Srilankaanse	11
Armeense	10
Georgische	9
Luxemburgse	9
Oostenrijkse	9
Zimbabweanse	9
Kirgische (Rep.)	8
Tunesische	8
Zweedse	8
Estlandse	7
Maritaanse (Eil.)	7
Moldavische (Rep.)	7
Sloveense (Rep.)	7
Soedanese	7
Deense	6
Kongolese (Brazzaville)	6
Letlandse	6
Libische	6

Nationaliteit	Aantal	Nationaliteit	Aantal
Venezolaanse	6	Malinese	2
Bosnisch-Herzegovinse	5	Mongoolse	2
IJslandse	5	Namibische	2
Jordaanse	5	Saoedische	2
Libanese	5	Togolese	2
Ivoriaanse	4	Trinidadse	2
Macedonische (Ex.-Joeg.)	4	Uruguayaanse	2
Maleise	4	Bhutaanse	1
Panamese	4	Guatemalaanse	1
Politiek vluchteling	4	Guinese	1
Zwitserse	4	Haïtaanse	1
Burkinese	3	Kiribatische	1
Cypriotische	3	Laotische	1
Myanmarese	3	Malawische	1
OVN-vluchteling	3	Maltese	1
Sierra Leoonse	3	Mauretaanse (Mauretanië)	1
Afghaanse	2	Nicaraguaanse	1
Azerbeidzjaanse (Rep.)	2	Nigerese	1
Beninse	2	Papoeaanse	1
Botswaanse	2	Paraguayaanse	1
Cambodjaanse	2	Singaporese	1
Costaricaanse	2	Somalische	1
Eritrese	2	Tadzjiekse (Rep.)	1
Gambiaanse	2	Tonga	1
Guyanese	2		
Jamaicaanse	2	Totaal	5.741

(OVN : *Organisatie van de Verenigde Naties – red.*)

Bijlage 2 – Academiejaar 2002-2003 – Hogescholenonderwijs

Nederlandstalige en Franstalige studenten

Hoofdinschrijvingen

Basisopleidingen en initiële lerarenopleidingen

Europese Unie	Land van herkomst	M	V	T
Geen lidstaat	Afghaanse	5	3	8
	Albanese	1	9	10
	Algerijnse	4	2	6
	Amerikaanse	10	8	18
	Angolese		1	1
	Argentijnse	4	1	5
	Armeense	4	6	10
	Australische		1	1
	Bengaalse	1		1
	Boliviaanse		1	1
	Bosnisch-Herzegovinse	3	4	7
	Braziliaanse		6	6
	Burundische	1		1
	Canadese	1	3	4
	Chileense	9	6	15
	Chinese	78	76	154

Europese Unie	Land van herkomst	M	V	T
	Columbiaanse	2	5	7
	Costaricaanse	2	1	3
	Cubaanse	1	3	4
	Ecuadoriaanse	1	3	4
	Egyptische	2		2
	Ethiopische	1		1
	Filippijnse		3	3
	Georgische	2		2
	Ghanese	3	2	5
	Guatemalaanse	2		2
	IJslandse		3	3
	Indische	2	5	7
	Indonesische	5	2	7
	Iraakse	2	1	3
	Iraanse	14	5	19
	Israëlische	5	3	8
	Jamaicaanse		1	1
	Japanese	17	43	60
	Joegoslavische (Servië-Montenegro)	16	14	30
	Jordaanse	1		1
	Kaapverdische	1		1
	Kameroense	4		4
	Kazachse (Rep.)	8	7	15
	Keniaanse	1	5	6
	Kirgische (Rep.)	2	3	5
	Kongolese (Brazzaville)	1	3	4
	Kongolese (Kinshasa, ex-Zaire)	9	5	14
	Kroatische	1	2	3
	Libanese	2	1	3
	Macedonische (Ex-Joeg.)		1	1
	Maleise	2	2	4
	Marokkaanse	92	80	172
	Mauritiaanse (Eil.)		3	3
	Mexicaanse	7	4	11
	Moldavische (Rep.)	3	1	4
	Mongoolse		2	2
	Mozambikaanse	1		1
	Nepalese	3	2	5
	Nigeriaanse	3	1	4
	Noorse	2	1	3
	Oekraïense (Rep.)	6	24	30
	Oezbeekse (Rep.)	6	11	17
	Palestijnse	1		1
	Panamese		1	1
	Paraguayaanse	1	1	2
	Peruaanse	3	2	5
	Russische (Federatie van)	22	43	65
	Rwandese	6	2	8
	Senegalese	6	1	7
	SHAPE	1	1	2
	Srilankaanse		2	2
	Surinaamse		2	2
	Syrische	2	1	3
	Tadzjiekse		1	1
	Taiwanese		3	3

Europese Unie	Land van herkomst	M	V	T
	Thaise		1	1
	Togolese	1		1
	Tunesische	3	1	4
	Turkmeense (Rep.)	2	1	3
	Turkse	36	25	61
	Venezolaanse		4	4
	Viëtnamese	2	2	4
	vluchteling van Cambodjaanse herkomst		1	1
	vluchteling van Iraanse herkomst	4		4
	vluchteling van Oezbeekse herkomst		1	1
	vluchteling van Rwandese herkomst	1		1
	Wit-Russische (Bielorusland)		7	7
	Zuid-Afrikaanse	3	5	8
	Zuid-Koreaanse	4	10	14
	Zwitserse		6	6
	Totaal	451	503	954
Kandidaat-lidstaat 2007	Bulgaarse	14	16	30
	Roemeense	4	17	21
	Totaal	18	33	51
Kandidaat-lidstaat	Estlandse		3	3
	Hongaarse	8	6	14
	Letlandse	2	4	6
	Litouwse	3	5	8
	Poolse	13	30	43
	Slovaakse	2	5	7
	Sloveense (Rep.)	1		1
	Tsjechische	2	2	4
	Totaal	31	55	86
Lidstaat	Belgische	45.241	52.222	97.463
	Britse	13	11	24
	Deense	1	3	4
	Duitse	28	55	83
	Finse	1	6	7
	Franse	52	44	96
	Griekse	4	11	15
	Ierse	1		1
	Italiaanse	41	55	96
	Luxemburgse	1	4	5
	Nederlandse	303	489	792
	Oostenrijkse	2	9	11
	Portugese	6	11	17
	Spaanse	30	34	64
	Zweedse	1	2	3
	Totaal	45.725	52.956	98.681
	Eindtotaal	46.225	53.547	99.772

Aantal Belgische studenten : 97.463

Aantal buitenlandse studenten : 2.309

Totaal : 99.772

Percentage buitenlandse studenten aan de Vlaamse hogescholen : 2,31 %

**Vraag nr. 31
van 25 november 2003
van mevrouw NIKI DE GRYZE**

Onderwijsbrochure – Taalgebruik

In het Stedelijk Wijkcentrum in Gent, namelijk op het Rerum Novarumplein, liggen gratis brochures ter beschikking van de bezoekers. Een van die uitgaven is uitsluitend in het Turks opgesteld. Het enige Nederlands dat erin te vinden is, is het volgende : "Deze brochure is een vertaling uit het Nederlands" en : "www.ond.vlaanderen.be/publicaties". Het betreft dus blijkbaar een publicatie van de Vlaamse Gemeenschap.

Deze brochure lijkt me in strijd met de taalwetgeving.

Tegen soortgelijke uitgaven werd echter reeds herhaaldelijk een klacht ingediend bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Maar deze commissie adviseert steeds dat dergelijke klachten ongegrond zijn. Het zou mogen "in uitzonderlijke omstandigheden" of "voor specifieke doelgroepen". Aldus zou mogen worden afgeweken van de taalwet en zouden publicaties in het Turks kunnen als er maar "vertaling" bijstaat.

1. Is deze eentalige Turkse brochure in strijd met de taalwetgeving ?
2. Is de Vaste Commissie voor Taaltoezicht bevoegd om afwijkingen op de taalwet toe te staan ?

Antwoord

1. Er werd tegen anderstalige overheidspublicaties inderdaad al meermaals een klacht ingediend bij de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Even veel malen wordt op die klachten geantwoord dat het toegestaan is dat publicaties die gericht zijn op specifieke doelgroepen, worden gepubliceerd in een andere taal dan die welke de wet voorschrijft.

De Vaste Commissie voor Taaltoezicht deed al in 2000 een uitspraak over een publicatie van de Vlaamse Gemeenschap – departement Onderwijs in het Turks en Arabisch. Dit werd toen geoorloofd geacht op voorwaarde dat boven de anderstalige tekst het woord "vertaling" wordt vermeld.

2. De Vaste Commissie voor Taaltoezicht werd opgericht met toepassing van artikel 60 van het KB van 18 juli 1966 op het gebruik van de talen in bestuurszaken, en de bevoegdheden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht staan omschreven in datzelfde KB van 18 juli 1966.

Vragen over de werking en de bevoegdheid van deze commissie behoren tot de bevoegdheid van de federale regering.

**Vraag nr. 32
van 25 november 2003
van de heer JOS STASSEN**

Rookverbod in scholen – Stand van zaken

Naar aanleiding van resolutie nr. 600 (2000-2001) (Stuk 600 (2000-2001) – Nr. 1) betreffende het na te streven algemeen rookverbod in de Vlaamse instellingen voor leerplichtonderwijs, heeft de minister als volgt gereageerd in haar Beleidsbrief Onderwijs en Vorming (Stuk 903 (2001-2002) – Nr. 1) :

"Momenteel wordt een initiatief voorbereid waarin enerzijds de aandacht van de schoolbesturen gevestigd wordt op de bestaande regeling inzake roken op school en anderzijds een aanbeveling wordt gedaan om dit rookverbod uit te breiden tot de gehele school. Dit komt neer op een interne afspraak om het wettelijk rookverbod te verscherpen."

1. Hoever staat het initiatief om de aandacht van de schoolbesturen te vestigen op de bestaande regeling inzake roken op school ?
2. Hoever staat het initiatief om een aanbeveling te doen om dit rookverbod uit te breiden tot de gehele school ?
3. Het is de bedoeling om het rookverbod uit te breiden tot de gehele school.

Is het dan ook de bedoeling om voor het personeel een algemeen rookverbod in te voeren in alle ruimten van de school ?

Is het de bedoeling om iedereen die gebouwen van die school betreedt een rookverbod op te leggen ?

Antwoord

1. Er werden in Klasse voor ouders en voor leerlingen verschillende artikels gepubliceerd in verband met roken. Daarin wordt de zaak doorgaans niet vanuit zijn juridische aspecten besproken, maar vooral vanuit het oogpunt van gezondheid. Wat de juridische aspecten van het roken op school betreft, verwijzen we naar het koninklijk besluit (KB) van 15 mei 1990 tot het verbieden van het roken in bepaalde openbare plaatsen.
2. Het KB van 15 mei 1990 tot het verbieden van het roken in bepaalde openbare plaatsen bepaalt dat het verboden is te roken in gesloten plaatsen die toegankelijk zijn voor het publiek en die deel uitmaken van inrichtingen of gebouwen waar kinderen of jongeren op schoolgaande leeftijd worden opgevangen, gehuisvest of verzorgd of waar onderwijs en/of beroepsopleiding worden verstrekt. Er zijn op dit ogenblik nog geen initiatieven genomen om een aanbeveling te doen om het rookverbod uit te breiden tot de niet-gesloten plaatsen binnen de school. Er is daarover nog geen contact geweest met de federale regering, maar ik zal hierover binnenkort contact opnemen met mijn federale collega.

Ik ben echter van mening dat de uitbreiding van een rookverbod voor personeelsleden in open ruimten, waar dat volgens het KB nu nog kan, bij voorkeur gebeurt via lokale afspraken. Op die manier is een dergelijke beslissing het resultaat van personeelsoverleg, wat de kans op een effectieve toepassing vergroot.

3. Een uitbreiding van het rookverbod voor personeelsleden tot alle open ruimten lijkt me, zoals hierboven uiteengezet, minder opportuun dan een beslissing binnen de sociale overlegstructuren op school, waardoor het draagvlak van de beslissing wordt versterkt. Het wettelijk rookverbod van het KB van 1990 richt zich tot iedereen, en dus zijn ook derden die een school betreden, aan dat rookverbod onderworpen.

Vraag nr. 33
van 25 november 2003
van de heer JACKY MAES

Voormalige HISS-lokalen De Haan – Bestemming

De Hogeschool West-Vlaanderen (departement Vesalius-HISS) gebruikte enkele jaren geleden nog enkele lokalen aan de Koninklijke Baan naast het Zeepreventorium in De Haan. De lokalen staan nu leeg en waren eigendom van de vroegere Autonome Raad voor het Gemeenschapsonderwijs (ARGO).

De VZW De Broedkasse werd opgericht met als doel het oprichten van een bovengemeentelijk jongerencultuurcentrum (zie statuten als **bijlage**). VZW De Broedkasse zou graag deze lokalen willen huren en in gebruik nemen om een jeugdhuiswerking in De Haan te kunnen opstarten. Voor deze VZW zijn eventuele geplande bestemmingswijzigingen of een afbraak in de verdere toekomst geen probleem. Voor hen komt het erop aan zo snel mogelijk dit lokaal in gebruik te kunnen nemen, ook al is het maar tijdelijk. Om een dergelijke jeugdhuiswerking te kunnen opstarten, is een onderkomen van groot belang. Indien zij in deze gebouwen terecht zouden kunnen, zouden zij tijdens het eerste werkjaar voortzoeken naar een definitief onderkomen. Hiervoor zal worden samengewerkt met het gemeentebestuur in het kader van het jeugdbeleidsplan.

1. Wat is de bestemming van de voormalige HISS-lokalen in De Haan ?
2. Bestaat de mogelijkheid dat deze lokalen worden verhuurd, eventueel in afwachting van een definitieve bestemming ?

Zo ja, komt een vereniging als De Broedkasse in aanmerking ?

Antwoord

Het Hoger Instituut voor Sociale Studiën (HISS), Koninklijke Baan 5 in 8420 De Haan, fuseerde met zes andere autonome instellingen voor hoger onderwijs met volledig leerplan tot de Hogeschool West-Vlaanderen. Overeenkomstig artikel 14, § 1 van het decreet van 13 juli 1994 betreffende de hogescholen in de Vlaamse Gemeenschap kon een hogeschool vanaf het academiejaar 1999-2000 een vestiging slechts in stand houden indien deze vestiging ten minste 200 financierbare studenten telde. De vestiging De Haan van de Hogeschool West-Vlaanderen behaalde deze norm niet en werd geleidelijk, met ingang van het academiejaar 1999-2000, afgebouwd.

Het Hoger Instituut voor Sociale Studiën was een vrije, gesubsidieerde onderwijsinstelling. Deze gebouwen zijn nog steeds eigendom van de VZW

Zeepreventorium, Koninklijke Baan 5 in De Haan. De gebouwen werden door de VZW Zeepreventorium ter beschikking gesteld voor het organiseren van onderwijsactiviteiten. De ARGO sloot met de VZW Zeepreventorium een overeenkomst af voor het gebruik van de lokalen zolang er onderwijsactiviteiten werden georganiseerd.

1. De School voor Buitengewoon Secundair Onderwijs Zeelyceum gebruikt vanaf het schooljaar 2001-2002 deze lokalen als klaslokalen. Het gebruik van deze lokalen door een secundaire school maakt het voorwerp uit van een nieuwe overeenkomst tussen de ARGO en de VZW Zeepreventorium.
2. De lokalen zijn geen eigendom van de ARGO maar van de VZW Zeepreventorium. De VZW Zeepreventorium kan de Vlaamse volksvertegenwoordiger nadere informatie verstrekken in verband met de definitieve bestemming van het gebouw.

Uit door ons ingewonnen informatie zou blijken dat de VZW De Broedkasse momenteel een, zij het voorlopige, oplossing heeft gevonden door het gebruik van leegstaande panden.

(De in vraag vermelde bijlage ligt ter inzage bij het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement, dienst Schriftelijke Vragen – red.)

Vraag nr. 35
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie

Zie :
 Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken
 Vraag nr. 43
 van 25 november 2003
 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen
 Blz. 1452

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

Vraag nr. 36
van 28 november 2003
van de heer ERIK MATTHIJS

Don Bosco Internaat St.-Denijs-Westrem – DIGO-subsidiëring

In juni 1998 werd door het Don Bosco Internaat, Kortrijksesteenweg 1025, 9051 Sint-Denijs-Westrem, een dossier ingediend voor de renovatie van de keuken en eetzaal van de school en internaat. De motivering voor de renovatie was :

- a) het verbeteren van de functionaliteit en het rendement van de huidige keukeninstallaties ;
- b) de veiligheid, in het bijzonder de brandveiligheid, van de gebruikers waarborgen in de keukens en eetzaal ;
- c) beantwoorden aan de huidige normen van hygiëne en de Eetwareninspectie ;
- d) komen tot een algemene functionele verbetering en minimaal comfort.

Dit dossier, dat in 1998 al als dringend werd omschreven, werd meermaals geactualiseerd. De school probeert ondertussen met bescheiden middelen het minimale comfort aan te bieden, in afwachting van een goedkeuring vanuit de Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs (DIGO).

In het regeerakkoord werd echter veel meer beloofd : een verfraaiing van het onderwijspatrimonium en aantrekkelijke schoolgebouwen. Hier gaat het in essentie niet om verfraaiing, maar om brandveiligheid, hygiëne en functionele verbeteringen.

1. Wat is de stand van het dossier ?
2. Wanneer kan de school over de noodzakelijke middelen beschikken ?

Antwoord

Het dossier van het Don Bosco Internaat in Sint-Denijs-Westrem is ingeschreven op de wachtlijst van DIGO met indieningsdatum 30 juni 1998. Het subsidiedossier zal normaliter aan de raad van bestuur van DIGO (waarin o.a. ook vertegenwoordigers van de netten zitting hebben) ter goedkeuring worden voorgelegd in de eerste helft van 2004. De principiële goedkeuring geeft het startsein om het ingediende project te realiseren.

Indien dus de raad van bestuur van DIGO haar goedkeuring geeft aan dit infrastructuurproject worden de middelen vastgelegd. Hierna dient de bouwheer DIGO een ontwerp- en gunningdossier toe te sturen. De werkwijze voor de samenstelling van deze dossiers is terug te vinden in de brochure "Bouwen met DIGO" of op de website. Na de goedkeuring van het gunningdossier mag het schoolbestuur de aannemer in kennis stellen van de toewijzing en kunnen de werken starten. Een eerste aanvraag tot uitbetaling gebeurt na de indiening van de eerste vorderingsstaat.

De concrete timing (na de hierboven vermelde goedkeuringsprocedure) is afhankelijk van het indienen van dit ontwerp en de aanbesteding.

DIRK VAN MECHELEN

VLAAMS MINISTER
VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
RUIMTELIJKE ORDENING,
WETENSCHAPPEN EN
TECHNOLOGISCHE INNOVATIE

Vraag nr. 33
van 21 november 2003
van de heer ANDRE-EMIEL BOGAERT

Belastingdruk – Stand van zaken

Vrij recentelijk, namelijk pas op 10 juni 2003, diende ik een vraag om uitleg in omtrent de gestegen belastingdruk en de verhoogde lokale belastingen versus de aangekondigde belastingverlaging, hierbij onder meer uitgaande van de op dat ogenblik bekende cijfers van het INR (Instituut voor de Nationale Rekeningen) enerzijds en de verhoging van de lokale belastingen anderzijds. De minister gaf hierop een zeer omstandig en gemotiveerd antwoord, waarbij werd verwezen naar het Laffer-effect (bepaalde tariefverhogingen die inkomsten genereren), naar het feit dat heel wat maatregelen pas later in de tijd effect sorteren en dat de vermelde cijfers wel degelijk zouden bewijzen dat het beleid van belastingverlagingen niet alleen virtueel, maar ook reëel de belastingdruk zou verlagen. De minister gaf verder een punctuele opsomming van de meeste federale en gewestelijke fiscale beslissingen die tot een verlaging van de belastingdruk zouden moeten leiden (Handelingen Commissievergadering nr. 4 van 1 juli 2003).

In mijn vraagstelling ging ik toen uit – zoals dit thans opnieuw het geval is – van enerzijds de perceptie van de burgers ten aanzien van de mantra van belastingverlagingen versus het niet-ondervinden ervan op het terrein, en anderzijds de nuchtere cijfers van onder meer de OESO, waaruit een gestegen belastingdruk zou moeten blijken. Thans worden burgers en parlement andermaal geconfronteerd met nieuw cijfermateriaal van de OESO, waaruit blijkt dat België in 2002 op de ranglijst van de hoogste belastingdruk van de vierde naar de derde plaats is opgerukt. Terwijl de meeste rijke landen hun fiscale en parafiscale druk verlaagden, verhoogde ons land – dixit OESO – de belastingdruk van 45,8 tot 46,2 % van het BBP (bruto binnenlands product). Hetzelfde rapport van de OESO stelt dat de rijke landen in 2002 voor het tweede jaar op rij de belastingdruk verlaagden. In de EU viel de gemiddelde belastingdruk terug van 41 tot 40,5 %, terwijl deze in België steeg met 0,4 %.

Deze stijging van de belastingdruk zou geen verrassing mogen zijn, omdat ons eigen INR reeds in mei laatstleden meedeelde dat de fiscale en parafiscale druk in 2002 tot een recordhoogte was toegenomen (van 45,3 % in 1999 naar 46,2 in 2002). Het wegvallen van de speciale factoren (vertraagde werking van de loonindexering en van de stijging van de reële lonen en de herclassificatie van de openbare omroepen), alsmede de verlaging van de personenbelasting zullen in 2003 normaliter leiden tot een lichte daling van de fiscale en parafiscale druk. Specialisten terzake stellen echter dat deze vermindering van de belastingdruk onvoldoende zal zijn om de stijging van de drie vorige jaren ongedaan te maken.

Dit is het virtuele en tegelijkertijd reële verschil tussen woord en daad. Het oude adagium dat meer werk de belastinginkomsten doet stijgen, zodat er dus eigenlijk geen sprake zou zijn van verhoogde belastingdruk, heeft blijkbaar afgedaan. De actieve welvaartsstaat, die zichzelf genereert door economische voorspoed, wordt meer en meer vervangen door de realistische welvaartsstaat, waarbij werk de allerhoogste prioriteit verdient, veel meer dan de electorale mantra van belastingverlaging. Dat het federale budget onhoudbaar wordt, is inmiddels een publiek geheim. Dat de gewesten – Vlaanderen op kop – het heel wat beter doen, is het eveneens. Dat het Stabiliteitspact door Vlaanderen wordt rechtgehouden, geeft zelfs de minister toe. Wordt het dan niet de hoogste tijd om het pad van de slogans te verlaten en de weg van de eerlijke assertiviteit in te slaan ?

Voorbeelddossiers als Ford Belgium bewijzen dag na dag dat er meer aan de hand is dan het verlagen van fiscale druk. We beleven duidelijk een structureel probleem dat de diepste vezels van ons sociaal-economisch systeem raakt. Het heeft dan ook geen zin om de problemen van verkiezing naar verkiezing te verdoezelen, telkens hopende dat er op mondiaal, Europees, federaal en/of gewestelijk niveau wel een mirakeloplossing zal worden gevonden.

Op het gevaar af dat de minister gemakshalve zal verwijzen naar zijn antwoord van 1 juli laatstleden, maar formeel verwijzende naar de sindsdien gewijzigde sociaal-economische omstandigheden en naar de laatste cijfers van de OESO, meen ik toch dat ik als lid van het Vlaams Parlement er goed aan doe de problematiek te actualiseren via volgende vraagstelling.

1. Hoe valt het beleid van de opeenvolgende aangekondigde belastingverlagingen op federaal en gewestelijk niveau te rijmen enerzijds met de blijkbaar blijvende stijging van de belastingdruk en anderzijds met het cijfermateriaal van de OESO, Europa en het INR, waaruit telkens een verdere stijging van de fiscale en parafiscale druk blijkt ?
2. Heeft de minister het aandeel van Vlaanderen (in min of meer) in de gestegen fiscaliteit berekend, rekening houdende met de door hem op 1 juli laatstleden vermelde elementen en de sindsdien gewijzigde situatie ?
3. Ten slotte, hoe komt het dat de deels terechte goednieuwsshow van de Vlaamse regering inzake daling van de belastingdruk in cijfers nooit overeenkomt met de opeenvolgende openbaar gemaakte cijfers van de EU, het INR en de OESO ?

Antwoord

Ik heb reeds bij vorige gelegenheden mijn appreciatie uitgedrukt voor de diepgang waarmee de Vlaamse volksvertegenwoordiger zijn initiatieven voorbereidt. Ik doe dit nu ook.

Niettemin meen ik toch grotendeels te moeten verwijzen naar mijn vorig antwoord, zelfs al vreesde de Vlaamse volksvertegenwoordiger hiervoor in zijn vraagstelling. In mijn vorig antwoord was ik immers ook vertrokken van de vaststelling dat de belastingdruk in België opgelopen was tot 46,2 % van het BBP. De inmiddels gepubliceerde OESO-

studie bevestigt dit cijfer : ik kan er dan ook weinig nieuws aan toevoegen.

De Vlaamse volksvertegenwoordiger zal er wellicht op wijzen dat er wel degelijk een nieuw element is : België schuift van de 4de naar de 3de plaats in de rangschikking van de hoogste belastingen.

Op zich interesseert mij dergelijke rangschikking minder : het is niet omdat een land hoog scoort in één rangschikking dat de mensen die er wonen zich goed voelen. Regeringen en parlementen worden niet beoordeeld op basis van een rangschikking : zij worden beoordeeld door de mensen, die er wonen en die er zich goed voelen.

Niettemin is belastingdruk een belangrijk element hierin ; het is een belangrijke afremmer voor eigen initiatieven en dus voor verantwoordelijkheidszin. Om al die redenen ben ik de grootste voorstander van het verder verlagen van de belastingdruk in Vlaanderen en ben ik verheugd over de federale inzichten en implementaties terzake. Maar verlagen kan je op twee manieren : je doet het ondoordacht en dan krijg je inderdaad lagere belastingen, maar ook een groter te financieren deficit en dus opnieuw oplopende overheidsschulden. Een spiraalbeweging zoals in Japan, waar de schuldgraad opgelopen is tot 150 % van het BBP, lijkt mij niet de ontwikkeling die de voorkeur geniet. De andere weg is die van doordachte belastingvermindering, waarvan het effect op de vermindering van de fiscale druk minder spectaculair is, maar het maatschappelijk effect des te groter : de maatregel in verband met meeneembaarheid van de registratierechten genereert inderdaad nauwelijks effect inzake fiscale druk, maar dat betekent niet dat de stimulators tot eigendomsverwerving te verwaarlozen zou zijn, integendeel zelfs.

De Vlaamse regering kiest dus voor een doordachte weg en niet voor een spektakelweg.

Ik denk dat wij hiermee op de goede weg zijn en dat wij deze piste verder moeten uitdiepen.

Enigszins in tegenstelling met de Vlaamse volksvertegenwoordiger stel ik daarbij expliciet voorop dat Vlaanderen daarmee niet beoogt vat te hebben op de mondiale economische-maatschappelijke evoluties. Die ambitie hebben we niet : wij zijn geen Don Quichotes.

Het is overigens bijzonder risicovol te denken dat wij met absolute zekerheid de richting van de grote evoluties tijdig kunnen detecteren. Al de handboe-

ken en studies over de interneteconomie, waarin termen zoals solvabiliteit etcetera overboord werden gegooid, zijn inmiddels gedegenereerd tot merkwaardige intermezzo curiosa, zelfs al zijn vele ervan nog maar vijf jaar oud.

Thans is het "bon ton" om te spreken over de nieuwe NDC-landen. Vroeger was het predikaat NDC – newly developing countries – goed voor hoge groei, snelle verwerving en verspreiding van welvaart. Dat waren de landen waarop alle inspanningen moesten worden geconcentreerd. Thans staat het predikaat echter voor newly declining countries – landen waar de economische evolutie maar één richting kan uitgaan : die van de neergang. Japan en Duitsland zouden toonbeelden zijn van deze NDC's. Moeten we ons er nu op richten dat wij onze economische stromen zoveel mogelijk loskoppelen van deze NDC's ? Ik ben meer bescheiden : vooreerst denk ik dat wij in het geheel niet in staat zijn mondiale evoluties op ons eentje tegen te gaan. Bovendien voel ik me te bescheiden om dit nu te gaan poneren als grote waarheid. Ik hoop integendeel dat de beide voornoemde landen er wel degelijk in slagen de handboeken ongelijk te geven.

Mogelijk zal de Vlaamse volksvertegenwoordiger met dit antwoord op zijn honger blijven, maar in alle bescheidenheid durf ik wel te stellen dat ik misschien niet beoog de wereld te verbeteren, maar toch voor de mensen in Vlaanderen maximale slaagkansen probeer te genereren, en daar hoort een stimulerende, bescheiden fiscaliteit ook bij.

Vraag nr. 34

van 25 november 2003

van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Minderhedendecreet – Voortgangsrapport 2002

Het decreet etnisch-culturele minderheden bepaald dat elke minister voor zijn bevoegdheden alle genomen maatregelen die een impact hebben op de doelgroepen van het minderhedendecreet zou doorgeven.

Bedoeling was hiermee jaarlijks een voortgangsrapport te maken. Decretaal moesten de ministers dus aan de Interdepartementale Commissie voor Etnisch-Culturele Minderheden (ICEM) hun bijdrage leveren. Dit jaar worden de gegevens over 2002 niet centraal naar buiten gebracht.

Mag ik de minister vragen wat de bijdrage was voor elk van zijn bevoegdheidsdomeinen tot het rapport over 2002 ?

Antwoord

Voor het bevoegdheidsdomein Ruimtelijke Ordening is geen bijdrage geleverd tot het voortgangsrapport 2002, zoals dat gevraagd wordt door het minderhedendecreet.

Het minderhedenbeleid heeft tot doel (volgens artikel 3 van het decreet) de voorwaarden te creëren opdat :

- 1° de etnisch-culturele minderheden die zich legaal in het Nederlandse taalgebied en in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad bevinden, als volwaardige burgers kunnen deelnemen aan de Vlaamse samenleving ;
- 2° de etnisch-culturele minderheden die zich tijdelijk in het Nederlandse taalgebied en in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad bevinden, binnen de Vlaamse samenleving onthaald, opgevangen en begeleid kunnen worden met respect voor de menselijke waardigheid en de fundamentele mensenrechten.

Daaruit volgt een driesporenbeleid, bestaande uit een emancipatiebeleid, een onthaalbeleid en een opvangbeleid naar de specifieke doelgroepen die in het decreet worden bedoeld, met name allochtonen, vluchtelingen, woonwagenbewoners en etnisch-culturele minderheden.

Er werd door de Vlaamse regering geen specifieke opdracht aan de diensten van "Ruimtelijke Ordening" toegewezen om het inclusieve beleid ten aanzien van de minderheden gestalte te geven.

Artikel 8 van het minderhedendecreet stelt dat de adviesraden bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, bij de Vlaamse openbare instellingen en bij de Vlaamse Gemeenschapscommissie concrete maatregelen (moeten) nemen om de doelgroepen bij hun besluitvorming te betrekken. Zij rapporteren daarover aan de coördinerende commissie.

Voor het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening is er in het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening slechts in één adviesraad voorzien op Vlaams niveau, met name de Vlaamse Commissie voor Ruimtelijke Ordening (Vlacoro). Op 29 juni 2001 werden de leden van de commissie door de Vlaamse regering benoemd. Het besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 21 augustus 2001, met onmiddellijke inwerkingtreding. Vlacoro is een gewestelijke adviesraad voor ruimtelijke ordening. De 95 adviezen die tot nu toe door Vlacoro werden uitgebracht,

hebben alle betrekking op de opdrachten haar toegewezen ingevolge het bovenvermelde decreet, en meer bepaald in hoofdzaak de advisering over het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen en de gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Op de website van Vlacoro (www.vlacoro.be) kunnen de adviezen worden geraadpleegd.

Op verzoek van het Vlaams Parlement, de Vlaamse regering of de minister kan Vlacoro opmerkingen maken of voorstellen doen over alle aangelegenheden met betrekking tot de ruimtelijke ordening. Tot nu toe werd bij Vlacoro geen verzoek met betrekking tot ruimtelijke ordening en het inclusieve beleid ten aanzien van de minderheden ingediend.

Wat Financiën en het bevoegdheidsdomein Wetenschappen en Technologische Innovatie betreft, zijn er geen specifieke maatregelen te vermelden. De doelgroep migranten is wel één van de onderzoeksgroepen binnen het Steunpunt Gelijkekansenbeleid, één van de dertien steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek. Voor het begrotingsjaar 2002-2003 werd er een bedrag van 619.733 euro uitgetrokken voor het Steunpunt Gelijkekansenbeleid.

Vraag nr. 38
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie

Zie :
 Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken
 Vraag nr. 43
 van 25 november 2003
 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen
 Blz. 1452

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

Vraag nr. 40
van 28 november 2003
van de heer JOHAN SAUWENS

Omzendbrief inperking uitgaven – Afwijkingen

Volgens de omzendbrief van augustus 2003 die de "uitgavendrift" moet inperken, kunnen afwijkingen op blokkeringen worden aangevraagd.

Kan de minister een lijst bezorgen van de goedgekeurde afwijkingen en van de afgekeurde afwijkingen ?

Antwoord

In antwoord op zijn vraag kan ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger meedelen dat er in totaal een extra vrijgave was van 243.407.809,66 euro. De verdeling van dit bedrag naar ministers toe vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger in onderstaande tabel.

Minister	Krediet	Theoretische vrijgave	Totaal vrijgegeven	Extra vrijgegeven bedrag	Aantal vragen cat 3	Aantal vragen cat 2	Verklaring
De minister-president Bart Somers	34.683.000,00	27.746.400,00	34.230.581,22	6.484.181,22	1	1	
Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie Gilbert Bossuyt	447.906.580,00	358.325.480,00	403.560.965,82	45.235.485,82	1	0	
Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamen- werking Adelheid Byttebier	220.363.487,43	176.290.789,94	180.598.701,82	4.307.911,88	12	1	
Vlaams minister van Sport en Brusselse Aangelegenheden Marino Keulen	379.219.657,46	303.375.725,97	332.678.023,22	29.302.297,25	4	0	
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming Marleen Vanderpoorten	929.162.542,32	743.330.033,86	873.506.052,41	130.176.018,55	16	0	
Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme Renaat Landuyt	107.462.000,00	85.969.600,00	85.969.600,00	0,00	2	1	
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw Ludo Sannen	168.789.268,33	135.031.414,66	135.598.970,31	567.555,65	0	3	
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken Paul Van Grembergen	318.782.438,95	255.025.951,16	278.364.406,93	23.338.455,77	25	0	
Vlaams minister van Financiën en Begroting Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen	323.017.712,19	258.414.169,75	263.142.303,08	4.728.133,33	5	2	
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting Patricia Ceysens	284.427.000,00	227.541.600,00	226.809.370,19	-732.229,81	1	0	negatief door voorlopige blokkeringen 2e BC

Om de tabel goed te kunnen interpreteren, voeg ik hierbij een korte legende.

- (1) "Krediet" staat voor de in de begrotingstabel 2003 (inbegrepen bijbladen) gestemde vastleggingskredieten (m.a.w. zonder mogelijke saldi), die op 1/12 nog onder de beheersingsmaatregel vielen. Belangrijk te noteren is hierbij dat bij het begin van de maatregelen 8,7 miljard euro onder de beheersingsmaatregel viel ; waarvan op 1/12 5,5 miljard euro – na aanvraag – tussentijds werd vrijgesteld.
- (2) "Theoretische vrijgave" zijn de n/15^{en} die werden vrijgegeven. Het hier vermelde bedrag is 12/15^{en}.
- (3) "Totaal vrijgegeven" bevat het totaal vrijgegeven of met andere woorden het effectief vrijgegeven bedrag, en dit voor de regering op mijn voorstel, ingevolge de verbeterde thesaurietoestand, de kredieten heeft vrijgegeven.
- (4) "Extra vrijgegeven bedrag" is het verschil dat bijkomend vrij is gegeven bovenop de 12/15^{en} (= het verschil tussen totaal vrijgegeven en theoretisch vrijgegeven).
- (5) en (6) "Aantal vragen cat 3 en cat 2" heeft betrekking op de soort vrijgave. Er bestonden drie soorten vrijgave :
  - categorie 1 : wordt hier niet vermeld omdat deze categorie geen extra vrijgave inhoudt, maar betrekking heeft op een herverdeling van de beschikbare vastleggingsruimten tussen verschillende begrotingsartikelen in één programma ;
  - categorie 2 : houdt ook geen echte extra vrijgave in op ministerniveau, maar wel op programmaniveau. Deze categorie heeft betrekking op een herverdeling van de beschikbare vastleggingsruimte over programma's heen. In één programma wordt de beschikbare vastleggingsruimte ingekort, in een ander programma wordt de vastleggingsruimte vergroot ;

- categorie 3 : zijn de daadwerkelijke extra vrijgaves. Bij deze categorie kwam op ministerniveau extra vastleggingsruimte bovenop de 12/15^{en}.

Ik stip hierbij aan dat het aantal vragen onderling niet volledig vergelijkbaar is : soms zijn de vragen gecombineerd, zodat één vraag eigenlijk meerdere vragen tot afwijking behelsde ; soms hernamen de vragen vroegere vragen, omdat bijvoorbeeld de Inspectie van Financiën op de initiële voorstellen alternatieven formuleerden.

- (7) "Verklaring" : twee bedragen vereisen een specifieke uitleg. Dat er voor minister van Werkgelegenheid en Toerisme en minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting geen extra vrijgaves zijn ondanks de aanvragen, heeft te maken met respectievelijk de volledige vrijstelling van de aangevraagde artikelen zodat deze uit de berekening werden gehaald, en anderzijds een inkrimping van de initiële decretaal gestemde kredieten bij de tweede begrotingscontrole waardoor er een extra blokkering plaatsvond.

Zoals hierboven aangestipt, hadden de vragen betrekking op :

- = verhoging van het vastleggingsritme, boven het ritme voorgeschreven in de beheersingsmaatregel (1/15 per maand) ; deze verhogingen zijn in bovenvermelde tabel te vinden
- = vrijstelling van de beheersingsmaatregel : sommige basisallocaties werden extra vrijgesteld van de maatregel, omdat de beherende minister niet bij machte was het ritme ervan te beïnvloeden. Een markant voorbeeld betreft het Gemeentefonds, waarvan het stortingsritme decretaal bepaald is. Vanzelfsprekend kan een administratieve beheersingsmaatregel geen impact hebben op deze uitgavenritmes. De globale vrijstellingen zijn hierboven eveneens aangegeven.

Hierbij volgt een lijst van basisallocaties waarop de vragen betrekking hadden.

Minister	Cat 3	Cat 2
Minister-president Bart Somers	01119911	10251101
	11116101	10251102
		10251219
		12460020
Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie Gilbert Bossuyt	16311408	
	16328102	
	16331201	
	16331231	
	16336132	
	16411406	
	16417401	
Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking Adelheid Byttebier	11143313	14211202
	14033301	14221202
	14114103	
	14143404	
	14163401	
	14173424	
	14172426	
Vlaams minister van Sport en Brusselse Aangelegenheden Marino Keulen	14221224	
	16248101	
	16248102	
	17231203	
	17233203	
	17234101	
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming Marleen Vanderpoorten	13113301	
	13113302	
	13114347	
	13114467	
	13124347	
	13124467	
	13214347	
	13311208	
	13314002	
	13324128	
13324460		
Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme Renaat Landuyt	05249911	04929911
	15243401	15240101
	15243402	15240107
		15241220
		15241222
		15244107
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw Ludo Sannen		15450125
		15460120
		16121220

Minister	Cat 3	Cat 2
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken Paul Van Grembergen	14543311	
	14543322	
	14543332	
	14543334	
	14543351	
	14543352	
	14543354	
	14543360	
	14543401	
	15324301	
	16114102	
	16131291	
	16240190	
	17114103	
	17141229	
	17213308	
19911201		
19911202		
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen	12611211	12418504
	14011203	12435101
	14143401	17113303
	14551224	17123540
	15143006	
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting Patricia Ceysens	15111102	

Ten slotte vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger in onderstaande tabel de begrotingsartikelen die betrekking hebben gehad op afgekeurde aanvragen.

Minister	Categorie	Begrotingsartikels
Minister-president Bart Somers	2	11111220 11121220
Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie Gilbert Bossuyt		geen
Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking Adelheid Byttebier	3	11143301
		11143313
		14221202
		14124101
		14124101
		14173403
Vlaams minister van Sport en Brusselse Aangelegenheden Marino Keulen		10277401
		10271219
		geen
Vlaams minister van Onderwijs en Vorming Marleen Vanderpoorten	3	13211204
		13213307
		13541222

Minister	Categorie	Begrotingsartikels
Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme Renaat Landuyt		geen
Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw Ludo Sannen		geen
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken Paul Van Grembergen	3	15311203 14513307 14513305 19911209 14559911
Vlaams minister van Financiën en Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening Dirk Van Mechelen		geen
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting Patricia Ceysens		geen

Vraag nr. 41
van 28 november 2003
van de heer JOHAN SAUWENS

Investeringsontwikkeling 1995-2004 – Gegevens

Tijdens de commissiebespreking op 12 november 2003 deelde de minister een grafiek uit met betrekking tot de investeringsontwikkeling van de Vlaamse Gemeenschap in de periode 1995-2004. De grafiek zou gebruikt zijn op het jongste "bouw-overleg" (Handelingen Commissievergadering nr. 55 van 12 november 2003).

1. Kan de minister de onderliggende cijfers bezorgen ?
2. Wat is de definitie van de gegevens ?
3. Wat betekenen de afkortingen VK en VLM ?

Antwoord

Als **bijlage** bezorg ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger hierbij diverse overzichtstabellen van de investeringsontwikkeling, "Horizontaal programma I", voor de periode 1995-2004.

De cijfers worden bezorgd op het niveau "Organisatieafdeling/Programma en Basisallocatie". Tevens in miljoen BEF en in kEuro (*duizend euro – red.*). De gegevens van het investeringsprogramma zijn opgedeeld in twee luiken ; het eerste gedeelte geeft de vastleggingen per programma weer en het tweede een overzicht van de machtigingen.

De term VLM staat voor aanwending van de vastleggingsmachtiging, zoals bepaald in de begroting, en VK werd gedefinieerd voor de vastleggingen die genomen zijn op het vastleggingskrediet.

Investeringsprogramma – vastgelegd per programma

OA	PR	in mio BEF		in mio BEF		in mio BEF		in mio BEF		in mio BEF		kEuro		kEuro	
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2003	2004	VK(*)	VK(*)
		VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL	VL
01	10	106,05	63,00	66,80	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
10	10	0,00	0,00	-	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,85	-
11	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	124,00
12	10	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	10	0,00	0,00	-	-	-	-	1,65	0,04	0,12	-	0,64	810,42	-	4,00
24	10	-	-	-	-	-	-	0,00	0,00	-	-	-	-	-	-
26	10	537,73	296,31	243,00	299,63	379,58	1557,80	629,57	9810,17	30345,69	12036,00	-	-	-	-
30	10	0,00	0,00	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	1,16	-	-
32	10	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
33	20	31,80	42,60	43,20	43,40	43,50	927,20	711,14	23365,00	23799,00	21101,00	-	-	-	-
40	10	0,00	0,00	-	-	1,05	28,18	18,53	129,20	6,90	0,00	-	-	-	-
41	40	155,26	141,90	153,30	181,84	251,70	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-
41	70	19,30	19,50	19,90	20,06	31,18	45,21	41,24	929,57	964,00	978,00	-	-	-	-
42	10	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	12,00	12,00	12,00	-	-	-	-
42	20	0,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	10	34,38	31,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
43	20	82,94	43,70	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
44	50	162,26	234,27	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
45	20	-	-	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
45	50	-	-	0,00	288,19	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	-	-
49	10	-	-	-	-	-	-	-	0,00	-	-	-	-	-	-
49	20	-	-	-	101,00	102,00	103,40	105,00	2642,00	2682,00	2722,00	-	-	-	-
49	40	55,34	4,54	6,20	10,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
50	10	-	0,00	-	-	1,69	0,57	0,83	6884,22	1778,63	26,00	-	-	-	-
51	10	0,00	0,18	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51	50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
51	70	-	0,00	-	-	-	0,00	0,00	0,00	159,00	162,00	-	-	-	-
52	40	-	-	-	-	-	-	-	0,00	-	-	0,00	-	-	-
53	10	181,73	184,93	175,83	167,77	194,60	146,76	170,54	4781,00	4853,00	4926,00	-	-	-	-
54	10	-	-	-	-	-	-	-	4391,87	5215,00	5215,00	-	-	-	-
54	30	-	-	-	-	-	-	-	256,49	508,00	516,00	-	-	-	-
60	10	-	-	-	-	0,91	0,23	-	41,62	0,00	-	-	-	-	-
61	10	263,84	314,33	298,93	200,70	135,08	182,18	210,63	5658,13	5429,00	5508,00	-	-	-	-
61	20	98,39	16,36	10,30	14,80	12,30	14,87	16,08	2890,90	4490,00	5642,00	-	-	-	-

OA	PR	in mio BEF		in mio BEF		in mio BEF		in mio BEF		in mio BEF		kEuro		kEuro	
		1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	VL	VL	VL	VK(*)
61	30	0,00	20,57	20,57	18,37	14,96	15,96	22,60	1351,61	1636,00	2014,00	1636,00	2014,00		
61	40	41,70	439,27	583,51	473,22	616,99	577,92	594,84	14194,28	12008,54	11286,00	12008,54	11286,00		
61	50	-	-	530,10	537,01	598,40	574,91	559,04	13339,09	63130,00	63327,00	63130,00	63327,00		
64	50	803,20	543,96	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
62	10	396,05	500,23	538,14	156,34	386,30	163,81	159,50	6153,45	2298,00	2332,00	2298,00	2332,00		
62	20	1381,01	1469,94	1466,99	1446,60	1624,30	1954,40	2101,50	49260,86	52288,00	51437,00	52288,00	51437,00		
62	40	4841,70	3138,31	5520,12	3481,49	4585,06	11002,75	10177,04	183498,99	180906,71	245811,00	180906,71	245811,00		
63	10	193,79	201,79	199,94	165,74	156,26	163,47	161,50	4208,89	4216,00	4279,00	4208,89	4279,00		
63	20	2118,18	1718,92	388,59	83,07	1683,90	2243,82	2172,75	53528,97	50305,00	55286,00	50305,00	55286,00		
63	30	178,29	302,70	25,26	9,12	2,35	0,12	0,00	0,00	0,00	-	0,00	-		
64	10	6,40	7,95	4,29	3,26	4,23	2,30	2,55	100,00	175,00	152,00	100,00	152,00		
64	20	685,70	789,83	1156,71	1319,05	2018,70	1984,36	662,15	8423,78	82090,69	35050,00	82090,69	35050,00		
64	30	6,11	8,45	4,57	7,03	7,48	5,28	7,06	58,43	186,00	189,00	58,43	189,00		
64	40	11,20	11,30	11,45	11,30	11,50	11,35	12,20	289,67	290,00	294,00	289,67	294,00		
64	50	-	-	193,67	211,45	372,09	378,59	416,03	9818,06	3218,00	3399,00	9818,06	3399,00		
64	60	-	-	-	-	898,50	606,00	687,08	17335,93	15778,00	15800,00	17335,93	15778,00		
69	90	18337,66	16456,20	16379,90	18266,30	19532,40	20339,40	22951,10	523856,00	489228,00	406747,00	523856,00	406747,00		
71	10	-	-	-	-	-	-	-	-	70,00	71,00	-	71,00		
99	10	544,04	496,60	587,91	749,61	230,05	190,98	230,73	7071,86	7011,96	24378,00	7011,96	24378,00		
		31274,55	27499,84	28629,68	28266,85	33899,21	43222,36	42820,76	947405,33	1045890,55	980824,00	947405,33	1045890,55		
	FFEU														
	BAM														
	PMV														
	in kEuro	775296,09	681703,23	709729,27	700734,72	840361,42	1071482,06	1061526,64	947405,33	1045890,55	980824,00	947405,33	1045890,55		

(*) VK = vastleggingskrediet

Investeringsprogramma 1995 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.11	VLM ARGO (schoolgebouwen)	936,60	23217,71
35.40	99.12	VLM DIGO (officieel)	588,70	14593,49
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd)	2460,40	60991,72
35.40	99.14	VLM VAH	31,90	790,78
35.40	99.15	VLM DIGO (officiële hogescholen)	-	-
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde hogescholen)	-	-
40.20	99.13	VLM VIPA	4899,10	121445,52
41.30	99.12	VLM Service-flats	698,55	17316,60
41.40	99.11	VLM K & G (kinderkribben)	119,92	2972,74
41.50	99.11	VLM VFSIPH	961,22	23828,02
42.20	99.11	VLM VIPA (bouwwerken tuberculose)	5,49	136,09
49.10	99.11	VLM Bloso (eigen investeringen)	98,80	2449,19
49.20	99.11	VLM VCGT (eigen investeringen)	298,87	7408,79
51.20	99.11	VLM Fonds Economische Expansie – MGO	5295,32	131267,55
51.20	99.12	VLM Fonds Economische Expansie – KO	3230,00	80069,61
53.10	99.11	Trekkingsrechten Inv. Fonds (exclusief Brussel)	0,00	0,00
53.10	99.22	Trekkingsrechten Inv. Fonds – Brussel	0,00	0,00
54.10	99.31	VLM Landbouwinvesteringsfonds	2166,41	53703,90
62.40	99.31	VLM Urgentieplan (1)	-	-
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	5144,00	127516,43
62.40	99.35	VLM Subsidie VHM (Koopsector)	634,20	15721,41
62.40	99.36	VLM Subsidie VHM (Huursector)	1562,90	38743,28
Totaal			29132,38	722191,70

Investeringsprogramma 1996 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.11	VLM ARGO (schoolgebouwen)	820,97	20351,31
35.40	99.12	VLM DIGO (officieel)	550,23	13639,85
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd)	2312,60	57327,86
35.40	99.14	VLM VAH	-	-
35.40	99.15	VLM DIGO (officiële hogescholen)	33,46	829,45
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde hogescholen)	209,46	5192,38
40.20	99.13	VLM VIPA	5433,91	134703,11
41.30	99.12	VLM Service-flats	-	-
41.40	99.11	VLM K & G (kinderkribben)	85,11	2109,82
41.50	99.11	VLM VFSIPH	796,30	19739,76
42.20	99.11	VLM VIPA (bouwwerken tuberculose)	-	-
49.10	99.11	VLM BLOSO (eigen investeringen)	133,10	3299,46
49.20	99.11	VLM VCGT (eigen investeringen)	338,42	8389,21
51.20	99.11	VLM Fonds Economische Expansie – MGO	5406,33	134019,42
51.20	99.12	VLM Fonds Economische Expansie – KO	3337,81	82742,15
53.10	99.11	Trekkingsrechten Inv. Fonds (exclusief Brussel)	0,00	0,00
53.10	99.22	Trekkingsrechten Inv. Fonds – Brussel	0,00	0,00
54.10	99.31	VLM Landbouwinvesteringsfonds	2484,84	61597,57
62.40	99.31	VLM Urgentieplan (1)	1512,94	37504,80
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	5224,80	129519,41
62.40	99.35	VLM Subsidie VHM (Koopsector)	-	-
62.40	99.36	VLM Subsidie VHM (Huursector)	-	-
Totaal			28680,28	710984,14

Investeringsprogramma 1997 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.11	VLM ARGO (schoolgebouwen)	835,75	20717,61
35.40	99.12	VLM DIGO (officieel)	560,13	13885,35
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd)	2354,22	58359,64
35.40	99.14	VLM VAH	383,18	9498,78
35.40	99.15	VLM DIGO (officiële hogescholen)	108,11	2680,08
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde hogescholen)	676,71	16775,18
40.20	99.13	VLM VIPA (bejaardenzorg, ziekenhuissector)	6118,70	151678,73
40.20	99.14	VLM VIPA (rustoordbedden)	716,38	17758,47
41.40	99.11	VLM K & G (kinderkribben)	173,16	4292,46
41.50	99.11	VLM VFSIPH	921,40	22840,91
49.10	99.11	VLM Bloso (eigen investeringen)	102,00	2528,51
49.20	99.11	VLM Toerisme Vlaanderen (eigen investeringen)	439,49	10894,64
51.20	99.11	VLM Fonds Economische Expansie – MGO	4533,76	112388,98
51.20	99.12	VLM Fonds Economische Expansie – KO	3668,78	90946,74
53.10	99.11	Trekkingsrechten Inv. Fonds (exclusief Brussel)	0,00	0,00
53.10	99.22	Trekkingsrechten Inv. Fonds – Brussel	0,00	0,00
54.10	99.31	VLM Landbouwinvesteringsfonds	2204,53	54648,83
54.10	99.34	VLM Invest. in de Vlaamse Visserij- en Aquacultuur	31,00	768,59
62.40	99.31	VLM Urgentieplan (98-1)	1005,59	24927,83
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	5318,80	131849,61
99.10	99.11	Administratief Complex Brussel-Noord	0,00	0,00
		Totaal	30151,69	747460,40

Investeringsprogramma 1998 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.11	VLM ARGO (schoolgebouwen)	844,10	20924,69
35.40	99.12	VLM DIGO (officieel)	565,70	14023,34
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd)	2377,80	58944,12
35.40	99.14	VLM VAH	384,40	9529,03
35.40	99.15	VLM DIGO (officiële hogescholen)	108,40	2687,17
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde hogescholen)	678,80	16827,01
40.20	99.13	VLM VIPA (bejaardenzorg, ziekenhuissector)	5872,02	145563,69
41.40	99.11	VLM Kind en Gezin (kinderkribben)	89,74	2224,58
41.50	99.11	VLM VFSIPH	734,30	18202,82
49.10	99.11	VLM Bloso (eigen investeringen)	126,51	3136,05
49.20	99.11	VLM Toerisme Vlaanderen (eigen investeringen)	318,40	7892,93
51.20	99.11	VLM Fonds Economische Expansie – MGO	8821,44	218677,76
51.20	99.12	VLM Fonds Economische Expansie – KO	4134,40	102489,01
53.10	99.11	Trekkingsrechten Inv. Fonds (exclusief Brussel)	0,00	0,00
53.10	99.22	Trekkingsrechten Inv. Fonds – Brussel	0,00	0,00
53.10	99.23	Trekkingsrechten Automatiseren Kiesverrichtingen	-	-
54.10	99.31	VLM Landbouwinvesteringsfonds	1390,38	34466,70
54.10	99.34	VLM Invest. in de Vlaamse Visserij- en Aquacultuur	150,47	3730,05
62.40	99.31	VLM Urgentieplan (98-1) (99-1)	734,43	18206,08
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	5372,00	133168,40
69.90	99.01	VLM Vlaams Infrastructuurfonds	-	-
99.10	99.11	Administratief Complex Brussel Noord	0,00	0,00
Totaal			32703,29	810714,56

Investeringsprogramma 1999 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.11	VLM ARGO (schoolgebouwen)	1089,69	27012,74
35.40	99.12	VLM DIGO (officieel)	772,00	19137,44
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd)	3271,96	81109,85
35.40	99.14	VLM VAH	161,57	4005,26
35.40	99.15	VLM DIGO (officiële hogescholen)	99,69	2471,24
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde hogescholen)	623,80	15463,60
40.20	99.13	VLM VIPA (bejaardenzorg, ziekenhuissector)	6390,25	158410,24
41.40	99.11	VLM Kind en Gezin (kinderkribben)	252,97	6271,04
41.50	99.11	VLM VFSIPH	679,05	16833,21
49.10	99.11	VLM Bloso (eigen investeringen)	104,30	2585,53
49.20	99.11	VLM Toerisme Vlaanderen (eigen investeringen)	472,47	11712,21
51.20	99.11	VLM Fonds Economische Expansie – MGO	6872,26	170358,92
51.20	99.12	VLM Fonds Economische Expansie – KO	3898,81	96649,03
53.10	99.11	Trekkingsrechten Inv. Fonds (exclusief Brussel)	5636,52	139725,76
53.10	99.22	Trekkingsrechten Inv. Fonds – Brussel	146,25	3625,43
53.10	99.23	Trekkingsrechten Automatiseren Kiesverrichtingen	0,00	0,00
54.10	99.31	VLM Landbouwinvesteringsfonds	1885,55	46741,45
54.10	99.34	VLM Invest. in de Vlaamse Visserij- en Aquacultuur	477,97	11848,66
62.40	99.31	VLM Urgentieplan (98-1) (99-1)	136,55	3385,00
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	6047,02	149901,71
69.90	99.01	VLM Vlaams Infrastructuurfonds	-	- (*)
99.10	99.11	Administratief Complex Brussel-Noord	0,00	0,00
Totaal			39018,70	967248,32

(*) noot : cijfers exclusief vastleggingsmachtiging VIF

Enkel in 1999 werd deze éénmalige vastlegging formeel in de begroting ingeschreven.

Om een juist en coherent beeld te hebben, dient deze éénmalige inschrijving aldus te worden geneutraliseerd.

Investeringsprogramma machtigingen 2000

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.10	VLM ARGO Kleine Infrastructuurwerken	237,50	5887,44
35.40	99.11	VLM ARGO Grote Infrastructuurwerken	789,41	19568,93
35.40	99.12	VLM DIGO (gesubsidieerd officieel onderwijs)	804,60	19945,45
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd vrij onderwijs)	3365,94	83439,40
35.40	99.14	VLM Vlaamse Autonome Hogescholen	451,09	11182,17
35.40	99.15	VLM DIGO (gesubsidieerde officiële hogescholen)	79,40	1968,27
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde vrije hogescholen)	496,50	12307,91
40.20	99.13	VLM VIPA (bejaardenzorg, ziekenhuissector)	7854,52	194708,50
41.40	99.11	VLM Kind en Gezin	226,62	5617,88
41.50	99.11	VLM VFSIPH	663,05	16436,49
45.50	99.11	VLM Fonds Culturele Infrastructuur	732,14	18149,26
49.10	99.11	VLM Bloso	125,40	3108,48
49.20	99.11	VLM Toerisme Vlaanderen	476,65	11815,82
51.10	99.11	VLM Limburgfonds	299,94	7435,23
51.20	99.11	VLM FEERR Middelgrote en Grote Ondernemingen	5206,27	129059,97
51.20	99.12	VLM FEERR Kleine Ondernemingen	6425,66	159287,99
53.10	99.11	Trekkingsrechten Investeringsfonds exclusief Brussel	4407,72	109264,56
53.10	99.22	Trekkingsrechten Investeringsfonds Brussel	71,67	1776,58
54.10	99.31	VLM Vlaams Landbouwinvesteringsfonds	1325,46	32857,24
54.10	99.34	VLM Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector	68,26	1692,11
62.40	99.31	VLM Urgentieplan Sociale Huisvesting	0,00	0,00
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	5499,71	136334,25
Totaal			39607,49	981869,68

Investeringsprogramma machtigingen 2001

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	in mio BEF VLM	kEuro VLM
35.40	99.10	VLM ARGO Kleine Infrastructuurwerken	601,70	14915,78
35.40	99.11	VLM ARGO Grote Infrastructuurwerken	762,10	18891,97
35.40	99.12	VLM DIGO (gesubsidieerd officieel onderwijs)	787,50	19521,62
35.40	99.13	VLM DIGO (gesubsidieerd vrij onderwijs)	3306,90	81975,91
35.40	99.14	VLM Vlaamse Autonome Hogescholen	302,64	7502,27
35.40	99.15	VLM DIGO (gesubsidieerde officiële hogescholen)	79,41	1968,54
35.40	99.16	VLM DIGO (gesubsidieerde vrije hogescholen)	496,50	12307,91
40.20	99.01	VIPA Werkingskosten	2,17	53,74
40.20	99.02	VIPA Ouderen- en welzijnsvoorzieningen in thuiszorg	1813,70	44960,44
40.20	99.03	VIPA Ziekenhuizen	4327,87	107285,01
40.20	99.04	VIPA Centra geestelijke gezondheidszorg	24,40	604,95
40.20	99.05	VIPA Gemeenschapsinstellingen FBJ	187,99	4660,24
40.20	99.06	VIPA CICOV te Overijse	1,61	39,86
40.20	99.07	VIPA Gezondheidscentra, MST, Respirat. aandoeningen	0,00	0,00
40.20	99.08	VIPA Wijkgezondheidscentra en aanloopadressen	3,12	77,40
40.20	99.09	VIPA Centra voor algemeen welzijnswerk	8,24	204,30
41.40	99.11	VLM Kind en Gezin	222,06	5504,71
41.50	99.11	VLM VFSIPH	680,55	16870,45
45.50	99.11	VLM Fonds Culturele Infrastructuur	729,48	18083,38
49.10	99.11	VLM Bloso	161,40	4001,00
49.20	99.11	VLM Toerisme Vlaanderen	537,55	13325,59
51.10	99.11	VLM Limburgfonds	300,00	7436,81
51.20	99.11	VLM FEERR Middelgrote en Grote Ondernemingen	4962,67	123021,37
51.20	99.12	VLM FEERR Kleine Ondernemingen	6219,27	154171,60
53.10	99.11	Trekkingsrechten Investeringsfonds exclusief Brussel	4483,94	111154,07
53.10	99.22	Trekkingsrechten Investeringsfonds Brussel	82,35	2041,41
54.10	99.31	VLM Vlaams Landbouwinvesteringsfonds	2323,87	57607,12
54.10	99.34	VLM Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector	46,74	1158,53
62.40	99.31	VLM Urgentieplan Sociale Huisvesting	0,00	0,00
62.40	99.32	VLM Vlaams Woningfonds	5499,76	136335,61
Totaal			38955,50	965706,85

Investeringsprogramma 2002 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	kEuro VLM	in mio BEF VLM
35.40	99.10	Vastleggingsmachtiging aan het gemeenschapsonderwijs – kleine infrastructuurwerken	10558,00	425,91
35.40	99.11	Vastleggingsmachtiging aan het gemeenschapsonderwijs – grote infrastructuurwerken	19113,23	771,03
35.40	99.12	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd officieel onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	19815,00	799,34
35.40	99.13	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd vrij onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	83206,00	3356,52
35.40	99.14	Vastleggingsmachtiging Investeringsdienst Vlaamse Autonome Hogescholen	7105,00	286,61
35.40	99.15	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd officieel hoger onderwijs	1343,00	54,18
35.40	99.16	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd vrij hoger onderwijs	12493,00	503,97
40.20	99.01	VIPA – werkingskosten	112,49	4,54
40.20	99.02	VIPA – rustoorden	44960,50	1813,70
40.20	99.03	VIPA – ziekenhuizen	80543,96	3249,14
40.20	99.04	VIPA – CCG	838,22	33,81
40.20	99.05	VIPA – Mol en Ruiselede	5758,00	232,28
40.20	99.06	VIPA – COVK	25,99	1,05
40.20	99.07	VIPA – GZ-centra, MST	0,00	0,00
40.20	99.08	VIPA – wijkgezondheidscentra	905,27	36,52
40.20	99.09	VIPA – centra algemeen welzijnswerk	5233,00	211,10
40.20	99.10	Vastleggingsmachtiging VIPA – instellingen bijzondere jeugdbijstand	0,00	0,00
40.20	99.13	Vastleggingsmachtiging Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden	0,00	0,00
41.40	99.11	Vastleggingsmachtiging Kind en Gezin	5236,57	211,24
41.50	99.11	Vastleggingsmachtiging VFSIPH	16823,91	678,67
45.50	99.11	Vastleggingsmachtiging Fonds Culturele Infrastructuur	15627,00	630,39
49.10	99.11	Vastleggingsmachtiging Bloso	4138,00	166,93
49.20	99.11	Vastleggingsmachtiging Toerisme Vlaanderen	12189,72	491,73
51.10	99.11	Vastleggingsmachtiging Limburgfonds	7437,00	300,01
51.20	99.11	Vastleggingsmachtiging Fonds voor Flankerend Economisch Beleid	364684,12	14711,32
51.20	99.12	Vastleggingsmachtiging Fonds voor Flankerend Economisch Beleid (pro memorie)	0,00	0,00
53.10	99.11	Vastleggingsmachtiging Investeringsfonds	83483,84	3367,73
53.10	99.22	Vastleggingsmachtiging Investeringsfonds Brussel	705,54	28,46
54.10	99.31	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds	63005,10	2541,62
54.10	99.34	Vastleggingsmachtiging Financieringsinstrument voor Investerings- en Aquicultuur	645,14	26,02
62.40	99.31	Gespreide machtiging eenmalig urgentieprogramma (aanrekening op norm)	0,00	0,00
62.40	99.32	Machtiging VWF	136341,00	5499,98
Algemeen totaal			1002327,60	40433,795

Investeringsprogramma 2003 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	kEuro VLM	in mio BEF VLM
35.4	99.10	Vastleggingsmachtiging aan het gemeenschapsonderwijs – kleine infrastructuurwerken	10716,00	432,28
35.4	99.11	Vastleggingsmachtiging aan het gemeenschapsonderwijs – grote infrastructuurwerken	19585,00	790,06
35.4	99.12	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd officieel onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	20112,00	811,32
35.4	99.13	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd vrij onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	84454,00	3406,87
35.4	99.14	Vastleggingsmachtiging Investeringsdienst Vlaamse Autonome Hogescholen	8467,00	341,56
35.4	99.15	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd officieel hoger onderwijs	1363,00	54,98
35.4	99.16	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd vrij hoger onderwijs	12680,00	511,51
40.2	99.01	VIPA – werkingskosten	87,00	3,51
40.2	99.02	VIPA – rustoorden	44961,00	1813,72
40.2	99.03	VIPA – ziekenhuizen	74028,00	2986,28
40.2	99.04	VIPA – centra geestelijke gezondheidszorg	883,00	35,62
40.2	99.05	VIPA – gemeenschapsinstellingen	4908,00	197,99
40.2	99.06	VIPA – CICOV	225,00	9,08
40.2	99.07	VIPA – GZ-centra, MST	25,00	1,01
40.2	99.08	VIPA – wijkgezondheidscentra	372,00	15,01
40.2	99.09	VIPA – centra algemeen welzijnswerk	5172,00	208,54
40.2	99.10	Vastleggingsmachtiging VIPA – instellingen bijzondere jeugdbijstand	3719,00	150,02
41.4	99.11	Vastleggingsmachtiging Kind en Gezin	5737,00	231,43
41.5	99.11	Vastleggingsmachtiging VFSIPH	37154,00	1498,79
45.5	99.11	Vastleggingsmachtiging Fonds Culturele Infrastructuur	11783,00	475,33
49.1	99.11	Vastleggingsmachtiging Bloso	4200,00	169,43
49.2	99.11	Vastleggingsmachtiging Toerisme Vlaanderen	13730,00	553,87
51.1	99.11	Vastleggingsmachtiging Limburgfonds	0,00	0,00
51.2	99.11	Vastleggingsmachtiging Fonds voor Flankerend Economisch Beleid	237548,24	9582,67
54.1	99.31	Vlaams Landbouw investeringsfonds	52000,00	2097,67
54.1	99.34	Vastleggingsmachtiging Financieringsinstrument voor Investerings- en Aquicultuur	2128,00	85,84
62.4	99.32	Vastleggingsmachtiging MINA-fonds	619559,00	24992,95
62.4	99.32	Machtiging VWF	136341,00	5499,98
62.4	99.33	Vastleggingsmachtiging garantiefonds sociale huisvesting	25000,00	1008,50
Algemeen totaal			1436937,24	57965,90

Investeringsprogramma 2004 – Machtigingen

Cumulatieve cijfers

OA/PR	BA	Omschrijving	MAC kEuro
35.40	99.10	Vastleggingsmachtiging aan het gemeenschapsonderwijs – kleine infrastructuurwerken	9387,00
35.40	99.11	Vastleggingsmachtiging aan het gemeenschapsonderwijs – grote infrastructuurwerken	17048,00
35.40	99.12	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd officieel onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	17617,00
35.40	99.13	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd vrij onderwijs met uitzondering van het hoger onderwijs	73976,00
35.40	99.14	Vastleggingsmachtiging Investeringsdienst Vlaamse Autonome Hogescholen	6871,00
35.40	99.15	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd officieel hoger onderwijs	1194,00
35.40	99.16	Vastleggingsmachtiging DIGO gesubsidieerd vrij hoger onderwijs	11107,00
40.20	99.01	VIPA – werkingskosten	88,00
40.20	99.02	VIPA – rustoorden	33825,00
40.20	99.03	VIPA – ziekenhuizen	55692,00
40.20	99.04	VIPA – centra geestelijke gezondheidszorg	1116,00
40.20	99.05	VIPA – gemeenschapsinstellingen	4982,00
40.20	99.06	VIPA – CICOV	28,00
40.20	99.07	VIPA – GZ-centra, MST	5,00
40.20	99.08	VIPA – wijkgezondheidscentra	378,00
40.20	99.09	VIPA – centra algemeen welzijnswerk	5250,00
40.20	99.10	Vastleggingsmachtiging VIPA – instellingen bijzondere jeugdbijstand	3775,00
41.40	99.11	Vastleggingsmachtiging Kind en Gezin	5823,00
41.50	99.11	Vastleggingsmachtiging VFSIPH	17711,00
45.50	99.11	Vastleggingsmachtiging Fonds Culturele Infrastructuur	11960,00
49.10	99.11	Vastleggingsmachtiging Bloso	4263,00
49.20	99.11	Vastleggingsmachtiging Toerisme Vlaanderen	14936,00
51.20	99.11	Vastleggingsmachtiging Fonds voor Flankerend Economisch Beleid	242641,00
54.10	99.31	Vlaams Landbouw investeringsfonds	57780,00
54.10	99.34	Vastleggingsmachtiging Financieringsinstrument voor Investerings in de Vlaamse Visserij- en Aquicultuur	2152,00
61.10	99.11	Vastleggingsmachtiging MINA-Fonds	570154,00
62.4	99.32	Machtiging VWF	138386,00
62.4	99.33	Vastleggingsmachtiging garantiefonds sociale huisvesting	0,00
Algemeen totaal			1308145,00

Vraag nr. 42
van 5 december 2003
van de heer JOS DE MEYER

Bouwdossiers – Behandelingsduur

In Oost-Vlaanderen en Antwerpen wachten honderden bouwdossiers op een vergunning, volgens een woordvoerder van de Kamer van Koophandel (KvK) Oost-Vlaanderen. Alleen al bij de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (Arohm) Gent liggen 850 dossiers te wachten. "Samen zijn die goed voor 375 miljoen euro", zegt de woordvoerder en : "Mochten die onmiddellijk worden goedgekeurd, dan kunnen meteen enkele duizenden arbeidskrachten aan de slag."

In deze tijden van economische laagconjunctuur is dit inderdaad onaanvaardbaar voor het bedrijfsleven. Het gaat immers over dossiers waarvoor de plannen klaarliggen en de centen beschikbaar zijn. Het is uitermate belangrijk dat bouwprojecten, die zowel voor directe als indirecte tewerkstelling zorgen, zo snel mogelijk kunnen worden uitgevoerd. Ook particulieren mogen terecht verwachten dat een bouwaanvraag of verkavelingswijziging geen maanden vertraging oploopt bij de diensten van Arohm.

De besluiten van de Vlaamse regering van 5 mei 2000 en 26 april 2002 in verband met werken en handelingen die vrijgesteld zijn van het eensluidend advies van de gemachtigde ambtenaar en de mogelijkheid van het presteren van overuren door de Vlaamse ambtenaren van Ruimtelijke Ordening, moesten de achterstand wegwerken.

1. Hoeveel dossiers wachten er vandaag, in elke provincie, op de goedkeuring door de diensten Stedenbouw ?
2. Kan de minister een vergelijking geven tussen de provincies van de personeelsbezetting in de dienst Stedenbouw en de te behandelen dossiers (enerzijds voor planning en anderzijds voor vergunningen e.a.) ?
3. Wat is vandaag de streeftermijn voor de behandeling van een bouwaanvraag, van een verkavelingsaanvraag of -wijziging ? En dit van de

datum van afgifte op het gemeentehuis tot de effectieve ontvangst van de vergunning (na mogelijke schorsingstermijn).

4. Wat is de gemiddelde behandelingstermijn van een bouwaanvraag ?

Zijn er significante verschillen per provincie ? Zo ja, hoe kunnen deze verschillen verklaard worden ?

5. Welke maatregelen neemt de minister om de achterstand in de behandeling van bouwaanvragen weg te werken ?

Antwoord

Wat de vragen van de Vlaamse volksvertegenwoordiger betreft, kan ik vooreerst verwijzen naar mijn antwoorden op schriftelijke vragen nrs. 96 van 28 februari 2003 van de heer Luk Van Nieuwenhuysen en 128 van 28 mei 2003 van de heer Johan De Roo, evenals naar mijn repliek in de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening in antwoord op de aanbevelingen vervat in het jaarverslag '02 van de Vlaamse Ombudsdienst. Zodoende ben ik zo vrij mij in casu te beperken tot het actualiseren van die antwoorden op basis van meer recente cijfergegevens en de eventuele nieuwe feiten. (*resp. Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 13 van 2 mei 2003, blz. 2186 ; BVA nr. 16 van 13 juni 2003, blz. 2571 ; Stuk 41 (2002-2003) – Nr. 5 – red.*)

Sedert een aantal jaren worden de doorlooptijden van de stedenbouwkundige vergunningsaanvraagdossiers vrij nauwgezet opgevolgd. Het klopt dat er nog aanmerkelijke verschillen zijn over de verschillende buitenafdelingen van de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen, die te maken hebben met historische achterstanden die maar moeilijk weggewerkt raken, regionale verschillen in aanpak van de zaken en dossierinstroom evenals structurele problemen waarop hierna nader wordt ingegaan. Wat de doorlooptijden zelf betreft, vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger in onderstaande tabel de vergelijking van de verschillende ROHM-afdelingen en de evolutie sedert eind 1999 tot op heden.

Aanvraagdossiers stedenbouwkundige vergunning, artikel 43

ROHM-afdelingen

Gemiddelde doorlooptijd op (*)	Antwerpen	Oost-Vlaanderen	West-Vlaanderen	Limburg	Vlaams-Brabant
1.10.1999	125	76	54	42	28
1.4.2000	124	88	60	42	28
1.10.2000	118	91	65	41	29
1.4.2001	98	85	69	40	27
1.10.2001	84	72	67	37	27
1.4.2002	77	65	64	37	28
1.10.2002	73	62	60	41	28
1.4.2003	78	69	58	45	28
1.7.2003	81	73	57	46	28
1.12.2003	(**)	78	57	47	26

(*) In de bovenstaande tabel is de doorlooptijd berekend op de dossiers ingediend tijdens de afgelopen 24 maanden vóór het tijdstip waarop gemeten wordt, om te vermijden dat zware dossiers waarvoor bijvoorbeeld tijdrovende planningsprocedures doorlopen moeten worden vooraleer de vergunning kan worden verleend, het gemiddelde al te sterk zouden beïnvloeden.

(**) Cijfers niet meegedeeld.

Uit de cijfers blijkt dat de behandelingstermijn – en derhalve ook de historische achterstand – alleszins binnen de perken blijft. Dat die doorlooptijd niet sneller daalt en overall beneden de 60 dagen kan worden gebracht, heeft te maken met een aantal factoren.

Na het zogenaamde "achterstandsproject" van enkele jaren geleden werden een aantal structurele maatregelen aangekondigd die nog niet of nog veel te beperkt een impact hebben op de toevloed aan dossiers en taken en de mogelijke verwerking ervan.

De PIP/PEP "Vergunnen", basis voor eventuele nieuwe aanwervingen met het oog op een voldoende aanvulling van de personeelsneden, heeft pas vlak voor de zomervakantie van 2003 aanleiding gegeven tot de werving van enkele nieuwe A1's (deels ging het overigens om de omzetting van reeds contractueel ingezet personeel dat – na stage – statutair kon worden) (*PIP/PEP : proce-simplementatieplan/personeelsplan – red.*).

De tijdsintensieve aanwervingsprocedure was bijgevolg niet eens voldoende om de reeds jarenlang aan de gang zijnde personeelsterugloop deels aan te vullen. Het is met andere woorden duidelijk dat de personeelsversterking slechts ten dele een resultaat heeft gehad, omdat ze tevens het bekende, bij sommige ROHM-afdelingen vrij grote personeelsverloop en de gevolgen van de door de overheid gecreëerde uitstapregeling diende op te vangen.

Een aantal recente decreetswijzigingen en het uitblijven van het opnemen van de vergunningstaken door de gemeentebesturen zorgen er bovendien voor dat het personeel van Arohm langer en meer nieuwe taken moet opnemen. Denk daarbij aan de gewijzigde regeling omtrent de zonevreemde woningen en gebouwen, de problematiek inzake de vergunningenregisters, het wijzigen van de regeling inzake het planologisch attest, de aansnijding van de woonuitbreidingsgebieden, enzovoort. Momenteel is nog geen enkele gemeente ontvoegd, zodat de bevoegdheid inzake vergunningen nog in geen enkele van de 308 gemeenten is overgedragen. Arohm krijgt dus in principe nog steeds alle Vlaamse vergunningsaanvragen te verwerken, zij het ter advies, zij het ter nazicht en eventuele schorsing. Overigens is duidelijk dat de overgang naar het nieuwe vergunningensysteem veel trager verloopt dan iedereen voorheen had ingeschat. Bijzondere stimulansen ten aanzien van de gemeentebesturen zijn dus noodzakelijk. De recentelijk in de decreetswijziging opgenomen zogenaamde 50-dagen-regeling is zo'n stimulans. Eerstdaags zullen de gemeenten daarover trouwens een rondschrij-

ven van de directeur-generaal van Arohm met een uitgebreide toelichting ontvangen.

In de tussentijd zijn ook heel wat andere maatregelen genomen om de lagere overheden te sensibiliseren tot het opnemen van vergunningstaken, zowel in het kader van de subsidiariteit, als om de diensten van Arohm enigszins te ontlasten. Dergelijke maatregelen hebben echter altijd een vertraagd effect, omdat ze uiteraard enkel voor de toekomst gelden, enige inwerkingsperiode behoeven en in die periode altijd een intensievere aanleerperiode én dus tijd vergen.

Denk hierbij bijvoorbeeld aan de gewijzigde regelgeving betreffende de werken vrijgesteld van vergunning, van architect of van advies van de gemachtigde ambtenaar, die ongetwijfeld nuttig effect inzake de doorlooptijden zal hebben, maar eerst terdege moest worden geïnstrueerd aan de gemeentelijke stedenbouwkundig ambtenaren.

Andere zaken dan stedenbouwkundige vergunningsaanvragen worden niet op dezelfde systematische wijze opgevolgd. Deels hangt dit af van de automatisatiegraad of lopende informaticaprogramma's van de ROHM-afdelingen.

Wat verkavelingsaanvragen (artikel 43), stedenbouwkundige aanvragen van overheden of publiekrechtelijke rechtspersonen of openbare nutsvoorzieningen (artikel 127), verkavelingsaanvragen en vragen voor een afwijking van een bijzonder plan van aanleg of verkavelingsvergunning (artikel 49) betreft, zijn slechts partiële gegevens bekend voor bepaalde afdelingen, zodat geen vergelijking met de andere afdelingen mogelijk is. Bijgevolg worden ze hier niet opgenomen.

Het zal de Vlaamse volksvertegenwoordiger hopelijk duidelijk zijn dat de diensten van Arohm op de goede weg zijn om de achterstanden verder terug te dringen. Voor een snellere oplossing van het probleem zijn echter structurele oplossingen noodzakelijk. Eén ervan, namelijk het vrij grote personeelsverloop en het onvoldoende vinden van hooggekwalificeerd personeel, zal wellicht slechts een echte oplossing kunnen krijgen via een aangepast verloningsbeleid, dat momenteel op vraag van de Vlaamse regering wordt voorbereid door een bijzondere kenniscel.

Enkele vragen zijn ook beantwoord naar aanleiding van vraag nr. 18 van 30 oktober 2003 van mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht. In het antwoord zijn vrij gedetailleerde gegevens met betrekking tot Oost-Vlaanderen gegeven. Omdat het om recente

gegevens gaat, verwijs ik naar desbetreffende antwoord. (*Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 5 van 12 december 2003, blz. 1164 – red.*)

De overige vragen vergen een dermate arbeidsintensief opzoekings- en verwerkingswerk dat het beantwoorden ervan veeleer aanleiding zou geven tot het vergroten van de achterstand.

Ik vertrouw er evenwel op dat binnen een aantal maanden de dossiers inzake stedenbouwkundige vergunningen, maar ook de andere, binnen een aanvaardbaar tijdsbestek zullen kunnen worden verwerkt. Het feit dat in de loop van dit jaar een aantal gemeentebesturen zullen kunnen worden ontvoogd (cf. 5 decretale voorwaarden evenals de via wijzigingsdecreet versoepelde voorwaarden inzake het vergunningenregister), zal alvast bijdragen tot het gestaag doen verminderen van de dossierachterstand.

**Vraag nr. 43
van 5 december 2003
van de heer JAN VERFAILLIE**

Begroting 2004 – Activering patrimonium

In de pers verscheen onlangs dat de Vlaamse regering hoopte in 2004 haar patrimonium "te activeren". In mensentaal heet dat : sommige gebouwen en gronden verkopen of verhuren. De regering is naar verluidt van plan om zo in 2004 de begroting sluitend te houden door voor ongeveer 75 miljoen euro patrimonium te verkopen of te verhuren.

Het Rekenhof maakte hierover een opmerking omdat niet kan worden ingeschat of de ingeschreven opbrengsten wel realistisch zijn.

1. Over welk patrimonium gaat het precies ?
2. Kan de minister een overzicht geven van de onroerende goederen die men van plan is te verkopen of te verhuren ?

Waar zijn ze precies gelegen ?

3. Hoe reageert de minister op de opmerking van het Rekenhof ?

Antwoord

Zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger in mijn beleidsbrief kon lezen, werd midden 2003 het project "Onderzoek & opzet van actief beheer van het

patrimonium van de Vlaamse Gemeenschap" opgestart. Dit project beoogt lijn te brengen in het patrimoniumbeheer van gewest/gemeenschap en bij uitbreiding van de VOI's, zodat – zonder de essentiële opdrachten van de overheid in het gedrang te brengen – er toch een actiever beleid kan mee gevoerd worden, met het oog op het verwezenlijken van meer middelen – financiële en/of niet-financiële – ter ondersteuning van de kerntaken van de Vlaamse overheid (*VOI : Vlaamse openbare instelling – red.*).

Uit de eerste studies die in dit kader werden gemaakt, blijkt het volgende.

De Vlaamse Gemeenschap, het Vlaams Gewest en de Vlaamse instellingen zouden ongeveer 60.000 percelen in eigendom of mede-eigendom hebben, waarvan er ongeveer 6.000 bebouwd zijn. In totaal zou het gaan om 70.990 ha, zijnde circa 6 % van heel Vlaanderen!

Om de marktwaarde te bepalen van de onroerende goederen in eigendom van het MVG, heb ik een ruwe, maar voorzichtige schatting opgevraagd op basis van een eenheidsprijs per gebouwtipe en per terreintype. Dit geeft voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (MVG) een waarde van 1.100 miljoen euro.

Daarnaast hebben ook vele VOI's grote en belangrijke patrimoniale eigendommen, die niet infrastructuur betreffen (en dus voor henzelf dienstig zijn). Een vluchtige schatting geeft een marktwaarde van circa 680 miljoen euro. De marktwaarde van dit patrimonium – 1,8 miljard euro – is zo hoog, dat men zich kan afvragen of het niet passend is dat de Vlaamse overheid zich iets bescheidener opstelt en nagaat of en welk patrimonium niet beter benut kan worden door derden.

Indien de Vlaamse Gemeenschap door een efficiënter patrimoniumbeheer slechts 5 % van het patrimonium zou afstoten, zal dit zeker een opbrengst van 75 miljoen euro (exclusief de jaarlijks oplopende onderhoudswerken) opleveren.

Tot op heden werd er echter nog niet in concreto beslist welke gebouwen/gronden te koop gesteld worden of op een andere manier financieel geactiveerd zullen worden. Maar het dient toch duidelijk te worden gesteld dat deze acties ondernomen worden in een veel ruimer kader dan door de Vlaamse volksvertegenwoordiger wordt gesuggereerd, met name het verder opzetten en uitbouwen van een optimaal vastgoedbeheer binnen de Vlaamse overheid.

PAUL VAN GREMBERGEN

VLAAMS MINISTER
VAN BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN,
CULTUUR, JEUGD EN
AMBTENARENZAKEN

Vraag nr. 40
van 25 november 2003
van mevrouw MIEKE VAN HECKE

Omzendbrief gemeentelijke partijfinanciering – Toepassing

Voormalig minister Peeters heeft samen met zijn toenmalige collega-minister Martens op 17 maart 1998 een rondzendbrief aan de gemeenten bezorgd "betreffende aanbevelingen inzake materiële en infrastructuurlele faciliteiten voor gemeenteraadsleden en politieke fracties, vorming van mandatarissen en presentiegelden voor deelname aan vergaderingen".

In de praktijk blijken deze aanbevelingen verschillend te worden toegepast.

1. Heeft de minister een zicht op de praktijk van de gemeentelijke financiering van fracties/politieke partijen ?

Heeft hij deze praktijk reeds getoetst aan de rondzendbrief van zijn voorgangers en zo ja, wat zijn de conclusies ?

2. Heeft de minister weet van gemeenten waar fiscale spitstechnologie gebruikt wordt door te werken met lagere zitpenningen maar dit te compenseren door een hoge fractietoelage ?

Mag deze techniek gebruikt worden ?

3. Is het niet aangewezen om de rondzendbrief te actualiseren door er onder meer maximumbedragen in op te nemen voor fractiefinanciering, waarbij rekening gehouden wordt met het aantal inwoners van de gemeente ?

Antwoord

Met de omzendbrief van 17 maart 1998 betreffende het statuut van de lokale en provinciale mandatarissen werden de gemeenten enkele concrete maatregelen aanbevolen met de bedoeling de lokale bestuurskwaliteit ermee te verbeteren. Eén ervan heeft betrekking op de ondersteuning van de fractiewerking door de verschillende gemeenteraads-

fracties infrastructurele faciliteiten ter beschikking te stellen (lokaal, toegang tot telefoon, fax en kopieerfaciliteiten) of eventueel een toelage. Dezelfde maatregelen kunnen de fracties helpen bij de uitoefening van hun mandaat en hun verdere vorming, zodat ze hun democratische opdracht en controletaak op een kwaliteitsvollere wijze kunnen uitoefenen.

1. Ik beschik niet over systematische onderzoeksresultaten betreffende de toepassing van deze omzendbrief. Wel blijkt uit beschikbare informatie dat die nogal verschilt van gemeente tot gemeente. Tevens blijkt dat in veel gevallen aan de gemeenteraad weinig of geen verantwoording wordt gegeven over het concrete gebruik van de ter beschikking gestelde middelen en infrastructuur. In ieder geval is de omzendbrief van 17 maart 1998 niet bedoeld als grondslag voor de financiering van de werking van de lokale politieke partijen of als aanvullende vergoeding voor raadsleden. De omzendbrief is integendeel opgevat als een stimulans voor de betrokkenheid van de fracties bij de werking van de gemeentelijke organen.

Conclusief kan ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger meedelen dat ik de lokale besturen op korte termijn een omzendbrief zal sturen ter verduidelijking van het rondschriven van 17 maart 1998.

2. Ik onderstreep dat gemeenten een verkeerde toepassing zouden maken van de aanbeveling van 17 maart 1998 wanneer ze aan individuele fractieleden, om welke reden dan ook, een bedrag van de fractietoelage zouden uitkeren. Dat is geenszins de strekking van deze richtlijn.
3. Ik verwijs de Vlaamse volksvertegenwoordiger naar mijn antwoord op vraag 1.

Vraag nr. 41
van 25 november 2003
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Vlaamse Rand – Cursus onthaal van anderstaligen

In zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 99 van 20 februari 2003 bevestigt de minister dat het de bedoeling is om de ambtenaren die in Vlaams-Brabant in contact komen met anderstaligen een cursus "Klantgerichtheid en onthaal voor anderstaligen" te laten volgen (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 13 van 2 mei 2003, blz. 2195).

De minister beloofde mij op de hoogte te houden van de concrete data en de exacte planning.

Kan hij terzake inmiddels al meer gegevens verstrekken ?

Antwoord

Tot op heden hebben – tot mijn grote spijt – nog geen Vlaamse ambtenaren deelgenomen aan de cursus "Klantgerichtheid en onthaal van anderstaligen" die door de PIVO – bestuurschool wordt georganiseerd (*PIVO : Provinciaal Instituut voor Vorming en Opleiding – red.*).

Reden hiervoor is het beperkte aanbod van deze cursus. Hij werd enkel in het najaar van 2003 georganiseerd. Daar deze cursus door de provincie Vlaams-Brabant wordt gefinancierd, werd er voorrang gegeven aan de ambtenaren van de provincie Vlaams-Brabant en de "onthaal- en loketmedewerkers" van de lokale besturen. Hierdoor was er geen plaats meer voor ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap.

We blijven wel in contact met de bestuurschool om te bekijken hoe in de toekomst de Vlaamse ambtenaren kunnen deelnemen aan deze cursus. Op dit moment echter zijn er geen nieuwe data bekend waarop de cursus opnieuw zou plaatshebben.

Vraag nr. 42
van 25 november 2003
van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE

Politieke jongerenverenigingen – Subsidiëring

Het decreet van 29 maart 2002 voorziet in de subsidiëring van landelijk georganiseerde jeugdverenigingen. Deze jeugdverenigingen moeten, om aanspraak te kunnen maken op subsidies, voldoen aan nogal wat voorwaarden, die ten dele verschillen naargelang het gaat om verenigingen die zich bezighouden met begeleiding van lokale jeugdverenigingen, activiteitsaanbod voor de jeugd, begeleiding of vorming van jeugdwerkers of productontwikkeling.

Artikel 47 bepaalt dat de verenigingen volgende stukken moeten voorleggen aan de administratie : rekeningen en een balans (jaarlijks), een begroting (jaarlijks), een beleidsnota (driejaarlijks), een vooruitgangsrapport (jaarlijks). Na een preadvies van een adviescommissie oordeelt de Vlaamse regering over de hoogte van de subsidies.

Het blijkt dat nogal wat politieke jongerenverenigingen voor 2004-2006 aanspraak maken op aanzienlijke subsidiebedragen. Zo ontvangt Animo een bedrag van 90.000 euro, Jong-CD&V een bedrag van 180.000 euro, Jong-VLD een bedrag van 50.000 euro en Prego een bedrag van 108.000 euro.

1. Kan de minister van de bovenvermelde politieke jongerenverenigingen de rekeningen, de begroting, de beleidsnota en (eventueel) het vooruitgangrapport meedelen op grond waarvan de beslissing werd genomen tot subsidiëring ?
2. Kan de minister meedelen op welke grond de regering besliste om voormelde bedragen toe te kennen aan de politieke jongerenverenigingen ?

Kan hij meer bepaald het advies van de adviescommissie en de beslissing van de Vlaamse regering meedelen ?

Antwoord

1. De subsidiebedragen aan de opgesomde politieke jongerenverenigingen zijn toegekend op dezelfde basis als die van de subsidies aan alle andere erkende landelijke jeugdverenigingen, met name de beoordeling van de door hen ingediende beleidsnota 2004-2006.

Zoals decretaal bepaald, kreeg ik hierover een advies van de Adviescommissie voor het Vlaamse Jeugdbeleid en een advies van mijn administratie (afdeling Jeugd en Sport). Aangezien deze adviezen eensluidend waren voor de dossiers van respectievelijk Animo, Jong-CD&V, Jong-VLD en Prego, heb ik de bedragen vermeld in deze adviezen tot mijn beslissing gemaakt.

Volledigheidshalve voeg ik eraan toe dat de andere documenten waarnaar de Vlaamse volksvertegenwoordiger verwijst, nog niet ingediend hoefden te worden en er dus ook niet waren op het ogenblik dat ik mijn beslissing nam (de begroting 2004 hoefde maar te worden ingediend vóór 1 november 2003 ; het voortgangrapport en de rekeningen en balans hoeven maar ingediend te worden vóór 1 april 2004).

2. Als **bijlage** bezorg ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger de beleidsnota's, de beslissing en de adviezen m.b.t. de politieke jongerenverenigin-

gen. Kopies van de desbetreffende stukken zijn toegevoegd.

(Bovenvermelde bijlagen liggen ter inzage bij het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement, dienst Schriftelijke Vragen – red.)

Vraag nr. 43 van 25 november 2003 van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie

Op 29 april 2003 werd aan de initiatiefnemers uit de welzijns- en gezondheidssector die VIPA-subsidies wensen te krijgen (Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden) een omzendbrief gezonden over ecologisch bouwen. De concretisering staat in de omzendbrief.

Vanaf 1 juli 2003 werden zo minimumeisen in verband met ecologisch bouwen opgelegd aan alle voorzieningen uit de welzijns- en gezondheidssector die in de VIPA-procedure willen instappen. Deze minimumeisen gelden vanaf 1 juli 2003 voor nieuwe technisch-financiële plannen en masterplannen, ingediend met het oog op het verkrijgen van een subsidiebelofte.

Deze beslissing werd goedgekeurd door de regering, en legt allicht verantwoorde spelregels op aan privé-investeerders.

Deze optie om dergelijk beleid te voeren, is genomen in de Vlaamse regering.

1. Mag ik de ministers vragen of de Vlaamse openbare instellingen (VOI) die onder hun bevoegdheid vallen, ook deze ecologische bouwregels toepassen bij nieuwbouw of renovatie ?
2. Mag ik de minister bevoegd voor de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zelf, vragen of de Vlaamse overheid, indien zijzelf bouwheer is, ook deze ecologische regels toepast ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan alle ministers (Somers vraag nr. 21, Landuyt nr. 22, Vanderpoorten nr. 35, Van Mechelen nr. 38, Van Grembergen nr. 43, Bossuyt nr. 93, Sannen nr., 51, Byttebier nr. 35, Ceysens nr. 22, Keulen nr. 38).

Gecoördineerd antwoord

Vanaf 1 juli 2003 werden de minimumeisen van kracht, zoals opgelegd in de omzendbrief vanwege het VIPA, voor alle nieuwe technisch-financiële plannen en masterplannen die worden ingediend voor projecten uit de welzijns- en gezondheidssector en met het oog op het verkrijgen van een subsidiebelofte.

De vraag is in hoeverre deze eisen momenteel ook worden toegepast bij de VOI's en de diensten van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, voorzover beide als bouwheer optreden.

Voor een aantal beleidsdomeinen (bevoegdheden van minister Dirk Van Mechelen en minister-president Bart Somers) bleek deze vraag niet relevant te zijn, aangezien noch de administratie, noch de eventuele VOI's onder de bevoegdheid van de minister er optreden als bouwheer.

In wat volgt, wordt een gecoördineerd antwoord van de overige beleidsdomeinen verstrekt.

Werkgelegenheid en Toerisme (minister Renaat Landuyt)

Bij de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) was het bestaan van deze omzendbrief niet bekend. Dit is verwonderlijk, gezien de duidelijke specifiek omliggende doelgroep van subsidieerbare infrastructuurprojecten in de sector van de welzijns- en gezondheidsvoorzieningen.

Toch houdt de VDAB met duurzaam bouwen, waaronder het ecologisch bouwen, expliciet rekening. Uit een toetsing van de evaluatiecriteria met recente projecten blijkt overigens dat de recentste bouwprojecten reeds grotendeels aan de minimumeisen voldoen (bv. kantoorgebouw VDAB in Sint-Niklaas).

Toerisme Vlaanderen past bij de eigen en de gesubsidieerde bouwprojecten, voorzover mogelijk en volgens het type project, ook de principes van duurzaam bouwen toe. Zo worden hergebruik van regenwater, spaardoucheknoppen, verwarmingsketels met hoog rendement, gebruik van zonne-energie, ... geregeld toegepast.

Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen (minister Adelheid Byttebier)

De volgende VOI's, die onder de bevoegdheid van minister Byttebier vallen, passen de minimumeisen

toe zoals vastgesteld in de omzendbrief van 29 april 2003:

- uiteraard het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden ;
- het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap ;
- de instelling Kind en Gezin.

De ecologische regels worden ook toegepast bij de verschillende instellingen waar de Vlaamse Gemeenschap zelf bouwheer is en die bovendien vallen onder de bevoegdheid van minister Byttebier:

- de openbare psychiatrische ziekenhuizen in Geel en Rekem ;
- de gemeenschapsinstellingen voor bijzondere jeugdbijstand "De Kempen" met zetel in Mol en "De Zande" met zetel in Ruislede en Beerem ;
- het Centrum voor Informatie, Communicatie en Vorming in de Welzijnssector in Overijse.

Wonen, Media en Sport (minister Marino Keulen)

De Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) treedt niet meer op als zelfstandig bouwheer maar enkel als koepelorganisatie van de lokale sociale-huisvestingsmaatschappijen.

De VHM stelt vast dat de auteurs van de evaluatiecriteria zich duidelijk hebben laten inspireren door de eigen eisen en aanbevelingen voor de bouw van sociale woningen. Deze zijn reeds enige tijd beschikbaar via het internet (C2001 onder Ecologisch en duurzaam bouwen). Het accent van de verplichte criteria ligt voornamelijk op maatregelen met meetbare gevolgen als : temperatuur, CO₂, energie en waterverbruik (CO₂ : koolstofdioxide – red.).

Enkele (verplichte) criteria zijn daarbij aangescherpt. Wat het K-peil voor de gebouwen betreft, wordt in de omzendbrief een maximum van K40 gevraagd, terwijl de VHM een K45 oplegt en wat ook de eis in het toekomstige EPB zal zijn. Grote gebouwen komen, wegens hun compactheid, gemakkelijker aan een lager K-peil. Beide eisen kunnen als equivalent worden beschouwd. Aan de thermische kenmerken van bouwelementen worden vrij strenge eisen opgelegd ; in het bijzonder voor ramen met $U < 1,6 \text{ W/m}^2\text{K}$. Gezien de recente evolutie in de beglazingssystemen, wordt er overwogen om deze eis in deze sector naar 1,8 (in plaats

van 2,5) W/m²K te brengen. (*EPB : energieprestatie bestaande bouw – red.*)

Enkele van de VHM-aanbevelingen worden in de omzendbrief verplicht gesteld. Meest opmerkelijke daarbij is een veralgemeend verplicht gebruik van FSC-hout (afkomstig uit duurzaam bosbeheer en houtverwerking). Gezien de momenteel nog beperkte beschikbaarheid, kan dit sterk kostprijsverhogend werken. (*FSC : Forest Stewardship Council – red.*)

Een aantal criteria zijn specifiek afgestemd op verzorgingsinstellingen en vormen dan ook een aanvulling op de VHM-voorschriften.

Algemeen kan worden gesteld dat de VIPA-eisen voor voorzieningen uit de welzijns- en gezondheidssector strenger zijn dan die van de VHM, doch dat het aantal aanbevelingen bij deze laatste uitgebreider zijn en meer het hele bouwproces omvatten.

Wat de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur betreft, is men op de hoogte van de bouwregels over ecologisch bouwen zoals deze vooropgesteld werden in de omzendbrief, omdat zij buiten het beleidsveld "Wonen" tevens subsidievoorstellen formuleert aan de VIPA-cel. De aanbevelingen in kwestie betreffen de minimumeisen met het accent op energiezuinig bouwen. De afdeling heeft trouwens meegewerkt aan de opmaak van deze omzendbrief.

Op het vlak van sociale woningbouw worden de projecten in ongeveer 90 % van de gevallen ingediend door een socialehuisvestingsmaatschappij. Om dubbel gebruik te vermijden tussen de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, werd een protocol gesloten tussen beide actoren : de kwaliteit van deze sociale woningen moet voldoen aan de VHM-norm en het is deze VOI die hoofdzakelijk belast is met het technisch nazicht van de ontwerpdocumenten.

Voor de sociale woningbouwprojecten met een andere initiatiefnemer dan een socialehuisvestingsmaatschappij (gemeenten, OCMW's, enz.) streeft de afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur ernaar om dezelfde normen als deze van de VHM toe te passen.

Behalve de K55-norm voor thermische isolatie, die moet worden gehaald wil men een stedenbouwkundige vergunning verkrijgen, is er geen formele

aanbeveling betreffende ecologisch bouwen van toepassing op deze projecten.

De afdeling Gesubsidieerde Infrastructuur is voorstander om in de toekomst de werkwijze tussen de verschillende beleidsdomeinen op elkaar af te stemmen en te werken met uniforme aanbevelingen op het vlak van ecologie.

Mobiliteit, Openbare Werken en Energie (minister Gilbert Bossuyt)

Bij nieuwbouw of renovatie steunen de administratie Wegen en Verkeer en de administratie Waterwegen en Zeewezen zich volledig op de diensten van de afdeling Gebouwen van de administratie Overheidsopdrachten, Gebouwen en Gesubsidieerde Infrastructuur.

Zie dan ook de commentaar bij de functioneel bevoegde minister, de heer Paul Van Grembergen.

Onderwijs en Vorming (minister Marleen Vanderpoorten)

Tot op vandaag is een gelijkaardige omzendbrief voor DIGO-subsidies (nog) niet van kracht (*Dienst voor Infrastructuurwerken van het Gesubsidieerd Onderwijs – red.*).

De toekenning van de investeringskredieten van de overheid welke dienen voor de renovatie- en de nieuwbouwprojecten voor het Universitair Ziekenhuis Gent worden momenteel niet gekoppeld aan voorschriften inzake ecologisch bouwen.

Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken (minister Paul Van Grembergen)

Via de VOI Fonds Culturele Infrastructuur (FOCI) verleent de Vlaamse Gemeenschap investerings-toelagen voor grote culturele infrastructuur van uitzonderlijk belang en voor sectorale culturele infrastructuur. Voor het FOCI is het ecologisch verantwoord handelen een belangrijk uitgangspunt voor de verdere uitbouw, het renoveren en het onderhoud van de eigen culturele accommodaties van de Vlaamse Gemeenschap. Dit geldt zeker ook bij het opstellen van masterplannen, die steeds worden begeleid door de Vlaamse Bouwmeester, met het oog op duurzaam en ecologisch verantwoord bouwen.

De omzendbrief van 29 april 2003 voor initiatiefnemers uit de welzijns- en gezondheidssector wordt in de culturele sector niet als dusdanig toegepast. Het FOCI zal echter onderzoeken in welke mate

de minimumeisen inzake het ecologisch verantwoord bouwen van de omzendbrief ook kunnen worden toegepast op de culturele accommodatie.

De omzendbrief van het VIPA is bekend bij de afdeling Gebouwen van de administratie Overheidsopdrachten, Gebouwen en Gesubsidieerde Infrastructuur. De afdeling Gebouwen past reeds enige tijd de principes van duurzaam bouwen toe, waaronder de aangehaalde ecologische aspecten.

De afdeling heeft in het verleden ook meegewerkt aan de opstelling van een parlementaire resolutie waarin een concreet stappenplan voor de audit en verbetering van de meeste administratieve gebouwen wordt vooropgesteld. Binnen de afdeling is er een afzonderlijke cel Energie opgericht om dit project te leiden en de voortgang ervan te bewaken.

In tegenstelling tot de omzendbrief heeft de afdeling echter geen verplichte unieke en concrete eisen opgelegd voor alle bouwprojecten, maar worden de ecologische aspecten in de loop van het ontwerpproces expliciet bewaakt en in het technisch programma van eisen opgenomen. Er wordt rekening gehouden met de aard en de grootte van elk project. De afdeling maakt hierbij met de ontwerpers de afweging tussen bruikbaarheid, effectiviteit en kosten-baten, waarbij aan de batenzijde ook de verminderde milieubelasting wordt gerekend.

Deze praktische werkwijze laat toe om projectafhankelijke maar doordachte en haalbare grenswaarden voorop te stellen, gebaseerd op bestaande (pre)normen. Als voorbeeld kan de studiefase van het VAC Leuven worden genomen, waar het technisch programma van eisen duidelijk verwijst naar verschillende prenormen inzake (comfort)grenswaarden (*VAC : Vlaams Administratief Centrum – red.*). Het is dan ook opvallend dat in de omzendbrief geen enkele concrete comfortgrenswaarde wordt opgenomen of zelfs maar wordt verwezen naar relevante documenten. De afdeling Gebouwen had in de omzendbrief liever de informatie van bestaande (voor)normen of bestaande berekeningsmethoden opgenomen gezien. Door het eenvoudig opleggen van de streefklasse per type en grootte van gebouw (matrixmodel) zou men op basis van de normen een zinvollere en coherentere benadering hebben. In een bijlage kunnen dan concrete maatregelen worden aangereikt om dit in de praktijk te bereiken.

Als voorbeelden van dit theoretisch kader worden voor het VAC Leuven gebruikt :

- de globale EPC-methodologie (prEN-ISO 13790:1999), waarbij er indirect meer eisen zijn vervat maar op een globaler niveau. Verschillende landen bereiden een nationale implementatie van deze norm voor, of hebben reeds een wettelijk kader (Ned, Fr, Dui). Voorlopig kan men de NEN 2916:2000 hanteren;
- voor de beoordeling van het thermisch zomercomfort de AGTO-methode (enkel voor grote projecten) ;
- de berekening van binnentemperatuur gebaseerd op de prEN-ISO 13792:1997 ;
- de prestatiecriteria voor ventilatieinstallaties volgens de prEN 13779:2001 ;
- de luchtdichtheid volgens de prEN 13829 (voor grotere projecten).

(*EPC : energieprestatiecoëfficiënt ; AGTO : adaptieve gewogen temperatuuroverschrijding – red.*)

Vraag nr. 44
van 28 november 2003
van mevrouw NIKI DE GRYZE

Dienstwagen provinciegouverneur Oost-Vlaanderen – Gebruik

De leden van de bestendige deputatie en de voorzitter van de provincieraad kunnen voor hun verplaatsingen een beroep doen op een van de dienstwagens met chauffeur uit de pool met dienstwagens van de provincie Oost-Vlaanderen.

Dienstwagen en chauffeur van de gouverneur worden evenwel betaald door de Vlaamse Gemeenschap.

1. Is er een gebruikersreglement voor de dienstwagen van de gouverneur dat de gevallen aangeeft waarin wel of niet van dienstwagens kan worden gebruikgemaakt ?
2. Kan de wagen gebruikt worden voor privé-verplaatsingen ? Zo ja, wordt dit dan bijgehouden en wordt hiervoor een vergoeding gevraagd/betaald ?
3. Kan de wagen gebruikt worden voor verplaatsingen in het buitenland ? Zo ja, wordt dit dan geregistreerd ?

4. Wordt jaarlijks voor dit voordeel in natura een loonfiche nr. 281.10 afgeleverd ?
5. Wat de chauffeur betreft : kan hij ook ingezet worden voor privé-verplaatsingen in opdracht van de gouverneur en zo ja, voor welke en wordt dit dan geregistreerd ?

Antwoord

1. Er is geen gebruikersreglement.
2. De wagen wordt gebruikt in hoofde van het ambt en niet voor privé-verplaatsingen.
3. De wagen kan worden gebruikt voor verplaatsingen in het buitenland, als de ambtsverplichtingen dit meebrengen.
4. Er wordt geen loonfiche 281.10 afgeleverd.
5. Het voertuig wordt enkel in hoofde van ambtsverplichtingen ingezet.

Vraag nr. 45 van 28 november 2003 van de heer ANDRE MOREAU

Stadskernvernieuwing – Dossiers

In het kader van de stadsvernieuwing werden in een eerste ronde bepaalde stedelijke/gemeentelijke projecten goedgekeurd en andere niet. Om in aanmerking te komen voor de gewestelijke subsidiëring moeten de dossiers uiteraard aan alle door de Vlaamse overheid vooropgestelde criteria beantwoorden.

1. Wanneer loopt de procedure voor de tweede ronde van de stadskernvernieuwing ten einde ?

Tegen uiterlijk welke datum moeten de dossiers zijn ingediend ?

2. Normaliter moeten de steden een beroep doen op een gespecialiseerd studiebureau om dergelijk dossier deskundig te kunnen samenstellen.

Worden de kosten van het studiebureau eveneens door de Vlaamse overheid gesubsidieerd ?

3. Sommige kwatongen beweren dat de geselecteerde dossiers voor een stuk reeds bij voorbaat bekend zijn.

Klopt dit ? Is er voldoende controle op de objectieve afhandeling van de ingediende dossiers ?

4. Hoe is de beoordelingscommissie samengesteld ?

Antwoord

Volgende antwoorden kunnen worden gegeven op de vragen van de Vlaamse volksvertegenwoordiger inzake de afhandeling van de dossiers stadsvernieuwing.

1. Op dit ogenblik loopt nog de tweede fase van de eerste oproep.

Negen projecten en twee reserveprojecten voor Antwerpen en Gent werden op 21 februari 2003 door de Vlaamse regering op voorstel van de externe jury op de shortlist opgenomen. Eind september hebben de geselecteerde steden uitgewerkte projecten ingediend. Begin januari 2004 wordt het advies van de jury over deze projecten ingewacht zodat de Vlaamse regering kan beslissen over de subsidiëring van de projecten. Ondertussen werd eind december 2003 ook een tweede oproep gelanceerd.

De voorstellen van de steden dienen uiterlijk 2 april 2004 te worden ingediend. De jury wordt gevraagd uiterlijk 7 mei 2004 een voorstel van shortlist te formuleren.

2. De kosten van de studiebureaus worden door de Vlaamse overheid niet gesubsidieerd. Wel heeft de Vlaamse regering – op voorstel van de jury – voorzien in een conceptsubsiëring voor steden die potentieel goede projecten indienen maar er niet in slaagden een projectprogramma te omschrijven dat op verschillende terreinen de bakens verzet en toch haalbaar blijft. Dit laatste is voor kleinere steden met een beperkte ervaring en een beperkte planningscapaciteit geen eenvoudige zaak.

Acht steden hebben voor deze projecten tussen juli en december 2003 een begeleiding gekregen. Zoals alle andere steden dienen ze evenwel nu zelf in te staan voor het indienen van een dossier in het kader van de tweede oproep en zullen zij door de externe jury gelijkaardig behandeld en beoordeeld worden.

3. In de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid is de gehanteerde werkwijze uitvoerig aan bod gekomen. In een speciale gedachtewisseling/hoorzit-

ting (Stuk 1674 (2002-2003) – Nr. 1, verslag namens de commissie) hebben zowel de juryvoorzitter als de minister de aanpak van de dossiers toegelicht. Alle commissieleden waren overtuigd van de ernst en degelijkheid van deze aanpak.

Ook voor de tweede oproep zal op dezelfde manier worden gewerkt.

4. De samenstelling van de externe jury is geregeld in artikel 7 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende subsidiëring van stadsvernieuwingsprojecten van 5 juli 2002 (BS 9 november 2002):

- 1° André Loeckx, hoogleraar Architectuur, departementsvoorzitter departement Architectuur, Stedenbouw & Ruimtelijke Ordening KU Leuven, voorzitter ;
- 2° Anne Malfliet, team Vlaamse Bouwmeester ;
- 3° Filip De Rynck, hoogleraar Bestuurskunde Hogeschool Gent en Universiteit Antwerpen ;
- 4° Willy Miermans, docent Hogeschool voor Verkeerskunde Diepenbeek, Provinciale Hogeschool Limburg-Architectuur en Katholieke Hogeschool Limburg-ABK ;
- 5° Eric Van Hooydonck, hoofddocent Universiteit Antwerpen, advocaat ;
- 6° Charles Vermeersch, ere-professor Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening ;
- 7° Adriaan Geuze, landschapsarchitect van Rotterdam ;
- 8° Eric Coryn, hoogleraar Vrije Universiteit Brussel ;
- 9° Jan Vranken, gewoon hoogleraar Universiteit Antwerpen ;
- 10° Francis De Braekeleer, directeur Confederatie van Immobiliënberoepen van België – Vlaamse Gemeenschap VZW ;
- 11° Wim Vanhaverbeke, hoofddocent LUC en TU Eindhoven ;
- 12° Marie De Bie, hoogleraar Universiteit Gent ;

13° Guido De Brabander, hoogleraar Universiteit Antwerpen ;

14° Luc Bral, vertegenwoordiger van de minister bevoegd voor het stedenbeleid, als waarnemer.

Linda Boudry, projectleider Stedenbeleid bij het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, volgde eveneens als waarnemer alle juryactiviteiten.

(*KU Leuven : Katholieke Universiteit Leuven ; LUC : Limburgs Universitair Centrum ; TU Eindhoven : Technische Universiteit Eindhoven – red.*)

**Vraag nr. 46
van 5 december 2003
van mevrouw VEERLE DECLERCQ**

Pilkem Ridge (Ieper) – Stand van zaken

Wij vernemen via de pers dat Pilkem Ridge steeds meer aandacht krijgt, ook in de internationale pers. Zelfs de Amerikaanse krant The New York Times wijdde er een artikel aan.

Nigel Steel van het Londense Imperial War Museum zegt in The New York Times namelijk : "Ik zou dolgelukkig zijn mochten ook de Belgen vinden dat dit een belangrijk deel van hun geschiedenis en van de wereldgeschiedenis is".

De roep om de site te beschermen, klinkt dan ook steeds luider.

1. Houdt de minister rekening met deze stellingen uit het buitenland ?
2. Graag vernam ik de timing van het archeologisch onderzoek.

Antwoord

1. Bij de besluitvorming rond een eventuele bescherming van (delen van) het historische slagveld van Pilkem Ridge kan ik natuurlijk alleen maar rekening houden met de erfgoedwaarden zoals bepaald in de respectieve decreten :
  - decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij decreet van 22 februari 1995 ;

- decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium ;
- decreet van 16 april 1996 betreffende de landschapszorg.

Nochtans ben ik zeker niet ongevoelig voor de symboolwaarde die Pilkem Ridge heeft als onderdeel van de Ypres Salient, en dit niet alleen voor de steeds talrijkere bezoekers uit het Verenigd Koninkrijk, maar ook voor ons Vlamingen.

Daarom heb ik reeds een tweetal jaar geleden de Unesco het dossier "De Westhoek en de relictten van de Eerste Wereldoorlog" overgezonden, teneinde dit erfgoed in te schrijven op de Werelderfgoedlijst. In 2003 werd dit dossier opgenomen op de indicatieve lijst, in afwachting van de definitieve inschrijving. Ondertussen werken de afdeling Monumenten en Landschappen (Ministerie Vlaamse Gemeenschap) en de provincie West-Vlaanderen samen aan een inventarisatie van de materiële relictten van de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek en het Heuvelland.

2. De eerste opgravingscampagne werd begin 2003 opgestart en enkele weken geleden afgerond. Midden 2004 zal het verslag van de voorstudie en van het archeologisch onderzoek verschijnen. Verder zal ook begin 2004 een beslissing worden genomen inzake nieuwe opgravingslocaties. Bovendien zal er beslist worden welke zones via metaaldetectie of geofysisch onderzoek zullen worden geëvalueerd.

Deze nieuwe opgravingen zullen pas in april/mei starten, aangezien archeologisch onderzoek in open veld tijdens de wintermaanden onproductief is.

Vraag nr. 47
van 5 december 2003
van de heer FLOR ORY

Verdeling Gemeentefonds – Gemeenten met militaire domeinen

Het decreet tot vaststelling van de regels inzake de dotatie en de verdeling van het Vlaams Gemeentefonds bepaalt in artikel 11 de maatstaven op grond waarvan de middelen tussen de gemeenten worden verdeeld.

Eén maatstaf is de open ruimte (uitgedrukt in hectare), op basis van de oppervlakte bos, tuinen en

parken, woeste gronden, gekadastreerde wateren, akkerland, grasland, recreatiegebieden en boomgaarden.

Als argumentatie voor dit criterium wordt in de memorie van toelichting gesteld dat gemeenten met veel open ruimten financieel benadeeld zijn ten opzichte van gemeenten met veel woongebied. Zij kunnen immers op geen enkele manier inkomsten verwerven uit dat deel van hun grondgebied. Bovendien moeten gemeenten met open ruimten er alles aan doen om deze gebieden in een zo goed mogelijke staat en met respect voor de natuur te conserveren.

De gegevens voor de open ruimten worden ingewonnen bij de diensten van het Kadaster.

Daar rijst volgend probleem. Het Kadaster heeft geen informatie over militaire domeinen. Nochtans zijn militaire domeinen dikwijls open ruimten en in heel wat gemeenten beslaan militaire domeinen een groot deel van de oppervlakte, waarop de gemeentebesturen weinig tot geen vat hebben.

1. Wordt in de berekening van het aantal hectare open ruimte per gemeente de open ruimte in militair domein in rekening gebracht ?
2. Zo ja, wie levert de gegevens en hoe wordt het berekend ?
3. Zo neen, gaat de minister er niet van uit dat dit een financieel nadeel voor sommige gemeenten inhoudt ?

Welke maatregelen neemt de minister om dit te compenseren ?

4. Welke Limburgse gemeenten zijn in dat geval en in welke mate ?

Antwoord

1. Zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger zelf aangeeft, wordt in de berekening van het aantal hectare open ruimte per gemeenten de open ruimte in militair domein niet in rekening gebracht.

Voor de berekening van de open ruimte baseren we ons op de geregistreerde open ruimten op basis van de oppervlakte bos, tuinen en parken, woeste gronden, gekadastreerde wateren, akkerland, grasland, recreatiegebieden en boomgaarden. Het Kadaster beschikt over geen

gedetailleerde informatie van de militaire domeinen.

2. Gezien het antwoord op de eerste vraag, zijn er geen gegevens van open ruimte in militaire domeinen beschikbaar.
3. Op de vraag of het niet verrekenen van open ruimte in militair domein geen financieel nadeel voor sommige gemeenten inhoudt, kan een genuanceerd antwoord worden gegeven.

In de memorie van toelichting van het decreet worden volgende argumenten gegeven om open ruimte als één van de verdelingscriteria te hanteren :

- gemeenten die veel open ruimten hebben, zijn als het ware financieel benadeeld ten opzichte van gemeenten met veel woongebieden. Zij kunnen immers op geen enkele manier inkomsten verwerven uit dat deel van hun grondgebied. Hoe ecologisch, landschappelijk en recreatief waardevol ze ook zijn, open ruimten zijn fiscaal niet interessant ;
- gemeenten met open ruimten moeten er alles aan doen om deze gebieden in een zo goed mogelijke staat en met respect voor de natuur te conserveren.

Dit kan resulteren in aanzienlijke kosten. Zo zal de gemeente moeten instaan voor het tegengaan van bodemerrosie, ruimen van beken en grachten, toepassen van waterbeheersing in sommige gebieden, knotten van wilgen, opsporen en tegengaan van verontreiniging, overbemesting, lozing van drijfmest, enzovoort. Ook zal de gemeente economisch onrendabele wegen moeten aanleggen om bepaalde gebieden te ontsluiten.

Bovenvermelde argumenten geven aan dat het opnemen van open ruimte als maatstaf mede bepaald werd door de extra kosten waar gemeenten met veel open ruimte mee worden geconfronteerd. Dit is niet direct het geval voor de open ruimte in militaire domeinen, waar het Ministerie van Defensie verantwoordelijk voor is.

Vraag nr. 48
van 5 december 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Minderhedendecreet – Voortgangsrapport 2002

Het decreet etnisch-culturele minderheden bepaalt dat elke minister voor zijn bevoegdheden alle genomen maatregelen die een impact hebben op de doelgroepen van het minderhedendecreet zou doorgeven.

Bedoeling was hiermee jaarlijks een voortgangsrapport te maken. Decretaal moesten de ministers dus aan de ICEM hun bijdrage leveren. Dit jaar worden de gegevens over 2002 niet centraal naar buiten gebracht.

Mag ik de minister vragen wat de bijdrage was voor elk van zijn bevoegdheidsdomeinen tot het rapport over 2002 ?

Antwoord

Naar aanleiding van de voorbereiding van een nieuw strategisch plan inzake minderhedenbeleid en het evaluatieonderzoek "Het Vlaams minderhedenbeleid gewikt en gewogen", uitgevoerd in opdracht van Mieke Vogels, gewezen coördinerend minister voor het minderhedenbeleid, heeft de Interdepartementale Commissie Etnisch-Culturele Minderheden (ICEM) in 2002 geoordeeld geen jaarrapport 2002 op te stellen.

Naar aanleiding van vragen hierover in het Vlaams Parlement is in overleg met minister Bytsebier, coördinerend minister voor het minderhedenbeleid, afgesproken dat de ICEM in maart 2004 toch een rapport zal voorleggen, dat twee jaar overspant, namelijk 2002 en 2003.

De bijdrage met betrekking tot de bevoegdheden "Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken" zal worden opgenomen in dit rapport.

Vraag nr. 49
van 5 december 2003
van de heer KARIM VAN OVERMEIRE

Project "Thuis in de Stad" – Advertenties

Recentelijk verschenen in de Vlaamse pers een aantal advertenties in het kader van het project "Thuis in de stad".

De boodschap was op zijn zachtst gezegd onduidelijk. Zo verscheen op 25 november in Het Nieuwsblad een advertentie met de kop "In Aalst is alles maar een step ver". De begeleidende foto toonde

evenwel een gebouw in Brugge, en de poserende mevrouw heeft geen bijzondere banden met Aalst.

Toen ik een week na het verschijnen van de advertentie naar het nummer belde waarop meer informatie kon worden verkregen, bleek ik de allereerste te zijn die reageerde op de advertentie. De betrokken ambtenaar beschikte over geen enkele folder of bijkomende documentatie die hij de geïnteresseerden kon toesturen.

1. Wat waren de doelstellingen van deze campagne ?
2. Wat was de totale kostprijs van deze campagne ?
3. Op welke manier was er overleg met de betrokken steden ?
4. Hoe wordt deze campagne geëvalueerd ?

Antwoord

1. Om de slaagkansen van het stedenbeleid te maximaliseren, wordt aandacht gegeven aan een gepaste communicatie en sensibilisering van de bevolking. Het uitgangspunt is de beeldvorming rond steden te verbeteren door te focussen op de kansen en mogelijkheden die steden bieden. Centrale bedoeling van de campagne is een positieve boodschap omtrent de stad over te brengen.

Het doelpubliek is de groep van jonge tweeverdieners met kinderen en de groep van 50-plussers. De groep jonge tweeverdieners met kinderen is een groep die tot op heden dikwijls de stad verlaat. Bovendien is deze groep van groot strategisch belang, omdat zijn aanwezigheid de sfeer in de stedelijke omgeving in gunstige zin kan beïnvloeden. De 50-plussers zijn van belang omdat zij in veel gevallen tijd en middelen hebben en ook interesse voor allerlei activiteiten. Deze kenmerken zijn bevorderlijk voor de ondersteuning van de stedelijke functies.

De "Thuis in de Stad"-campagne is gestart in april 2001 en bestond uit een consistent geheel van mediacampagnes ter ondersteuning van het Vlaams stedenbeleid. Met de goedkeuring van het decreet op het Stedenfonds werd een voorafname voor communicatie, sensibilisering en vorming georganiseerd en de memorie van toelichting gaf aan dat met de steden zou worden gezocht naar mogelijkheden om mee in de campagne te stappen. Het advertentieconcept van

de vorige jaren werd aangehouden maar regionaal gedifferentieerd op maat van de dertien steden.

2. De kostprijs wordt samengesteld uit drie componenten :
  - de creatie van het concept voor acht thema's (foto en headline),
  - begeleiding steden, scan, retouches, door het communicatiebureau Darwin ten bedrage van 62.960 euro ;
  - het softwarepakket gebruikt door de diverse partners (13 steden, Stedenbeleid, Darwin, Taaladvies, Bemedia) ten bedrage van 35.000 euro ;
  - de aankoop van mediaruimte (13 steden x 8 thema's x 2 inlassingen elk) ten bedrage van 345.749,02 euro.
3. Op 28 maart vond een vergadering plaats met de dertien steden, de dienst van de Informatieambtenaar, Stedenbeleid, Darwin en Bemedia.

Tijdens die vergadering werd het ontwerpprotocol voorgesteld, de communicatietool (Citipack) gedemonstreerd, de acht thema's in overleg met de steden gekozen en een timing opgesteld.

In consensus werden volgende thema's in aanmerking genomen :

- stadsvernieuwing,
- groen in de stad,
- recreatief aanbod – tijd te kort om alles te doen,
- publieke ruimte als plaats voor ontmoeting,
- burgerinitiatief – bestuur en burgers bouwen samen aan de stad,
- kindvriendelijke steden,
- alles is dichtbij,
- diversiteit.

Hierna werd een schrijven gericht aan de colleges van burgemeester en schepenen van de betrokken steden, met de vraag of ze al dan niet wilden participeren aan deze mediacampagne.

Alle steden gaven een positief gevolg aan de vraag.

4. De dienst van de Informatieambtenaar stelde ons in de mogelijkheid een effectmeting te laten doen.

Zodra de resultaten van deze meting voorhanden zijn, worden alle partners uitgenodigd om hun eigen bevindingen te formuleren, de voorbije campagne te evalueren en afspraken te maken over het vervolgtraject, rekening houdende met de resultaten van de effectmeting en opmerkingen van de diverse partners.

Vraag nr. 50
van 5 december 2003
van de heer ANDRE-EMIEL BOGAERT

Project "Thuis in de Stad" – Advertenties

Op een bepaald ogenblik werden de burgers geconfronteerd met een lawine aan publicitaire aankondigingen in de regionale persorganen, en dit telkens mede onder de titel "Informatie van de Vlaamse overheid". De respectieve gemeente- en stadsbesturen mogen hierin blijkbaar naar wens hun beleids- en begrotingsbeslissingen promoten.

Zoals het een alert mandataris past, stelde ik met mijn open brief van 16 september 2003 aan het college van burgemeester en schepenen van de stad Aalst de nodige vragen hieromtrent. Naderhand mocht ik hierop dan vanwege de stad Aalst op 2 oktober laatstleden een antwoord ontvangen, waarvan de inhoud voor zichzelf spreekt (van voormelde briefwisseling vindt de minister een kopie als **bijlage**).

Het gaat hier om het project "Thuis in de Stad" van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, project Stedenbeleid. De Vlaamse overheid geeft aan de lokale besturen gratis advertentieruimte om het eigen beleid te promoten. Wat de inhoud betreft, bestaat daarvoor ogenschijnlijk geen enkele controle en/of evaluatie. Heel wat (beleids)publiciteit komt evenwel louter over als reclame voor beslissingen van de op dat ogenblik toevallige bestuursmeerderheid en dient dus eigenlijk in eerste of tweede orde – naargelang de benadering – mede louter electorale doeleinden.

Anderzijds kunnen in het kader van voormeld project ook samenwerkingsakkoorden met parastatale en/of private ondernemingen worden afgesloten. Dit was onder meer het geval in de stad Aalst, waar

een dergelijk akkoord door de gemeenteraad op 23 mei 2002 werd goedgekeurd.

Finaal is het toch eigenaardig te moeten vaststellen dat de Vlaamse Gemeenschap geldmiddelen uit haar begroting voorbehoud voor beleidspubliciteit van lokale besturen, waaromtrent inhoudelijk geen enkele controle wordt uitgevoerd en/of evaluaties worden opgesteld. Tussen de regels van de publiciteit door is het dan ook best mogelijk dat veeleer electorale boodschappen dan boodschappen voor algemeen nut kenbaar worden gemaakt. Immers, het betrokken lokale bestuur heeft de totale vrijheid om de publicitaire ruimte zelf in te vullen en de logoparaplu van de Vlaamse Gemeenschap aan te wenden. Zodoende kunnen een aantal vrijblijvende en gratis mededelingen worden verstrekt, waaromtrent naderhand niet wordt onderzocht of ze inderdaad aan het werkelijk uitgevoerde beleid beantwoorden.

1. Wat was en is de facto et de jure de onderliggende beleidsgedachte om vanuit de Vlaamse Gemeenschap de lokale besturen financieel-publicitair te ondersteunen ?
2. Hoeveel geldmiddelen werden inmiddels met dit doel aangewend en hoeveel kunnen er nog worden aangewend ?
3. Op welke wijze oefent het project Stedenbeleid controle uit op de aanwending van de middelen, op de invulling van de publiciteit en op de uitvoering van de aangemelde stadsprojecten ?
4. Op welke wijze doet het project Stedenbeleid aan evaluatie van de toegekende tegemoetkomingen en aanwending van publieke geldmiddelen ?
5. Tot op welke hoogte kunnen de lokale besturen in het kader van dit project overgaan tot het afsluiten van samenwerkingsakkoorden met andere overheden, parastatale en/of private derden ?
6. Hoeveel reeksen van dergelijke publicitaire samenwerking staan er nog op stapel en hoe zal de objectieve controle - in het licht van de komende verkiezingen van juni 2004 – verlopen ?

Antwoord

1. Artikel 7 van het decreet tot vaststelling van de regels inzake de werking en verdeling van het

Vlaams Stedenfonds de dato 13 december 2002 bepaalt het volgende :

"Van het vastleggingskrediet, verminderd met de voorafname voor de VGC, wordt jaarlijks een bedrag van 700.000 euro vooraf genomen voor vorming, sensibilisering en communicatie. Die voorafname wordt ingeschreven in het programma 53.2 op basisallocatie 12.05 (libellé communicatie stedenbeleid)."

In de artikelsgewijze bespreking in de memorie van toelichting bij het decreet staat vermeld dat deze voorafname toelaat gezamenlijke vormings- en communicatiecampagnes tussen de Vlaamse regering en de steden op te zetten.

2. De kostprijs voor de campagne 2003 werd samengesteld uit drie componenten :

– de creatie van het concept voor acht thema's (foto en headline) ;

begeleiding steden, scan, retouches, door het communicatiebureau Darwin ten bedrage van 62.960 euro ;

– het softwarepakket gebruikt door de diverse partners (13 steden, Stedenbeleid, Darwin, Taaladvies, Bemedia) ten bedrage van 35.000 euro ;

– de aankoop van mediaruimte (13 steden x 8 thema's x 2 inlassingen elk) ten bedrage van 345.749,02 euro.

Over de kostprijs in de toekomst kan op dit ogenblik nog geen informatie verstrekt worden, hij zal afhankelijk zijn van de genomen opties na een grondige evaluatie van de voorbije campagne.

3. Wat de aanwending van de middelen betreft, dient geen controle te worden uitgeoefend, aangezien alle facturen aangerekend worden op basisallocatie 12.05 en door de Vlaamse overheid rechtstreeks aan leveranciers betaald worden.

Wat de controle op de invulling van de publiciteit betreft, werd een protocol afgesloten tussen de steden en de Vlaamse overheid dat een duidelijke taakverdeling tussen de verschillende partners in deze campagne omvat.

Voorts werden ook goedkeuringsprocedures afgesproken die verwerkt zitten in Citipack, een softwarepakket waarmee alle partners werken.

Project Stedenbeleid

- is hoofd- en financiële verantwoordelijke ;
- bepaalt thema's in overleg met steden ;
- stelt samen met communicatiebureau het concept per thema en headlines voor ;
- geeft goedkeuring aan de verschillende advertentieversies.

De stad

- stelt verantwoordelijke aan voor opvolging project ;
- bepaalt thema's in overleg met project Stedenbeleid ;
- verzamelt inhoud met betrekking tot de vastgelegde thema's ;
- maakt advertentie aan met hulp van Citipack (communicatietool) ;
- volgt goedkeuringsprocedure op ;
- stuurt materiaal tijdig op.

Darwin (communicatiebureau)

- creatief verantwoordelijke ;
- verantwoordelijk voor fotografie ;
- creatie en copywriting ;
- contacten met Taaladvies.

Bemedia (staat in opdracht van de Vlaamse regering in voor onderhandelingen met de pers en reservatie van de mediaruimte voor alle campagnes van de Vlaamse overheid)

- maakt reservaties advertentieruimte op ;
- volgt de timing op ;
- past formaten aan en doet definitieve check ;
- bezorgt materiaal aan de media ;

- ondersteunt werking Citipack ;
- kwaliteitscontrole van verschenen advertenties.

Wat de uitvoering van de aangemelde stadsprojecten betreft, is geen controle gepland. De invulling van de advertenties bevat immers net afgewerkte of lopende projecten waar lokale besturen de aandacht van de burgers willen op vestigen.

4. De dienst van de Informatieambtenaar stelde ons in de mogelijkheid een effectmeting te laten doen.

Zodra de resultaten van deze meting voorhanden zijn, worden alle partners uitgenodigd om hun eigen bevindingen te formuleren, de voorbije campagne te evalueren en afspraken te maken over het vervolgtraject, rekening houdende met de resultaten van de effectmeting en opmerkingen van de diverse partners.

5. De volledige kostprijs van deze campagne wordt gedragen door de Vlaamse overheid. Er is dus geen sprake van afsluiten van samenwerkingsakkoorden met andere overheden, parastatalen en/of private derden door de steden in het kader van dit project.
6. Aangezien de evaluatie nog niet gebeurd is en het vervolgtraject nog niet uitgetekend werd, kan op deze vraag voorlopig niet geantwoord worden.

(De in de vraag vermelde bijlage ligt ter inzage bij het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement, dienst Schriftelijke Vragen – red.)

Vraag nr. 51
van 5 december 2003
van de heer ANDRE-EMIEL BOGAERT

Jeugdbeleid – Fuifzalen

Uiteraard verwijs ik vooreerst naar de vele parlementaire bescheiden in verband met deze problematiek en de reeds gestelde vragen en/of ingediende interpellatieverzoeken hieromtrent. Deze vraag heeft evenwel betrekking op de door de minister medio februari laatstleden openbaar gemaakte beleidsvoorzieningen inzake het nog steeds geldende probleem van het algemeen gebrek aan fuifzalen in Vlaanderen.

Naar aanleiding van de actuele vraag van collega Dirk Holemans tijdens de plenaire vergadering van 19 februari 2003 – ingegeven door de beleidsvoorstellen van de minister in de media op 18 februari 2003 – stelde de minister namens de Vlaamse regering dat in het kader van het decreet over het lokale jeugdwerk reeds heel wat initiatieven werden genomen, terwijl andere in voorbereiding waren (Handelingen Plenaire Vergadering nr. 39 van 19 februari 2003, blz. 1-3). De problematiek werd toen opnieuw zeer actueel naar aanleiding van de resultaten van een onderzoek van de Katholieke Universiteit Leuven (KU Leuven), waaruit blijkt dat :

- 85 % van de Vlaamse jongeren tussen 15 en 24 wel eens naar een fuif gaat ;
- 1 op 3 dit zelfs twee tot vijf keer per maand doet ;
- fuifbezoek na bioscoopbezoek de belangrijkste uitgaansvorm van de jeugd is ;
- heel wat jongeren in hun gemeente inzake fuiven niet of onvoldoende aan hun trekken komen ;
- 25 % van de jongeren het moet stellen met één fuif per maand in de eigen gemeente ;
- 3 op 10 jongeren zich met klem verzetten tegen het bestaan van sluitingsuren ;
- 1 op 6 jongeren wel eens de toegang tot een fuif wordt geweigerd ;
- heel wat klachten betrekking hebben op probleemgedrag van anderen en op (on)veiligheid.

Terecht heeft de minister toen opgemerkt dat er vanuit lokaal standpunt heel wat knelpunten zijn. Hij stelde dat steden en gemeenten meer moeten overleggen met jongeren en jeugdwerk om de organisatie van fuiven gemakkelijker te maken. Hierbij had de minister het toen over een "draaiboek" voor het organiseren van fuiven. Naar het federaal vlak brak hij een lans voor de invoering van een "éénloketsysteem", zodat organisatoren van fuiven maar één aanvraag moeten indienen voor de billijke vergoeding. Ten slotte pleitte hij voor een aanpassing van de taksen voor het aanplakken van affiches.

In zijn antwoord op voormelde actuele vraag stelde hij namens de Vlaamse regering dat er geen behoefte is aan verafgelegen fuifzalen, maar wel aan fuifzalen in gemeente- en dorpskernen. Verder deelde hij mee dat hij de resultaten van voormelde studie aan steden en gemeenten zou verzenden.

In het kader van het jeugdruimtebeleidsplan stelde hij de gemeenten 3 miljoen euro ter beschikking voor inrichting en aanpassing van fuifzalen en uitbouw van speelpleinen. Voor alle Vlaamse gemeenten gezamenlijk is dit inderdaad slechts een druppel op een hete plaat. Anderzijds zei hij dat 2 miljoen euro werd uitgetrokken voor de uitbouw van een bovenlokale jeugdstructuur.

Of dit het probleem van het gebrek aan fuifzalen zal oplossen, blijft natuurlijk zeer de vraag.

1. Welke beleidsinitiatieven werden inmiddels door de Vlaamse regering en door de minister uitgewerkt om aan dit probleem het hoofd te bieden ?
2. Op welke wijze werden de geldmiddelen (3 miljoen euro) van het jeugdruimtebeleidsplan aangewend met het oog op het inrichten en/of aanpassen van fuifzalen ?
3. Idem dito wat de 2 miljoen euro voor de uitbouw van een bovenlokale jeugdstructuur betreft. In hoeverre kon hierdoor het probleem inzake fuifzalen worden verholpen ?
4. Werden steden en gemeenten inmiddels in het bezit gesteld van de betrokken studie van de KU Leuven omtrent het uitgaanspatroon van de Vlaamse jeugd ? Zo ja, welke reacties heeft de minister hierop ontvangen ?
5. Welke directe initiatieven staan op stapel om daadwerkelijk aan het bewezen gebrek van fuifzalen voor jongeren iets te doen ?

Antwoord

1. In 2003 werd het nieuwe uitvoeringsbesluit voor de opmaak van jeugdruimteplannen opgemaakt en goedgekeurd : het besluit van de Vlaamse regering van 12 september 2003 ter uitvoering van het decreet van 14 februari 2003 houdende de ondersteuning en de stimulering van het gemeentelijk, het intergemeentelijk en het provinciaal jeugd- en jeugdwerkbeleid, inzake het voeren van een gemeentelijk en intergemeentelijk jeugd- en jeugdwerkbeleid, inzake de subsidiëring van gemeentebesturen die een jeugdruimtebeleid voeren als onderdeel van het jeugdwerkbeleid. Een Leidraad Jeugdruimteplan werd samengesteld en verspreid: een inspiratiebron voor de lokale planners.

Hierdoor worden gemeentebesturen gestimuleerd om een beleid te voeren inzake ruimte

voor de jeugd. Gemeenten kunnen 20 % extra subsidies krijgen voor hun jeugdwerkbeleidsplan wanneer ze ook een jeugdruimteplan opmaken en uitvoeren. In het jeugdruimteplan moeten de hoofdstukken "jeugdwerkinfrastructuur" en "ruimte voor de jeugd" worden uitgewerkt op basis van het bovenvermelde nieuwe jeugdruimteplanbesluit. Gemeenten bepalen autonoom, in samenspraak met hun eigen gemeentelijke jeugdraad, welke deelgebieden voor jeugdruimte zullen worden uitgewerkt. "Fuifruimte" is één van de acht thema's die werden uitgewerkt in de Leidraad Jeugdruimteplan, en waarvoor dus centraal een inhoudelijk aanbod werd gedaan.

Anderzijds werd met de tweede begrotingscontrole 2003 aan het Steunpunt Jeugd eenmalig een extra subsidie van 50.000 euro toegestaan voor de aanwerving van een "fuifexpert" en de oprichting van een "fuifpunt".

Tot slot is het zo dat mijn kabinet vertegenwoordigd is in een werkgroep met vertegenwoordigers van diverse sectoren (niet enkel de jeugdsector, maar ook de volksontwikkeling, de sportsector, ...), die actief werk maakt van permanente opvolging van alle reglementering (zegtaks, billijke vergoeding, bewakingswet, ...) die rechtstreeks impact heeft op het opzetten van allerhande activiteiten, waaronder het fuifgebeuren.

2. Voor de jeugdwerkbeleidsplanperiode 2002-2004 maakten reeds 255 gemeenten een jeugdruimteplan. Grote inhoudelijke koplopers qua behandelde deelthema's zijn speelpleinen (100%), jeugdwerkinfrastructuur (93%) en fuifruimte (88%). Hierbij heeft het gemeentelijk fuifbeleid de grootste "boom" gekend : het is nagenoeg algemeen verspreid geraakt. Het jeugdruimteplan lijkt hiervoor wel degelijk een belangrijke hefboom.

De belangrijkste uitdagingen zijn het werken aan een positief "fuifklimaat" en de zoektocht naar geschikte fuifinfrastructuur. Noodzakelijke en betekenisvolle investeringen blijven voorlopig echter grotendeels afwezig. Gemeentebesturen financieren hun investerings- en verweringsbeleid voor fuifzalen duidelijk ook met andere middelen dan de middelen die opgenomen zijn in het jeugdwerkbeleidsplan en het jeugdruimteplan. Vele gemeenten zijn gaan zoeken naar oplossingen met eigen middelen. De 2,5 miljoen subsidies voor het jeugdruimteplan gaven vooral een planningsimpuls.

3. Binnen het Fonds voor Culturele Infrastructuur werden voor 2003 (voortzetting van beleid dat reeds eerder opgestart was) vier projecten goedgekeurd voor de subsidiëring van jeugdinfrastructuur met bovenlokaal belang, en dit voor een totaal bedrag van 665.000 euro.

Meestal betreft het jongerenmuziekcentra die niet exclusief voor fuiven bedoeld zijn, maar die het fuiven binnen hun infrastructuur wel mogelijk maken. Met de nieuwe muziektrends waarbij ook dj's als performers optreden, is de grens tussen een "pop" optreden en een fuif bovendien heel erg vaag geworden.

4. Het onderzoeksrapport (zowel het volledige rapport als de synthese) is beschikbaar op de site van de afdeling Jeugd en Sport (www.jeugd-beleid.be). De gemeentebesturen en anderen werden hiervan op de hoogte gebracht door het e-zine van de afdeling. De studie werd toegelicht op diverse vormingsdagen van verschillende aard en georganiseerd door verschillende actoren. Onder andere de Vereniging voor Vlaamse Jeugddiensten en Jeugdconsulenten (VVJ) en de provincie Limburg besteedden reeds aandacht aan de studie op hun vormingsmomenten.

Gemeentebesturen die interesse hebben voor de fuifproblematiek hebben zich aldus zeker kunnen informeren. Vanuit de lokale besturen kwamen geen expliciete vragen bij mij toe. Over het algemeen kan wel worden gesteld dat de reacties op het onderzoek, de onderzoeksaanbevelingen en de beleidsaanzetten die eruit gegroeid zijn positief worden onthaald. Vooral in Limburg zetten meer en meer gemeentebesturen op eigen initiatief een éénloketsysteem voor fuiven op.

5. Binnen het Steunpunt Jeugd wordt met steun van de Vlaamse overheid Fuifpunt uitgebouwd. Ook andere actoren zoals de Vereniging voor Vlaamse Jeugddiensten en Jeugdconsulenten (VVJ) en de Vlaamse Federatie voor Jeugdhuisen (VFJ) zijn bij Fuifpunt betrokken. Zij zullen in eerste instantie een website uitbouwen waarop alle mogelijke informatie over fuiven wordt verzameld.

De uitbouw van de website zal gefaseerd gebeuren. In maart 2004 moet de informatie voor organisatoren beschikbaar zijn. In september en december 2004 volgt dan respectievelijk de in-

formatie voor beleidsmakers en deze voor uitbaters en eigenaars van fuifzalen.

Anderzijds zal vorming worden opgezet voor multiplicatoren uit de jeugdsector, maar ook voor verantwoordelijken uit andere, betrokken sectoren.

Vraag nr. 52

van 5 december 2003

van mevrouw ANNY DE MAGHT-AELBRECHT

Stedenbeleid – Gesubsidieerde projecten

De Vlaamse regering schenkt veel aandacht aan het stedenbeleid en het grootstedenbeleid. Dit weerspiegelt zich ook jaarlijks in de begrotingen van alle departementen.

Kan de minister een overzicht geven van alle middelen die in 2002 en 2003 op verschillende manieren vanuit de Vlaamse regering zijn vrijgemaakt om de steden Gent, Antwerpen, Brussel, Leuven, Kortrijk en Aalst in hun beleid en werking te ondersteunen ?

In concreto graag een overzicht per departement, met korte beschrijving van het precieze project, van :

- a) de projecten die volledig door de Vlaamse overheid zijn bekostigd ;
- b) de projecten waarbij Vlaanderen een vast bedrag of percentage subsidieerde of waarbij een koppelsubsidie vereist was ;
- c) de aan de steden toegekende proefprojecten, geheel of gedeeltelijk betaald door de Vlaamse regering.

Antwoord

Aangezien de vraag van de Vlaamse volksvertegenwoordiger gelijklopend is met de schriftelijke vraag nr. 6 van 3 oktober 2003 van de heer Johan De Roo, verwijs ik haar naar het gecoördineerde antwoord dat daarop werd geformuleerd (*Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 4 van 28 november 2003, blz. 909 – red.*).

GILBERT BOSSUYT

VLAAMS MINISTER
VAN MOBILITEIT, OPENBARE WERKEN
EN ENERGIE

Vraag nr. 80
van 21 november 2003
van de heer JOHAN MALCORPS

Heraanleg Antwerpse Ring – Grondopslag Kontich

Naar verluidt zal om en bij de 250.000 m³ grond afkomstig van de werken voor de heraanleg van de Ring, de komende jaren gestort worden op de gronden van het gebied bekend als "Zandbergen" en "Vuile Plas" in Kontich (terrein ten westen van de E19, ten zuiden van de Edegemsebeek, ten oosten van de gerestaureerde hoeve "Vuile Plas"). In het verleden werden op dat terrein zandbergen aangevoerd met de bedoeling er de aansluiting van de Grote Ring rond Antwerpen mee aan te leggen. Aangezien die ring er niet kwam, is de zandvlakte stilaan, na afgravingen, geëvolueerd tot een gevarieerd terrein met ondiepe plassen met rietkraag, berkenbosjes en enkele open zandstukken. Op basis van een inventarisatie door Natuurpunt Antwerpen Zuidrand van waardevolle vogels, zoogdieren, insecten en planten, blijkt dat dit terrein zich heeft ontwikkeld tot een waardevolle natuurenclave.

Blijkbaar is er al een kapvergunning afgeleverd door de gemeente Kontich ter voorbereiding van het geplande grondverzet. Het betreft het kappen van stroken volgens raster 25 m x 25 m, met stroken van 5 m breed. De eindbestemming van het terrein zou bos blijven. Dit zou gerealiseerd moeten worden door spontane herbebossing gecombineerd met aanplanting met autochtone loofhoutsoorten, uit te voeren binnen twee jaar na het geplande grondverzet. Het herbebossingsplan zou moeten worden opgemaakt in samenspraak met de afdeling Bos en Groen en de afdeling Natuur. De beboste oppervlakte mag niet verkleinen en de bosbezetting moet opnieuw volledig worden.

1. Klopt het dat dit gebied zal worden gebruikt voor opslag van grond afkomstig van de heraanleg van de Ring? Zijn er nog andere zones vrijgehouden voor de opslag van grond afkomstig van deze werken?
2. Hoeveel vrachtwagenverplaatsingen brengt dit met zich mee? Naar verluidt kan het om een 10.000 vrachtwagens gaan die via de E19 mak-

kelijk op de "Vuile Plas" kunnen geraken, maar moeilijkheden zouden ondervinden om terug te keren.

Wordt er rekening gehouden met de hinder die dit zou veroorzaken voor de hele omgeving?

3. Is er enig zicht op de kwaliteit van de grond die eventueel zal worden opgeslagen in dit gebied? Welke kwaliteitscriteria worden gehanteerd?

Welke garanties zijn er dat de nabestemming bos niet gehypothekeerd wordt?

4. Wordt er op enigerlei wijze rekening gehouden met de bestaande natuurwaarden in het gebied? Wordt er eventueel gezocht naar alternatieve oplossingen?
5. Wat zijn de plannen voor het gebied dat daartegenover ligt, aan de oostkant van de E19, met bestemming "zone van openbaar nut"? Wordt eraan gedacht (door de administratie Wegen en Verkeer) om deze gronden af te staan aan de gemeenten Edegem en Kontich, zodat daar een recreatieve bestemming (speelbos) gerealiseerd kan worden? Wordt in afwachting van een formele overdracht eventueel al een overeenkomst afgesloten met de betrokken gemeenten in verband met het beheer van dit gebied?

Antwoord

Het gebied "Vuile Plas", gelegen ten westen van de E19, werd inderdaad geselecteerd om de overtollige gronden afkomstig van de heraanleg van de Ring, te stapelen. Deze terreinen zijn eigendom van het Vlaams Gewest en zijn reeds tientallen jaren gebruikt als grondstapelplaats.

De geschatte hoeveelheid overtollige gronden bedraagt 250.000 m³, wat bij een volume van 10 à 15 m³ per vrachtwagen, 17.000 tot 25.000 vrachtwagenverplaatsingen met zich brengt. Voor deze transporten worden enkele tijdelijke rechtstreekse toegangen van de autosnelweg tot het terrein aangelegd, uiteraard op een afdoende wijze beveiligd en afgeschermd. De terugweg (richting werf) verloopt via het complex Kontich. Gelet op de afstand tot de bebouwing zal die hinder veeleer gering zijn, temeer daar de werken ook beperkt zijn in de tijd.

In het vooruitzicht van de toepassing van hoofdstuk 10ter van Vlarebo (*Vlaams Reglement op de Bodemsanering – red.*) met ingang van 1 januari 2004, wordt met de kwaliteit van de grond reeds re-

kening gehouden. Momenteel wordt het bodemonderzoek uitgevoerd met het oog op het indienen van een technisch verslag bij de Grondbank.

Teneinde maximaal rekening te houden met de bestaande en te realiseren natuurwaarden in het gebied, werd een constructief overleg gevoerd met de bevoegde diensten van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (Aminal), teneinde een optimaal project uit te werken dat past in de ruime doelstellingen van het Vlaamse natuurbeleid. Dit heeft geleid tot het ontwerp dat nu als bouwvergunningaanvraag wordt ingediend. Er kan immers worden gesteld dat het huidige ontwerp van stapelen uitgegroeid is tot een volledig "natuurontwikkelingsproject". Dit zal via een infocampagne ook als dusdanig aan de omwonenden meegedeeld worden.

In het kader van het overleg werden diverse aspecten zoals natuurwaarde, recreatie, maximaal behoud van de bestaande begroeiing, waterhuishouding, enzovoort, onderzocht, wat geleid heeft tot de huidige aanpak.

In dat verband is ook aan Aminal gevraagd om een procedure te starten tot definitieve bestemmingswijziging van de locatie, zodat de uiteindelijke bestemming en het nieuwe gebruik kunnen samenvallen.

Er werd reeds meermaals contact opgenomen en overleg gepleegd met de gemeenten Edegem, Kontich en de afdeling Natuur van Aminal met het oog op een overdracht van het terrein ten oosten van de E19. De administratie Wegen en Verkeer heeft alleszins niet de bedoeling om deze zone nog te gebruiken voor wegeninfrastructuur. Het Vlaams Gewest is dan ook bereid om afstand te doen van dit terrein.

**Vraag nr. 81
van 21 november 2003
van de heer CARL DECALUWE**

Heraanleg doortochten – Rioleringsdossiers

Een aantal dossiers inzake de heraanleg van doortochten blijkt geblokkeerd te zijn doordat er naar verluidt onvoldoende financiële middelen zijn voor de aanleg van de rioleringen.

Nochtans beloofde de Vlaamse regering 30 miljoen euro extra voor rioleringswerken om deze openbare werken te deblokken.

1. Kan de minister een overzicht geven per provincie van de dossiers die reeds aanbesteed zijn voor de heraanleg van doortochten, maar die niet kunnen worden uitgevoerd wegens de rioleringswerken ?
2. Wat is de precieze oorzaak van deze impasse ?
3. Wat is de geraamde kostprijs van deze doortochten ?
4. Waarom worden de extra middelen voor rioleringswerken in deze gecombineerde dossiers niet vrijgegeven vanuit het departement Milieu ?

N.B. Een vraag over dit onderwerp werd ook gesteld aan minister Sannen (vraag nr. 44).

Antwoord

Het overzicht van de doortochten die werden aanbesteed, maar nog niet in uitvoering zijn wegens het niet verkrijgen van rioleringsubsidies, ziet er als volgt uit :

Vlaams-Brabant

N3 Linter : verbetering tussen Galgenstraat en Grens Tienen-Linter.

West-Vlaanderen

- N50f Oostkamp : herinrichten doortocht Kortrijkstraat ;
- N337 Oedelem (Beernem) : doortocht Oedelem, renovatie Bruggestraat ;
- N375 Heuvelland : herinrichten doortocht Loker ;
- N318 Middelkerke : herschikken rijweg Oosten-debaan/Kalkaertweg.

De werken zijn nog niet gestart omdat de procedure voor het verkrijgen van subsidies van de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) nog niet volledig werd doorlopen.

De geraamde totale kostprijs van de doortochten bedraagt 10.049.054 euro (riolering inbegrepen).

Het antwoord op de vraag waarom de subsidies niet worden vrijgegeven, dient te worden gegeven door de bevoegde afdeling Water van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer

(Aminal). Ik kan wel meedelen dat er in overleg tussen beide bevoegdheidsdomeinen op dit ogenblik een oplossing is uitgewerkt zodat de genoemde dossiers over enkele maanden in uitvoering kunnen gaan.

(Antwoord Ludo Sannen : Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 6 van 16 januari 2004, blz. 1350 – red.)

Vraag nr. 82
van 21 november 2003
van de heer CARL DECALUWE

Personeel departement LIN – Stand van zaken

In opvolging van mijn schriftelijke vraag nr. 191 van 7 februari 2003 (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 12 van 4 april 2003, blz. 1912) zou ik van de minister graag een nieuwe stand van zaken vernemen.

Personeelsleden tussen 56 en 59 jaar van onder meer de administratie Openbare Werken kunnen aanspraak maken op het verlof voorafgaand aan de pensionering. De uitstap is gespreid over meerdere jaren, de eersten stapten reeds uit in 2002 en de laatsten zullen pas in 2007 uitstappen.

1. Kan de minister een overzicht geven van het aantal personeelsleden dat totnogtoe in aanmerking kwam om een aanvraag in te dienen ?

Kan dit worden opgesplitst naar de administratie Wegen en Verkeer (AWV), de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) en de administratie Ondersteunende Studies en Opdrachten (AOSO) ?

Kan dit eveneens worden opgesplitst naar de provinciale afdelingen van deze administraties en naar de kwalificatie (functie) van deze potentiële uitstappers ?

2. Kan de minister meedelen hoeveel potentiële uitstappers totnogtoe reeds een aanvraag indienden en zullen uitstappen en/of reeds uitgestapt zijn ?

Kan dit worden opgesplitst naar de verschillende administraties, provinciale afdelingen en naar kwalificatie ?

3. Kan de minister meedelen hoeveel personeelsleden deze administraties (AWV, AWZ en AOSO) nu tellen, opgesplitst naar de provincia-

le afdelingen, leeftijd en kwalificatie van deze personeelsleden ?

4. Hoeveel bedraagt volgens het personeelsplan het optimaal aantal personeelsleden binnen deze administraties, opgesplitst naar kwalificaties en provinciale afdelingen ?
5. Om de uitstroom te compenseren, werden reeds heel wat wervingsacties ondernomen.

In welke mate werd deze uitstroom reeds gecompenseerd met de aanwerving van nieuwe personeelsleden ? Kan dit tevens worden opgesplitst naar de verschillende administraties, provinciale afdelingen, leeftijd en kwalificatie ?

6. Hoeveel vacatures staan momenteel nog open ?

Voor welke administraties, provinciale afdelingen en kwalificaties ?

En voor welke vacatures loopt de aanwervingsprocedure nog ?

7. Hoe lang blijft een (nieuw) personeelslid gemiddeld ?

Kan dit worden opgesplitst naar leeftijd (van indiensttreding) en kwalificatie ?

8. Is er een tekort aan personeel binnen deze administratie ?

Acht de minister bijkomende acties noodzakelijk ?

Antwoord

In zijn schriftelijke vraag van 21 november 2003 refereert de Vlaamse volksvertegenwoordiger aan de administratie "Openbare Werken". Zoals ik ook aangaf in het antwoord op zijn interpellatie van 2 oktober 2002, zijn de taken van het voormalige federale Ministerie van Openbare Werken ondergebracht in het departement Leefmilieu en Infrastructuur, meer bepaald in de administratie Wegen en Verkeer (AWV), de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) en de administratie Ondersteunende Studies en Opdrachten (AOSO).

Voor de drie voormelde administraties werd de basis van de uitstapregeling gevormd door het personeelsplan van de binnenvaartbegeleiders, het personeelsplan "infrastructuurwerken" en ten slotte het personeelsplan "huidige situatie" of "as is".

1 en 2. Uitstappers

Als antwoord op punt 1 en 2 van zijn vraag kan ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger melden dat het aantal potentiële uitstappers voor deze drie plannen samen 827 bedroeg. Uiteindelijk hebben 325 personeelsleden daadwerkelijk een verlof voorafgaand aan de pensionering aangevraagd.

Aan twee personeelsleden werd de uitstap geweigerd, twee mensen konden met pensioen vooraleer

de procedure beëindigd was en vijf personeelsleden trokken hun aanvraag in.

Dit betekent dat uiteindelijk 316 personeelsleden daadwerkelijk zijn uitgestapt of zullen uitstappen.

De uitstap is inderdaad gespreid over meerdere jaren, zodat de uitstroom geleidelijk aan gebeurt. In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van het aantal uitstappers per administratie gespreid over een periode van tien jaar.

Aantal per jaar	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Eindtotaal
Administratie											
AWV	0	1	0	0	10	84	50	20	16	13	194
AWZ	0	1	4	0	4	51	11	5	6	1	83
AOSO	0	2	0	0	0	24	12	0	1	0	39
Totaal	0	4	4	0	14	159	73	25	23	14	316

Deze procedures zijn volledig gefinaliseerd en in deze cijfers kan bijgevolg geen wijziging meer optreden tenzij er nog personeelsleden hun verlof voorafgaand aan het pensioen wensen in te trekken. Aan dergelijke aanvragen wordt enkel een gunstig gevolg verleend voorzover het verlof voorafgaand aan het pensioen nog geen aanvang heeft genomen en de aanvraag minstens één maand op voorhand wordt bezorgd via de hiërarchische meerdere van het personeelslid.

De vraag van de Vlaamse volksvertegenwoordiger naar de opsplitsing van deze cijfers tot op het niveau van de afdeling en graad van het personeelslid is vrij omslachtig. Ik bezorg hem dit overzicht als **bijlage 1**, waarbij per afdeling, het jaar van uitstap, de graden en het aantal uitstappers worden vermeld.

3. Personeelsbezetting actueel

Als **bijlage 2** kan de Vlaamse volksvertegenwoordiger een overzicht vinden van het aantal personeelsleden van de administraties AWV, AWZ en AOSO, opgesplitst naar de provinciale afdelingen, leeftijd en kwalificaties van deze personeelsleden.

De tijdelijke personeelsleden (bijvoorbeeld de vervangers van personeelsleden met loopbaanonderbreking of de personeelsleden tewerkgesteld in een

startbaan met een maximum duurtijd van 1 jaar) zijn niet opgenomen in dit overzicht.

4. Optimale personeelsbezetting

Aangezien er voor de administraties AWV, AOSO en AWZ nog maar twee personeelsplannen goedgekeurd werden (het personeelsplan "infrastructuurwerken" en het personeelsplan "loodswezen pilotage"), worden als **bijlage 3** enkel de gegevens voor deze twee personeelsplannen weergegeven. Het personeelsplan "binnenvaartbegeleiding" was vroeger al goedgekeurd en kent een nagenoeg complete bezetting.

Het is precies in deze personeelsplannen dat de optimale bezetting wordt berekend. Voor de overige organisatieonderdelen en processen wordt dan ook enkel verwezen naar het feit dat hiervoor nog personeelsplannen moeten worden goedgekeurd.

5. Acties ter compensatie uitstroom

Als **bijlage 4** wordt voor de jaren 2001, 2002 en 2003 weergegeven welke vacatures werden ingediend per administratie en provinciale afdeling. Dit zijn dus de vacatures waarvoor een vraag tot opstart van een wervingsprocedure werd ingediend.

Daarnaast is er ook een overzicht van de extra wervingen die in de opeenvolgende begrotingsron-

des (van 2001 tot en met 2004) werden goedgekeurd als nieuw initiatief.

6. Openstaande vacatures

Als **bijlage 5** worden de overzichten gegeven van de vacatures en de stand van zaken van de gevonden kandidaten.

- Bijlage 5A geeft het aantal openstaande vacatures voor de drie gevraagde administraties: er zijn 193 openstaande vacatures waarvoor nog geen kandidaat werd gevonden.
- Bijlage 5B geeft een overzicht van de openstaande vacatures per administratie, afdeling en kwalificaties.
- Bijlage 5C geeft de lopende aanwervingsprocedure : kandidaat gevonden en opgeroepen voor indiensttreding (kolom van de excel sheet als bijlage).

7. Gemiddelde arbeidsduur nieuwe personeelsleden

Het verloop bij nieuwe personeelsleden is veeleer beperkt te noemen.

Sinds 1 januari 2000 zijn er 1.007 nieuwe mensen in dienst bij de betrokken administraties, startbaners en vervangingscontracten niet inbegrepen. Van deze 1.007 hebben er 81 onze organisatie definitief verlaten. Dit is dus 8% over drie jaar. Deze uitstroom is zeer gelijkmatig verdeeld over de verschillende niveaus, dus ook over kwalificaties. Qua leeftijd zien we dat de uitstroom voornamelijk is gesitueerd tussen 25 en 34 jaar (33 VTE). (*VTE : voltijds equivalent – red.*)

De afdeling Personeel houdt sedert drie jaar exit-enquêtes om de uitstroom beter in kaart te brengen. Daaruit blijkt dat deze uitstroom niet toeneemt. Alleszins wordt dit jaarlijks opgevolgd.

8. Tekort aan personeel

De bovenstaande gegevens evenals de bijlagen tonen aan dat er grote inspanningen worden geleverd om de kloof tussen uit- en instroom te dichten. Het departement voert specifiek voor de administraties rond Mobiliteit al enkele jaren een intensieve campusrekrutering die stilaan haar vruchten afwerpt. Ook werden er acties ondernomen om het tijdsverloop tussen uit- en instroom te verkleinen zodat niet meer zoals vroeger de vervanger van een uitstromer pas een jaar nadien in dienst treedt, maar dat er integendeel in een groot aantal geval-

len een aansluiting is tussen vertrek en nieuwe indiensttreding.

Ondanks een inhaaloperatie blijven er verschillen in voornamelijk de niveaus A en B om de personeelsplannen To Be te realiseren. De instroom kan nog niet volledig de kloof dichten die de uitstroom (pensionering, overlijdens, uitstap) veroorzaakt.

Anderzijds moet men er ook rekening mee houden dat niet iedereen die de administratie verlaat, moet worden vervangen in hetzelfde niveau. Ook hierop wordt efficiënt ingespeeld, onder andere door in onderling overleg met de vakorganisaties bepaalde graden te wijzigen in meer actuele graden, zodat de werving ook een antwoord kan zijn op een reële behoefte.

(Bovenvermelde bijlagen liggen ter inzage bij het Algemeen Secretariaat van het Vlaams Parlement, dienst Schriftelijke Vragen – red.)

Vraag nr. 83 van 21 november 2003 van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE

Verbindingsweg N171-A12 Kontich – Streefbeeldstudie

Naar aanleiding van de aanleg van de verbindingsweg tussen de N171 en de A12 wordt een streefbeeldstudie opgesteld.

Net voor de zomervakantie werd de ontwerpstreefbeeldstudie bezorgd aan het gemeentebestuur van Kontich. Dit diende binnen veertien dagen advies te verlenen en zijn opmerkingen door te sturen. Sindsdien is er weinig of geen overleg geweest met de gemeenten aangaande deze studie.

Momenteel wordt in de regio een discussie gevoerd over de gevolgen van de nieuwe verkeersafwikkelingen en de mogelijke aanleg van een ringweg om het centrum van Kontich te ontlasten. Maar een totaalvisie, alsook de goedkeuring van het Kontichs mobiliteitsplan, hangen af van de verdere uitwerking en goedkeuring van de streefbeeldstudie.

1. Kan de minister medelen welke de belangrijkste ingrepen zijn die in de ontwerpstreefbeeldstudie werden voorgesteld m.b.t. de gemeenten Aartselaar, Rumst, Kontich en Edegem ?
2. Welke opmerkingen of adviezen werden inmiddels door de betrokken gemeentebesturen gegeven ?

Staan deze opmerkingen haaks op mekaar en is er bijgevolg een beter intergemeentelijk overleg noodzakelijk ?

3. Naar mijn mening en volgens mijn informatie is er onvoldoende contact met de gemeentebesturen m.b.t. de streefbeeldstudie.

Kan de minister meedelen welke formele contacten er met de respectieve gemeenten zijn geweest naar aanleiding van de opmaak van de streefbeeldstudie ?

4. Wanneer wordt de streefbeeldstudie afgerond ?

Dient hiervoor nog de goedkeuring van de betrokken gemeenteraden gegeven te worden ?

5. Welke initiatieven werden er door de minister genomen m.b.t. de aanleg van een ringweg rond Kontich ?

Antwoord

Eind juni 2003 vonden een reeks bilaterale gesprekken plaats met de diverse gemeentebesturen langs het traject van de N171. De eerstvolgende vergadering met de projectleiding, dit is de volledige groep actoren inclusief de gemeentebesturen, heeft plaatsgevonden op 12 december 2003.

Het is niet correct te stellen dat de goedkeuring van het mobiliteitsplan van Kontich volledig afhankelijk is van de afronding van de streefbeeldstudie. Uiteraard heeft het resultaat van deze studie invloed op de mobiliteitsproblematiek van Kontich. Maar een mobiliteitsplan is zoveel ruimer. De gemeente zou minstens een plan kunnen voorleggen waarin de gemeentelijke visie op de problematiek duidelijk wordt weergegeven. Kontich is trouwens de enige gemeente langs het traject van de N171 die nog geen conform verklaard mobiliteitsplan heeft.

Het doel van de streefbeeldstudie is een concept uit te werken voor de N171 conform de categorisering in het Ruimtelijk Structuurplan Provincie Antwerpen, met de nodige aandacht voor de inpassing van de weg in zijn omgeving. Het is onmogelijk om een volledig overzicht te geven van een in opmaak zijnde streefbeeldstudie in een antwoord op een parlementaire vraag. De studie kan worden ingezien bij de administratie Wegen en Verkeer (AWV).

Gedurende het hele proces kwamen diverse opmerkingen toe bij de stuurgroep van het streefbeeld. De laatste reeks opmerkingen, naar aanleiding van de bilaterale gesprekken, werden in de meest recente versie van de studie en in een afzonderlijke antwoordnota besproken. Deze werden samen met de uitnodiging voor de vergadering op 12 december 2003 verstuurd naar de gemeenten.

Uit volgend overzicht mag blijken dat er wel degelijk voldoende overlegmomenten met de lokale besturen zijn gepland in het proces :

- projectteam (volledige groep actoren, dit is inclusief de gemeenten) : 24.01.2002 ; 15.04.2002 ; 21.08.2002 ; 17.12.2002 en 27.05.2003 ;
- "bilaterale" gesprekken (in drie groepen) in juni 2003 ;
- bijeenkomst : 12.12.2003 ;
- daarnaast kwam een beperkt projectteam (afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen, de provincie, De Lijn en de opdrachthouder) een vijftiental keer samen.

Het ontwerpstreefbeeld wordt voorgelegd aan de Provinciale Auditcommissie. De aanpalende gemeenten worden uitgenodigd voor deze commissie. Naar verwachting wordt dit streefbeeld geagendeerd op de Provinciale Auditcommissie van 19 februari 2004, tenzij er ernstige meningsverschillen opduiken op de vergadering van 12 december 2003. Het is noodzakelijk dat de verschillende gemeenten een standpunt innemen.

Vanuit het streefbeeld en na afstemming met het dossier m.b.t. het verlengen van de tram naar Kontich, wordt een lokale omleidingsweg tussen Kontich en Edegem naar voren geschoven. Verdere uitwerking van dit idee dient nog te gebeuren.

Vraag nr. 84 van 21 november 2003 van de heer JOHAN MALCORPS

De Lijn – Bezettingsgraad bussen en trams

Op piekmomenten is het dikwijls weinig comfortabel om de bus of de tram te nemen in stedelijke gebieden. Je staat dan op mekaar geperst als sardienen in een blikje, ook oudere mensen of mensen met kinderen zijn gedwongen om een hele rit recht te staan, soms is er zelfs te weinig lucht of geraken mensen niet op tijd bij de deur om aan de juiste

halte uit te stappen. Een hoge bezettingsgraad wordt door velen beschouwd als een gebrek aan comfort en is allicht een belangrijke reden om bepaalde bussen of lijnen (op bepaalde tijden) te mijden of toch maar de wagen te nemen. Het is daarbij om het even of het om betalende reizigers gaat of reizigers die rijden met een voordeliger of gratis tarief.

Het probleem is dat juist de meest rendabele lijnen allicht ook de meest verzadigde zijn en te maken hebben met een erg hoge of zelfs te hoge bezetting. Juist op deze drukke lijnen kan De Lijn makkelijk reizigers bijwinnen, mits men een voldoende aanbod kan creëren. Maar op deze lijnen kan men ook zeer snel reizigers verliezen als dit aanbod volgens de mensen onvoldoende is. In de auto heb je altijd een zitplaats, in de bus of tram dikwijls niet ...

Soms wordt op het eerste gezicht zeer achteloos omgesprongen met een duidelijk aanwezig reizigerspotentieel. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de overvolle bussen of trams in een stad als Antwerpen op zaterdagen, als veel mensen met bus of tram gaan winkelen. Maar die mensen moeten dan wel de moed hebben om met hun boodschappen een overvolle tram of bus te doorstaan. Ook extra bussen ingelegd voor evenementen (bv. de Boekenbeurs) zijn bijna per definitie overbezet. Het potentieel is enorm, maar de veel te hoge bezettingsgraad schrikt toch veel mensen af om het experiment een tweede keer te wagen.

De bezettingsgraad is allicht een belangrijk element voor de (potentiële) gebruikers van De Lijn om te oordelen over het comfort van een verplaatsing per tram of bus. Daarnaast is het uiteraard ook een belangrijk criterium om te oordelen over de effectiviteit van het openbaar vervoer, bijvoorbeeld in vergelijking met andere verplaatsingswijzen.

In de nieuwe beheersovereenkomst van De Lijn is bepaald dat de maatschappij dient te streven naar een verdeling van middelen voor basismobiliteit en netmanagement, rekening houdende onder meer met de bezettingsgraad van trams en bussen.

In de tweejaarlijkse tevredenheidsmeting van de klanten van De Lijn wordt overbezetting (of de drukte op de bus of tram) blijkbaar niet echt als vraagstelling gehanteerd (wel bv. het comfort van de voertuigen of de frequentie van de verbinding, wat indirect uiteraard ook te maken heeft met het al dan niet te druk zijn op een bus of tram).

1. Wordt de bezettingsgraad van bussen en trams als criterium voor comfort gehanteerd en zo ja, in welke zin ?

Is er een grens bepaald voor verlies aan comfort of aantrekkelijkheid van een bus- of tramrit : bijvoorbeeld een bepaald percentage van de (theoretische) capaciteit die bereikt of overschreden wordt ?

Rijden bussen of trams soms met meer passagiers dan hun (theoretische) capaciteit ?

Is dit fysiek mogelijk en zo ja, is dit dan nog veilig ?

Als de maximumcapaciteit van een bus of tram bereikt is, kan men dan nog het nodige comfort voor alle reizigers garanderen ?

2. Hoe normaal is het dat je op een bus of tram niet kunt zitten, maar een hele rit moet rechtstaan ?

Reistijden van trams en bussen zijn soms even lang als deze van treinen. Toch vindt men het normaal dat je in een trein kunt zitten.

Is het beleid van De Lijn op langere termijn erop gericht om voor zoveel mogelijk reizigers of toch voor meer reizigers dan nu – ook op piekmomenten – "zitcomfort" te bieden, of is dit totaal onhaalbaar ?

3. Welke zijn de meest verzadigde bus- en tramlijnen in Vlaanderen en wat zijn daarbij de piekuren ?

Kan de minister ter illustratie een "top-dertig" van meest verzadigde lijnen en piekuren meedelen ? Of als dat niet mogelijk is, meer bij benadering aangeven waar de grootste problemen rijzen van hoge bezetting op trams en bussen ?

4. Wordt er in het kader van het netmanagement effectief werk gemaakt van het ontlasten van de meest verzadigde lijnen ?

Welke objectieve normen worden daarbij gehanteerd ?

Welke oplossingen worden onderzocht : meer bussen of trams, voertuigen met een grotere capaciteit of zelfs extra lijnen ?

5. Kan de minister bij wijze van voorbeeld meedelen welke sterk verzadigde lijnen of pieken de

komende maanden prioritair zullen worden aangepakt ?

Antwoord

1. De Lijn is reeds vele jaren bezig met de uitbouw van een kwaliteitsbarometer. Deze barometer bestaat uit een extern gedeelte (de tevredenheidsmeting bij klanten) en een intern gedeelte (de interne metingen bij De Lijn).

De tevredenheidsmeting van De Lijn bij haar klanten vindt sinds 1996 tweejaarlijks plaats in de vorm van een grootschalig onderzoek (persoonlijke interviews) bij meer dan 3.000 klanten, waarbij de klanten hun mening kunnen geven over 14 hoofdkwaliteitsfactoren en 53 deelkwaliteitsfactoren. "Comfort van de voertuigen" is daarbij één van de hoofdkwaliteitsfactoren. Enkele deelfactoren zijn dan uiteraard "zitcomfort" en "stacomfort", naast bijvoorbeeld "ruimte voor boeken-, boodschappentassen en pakken", "gemakkelijkheid van het op- en afstappen", enzovoort.

Zoals de tevredenheid van de klanten over de service in het algemeen bleef stijgen over de afgelopen jaren (88 % tevreden klanten), werd de kwaliteitsfactor "comfort van de voertuigen" evenzo zeer positief beoordeeld : in 2002 verklaarde nog 81 % van de ondervraagde reizigers tevreden te zijn over hun reiscomfort op de bussen en trams van De Lijn (t.o.v. 80 % in 2000 en 76 % in 1998).

Het interne luik van de kwaliteitsbarometer is nog volop in uitbouw. De interne metingen willen tegenover de subjectieve klantenmeting een objectieve meting van de interne prestaties stellen. Voor de kwaliteitsfactor "comfort van de voertuigen" werd nog geen meting uitgevoerd binnen het kader van de barometer. Het is echter wel de bedoeling om op termijn metingen uit te voeren rond comfort, op systematische wijze. Momenteel is De Lijn druk bezig met het vastleggen van streefdoelen, servicenormen voor alle factoren uit de tevredenheidsmeting. In de toekomst zullen deze interne metingen een goede aanvulling betekenen op de externe klantentevredenheidsmeting.

Uiteraard is comfort van de voertuigen nu al een voortdurende bezorgdheid van De Lijn. Zowel bij bijvoorbeeld het vastleggen van lastenboeken voor nieuwe voertuigen, als bij acties zoals onderhoud en poetsen van de voertuigen,

enzovoort, staat het comfort van de reiziger centraal.

De theoretische maximumcapaciteiten voor de voertuigen van De Lijn zijn in praktijk ook de echte maxima. Dit aangezien de theoretische maxima bepaald zijn op basis van de ideaaltypische situatie: alle passagiers schuiven maximaal door en staan zo dicht mogelijk bij elkaar, alle zitplaatsen zijn bezet en er worden geen kindervagens, boodschappentassen, dieren of andere bagage op het voertuig meegenomen. In praktijk komt het dus niet voor dat de maximumcapaciteit overschreden wordt. Bovendien streeft De Lijn naar andere oplossingen indien de maximumcapaciteit van een voertuig geregeld (bijna) bereikt wordt. Op basis van signalen van chauffeurs, controleurs, lijnmannen of klantenreacties worden de controlediensten of marktonderzoeksdiensten geregeld aangesproken om tellingen uit te voeren op te zwaar belaste ritten, teneinde de exploitatie beter af te stemmen op de vraag.

De Lijn garandeert de veiligheid van haar passagiers, ook bij volledig bezette voertuigen. Uiteraard kan De Lijn niet hetzelfde comfortniveau bieden aan haar reizigers bij volledig bezette voertuigen als bij minder bezette voertuigen. Ook is een zitplaats onvermijdelijk steeds comfortabeler dan een staanplaats. Uit de tevredenheidsmeting kan echter worden afgeleid dat onze klanten over het algemeen tevreden zijn over het comfort van de bussen en trams van De Lijn (81 % tevreden).

2. De "lange reistijden" bij De Lijn zijn vooral gesitueerd op de streeklijnen. Het is dan ook een hoofdbekommernis van De Lijn om dankzij afdoende doorstromingsmaatregelen en vrije busbanen de reistijd zo kort mogelijk te houden en aldus het comfort te verhogen.

Capaciteitsproblemen worden dagelijks gemeld en waar mogelijk onmiddellijk verholpen door het inzetten van gelede voertuigen, het inleggen van ontdubbelingsritten en kleine wijzigingen aan trajecten. Tevens zullen de voertuigen die in de toekomst aangekocht worden, van het lagevloertype zijn, teneinde de toegankelijkheid voor andersvaliden en bejaarden te verhogen. Het is echter onmogelijk om tijdens de piekmomenten iedereen een zitplaats aan te bieden.

3. Gezien het enorme succes van de nieuwe tarief-formules zoals onder andere de Buzzy Pazz, de 65+ kaart, de Omni Pas en andere, is het reizi-

gersaantal flink toegenomen. De capaciteitsproblemen zijn vooral gesitueerd tijdens de ochtend- en avondspits, wanneer de scholieren zich met de Buzzy Pazz verplaatsen. Tevens is er op de tramlijnen richting centrum Antwerpen en centrum Gent een hoge bezettingsgraad op zaterdagmiddag.

Op bijna alle tram- en premetrolijnen wordt een hoge bezettingsgraad vastgesteld.

Hierna een overzicht van enkele buslijnen per entiteit (provincie) waar tijdens de piekperiodes eveneens een hoge bezettingsgraad genoteerd wordt :

Antwerpen	1410	Antwerpen – Turnhout
Antwerpen	1420	Herentals – Vorselaar Scholen
Antwerpen	1600	Antwerpen – St.-Job – Hoogstraten
Antwerpen	1290	Boom – Schelle – Antwerpen
Antwerpen	1297	Antwerpen – Lier – Heist o/d Berg
Oost-Vlaanderen	2172	Oostakker – Gent – Zwijnaarde – Merelbeke
Oost-Vlaanderen	2284	Doel – Kieldrecht – Antwerpen (84)
Oost-Vlaanderen	2171	Oostakker – Gent – Zwijnaarde – Nazareth – Oudenaarde
Oost-Vlaanderen	2103	Trolleybus Gentbrugge – Mariakerke
Oost-Vlaanderen	2176	De Pinte – Gent – Lokeren
Vlaams-Brabant	3333	Tremelo – Rotselaar – Leuven, Gasthuisberg
Vlaams-Brabant	3334	Aarschot – Leuven, Gasthuisberg
Vlaams-Brabant	3335	Aarschot – Rotselaar – Leuven, Gasthuisberg
Vlaams-Brabant	3338	Leuven – Tienen
Vlaams-Brabant	3358	Brussel – Kortenberg – Leuven
Limburg	4307	Leuven – Geel – Mol – Hamont
Limburg	4299	Hasselt – Diest – Geel

Limburg	4045	Hasselt – LUC – Genk – Maaseik / Maastricht
Limburg	4001	Hasselt – Genk
Limburg	4007	Diest – Paal – Beringen (Mijnen)
West-Vlaanderen	5820	Oostende – Zandvoorde – Oudenburg – Ettelgem
West-Vlaanderen	5580	Brugge – Breskens
West-Vlaanderen	5801	Brugge – Blankenberge
West-Vlaanderen	5804	Ieper – Roeselare
West-Vlaanderen	5809	Roeselare – Anzegem

4. Het doel van netmanagement is de lijnvoering op een gefaseerde en adequate manier afstemmen op de sociale en de maatschappelijke functies van het openbaar vervoer, met andere woorden: een doelmatige en efficiënte organisatie van het geregeld vervoer, dat maximaal tegemoetkomt aan de verplaatsingsbehoeften en de verplaatsingsstromen.

Netmanagement is zodoende breder en anders van oriëntatie dan de "basismobiliteit", die het dient te incorporeren. Met de "basismobiliteit" bevinden we ons bij de onderbouw van het netmanagement en het openbaarvervoersnet (basisrecht van elke burger), dus bij de aanbodzijde (aanbod vanwege overheid).

Netmanagement heeft overduidelijk een hoofdaccent langs de vraagzijde, waarbij elementen als verplaatsingsbehoeften, potentiëlen, bereikbaarheid en modal split een centrale rol spelen.

De onderzoeksdynamiek die het netmanagement gaat sturen, is in die zin ook opgehangen aan noties als : potentieelonderzoek (per vervoersgebied en per project) en objectieve behoeftenanalyse (in termen van prioritaire dossiers).

Het netmanagement vormt het geheel van regels en criteria die de uitvoering van deze projecten zullen leiden. De regels en criteria van het netmanagement hebben betrekking op :

- de gevolgde reisweg ;
- de exploitatiewijze ;
- het bedieningsniveau ;
- het comfort in de ruime zin en de halte-infrastructuur ;

- de informatie aan de burger in het algemeen en de informatie aan de stopplaatsen ;
- de eventuele uitbreiding of verhoging van bedieningsfrequenties ;
- de eventuele verhoging van de bedieningstijden ;
- de doelstellingen m.b.t. de commerciële snelheid ;
- de minimaal te bedienen aantrekkingspolen.

Verscheidene van deze voorschriften hebben te maken met het opvangen van overbezettingen : bedieningsniveau (frequenties, ...), bedieningswijze (stamlijn, snelbus naast stopdienst, ...), eventuele uitbreiding en verhoging van bedieningsfrequenties, eventuele uitbreiding van de bedieningstijden (vroeger, later, meer op gerichte momenten, ...).

Het meest toegepaste criterium daaromtrent is omschreven onder de hoofding "Verhoging van frequenties en capaciteit" :

"Wanneer de capaciteit onvoldoende is, dient de frequentie te worden verhoogd of dienen grotere voertuigen te worden ingezet, zodat alle reizigers kunnen worden opgenomen. De capaciteit of frequentie zal bij structurele overbezetting van de voertuigen blijvend worden verhoogd. Structurele overbezetting treedt op wanneer de bezetting gemiddeld 90 % of meer van de in het voertuig aangegeven theoretische capaciteit bedraagt gedurende 15 minuten van een rit. Het gemiddelde wordt voor eenzelfde rit berekend gedurende 1 maand, waarbij telkens hetzelfde type dag wordt beschouwd (bijvoorbeeld schooldag)."

Voor het remediëren van vastgestelde problemen met overbezette voertuigen (of lijnen) kan in talloze richtingen worden gewerkt :

- het bijkomend aanbrengen van versterkingsmateriaal ;
- het inzetten van materiaal met grotere capaciteit ;
- het verhogen van de frequentie ;
- het eventueel "herwerken van een lijn", bijvoorbeeld opsplitsing in een snellijn en een meer ontsluitende "stopdienst".

Steeds dient daarbij, vanuit de reizigerstellingen en potentieelonderzoek (verwerkt volgens de bij De Lijn uitgebreide ervaringen met exploitatieplanning), de meest passende oplossing te worden geboden, en dit in termen van doelmatigheid en efficiëntie.

5. Wat de tramlijnen betreft, meld ik dat er dubbelgelede trams in bestelling zijn voor Antwerpen, evenals bijkomende Hermelijnen voor Gent, die de capaciteit en het comfort aanzienlijk zullen verhogen.

Er zijn tevens 130 gelede bussen in bestelling voor de lijnen die Antwerpen penetreren en die ook ingezet zullen worden voor schoolritten waar de capaciteit erg krap is.

Voorts wordt de basismobiliteit, met inzet van bijkomend materieel, gerealiseerd in heel Vlaanderen. De Rupelstreek, het zuiden van Antwerpen, Kortrijk, Harelbeke en Brugge zijn slechts enkele van de projecten die zich in een opstartfase bevinden.

Vraag nr. 85
van 21 november 2003
van de heer JACKY MAES

Riviertoerisme – Openbare boothellingen

Het riviertoerisme zit duidelijk in de lift. Steeds meer mensen maken gebruik van onze kanalen en rivieren om te varen. Dit brengt uiteraard met zich mee dat er ook een grotere uitbouw van voorzieningen nodig is.

Men signaleert dat er een tekort is aan openbare boottrailerhellingen om een vaartuig te water te laten. Nu blijkt dat er slechts op enkele plaatsen, waar een waterskiclub is gevestigd, een helling of lift is aangebracht. Deze zijn enkel te gebruiken tegen betaling en op bepaalde uren en dagen. Er wordt voorgesteld om in elke jachthaven van de binnenwateren een trailerhelling aan te leggen, die openbaar en kosteloos gebruikt kan worden door iedereen die de watersport beoefent.

1. Hoeveel openbare boothellingen bevinden er zich in Vlaanderen ?
2. Hoeveel bevinden er zich in West-Vlaanderen en waar zijn ze aangelegd ?
3. Welke knelpunten zijn er momenteel om openbare boothellingen te installeren ?

4. Wordt het aantal boothellingen uitgebreid ? Zo ja, waar ?

Antwoord

Ik ga ervan uit dat de vraag van de Vlaamse volksvertegenwoordiger betrekking heeft op openbare boothellingen, beheerd door het Vlaams Gewest en kosteloos toegankelijk voor de watersportbeoefenaar. Mijn antwoord gaat dus niet over boothellingen in eigendom of beheer van jachtclubs, privéorganisaties of steden.

1. In Vlaanderen bevinden zich 28 openbare boothellingen.
2. In West-Vlaanderen bevindt zich één openbare boothelling, namelijk op de Leie in Wevelgem.
3. Om openbare boothellingen te installeren, doen zich knelpunten voor op volgende vlakken :
  - constructie : de constructie van boothellingen heeft een impact op het profiel van oevers en dijken ;
  - bereikbaarheid : bovenop een dijk moet voldoende manoeuvreerruimte zijn ; de plaats waar een boothelling gelegen is, moet via de openbare weg bereikbaar zijn met een auto en een boottrailer ;
  - hinder voor de scheepvaart: de te kiezen locatie is afhankelijk van de situatie op de rivier. De uitloop mag geen hinder veroorzaken voor de scheepvaart ;
  - veiligheid : er zijn negatieve ervaringen met publieke hellingen omdat er vaak gebruik van wordt gemaakt door mensen die zich niet aan de regels (snelvaart bv.) houden. Indien boothellingen gekoppeld worden aan watersportclubs is het duidelijk wie instaat voor toezicht en veiligheid.
4. De uitbreiding van het aantal boothellingen wordt inderdaad overwogen, en wel in het kader van het beleidsplan waterrecreatie en -toerisme in ontwerp. Dit plan geeft aan dat vanuit de bevraging van de sector gebleken is dat vooral de snelvaart (speedboten inclusief waterski en aanverwante, jetski's, ...) nood heeft aan hellingen of slipways. Voor de bouw ervan wordt gepleit voor overleg tussen de gebruikers en de sector, want blijkbaar zijn niet alle slip-

ways nuttig, noch gebruiksvriendelijk geconstrueerd.

Voor de aanleg wordt ook voor overleg gepleit tussen de waterwegbeheerder en de clubs, maar vooreerst zullen de zones voor snelvaart over gans Vlaanderen afgebakend moeten worden, waarbij een evenwichtige spreiding noodzakelijk is. Dit zal moeten worden verankerd in de elf bekkenbeheersplannen. In die zones voor snelvaart moeten dan, als onderdeel van de faciliterende omkadering, en waar ze nog niet bestaan, slipways worden gebouwd.

In de klassieke jachthavens zijn meestal slipways aanwezig. In de praktijk is het wel zo dat de jachten vooral via kranen in en uit het water worden gebracht, aangezien de uitbaters van de jachthavens bezwaren hebben tegen het gebruik van deze slipways door niet-aangesloten.

Momenteel is één openbare betonnen boothelling in aanbouw in het project nautische site "Nieuwendamme" in Nieuwpoort. Deze boothelling zal echter in concessie worden gegeven.

Vraag nr. 86 van 21 november 2003 van mevrouw NIKI DE GRYZE

Motorrijders – Veiligheidsmaatregelen

Enige tijd geleden heeft in het Vlaams Parlement een bijeenkomst plaatsgehadt van motorrijders. Een van hun belangrijke vragen betrof veiligheidskledij.

Het dragen van een valhelm vermindert het aantal fatale hoofdletsels met 50 %. Deze bescherming geldt natuurlijk evengoed voor de bestuurder als voor eventuele passagiers. Het draagpercentage in ons land is nagenoeg 100 %, maar er zijn geen cijfergegevens over niet-correct gebruik bekend : wordt de helm vastgemaakt en indien dit gebeurt, is deze goed vastgemaakt met de bevestigingsriem ? Een onderzoek terzake is misschien een optie.

Om de veiligheid van de motorrijder te verhogen en de kosten voor de volksgezondheid te verminderen (uitsparen van revalidatie) – uiteraard mogen we ook het aspect van het menselijk leed niet onderschatten – werd een verlaagde BTW-voet van 6 % (lieft zelfs te herleiden tot nul) op alle verplichte specifieke veiligheidskledij voor motorrijders voorgesteld.

Inzake het dragen van beschermende kledij (vest, broek, handschoenen, laarzen) zijn geen exacte cijfers beschikbaar, maar we weten dat ze in de huidige omstandigheden lang niet altijd gedragen wordt om een aantal redenen (prijs, comfort, "imago", ...). De aanschaf van een volledige uitrusting zou minstens een goede 700 euro kosten, en dit wordt door een aantal motorrijders als een rem ervaren.

Maar ook het dragen van beschermende kledij vermindert de ernst van kwetsuren bij ongevallen. We dienen hierbij ook rekening te houden met het feit dat 50 % van de ongevallen met moto's gebeuren terwijl ze stilstaan.

Om het gebruik van veiligheidskledij aan te moedigen, zou men dus ook best deze BTW-voet naar beneden halen of afschaffen. Uiteraard niet voor luxekledij. Misschien is het zelfs nog beter om veiligheidskledij te verplichten.

Bovendien mag het belang van de voorbeeldfunctie bij de politie niet onderschat worden. Ook tijdens warme zomerdagen zouden zij beschermende kledij moeten dragen.

Ik ben me er wel degelijk van bewust dat er naast gewestelijke ook heel wat federale aspecten aan de bovenvermelde problematiek zitten. Ik heb bovendien vernomen dat er op 19 januari 2004 in het kader van het 82ste Internationaal Salon Auto-Motor-Fiets een rondetafelconferentie terzake gepland is.

1. Worden bij de geplande rondetafelconferentie de bevoegde federale overheden betrokken ?

Zo ja, welke ?

2. Zijn er reeds afspraken gemaakt m.b.t. de te behandelen thema's ?

Zo ja, welke ?

Komen eventueel de diverse zaken die ik hierboven uiteenzette aan bod ? Ik denk hierbij in het bijzonder aan een onderzoek naar correct gebruik van de helm, de BTW-reglementering voor allerlei veiligheidskledij, het verplicht maken van veiligheidskledij voor motorrijders en de voorbeeldfunctie van de politie.

3. Zijn er reeds afspraken gemaakt voor de opvolging, namelijk om de bevindingen en voorstellen van de conferentie op de twee beleidsniveaus tegelijk aan te pakken?

Antwoord

1. Aan de federale overheid (o.a. Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid) is de vraag gesteld tot medewerking aan deze rondetafelconferentie. Over de concrete invulling van het panel zal pas de komende dagen een definitieve beslissing worden genomen.
2. Wat de te behandelen thema's betreft, komen zowel de stuurvaardigheid als de rijvaardigheid van de motorrijders aan bod. Voorts wordt ingegaan op het wetgevend kader, het belang van veiligheidskledij, enzovoort. Tot slot wordt ook ingegaan op de gedragsaspecten van de andere weggebruikers.
3. Op basis van de aanbevelingen van de rondetafel zal nog overleg gepleegd worden met de verschillende bevoegde diensten naar de verdere uitwerking van deze beleidsmaatregelen.

Vraag nr. 87

van 21 november 2003

van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

R16 ring Lier – Onderhoud en lawaai

De bewoners van de lagergelegen terreinen tussen de Donk en de Mechelsesteenweg langs de R16, de ring rond Lier, klagen over het slechte onderhoud en de lawaaioverlast. Geregeld wordt er vanop de ring allerlei afval naar beneden gekieperd, zodat de onderliggende terreinen veeleer op een stort lijken.

De struiken die destijds als groenscherm tussen de ring en de tuinen werden aangeplant, zijn door een gebrek aan onderhoud opgeschoten tot een hoogte van zo'n 15 meter. De afgeknapte struiken of bomen worden niet opgeruimd. De gracht werd gedurende jaren al evenmin geruimd, zodat de terreinen geregeld onder water staan.

Recentelijk zijn naar verluidt de bevoegde diensten zich van de toestand komen vergewissen en werden er ook geluidsmetingen verricht.

1. Kan de minister medelen hoe lang de diensten reeds van de toestand op de hoogte waren ?
2. Wie heeft hen erop geattendeerd ?

Klopt het dat de stad Lier dat bij herhaling heeft gedaan ?

3. Tot welke vaststellingen heeft het onderzoek geleid ?
4. Welke maatregelen worden er getroffen, zowel wat vervuiling, onderhoud als lawaai betreft ?

Antwoord

De afdeling Wegen en Verkeer Antwerpen van de administratie Wegen en Verkeer is op de hoogte van de toestand langs de R16 (ring van Lier) sinds een drietal maanden. Dit door een melding van een buurtbewoner. De mensen van het district Grobendonk zijn de toestand dan ter plaatse gaan inspecteren.

De stad Lier heeft de administratie nooit attent gemaakt op deze toestand.

De inspectie ter plaatse heeft bevestigd dat de grachten bevuild zijn met afval en dat het talud tussen de R16 en de tuinen van de aangelanden overwoekerd is met struiken en bomen.

In de loop van de maand december 2003 zal de onderhoudsaannemer de overvloedige begroeiing uitdunnen en de vervuiling in de grachten opruimen.

De sectie "Geluid en Trillingen" van de afdeling Wegenbouwkunde is ook reeds ter plaatse geweest om zich van de toestand te vergewissen.

In het kader van het verder akoestisch onderzoek zullen er in de loop van de komende maanden geluidsmetingen worden uitgevoerd om het geluidsdrukkniveau te kunnen bepalen.

Vraag nr. 88

van 21 november 2003

van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Patrouillevaartuig afdeling Zeeschelde – Staat

Onlangs moest het patrouillevaartuig MRD10 van de afdeling Zeeschelde door de brandweer van Boom leeggepompt, naar een dok gebracht en opgetakeld worden. De brandweercommandant beschreef het schip als "een grote roestbak", wat door de jachtwerf waar het zich thans bevindt, werd bevestigd. Het schip zou onder de waterlijn een nieuwe romp nodig hebben.

Eigenaardig is dat volgens de afdeling Zeeschelde het schip pas twee jaar geleden een plaatdiktemeting onderging, die naar verluidt positief was.

1. Kan de minister medelen of reeds werd onderzocht wat er van dit alles aan is ?
2. Werd de plaatdiktemeting op een behoorlijke wijze verricht ?
3. Klopt het dat een gewone dichting van de scheur die het lek veroorzaakte niet voldoende is ?
4. Hoe wordt dit mankement uiteindelijk verholpen ?
5. Heeft dit incident gevolgen voor de controle van dijken, bruggen, waterconstructies en dergelijke op de Schelde en de bijrivieren ?

Antwoord

1. Ik vermoed dat de door de Vlaamse volksvertegenwoordiger aangehaalde gegevens afkomstig zijn uit een krantenartikel met als titel "Brandweer redt roestboot". Zoals wel vaker gebeurt met dergelijke artikels zijn de feiten enigszins overtrokken. Het gaat hier over het patrouillevaartuig MRB10 – en niet MRD10 – van de afdeling Zeeschelde.

Tijdens een dienststopdracht in de voormiddag op 17 november 2003 stelt de bemanning vast dat er water in het vooronder is. Aangezien er geen geschikte pomp voorhanden is op het vaartuig, wordt de brandweer van de dichtstbijgelegen gemeente, Boom, opgeroepen. Die pompt het vooronder leeg op tien minuten. De MRB10 kan nog op eigen kracht varen, maar dient het juiste tijdstip af te wachten om naar de werf te varen en daar op de helling gezet te worden.

2. Er werd in het recente verleden geen plaatdiktemeting uitgevoerd, zoals gesuggereerd door het krantenartikel. Wel werd de MRB10 zowel in 2001 als in 2002 op het droge gezet voor diverse onderhoudswerken. Deze werken waren gesitueerd zowel aan de bovenbouw als aan het inwendige van het schip. Tevens kreeg bij deze gelegenheid de hele onderbouw een nieuwe coating. Niets wees toen op mogelijke gebreken.
3. Er dient inderdaad een plaat vervangen te worden. De bewering dat het schip onder de waterlijn een nieuwe romp nodig zou hebben, is evenwel niet correct.

4. De administratie zal een studie opmaken waarbij er een kostenvergelijking gemaakt wordt tussen enerzijds het volledig herstellen van de MRB10 en anderzijds de aankoop van een nieuw schip dat voldoet aan de gestelde eisen. Er waren voor de nabije toekomst al ruimere werken gepland aan de MRB10 zoals onder andere het installeren van een nieuwe peilinstallatie, nodig voor het opmeten van de diepgang, en een in hoogte verstelbaar werkplatform, nodig voor bijvoorbeeld het inspecteren van de onderbouw van bruggen.

Afhankelijk van de resultaten van deze vergelijkende studie zal de meest voordelige oplossing gevolgd worden.

5. De afdeling Zeeschelde zal een beroep kunnen doen op de inspectieboot van de afdeling Bovenschede en indien nodig zullen ook de collega's van de afdeling Vloot bijspringen.

Dit voorval heeft dus geen gevolgen voor de controle van de infrastructuur onder beheer van de afdeling Zeeschelde.

Vraag nr. 89
van 25 november 2003
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

De Lijn – Global Positioning System

In het verleden hebben voorgangers van de minister herhaaldelijk aangekondigd dat bussen van De Lijn in de toekomst gebruik zouden maken van het zogenaamde "global positioning system" (GPS), zodat de tweetalige bestemmingen op de voertuigen die Brussel aandoen, in eentalig Nederlands gebied automatisch aan de taalwetgeving zouden worden aangepast.

Kan de minister medelen op hoeveel bussen van De Lijn dit systeem reeds van toepassing is ?

Antwoord

Op dit ogenblik zijn ongeveer negen autobussen van De Lijn uitgerust met GPS.

Automatische bestemmingsweergave (éentalig Nederlands versus tweetalige bestemmingen) bij gewestoverschrijdende exploitatielijnen is nog niet gerealiseerd.

Momenteel is evenwel de basis gelegd voor verdere ontwikkelingen en toepassingen. De GPS-apparatuur wordt momenteel in eerste instantie gebruikt voor het verstrekken van reizigersinformatie in realtime in de grotere autobusstations (Leuven, Hasselt, Brugge,) en voor het nauwkeurig opvolgen van de voertuigen door de verkeersleiding.

Nieuwe toepassingen zijn pas in latere fases gepland en moeten telkens voorafgegaan worden door een analytisch en technisch onderzoek vooraleer een kosten-batenanalyse kan worden opge maakt.

In eerste instantie loopt op de kusttram een proefproject om de halte aankondiging in het voertuig te realiseren. Andere toepassingen worden pas in latere fases gepland.

Vraag nr. 90
van 25 november 2003
van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE

Fietsuggestiestroken – Verfkwaliteit

Bij de aanleg van fietspaden wordt vaak gebruik gemaakt van fietsuggestiestroken. Dit vooral wanneer er op het betrokken wegdek een gemengde vorm van verkeer plaatsvindt. Deze fietsuggestiestrook wordt bij nieuwe aanleg veelal in hetzelfde materiaal aangelegd als het wegdek, maar dan in een andere kleur.

Blijkbaar doet er zich terzake een probleem voor, vooral als er fietsuggestiestroken worden aangelegd bovenop het bestaande wegdek. Daarbij wordt op het wegdek een rode verflaag aangebracht, waardoor de fietsuggestiestrook duidelijk wordt afgebakend. Het is juist die rode verflaag die problemen kan veroorzaken. Ze is blijkbaar niet berekend op vochtige weersomstandigheden. Bij vochtig weer of bij vorst veroorzaakt de geverfde strook gladheid, waardoor de veiligheid van de fietsers in het gedrang komt. Dit is bijvoorbeeld het geval op de brug in Wijnegem over het Albertkanaal.

1. Kan de minister medelen of deze rode verf, die ongeschikt blijkt voor fietsstroken, op meerdere plaatsen in Vlaanderen wordt gebruikt of blijft het beperkt tot één enkel geval in Wijnegem ?
2. Worden er bij de aanbesteding voor aankoop van verven voor wegmarkering kwaliteitsnormen opgelegd ? Zoals bijvoorbeeld de geschiktheid van de verven voor een bepaald wegdek,

en of deze verven wel bruikbaar zijn onder bepaalde weersomstandigheden ?

3. Waarom wordt er niet onmiddellijk uitvoering gegeven aan de opvolging van een probleem zoals in Wijnegem, vermits de veiligheid hier in het gedrang komt, en het Vlaams Gewest een verpletterende verantwoordelijkheid draagt bij ongeveer ?

Antwoord

Uit veiligheidsoogpunt is het wenselijk om sommige fietsvoorzieningen, zoals aanliggende fietspaden, op een aantal plaatsen extra te benadrukken door de verharding ervan in een andere kleur aan te brengen dan de rijweg voor het autoverkeer. Het kan gaan om een fietspad op de kruising met een dwarsweg, op een rotonde of zelfs op een wegvak over grotere lengte. In Vlaanderen wordt traditioneel gekozen voor een rode kleur.

Dergelijk rood wegoppervlak wordt klassiek verkregen door betonstraatstenen, beton, een slem-laag of een bestrijking. Af en toe wordt gebruikgemaakt van een verflaag.

De kwaliteit van de gebruikte materialen wordt opgelegd in de technische bepalingen. Hierbij wordt steeds verwezen naar het standaardbestek 250, waarin kwaliteitseisen staan vermeld, onder andere wat stroefheid betreft.

De kwaliteit van de materialen wordt ook volgens de bepalingen van het standaardbestek gecontroleerd.

Wanneer zich problemen voordoen, wordt door de administratie nagegaan wat de oorzaak is en wordt getracht dit te verhelpen. In Wijnegem werd het stroefheidsprobleem aan de brug over het Albertkanaal midden november 2003 opgelost.

Vraag nr. 91
van 25 november 2003
van mevrouw ANNY DE MAGHT-AELBRECHT

De Lijn – Fietsstallingen

Vervoermaatschappij De Lijn sloot enkele jaren geleden een contract af met de firma Koppen uit Schoten, die tot 2005 fietsstallingen levert aan De Lijn. Die stallingen worden dan verkocht aan de gemeenten, met een tegemoetkoming van De Lijn en het Vlaams Gewest tot 75 %. Het gaat om ver-

schillende soorten stallingen, die niet allemaal even diefstalveilig zijn of in dezelfde prijsklasse zitten.

In de Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie van 30 maart 2000 stelde ik de vraag aan toenmalig minister Stevaert naar de consequenties van het contract. Immers, het gaat om een contract van zes jaar (tot 2005) voor een bedrag van 10 miljoen euro. In 2000 was nog maar een deel van dat budget (23 %) opgebruikt bij die firma. In dat tempo zal het contract dus nog langer dan 2005 lopen, omdat er blijkbaar is overeengekomen dat De Lijn voor de volle 400 miljoen frank zou bestellen, vooraleer een nieuw contract kan worden afgesloten (Handelingen Commissievergadering nr. 127 van 30 maart 2000, blz. 18-20).

Tijdens de bespreking in de commissie werd door de minister gesteld dat "De Lijn vastzit aan een contract met zware financiële consequenties. Men kan eventueel overwegen het contract toch te verbreken om zo nieuwe onderhandelingen te voeren. Ik zal dit laten onderzoeken".

1. Is met de firma Koppen al onderhandeld over de types van beschikbare fietsparkeersystemen ?
2. Is onderhandeld over een verbreking van het contract en het aangaan van een nieuw contract, met andere voorwaarden ?
3. Hoeveel procent van het gegarandeerd budget (van die ca. 10 miljoen euro) is nog niet opgenomen ?
4. Zijn er de voorbije drie jaar nieuwe fietsparkeersystemen toegevoegd aan het gamma dat De Lijn aanbiedt ? Zijn deze fietsstallingen goedgekeurd door het Vast Secretariaat voor Preventiebeleid ?
5. Biedt De Lijn aan de gemeenten nog steeds fietsstallingen aan die niet het fiat hebben van het Vast Secretariaat voor Preventiebeleid ?
6. Welke gemeenten in Vlaanderen hebben in 2002 en 2003 bij De Lijn gesubsidieerde fietsstallingen gekocht ?

Antwoord

1. Ja.
2. Neen.

3. Van het gesubsidieerd budget (voor het dossier fietsenrekken) ten bedrage van circa 400.000 euro is de helft gebruikt.
4. Een voorstel van nieuwe fietsenrekken ligt momenteel ter goedkeuring. Deze fietsenrekken zijn goed bevonden door de Fietsersbond.
5. Het nieuwe aanbod zal zo snel mogelijk worden aangeboden.
6. De volgende gemeenten in Vlaanderen hebben in 2002 en 2003 via (niet bij) De Lijn fietsenstallingen besteld :

entiteit Antwerpen : Arendonk, Beerse, Begijnendijk, Heist-op-den-Berg, Lille, Niel, Ranst, Rijkevorsel, Sint-Amands ;

entiteit Oost-Vlaanderen : Aalter, Haaltert, Kluisbergen, Kruishoutem, Lovendegem, Moerbeke, Waasmunster, Zomergem ;

entiteit Vlaams-Brabant : Aarschot, Lennik, Lubbeek, Overijse, Scherpenheuvel-Zichem, Tielt-Winge, Tervuren, Zemst ;

entiteit Limburg : Beringen, Bilzen, Genk, Ham, Hamont-Achel, Kinrooi, Lanaken, Landen, Neerpelt, Voeren, Zutendaal ;

entiteit West-Vlaanderen : Gistel, Ledegem, Lichtervelde, Lo-Reninge, Zuienkerke.

Vraag nr. 92
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

De Lijn Nerem – Bushalte Stationsplein

Op mijn schriftelijke vraag nr. 423 van 19 september 2003 antwoordde de minister dat een voorstel tot dienstregelingswijziging uitgewerkt werd en dat dit voorgelegd ging worden aan de openbaarvervoercommissie. De Lijn zou het nodige doen om de bijkomende halte op het Neremplein in de loop van oktober 2003 in dienst te nemen (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 3 van 14 november 2003, blz. 706).

Ondertussen gebeurde dit en zijn de bewoners van Nerem fier omdat hun inspanningen deels beloond werden.

Op 22 oktober 2003 las ik echter in Het Belang van Limburg : "Het is nu een proefperiode. Eind december volgt er een evaluatie. Dan gaan we na of

inderdaad veel mensen die halte nemen en kunnen we oordelen of de wijziging ook terecht is".

De omwonenden betreuren dat De Lijn dit alles voorstelt als "exploitatieveranderingen", terwijl zijzelf De Lijn attent maakten op het absurde van de situatie, maar vooral zijn ze ontgoocheld dat dit voorgesteld wordt als een mogelijke tijdelijke maatregel, afhankelijk van het aantal gebruikers. Ze vragen zich af of er bij de beoordeling geen rekening gehouden wordt met afstand, veiligheid en comfort van deze opstapplaats, het zijn argumenten die zij telkens gebruikten. Dit terwijl de minister de realiteit beter lijkt te kennen en het inderdaad heeft over veiligheidsredenen en inspelen op de vraag van de bewoners.

1. Houdt De Lijn alleen rekening met de gebruikers ?
2. Welk streefcijfer wil De Lijn behalen tussen 20 oktober en december ?

Hoe werden de mogelijke busgebruikers op de hoogte gesteld van deze aanpassing door De Lijn ?

3. Wanneer begint de evaluatie van het project "stadsbussen" in Tongeren ?

Wie wordt hierbij betrokken ?

Kunnen buurtbewoners van deze halte/gebruikers van De Lijn hierbij betrokken worden ? Hoe ?

Antwoord

Binnen de bindende afspraken in het kader van de basismobiliteit is gepland dat alle nieuwe projecten basismobiliteit na één jaar werking worden geëvalueerd door de openbaarvervoercommissie (OVC). Deze evaluatie heeft onder meer tot doel afspraken te maken rond mogelijke optimalisaties van het bestaande aanbod binnen het budget.

Ook het project "Basismobiliteit Tongeren" (BM Tongeren) zal dus na een looptijd van twaalf maanden worden geëvalueerd. Het eerste werkjaar van dit project loopt van eind december 2002 tot en met eind december 2003. Rekening houdende met de procedure (formuleren van evaluatieadviezen en opmaken van evaluatiedossier) zal het project BM Tongeren geëvalueerd worden tijdens een OVC-vergadering in de loop van januari of februari 2004.

Bij de evaluatie wordt niet enkel rekening gehouden met gebruikscriteria, zoals reizigersevolutie of de gemiddelde bezettingsgraad (voor reguliere lijnen) en het percentage uitgevoerde ritten (voor vraagafhankelijk vervoer). Andere evaluatie-elementen zijn onder meer de in het kader van de basismobiliteit vooropgestelde criteria op het vlak van frequentie, amplitude en afdekking van de woonzones, de uitvoering van flankerende maatregelen, de doorstromingsproblematiek, het mobiliteitsplan en de inhoudelijke koppeling met het project, de gehanteerde exploitatievorm(en), de opmerkingen geformuleerd door de chauffeurs, door de lokale overheid en natuurlijk de klantenreacties.

Het spreekt voor zich dat de visie van de gebruikers een belangrijk onderdeel vormt van het evaluatiedossier. Het project BM Tongeren wordt sinds de start in december 2002 immers niet alleen opgevolgd aan de hand van onder meer prodagegevens (bezettingsgraad, reizigersevolutie, bestemmingsgegevens, ...). Ook de klantenreacties en suggesties vanwege de lokale overheid worden zorgvuldig geregistreerd en op hun haalbaarheid onderzocht. Deze gegevens worden in het evaluatiedossier opgenomen onder hoofdstuk 4 : Tevredenheid – 4.1 Overzicht van de opmerkingen of klachten vanwege reizigers, personeel en andere partners. De opmerkingen van de buurtbewoners van Nerem Stationsplein, die De Lijn (hetzij rechtstreeks, hetzij via de stad Tongeren) ontvangen heeft, zullen dus zeker in het evaluatiedossier terug te vinden zijn. De Lijn voert ook jaarlijks tevredenheidsonderzoeken uit, waarbij de gebruikers geënquêteerd worden. De resultaten van deze metingen, indien relevant voor het te evalueren project, worden eveneens opgenomen in het evaluatiedossier onder punt 4.3 Tevredenheidsonderzoek. Onder meer op basis van bovenvermelde evaluatiegegevens wordt door de BTTB (Bond van Trein-, Tram- en Busgebruikers) – volledig vanuit gebruikersstandpunt – een evaluatieadvies geformuleerd.

Uiteindelijk is het de aangestelde auditor die het eindadvies geeft. Eventuele bijstellingen op basis van het eindadvies van de auditor worden besproken met de lokale overheid via de GBC (gemeentelijke begeleidingscommissie) en indien nodig via een nieuwe infocampagne teruggekoppeld naar de klant.

De opmerkingen van de buurtbewoners van Nerem Stationsplein inzake de bediening van hun woonwijk zullen zeker in het evaluatiedossier "Basismobiliteit Tongeren" worden opgenomen, net zoals andere klantenreacties die betrekking heb-

ben op het Tongerse stadsnet en de opmerkingen en suggesties die door het stadsbestuur van Tongeren geformuleerd werden.

Gebruikers die opmerkingen wensen te formuleren, kunnen dit doen via de klantendienst van De Lijn (tel. 070 220 200).

**Vraag nr. 93
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN**

Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie

Zie :
Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken
Vraag nr. 43
van 25 november 2003
van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen
Blz. 1452

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

**Vraag nr. 94
van 28 november 2003
van de heer ANDRE VAN NIEUWERKE**

Strandactiviteiten – Horeca

Sedert 1999 neem ik het streven naar een goede strandordening ter harte. Meer bepaald, waar en hoe vaste of tijdelijke constructies al dan niet en onder welke voorwaarden kunnen worden opgericht. Ondertussen is al een hele weg afgelegd. In afspraak met de collega van de minister die bevoegd is voor Ruimtelijke Ordening, stelt de provincie thans een ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) op inzake strandconstructies en -activiteiten. De verwachting is dat het RUP in de loop van 2004 in werking treedt. Binnen dat RUP wordt gewerkt volgens de zogenaamde ABCD-zonering.

De voorbije jaren doen zich aan onze kust door een gebrek aan een duidelijke zonering van strandconstructies en -activiteiten immers heel wat mistoestanden voor.

Daarbij is er ook een sterke vorm van deloyale concurrentie ten opzichte van de horeca.

Ik ben uiteraard niet in staat om alle kustgemeenten in die zin te evalueren. Wanneer ik de ABCD-visie echter eventjes toets in, bijvoorbeeld, Knokke-Heist, kom ik alleen hier al tot de vaststelling dat het nog steeds mis blijft lopen op het vlak van horeca-uitbatingen op het strand door bijvoorbeeld sportclubs of badkarhouders (die zelfs tafels en stoelen plaatsen en maaltijden serveren).

1. Zijn deze horeca-activiteiten geregeld in de betrokken concessieovereenkomsten ?

Zo ja, wat is terzake toegelaten en wat niet ? Wordt dat nageleefd ? Wie oefent concreet het toezicht hierop uit ?

2. Zo neen, moet voor die horeca-activiteiten dan een aparte vergunning worden verkregen van de concessieverlenende overheid ?

Zijn die vergunningen afgeleverd ? Worden ze nageleefd ? Wie oefent concreet het toezicht hierop uit ?

3. Als er geen regeling is binnen de concessieovereenkomst, en er zijn geen aparte vergunningen, hoe kunnen die activiteiten dan plaatsvinden ?

Blijven de diensten van de minister niet in elk geval bevoegd om daarop toe te zien ? Gebeurt dat dan niet ?

4. Welke oplossing stelt hij in het vooruitzicht en tegen wanneer ?

Antwoord

1. Met betrekking tot de strandactiviteiten en de daarmee gepaard gaande bezettingen van het openbaar domein, werd in Knokke-Heist, zoals ook in de andere kustgemeenten, door het Vlaams Gewest een concessie afgesloten met de gemeente voor installaties (en activiteiten) betreffende zee, zonnebaden, sport en spel.

Met de gemeente Knokke-Heist werd bovendien voor 2003 een concessie afgesloten voor het gebruik van de zeedijk enerzijds en de stranden anderzijds betreffende alle activiteiten die niet zouden vallen onder het toepassingsgebied van de strandconcessies.

Hierdoor zijn alle activiteiten, ook de zuiver commerciële (bv. horeca-activiteiten op het strand en de zeedijk) die in feite niets met zee, zonnebaden, sport en spel te maken hebben, geconcedeerd aan de gemeente.

In de concessieteksten zijn evenwel geen concrete specifieke bepalingen opgenomen die de precieze omvang van de "horeca"-activiteiten op het strand regelen. Het Vlaams Gewest heeft zoals gezegd niet de ambitie om dit in detail te omschrijven. Dit wordt overgelaten aan de beleidsvisie van de gemeenten, waarbij ervan uitgegaan wordt dat een en ander gebeurt binnen de bestaande wettelijke bepalingen van eerlijke concurrentie.

2. Aangezien deze horeca-activiteiten behoren tot de categorie van activiteiten begrepen in voormelde concessies, zijn geen aparte vergunningen in hoofde van het Vlaams Gewest vereist.
3. Zoals vermeld, valt het beleid inzake horeca-activiteiten onder de bevoegdheid van de lokale gemeente- of stadsbesturen. Mijn bevoegde diensten houden toezicht op de eigenlijke constructies of bezettingen van het openbaar domein, niet op de eigenlijke horeca-activiteiten.
4. De lokale besturen dienen inzake horeca-activiteiten hun verantwoordelijkheid op te nemen. Indien er zich problemen zouden voordoen in verband met deloyale concurrentie ten opzichte van de horeca, moet een oplossing gezocht worden door de klagers hetzij bij de gemeente, hetzij in de bestaande wetgeving betreffende de handelspraktijken (vordering tot staken bij de voorzitter van de rechtbank van koophandel) en/of de bevoegde diensten van de federale overheid, zijnde de centrale Federale Overheidsdienst voor Economie, Middenstand en Energie, Algemene Directie Controle en Bemiddeling, WTC 3, 1000 Brussel.

**Vraag nr. 95
van 28 november 2003
van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE**

Benchmarkconvenants – Stand van zaken

De Vlaamse overheid heeft met een aantal grote Vlaamse energie-intensieve bedrijven een benchmarkingconvenant afgesloten. Dit houdt in dat de bedrijven de BBT (beste beschikbare technologie) zullen toepassen inzake energiegebruik. In ruil voor het afsluiten van deze overeenkomst werd

door de regering de belofte gedaan om deze bedrijven geen bijkomende energieheffingen op te leggen.

1. Kan de minister meedelen welke energie-intensieve bedrijven zich inmiddels verbonden hebben met het benchmarkingconvenant ?
2. Er bestaat terzake veel onduidelijkheid over de precieze inhoud van het benchmarkingconvenant.

Op welke manier worden de bedrijven aan controle of naleving van het convenant onderworpen ?

3. Kunnen bedrijven die het convenant nog niet ondertekend hebben, alsnog inschrijven ?

Antwoord

173 ondernemingen of bedrijfsvestigingen zijn de dato 20 november 2003 formeel toegetreden tot het benchmarkingconvenant over energie-efficiëntie in de industrie. Deze ondernemingen vertegenwoordigen ongeveer 80 % van het energieverbruik door de industrie in Vlaanderen. De lijst van toegetreden ondernemingen is beschikbaar op de website www.benchmarking.be van de Commissie Benchmarking, het bestuursorgaan van het convenant. De Commissie Benchmarking, waarin alle toegetreden bedrijfssectoren vertegenwoordigd zijn, is ook bevoegd om verdere modaliteiten uit te werken.

De basismodaliteiten voor de controle en naleving van het benchmarkingconvenant zijn duidelijk vastgelegd in de artikels 7 en 8 van het convenant. Daarnaast keurde de Vlaamse regering op 14 februari 2003 een bijkomende verduidelijking aangaande het convenant goed waarin ook nog eens de controle- en nalevingsvoorwaarden worden herhaald en nader toegelicht. Deze informatie is eveneens publiekelijk beschikbaar op de vermelde website.

Als onafhankelijke toezichthouder is het Verificatiebureau opgericht, dat de naleving van het convenant controleert.

Bedrijven die op huidig ogenblik het convenant nog niet ondertekend hebben, kunnen alsnog toegetreden. Zij dienen echter eveneens de timing in het convenant te respecteren. Deze timing bepaalt dat als eerste stap alle rendabele energiebesparende

maatregelen genomen dienen te worden voor 31 december 2005. Een belangrijk voordeel voor de toegetreden ondernemingen bestaat erin dat zij de emissierechten die vereist zijn om te voldoen aan de Europese richtlijn inzake emissiehandel toegevoegd kunnen krijgen op basis van het energieplan opgesteld overeenkomstig het convenant. Daartoe dient het energieplan tijdig te worden afgewerkt. De Europese richtlijn verplicht de lidstaten om ten laatste op 1 oktober 2004 de emissierechten toe te wijzen. Het Verificatiebureau gaat na of de aanvrager deze voorwaarde kan nakomen en gaat tevens na of de eventuele opgelopen achterstand kan worden ingehaald.

Vraag nr. 96 van 28 november 2003 van mevrouw ANNY DE MAGHT-AELBRECHT

Waalse baggerplannen Dender – Overleg

Het Waals Gewest gaat werk maken van het uitbaggeren van de Dender. In Geraardsbergen is daarover enige ongerustheid, want de streek heeft de voorbije jaren al meermaals met overstromingen te maken gehad. Bij zware regenval mag men Ninove en Geraardsbergen vaak bij de probleemgebieden rekenen.

Wanneer de Dender uitgebaggerd zou worden, dan kan er meer water en sneller dan nu naar Vlaanderen afvloeien, wat mogelijk problemen geeft. Men vreest dat de Waalse overheden bij mogelijke wateroverlast door de baggerwerken daar, de sluizen wijd open gaan zetten en dat Geraardsbergen dan onder water komt te staan. De Dender is immers heel gevoelig voor zware regenval.

Ik las in een bericht van het persbureau Belga de reactie van minister Michel Daerden dat er voor Vlaanderen geen problemen zouden ontstaan omdat men niet de hele Dender in één keer gaat uitbaggeren. Omwille van de commerciële binnenvaart krijgen de Schelde en het Kanaal Charleroi-Brussel trouwens prioriteit.

Het project zou over verscheidene jaren lopen. Volgend jaar zal in de Dender op Waals grondgebied maximaal 15.000 kubieke meter vloeibaar slib gebaggerd worden. Omdat het werk een meerjarenproject is, vindt het kabinet van minister Daerden het wenselijk dat er overleg is tussen zowel Vlaams en Waals Gewest, als de steden Geraardsbergen en Aat.

Ik wil er de minister ten slotte nog op wijzen dat ook langs onze kant van de taalgrens baggerwerken in de Dender welkom zijn, want hij herinnert zich uit de studie over "het belang van de kleine waterlopen" dat er een achterstand is op het vlak van onderhoud van de Dender.

1. Heeft de minister weet van de baggerplannen van zijn Waalse collega in de Dender en de Schelde ?

Is daarover al overleg gepleegd of informatie meegedeeld ?

2. Heeft de Vlaamse regering al een uitnodiging ontvangen om overleg over de werken te plegen of neemt de minister zelf een initiatief ?
3. Beschikt de minister over informatie (bv. van AWZ) dat baggerwerken in Wallonië geen problemen zouden opleveren voor de regio Geraardsbergen ?
4. Is er geregeld overleg tussen de bevoegde administraties aan beide kanten van de taalgrens over mogelijke problemen met wateroverlast of waterstanden en dergelijke ?

Antwoord

1. Ik heb via de administratie Waterwegen en Zeewezen (AWZ) kennis van de baggerplannen voor de Dender op het Waalse grondgebied. De aanbesteding voor deze baggerwerken heeft recentelijk plaatsgevonden. De opdracht voorziet in het wegnemen van 40.000 m³ baggerspecie. In een eerste fase zal 15.000 m³ specie verwijderd worden uit het pand Ath-Papignies. Deze baggerwerken zullen in het voorjaar 2004 uitgevoerd worden.

De geplande baggerwerken op het Waalse gedeelte van de Dender zijn het uitvoeren van een achterstallig onderhoud. Op het Vlaamse gedeelte is dit onderhoud wel uitgevoerd geweest. Tot 1994 gebeurde dit door effectief baggerspecie uit de waterweg te verwijderen. Sinds 1995 gebeurt dit door het uitvoeren van agitatiebaggerwerk (ploegen). Er is op het Vlaamse gedeelte van de Dender dan ook geen nood aan groot-schalige baggerwerken.

2. Ik heb geen uitnodiging ontvangen van mijn Waalse collega om overleg te plegen over deze werken.

Ik acht het niet nodig om hieromtrent een initiatief te nemen, gelet op het zesmaandelijks overleg tussen de bevoegde administratieve diensten van beide gewesten.

3. Zoals ik reeds geantwoord heb op de recente vraag van de heer Guido De Padt, federaal volksvertegenwoordiger en burgemeester van Geraardsbergen, is het huidig afvoerend vermogen van de Denderbedding voldoende, ook bij een verhoogde aanvoer vanuit Wallonië.

De afvoermogelijkheid van de Dender wordt in de eerste plaats bepaald door de getijdenwerking op de Zeeschelde in Dendermonde en de daarbij optredende mogelijkheden van lozing. De in Wallonië geplande baggerwerken zullen geen bijkomende problemen voor de regio Geraardsbergen geven, temeer daar zij gepland zijn in het pand Ath-Papignies en niet onmiddellijk aan de grens met het Vlaamse gewest.

4. Over de Dender en de andere gewestoverschrijdende waterwegen is er een zesmaandelijks overleg tussen de bevoegde afdelingen, de afdeling Bovenschelde en de Direction des Voies Hydrauliques in Tournai (D 222). Dit overleg heeft plaats binnen de overlegcommissie 1 van het intergewestelijk overleg voor de waterwegen. Het volgende overleg heeft plaats in Tournai op 5 mei 2004.

Ik heb aan de administratie Waterwegen en Zeewezen opdracht gegeven de problematiek van wateroverlast op de Dender en de baggerwerken op de agenda te plaatsen en mij erover te rapporteren.

Vraag nr. 97 van 28 november 2003 van de heer JAN VERFAILLIE

Kusttram – Aanpassing kruispunten

In opvolging van mijn schriftelijke vraag nr. 6 van 26 september 2002 zou ik graag volgende vragen stellen (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 5 van 2 december 2002, blz. 935).

1. Kan de minister aangeven welke kruispunten reeds werden weggewerkt ?

Werden de vijftien kruispunten allemaal aangepakt voor het zomerseizoen van 2003 zoals gepland ? Zo neen, waarom niet ?

2. Hoeveel ongevallen zijn er tot op heden dit jaar gebeurd met de kusttram ?
3. Zijn er dit jaar kruispunten bijgekomen die dringend aangepast moeten worden ? Zo ja, wanneer worden ze aangepakt ?

Antwoord

Het antwoord van mijn voorganger op schriftelijke vraag nr. 6 van 26 september 2002 bevatte een lijst met 24 kruispunten die uitgerust zijn met een niet-conflictvrije lichtenregeling.

Hiervan werden tot op heden negen kruispunten conflictvrij gemaakt op het terrein. Het gaat hierbij over Knokke-Heist (km 3.67), Brugge (km 1.2), De Haan (km 12.2, 17.74, 24.29), Middelkerke (km 46.9, 14.36), Koksijde (km 55.40) en De Panne (km 67.02).

Daarnaast zijn er vijf kruispunten waar aanpassingen of het plaatsen van lichten gepland zijn in het komende halfjaar. Het betreft Knokke-Heist (km 2.58), Bredene (km 28.09, 28.5, 29.17) en Oostende (km 0).

Op drie kruispunten zijn in de nabije toekomst werken gepland door De Lijn of de administratie Wegen en Verkeer (AWV) : Oostende (km 30.35, 31) en Nieuwpoort (km 51.35).

Eén kruispunt, met name Middelkerke (km 45.92) werd van de lijst geschrapt omdat hier geen conflictvrije regeling mogelijk is. Het betreft immers een oversteekplaats voor voetgangers.

De aanpassing van de zes overblijvende kruispunten is nog in onderzoek.

Zoals in mijn antwoord van 26 september 2002 gesteld, zou er getracht worden de meerderheid van de kruispunten voor het zomerseizoen 2003 aan te passen. Er werden inderdaad negen kruispunten volledig conflictvrij gemaakt, terwijl de overige zes kruispunten nog zullen worden aangepakt op korte termijn. Hieruit mag blijken dat de uitvoering van de werken op schema zit.

Van 1 januari tot en met 31 oktober 2003 zijn er 83 ongevallen gebeurd met de kusttram op kruispunten. Gezien de verhoogde frequentie van de kusttram, is er bijgevolg in verhouding een lichte daling opgetreden van het aantal ongevallen.

Er zijn het afgelopen jaar langs de N34 geen kruispunten bijgekomen die een dringende aanleg van een conflictvrije lichtenregeling vereisen. In eerste instantie blijft het de bedoeling de opgestelde lijst af te werken. Andere knelpunten die eventueel zouden opduiken, kunnen worden voorgelegd aan de Provinciale Commissie voor Verkeersveiligheid.

Vraag nr. 98 van 28 november 2003 van mevrouw NIKI DE GRYZE

Heraangelegde wegen Gentbrugge – Fietspaden

De Gentbruggebrug (Gentbrugge/St.-Amandsberg) is pas heraangelegd, maar er is geen spoor van een fietspad. Blijkbaar wordt AWZ (afdeling Waterwegen en Zeewezen) van de Vlaamse Gemeenschap als schuldige aangewezen, aangezien de stad Gent naar AWZ een plan zou hebben doorgestuurd met daarop een verhoogd trottoir en een fietspad.

Ook op de pas heraangelegde Gentbruggekouter, een straat die ook deel uitmaakt van de grote werken door Aquafin in Gentbrugge, rijzen er problemen. Men heeft daar ruime voetpaden aangelegd (weliswaar met middenin lichtpalen), maar voor een fietspad blijkt de rijweg nu te smal geworden. Ook daar is dus geen fietspad. Het betreft nochtans een straat waar een basisschool gevestigd is.

1. Was AWZ effectief op de hoogte van het plan voor een verhoogd trottoir en een fietspad op de Gentbruggebrug ?
2. Zo ja, wat zal AWZ doen om het probleem te verhelpen ?
3. Wat zijn hiervan de meerkosten en wie betaalt ze ?
4. Welke oplossing wordt voorgesteld voor de Gentbruggekouter ?

Antwoord

1. Om stabiliteitsredenen heeft AWZ het initiatief genomen om de brug in Gentbrugge te herstellen. Op verschillende plaatsen was het beton immers aangetast en was de wapening van de betonnen hoofdliggers, door waterdoorsijpeling, gecorrodeerd. Zowel de corrosie zelf als de oorzaak van deze corrosie moesten derhalve dringend worden aangepakt.

Pas nadat het bestek voor deze herstelling klaar was, werd door de stad Gent aan de afdeling Zeeschelde gevraagd de mogelijkheid te onderzoeken om het bestaande en verhoogde trottoir op de brug aan beide zijden te verbreden zodat een voetpad van 1.5 m breed en een fietspad van 1.45 m breed zouden kunnen worden aangelegd.

Vermits het verminderen van de rijstrookbreedte op de brug, om verkeerstechnische redenen, niet mogelijk is, zou de vraag van de stad in principe neerkomen op een verbreding van het bestaande trottoir, dus van het uitkragend gedeelte van het brugdek. Het is duidelijk dat dit om bouwtechnische redenen niet zomaar kan en dat hiervoor een volledige betonstudie van het brugdek moet worden uitgevoerd. Een dergelijke ingreep waarbij de bestaande uitkragingen aanzienlijk moeten worden verbreed, zou dan ook veel duurder uitvallen dan wat budgettair vastgelegd was voor de normale herstelling. Vermits de geplande herstelling met het oog op het behoud van het kunstwerk moeilijk nog langer kon worden uitgesteld, werd dan ook beslist de oorspronkelijk geplande herstellingswerken uit te voeren zonder de gevraagde verbreding.

Ik heb echter vastgesteld dat in het midden van het verhoogde trottoir op de brug palen aanwezig zijn voor de elektrificatielijn van de trolleybussen. Deze palen hinderen inderdaad het efficiënt gebruik van het voet- en fietspad op de brug. Ik geef heden dan ook opdracht aan mijn administratie om, in overleg met De Lijn, na te gaan of deze palen niet naar de zijkant van de brug kunnen worden verplaatst. Op die manier zou de volledige breedte van het verhoogde trottoir als fiets- en voetpad gebruikt kunnen worden. Voorwaarde is dan wel dat ook de opritten, die in beheer zijn bij de stad, worden aangepast.

2. Indien de palen in het midden van het trottoir op de brug verwijderd worden, meen ik dat het probleem opgelost is, vermits de breedte die aan beide zijden van de brug dan vrijkomt voldoende moet zijn voor een gemengd gebruik door fietsers en voetgangers.
3. De eventuele aanpassingswerken aan de brug voor het verplaatsen van de palen zullen worden gedragen door het gewest. Het eventueel aanpassen van de opritten valt ten laste van de stad.

4. De Gentbruggekouter valt eveneens onder het beheer van de stad Gent.

**Vraag nr. 99
van 28 november 2003
van de heer ANDRE MOREAU**

Gratis busvervoer – Gemeenten

De Vlaamse minister van Mobiliteit streeft ernaar om in 2004 zoveel mogelijk mensen gratis met de (Lijn)bus te laten rijden. Sommige media spreken zelfs over "iedereen", maar dat is naar mijn bescheiden mening onrealistisch.

Daarover handelt mijn schriftelijke vraag dan ook niet.

1. Heeft de minister zijn plan van gratis (Lijn)busvervoer reeds officieel aan alle Vlaamse gemeenten bekendgemaakt ?
2. De gemeenten moeten betalen voor het gratis busvervoer. De minister moet ze dus hiertoe overhalen.

Welke prikkel(s) of stimulans(en) heeft de minister daartoe in zijn plan opgenomen ?

3. In hoeveel van de 308 gemeenten bestaat er op dit ogenblik gratis (Lijn)busvervoer (voor iedereen) ?

Antwoord

Hasselt heeft het systeem van gratis openbaar vervoer op zijn grondgebied ingevoerd op 1 juli 1997. Inwoners van Hasselt rijden gratis op alle stads- en streeklijnen binnen de stad. Niet-inwoners mogen gratis op stadlijnen binnen de stad. In Ronse rijdt iedereen sinds 1 januari 2003 gratis met de bus binnen de stadsgrenzen. Voor dit gratis openbaar vervoer binnen hun stad betalen beide steden jaarlijks een forfaitair bedrag aan De Lijn.

Het gratis openbaar vervoer in Hasselt was de voorloper van de derdebetalersystemen die De Lijn eind 1998 heeft ingevoerd. Op dit ogenblik bestaan er verschillende systemen, gaande van gratis vervoer voor bepaalde leeftijdscategorieën tot een tegemoetkoming in de prijs van een abonnement. De Vlaamse 65-plussers zijn het bekendste voorbeeld van een derdebetalersysteem. Sinds 1 januari 2000 treedt de Vlaamse overheid voor hen op als derdebetaler. Ondertussen passen 66 Vlaamse ge-

meenten één of andere vorm van het derdebetalersysteem toe. Begin 2004 versoepelt en vereenvoudigt De Lijn de derdebetalersystemen. Zo kan De Lijn het systeem flexibeler toepassen en wordt meer maatwerk mogelijk voor de gemeenten. Van dan af biedt De Lijn nog zes derdebetalersystemen aan, die alle huidige systemen vervangen en/of integreren.

Deze zes derdebetalersystemen zijn :

- systeem 1 : procentuele tegemoetkoming op abonnementen,
- systeem 2 : tegemoetkoming op kaarten,
- systeem 3 : tegemoetkoming op biljetten,
- systeem 4 : gratis netabonnement voor bepaalde leeftijdscategorie(ën),
- systeem 5 : gratis openbaar vervoer binnen een gemeente,
- systeem 6 : 3 W-Extra.

Een overzicht van de 66 gemeenten die een derdebetalersysteem toepassen, kan worden geraadpleegd op de website van De Lijn op de pagina http://www.delijn.be/derdebetalerssystemen_overzicht.html.

Het instappen in een derdebetalersysteem door een gemeente is volledig vrijwillig, maar moet worden beschouwd als aanvulling op andere maatregelen zoals de invoering van basismobiliteit, het nemen van flankerende maatregelen, enzovoort.

Vraag nr. 100
van 5 december 2003
van de heer CARL DECALUWE

De Lijn – Capaciteit autobussen

Vaak wordt geklaagd over overvolle bussen tijdens de piekuren van de schoolgaande jeugd. De maximale capaciteit van een bus is bepaald op 95 personen, niettegenstaande 80 personen reeds een overvolle bus betekenen.

De directie van De Lijn kan 80 personen echter niet als overvol beschouwen vanwege de bovenvermelde bepaling. Het probleem vormen de bagage en schooltassen van de reizende jongeren.

Bovendien wordt er op deze piekmomenten vaak enorm gedruimd bij het opstappen, wat een boete van 55 euro kan opleveren.

1. Is de minister op de hoogte van de diverse klachten van overbezetting ?
2. In welke mate kan de maximale capaciteit worden gereduceerd tot 80 personen ?

Is dat iets wat wordt overwogen ? Waarom wel of waarom niet ? Indien wel, wanneer zou dit operationeel kunnen zijn ?

3. Is de minister op de hoogte van het feit dat er voor het drummen boetes worden uitgedeeld ?

Hoeveel van deze boetes werden er dit jaar reeds uitgeschreven ?

Antwoord

1. Van alle capaciteitsproblemen, zowel deze gemeld door de klant, de chauffeur als door de controleur, houdt De Lijn, per entiteit, statistieken bij met inbegrip van de geboden oplossingen.
2. De theoretische maximumcapaciteit voor de voertuigen van De Lijn (ongeveer 90 plaatsen afhankelijk van het type) betreft in de praktijk ook de echte maxima. Aangezien deze theoretische maxima bepaald zijn op basis van de ideaaltypische situatie (alle zitplaatsen bezet, alle passagiers schuiven maximaal door, geen kinderwagens, boodschappentassen, rugzakken, dieren of andere bagage), wordt deze maximumcapaciteit, zelfs tijdens de piekuren van de schoolgaande jeugd, zelden of nooit bereikt. In het kader van het netmanagement wordt bepaald dat bij structurele overbezetting de capaciteit of de frequentie blijvend verhoogd wordt. Structurele overbezetting treedt op wanneer de bezetting gemiddeld 90 % of meer van de in het voertuig aangegeven maximumcapaciteit bedraagt gedurende 15 minuten van een rit (= meer dan $\pm$ 80 reizigers volgens type voertuig).

Met het oog op het remediëren van vastgestelde capaciteitsproblemen wordt het reduceren van de maximumcapaciteit tot 80 personen niet overwogen. Het vervangen van standaardvoertuigen door gelede bussen, het verlengen van ritten om zodoende op bepaalde plaatsen bijkomende capaciteit te creëren of het inleggen van bijkomende ritten lijken meer opportuun.

3. In het ministerieel besluit van 13 februari 2003 houdende wijziging van de prijzen voor het vervoer van reizigers op het net van het stads- en streekvervoer van het Vlaams Gewest en houdende vaststelling van de tussenkomst van derden in de kosten van het openbaar vervoer van de gebruikers (Staatsblad van 3 maart 2003), staan de toeslagen vermeld die geheven worden bij specifieke inbreuken op het politiereglement of tegen de exploitatie.

Het heffen van toeslagen voor "drummen" werd in voornoemd ministerieel besluit niet opgenomen en is De Lijn onbekend.

Vraag nr. 101
van 5 december 2003
van de heer CHRISTIAN VAN EYKEN

Rotonde St.-Pieters-Leeuw – Stand van zaken

Hierbij verwijs ik naar het antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 370 van 10 juli 2003 waarin de minister vermeldt dat voor de rotonde op het kruispunt van de Nieuwe Stallestraat N261 en de Humaniteitslaan N266 in Sint-Pieters-Leeuw de conclusies van het verder onderzoek tegen half augustus werden verwacht (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 2 van 17 oktober 2003, blz. 467).

De resultaten zouden dus nu bekend moeten zijn.

1. Op hoeveel worden de kosten voor de aanleg van dit kruispunt geraamd ?
2. Wat is de termijn voor de uitvoering van de werken ?

Antwoord

De kosten voor de aanleg van de rotonde op het kruispunt N261-N266 in Sint-Pieters-Leeuw worden geraamd op 800.000 euro.

De uitvoeringstermijn van de werken bedraagt een half jaar.

Vraag nr. 102
van 5 december 2003
van de heer DIRK HOLEMANS

De Lijn – Nieuwe trams

Graag kreeg ik meer informatie over de levering van 47 nieuwe Hermelijns trams aan Antwerpen en Gent.

1. Hoeveel van deze 47 zijn bestemd voor Antwerpen, en hoeveel voor Gent ?
2. Wat is het leveringsschema van de trams, opgesplitst voor Antwerpen en Gent ?
3. Op welke locaties in de twee steden worden de trams gestald ?

Antwoord

1. Voor Antwerpen zijn er 30 nieuwe éénrichtings-trams besteld en voor Gent 17 nieuwe tweerichtingstrams.

In het kader van het Minder Hinder Plan Antwerpen werden er voor Antwerpen 10 bijkomende trams besteld, zodat er in totaal 57 lagevloertrams zullen worden geleverd.

2. Leveringsschema trams

Volgnr.	Voertuig-nr.	Plaats	Leveringsdatum
1	7232	Antwerpen	08-03-04
2	7233	Antwerpen	29-03-04
3	7234	Antwerpen	21-04-04
4	7235	Antwerpen	07-05-04
5	7236	Antwerpen	25-05-04
6	7237	Antwerpen	09-06-04
7	7238	Antwerpen	23-06-04
8	7239	Antwerpen	07-07-04
9	7240	Antwerpen	21-07-04
10	7241	Antwerpen	18-08-04
11	7242	Antwerpen	01-09-04
12	7243	Antwerpen	15-09-04
13	7244	Antwerpen	24-09-04
14	7245	Antwerpen	05-10-04
15	7246	Antwerpen	14-10-04
16	7247	Antwerpen	25-10-04
17	7248	Antwerpen	03-11-04
18	7249	Antwerpen	12-11-04
19	7250	Antwerpen	24-11-04
20	7251	Antwerpen	03-02-04
21	7252	Antwerpen	14-12-04
22	7253	Antwerpen	23-12-04

Volgnr.	Voertuig nr.	Plaats	Leveringsdatum
23	7254	Antwerpen	11-01-05
24	7255	Antwerpen	20-01-05
25	7256	Antwerpen	31-01-05
26	7257	Antwerpen	09-02-05
27	7258	Antwerpen	18-02-05
28	7259	Antwerpen	01-03-05
29	6315	Oost-Vlaanderen	22-03-04
30	6316	Oost-Vlaanderen	12-04-05
31	6317	Oost-Vlaanderen	29-04-05
32	6318	Oost-Vlaanderen	23-05-05
33	6319	Oost-Vlaanderen	09-06-05
34	6320	Oost-Vlaanderen	28-06-05
35	6321	Oost-Vlaanderen	15-07-05
36	6322	Oost-Vlaanderen	03-08-05
37	6323	Oost-Vlaanderen	22-08-05
38	6324	Oost-Vlaanderen	08-09-05
39	6325	Oost-Vlaanderen	27-09-05
40	6326	Oost-Vlaanderen	17-10-05
41	6327	Oost-Vlaanderen	04-11-05
42	6328	Oost-Vlaanderen	24-11-05
43	6329	Oost-Vlaanderen	13-12-05
44	6330	Oost-Vlaanderen	06-01-06
45	6331	Oost-Vlaanderen	25-01-06
46	7260	Antwerpen	08-02-06
47	7261	Antwerpen	22-02-06
48	7262	Antwerpen	08-03-06
49	7263	Antwerpen	22-03-06
50	7264	Antwerpen	11-04-06
51	7265	Antwerpen	04-05-06
52	7266	Antwerpen	24-05-06
53	7267	Antwerpen	12-06-06
54	7268	Antwerpen	26-06-06
55	7269	Antwerpen	10-07-06
56	7270	Antwerpen	24-07-06
57	7271	Antwerpen	07-08-06

3. De nieuwe trams voor Gent worden gestald in Gentbrugge.

De nieuwe trams voor Antwerpen worden gestald in Antwerpen – Punt aan de Lijn Noorderlaan.

**Vraag nr. 103
van 5 december 2003
van de heer DIRK HOLEMANS**

De Lijn Gent – Trolleybussen

In Gent rijden sinds eind jaren '80 trolleybussen op lijn 3.

Sinds enige tijd zijn er blijkbaar onvoldoende trolleybussen, aangezien er ook dieselbussen op lijn 3 worden ingezet.

1. Over hoeveel trolleybussen beschikt De Lijn Oost-Vlaanderen in het totaal ?
2. Hoeveel ervan zijn operationeel ?
Waarom zijn de andere niet inzetbaar ?
3. Wat is de verwachte levensduur van deze trolleybussen ?

Antwoord

1. De Lijn Oost-Vlaanderen beschikt over twintig trolleybussen, gebouwd in 1987 en 1988 door de tijdelijke vereniging Van Hool-ACEC.
2. Eén van de trolleybussen is om technische redenen buiten dienst gesteld. Dagelijks zijn er voor de exploitatie twaalf trolleybussen nodig, de negentien beschikbare exemplaren worden maximaal hiervoor ingezet.

Het gebeurt dat een gelede dieselbus moet worden ingezet om volgende redenen.

- De trolleybussen zijn reeds vijftien à zestien jaar oud en vragen derhalve een groter technisch onderhoud dan nieuwe bussen. De reparatietijd en de kans van niet-inzetbaarheid is groter. Dieselbussen worden na veertien jaar afgeschreven en buiten dienst gesteld.
- De trolleybussen kunnen enkel op lijn 3 Mariakerke – Meersemdries ingezet worden, een reisweg die veel verkeersdrempels bevat. De dragende profielen van het chassis scheuren door het dagelijks frequent overschrijden van deze drempels, waardoor trolleybussen terug naar de constructeur moesten worden gestuurd voor een versterking van de stalen profielen. Deze werken duren één à twee maanden per bus.

3. De trolleybussen worden bij De Lijn afgeschreven na 25 jaar wegens hun hogere aankoopprijs.

Technisch is dit echter niet zonder meer haalbaar. Enerzijds zijn er de steeds groter wordende onderhoudskosten en de lagere dagelijkse inzetbaarheid, en anderzijds is het interieur voor de klant niet meer vergelijkbaar met dat van een nieuwe bus. Indien er geen nieuwe trolleybussen worden aangeschaft, is een grondige revisie nodig.

Vraag nr. 104
van 5 december 2003
van de heer DIRK HOLEMANS

Bussen, trams, trolleybussen – Energie-efficiëntie

De Lijn zet zowel bussen (diesel en aardgas), trams als trolleybussen in.

In het kader van een energiebewust beleid is het belangrijk om de energie-efficiëntie van deze verschillende vervoersmodi te kennen.

Kan de minister voor de verschillende vervoersmodi, zowel per passagier als per afgelegde kilometer, de energie-efficiëntie meedelen ?

Antwoord

De energie-efficiëntie is afhankelijk van het verbruik in verhouding tot de geleverde capaciteit.

Voor de autobussen wordt het verbruik door het lastenboek op de volgende maximale waarden vastgelegd (*MJ : megajoule – red.*) :

- 12-meterbus met 100 plaatsen : 331/100 km of 11,92 MJ/km ;
- gelede 18-meterbus met 150 plaatsen : 46,51/100 km of 16,80 MJ/km.

Per plaats per kilometer zijn deze waarden 0,119 MJ voor de 12-meterbus en 0,112 MJ voor de gelede bus.

Het verbruik van de aardgasbus ligt ongeveer 10 % hoger dan dat van de dieselbus.

Het elektrisch verbruik van een trolleybus is vergelijkbaar met het verbruik van een gelede autobus.

Voor de trams gelden de volgende verbruikswaarden (*kWh : kilowattuur – red.*) :

- Hermelijn met 250 plaatsen : 4 kWh/km of 14,4 MJ/km ;
- PCC met 100 plaatsen : 2 kWh/km of 7,2 MJ/km.

Per plaats per kilometer zijn deze waarden 0,0576 MJ voor de Hermelijn en 0,072 MJ voor de PCC.

Bij de moderne tram kunnen betere waarden verkregen worden door de energierecuperatie bij het remmen, die tot 30 % kan oplopen.

De tram vraagt wel grotere investeringskosten aan rollend materieel en infrastructuur.

Vraag nr. 105
van 5 december 2003
van mevrouw SONJA BECQ

Mobiliteit – Specifiek vervoer

Mobiliteit van ouderen, jongeren, werknemers, minder mobiele personen blijft een complexe materie :

- 65-plussers mogen gratis op de bus ;
- personen met een handicap die ingeschreven zijn bij het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap mogen eveneens gratis op de bus (en hun begeleider ?) ;
- schoolgaande jongeren doen een beroep op een Buzzy Pazz ;
- werknemers krijgen een tegemoetkoming van hun werkgever in het raam van het woon-werkverkeer ;
- ambtenaren mogen gratis gebruikmaken van het vervoer van De Lijn ;
- mindermobielencentrales, vaak gemeentelijk georganiseerd, zorgen er met vrijwilligers voor dat mensen die minder mobiel zijn en niet tot een halte geraken, of mensen die geen gebruik kunnen maken van de bus, ook vervoer kunnen genieten ;
- in Limburg wordt er gebruikgemaakt van taxi-checkes ;

- daarnaast is er nog het project van de "diensten aangepast vervoer" (DAV), gesubsidieerd in het raam van gelijke kansen.

Toch blijven nog mensen verstoken van vervoersmogelijkheden, zeker wanneer het gaat om mensen die minder mobiel zijn.

1. Wat wordt er gedaan voor mensen die minder mobiel zijn en niet tot bij het regulier vervoer geraken, noch tot bij de belbus ?
2. Hoe worden belbus, mindermobielen centrale, diensten aangepast vervoer, eventuele andere vormen van vervoer op mekaar afgestemd ?
3. Zullen de groepen die thans theoretisch gratis van De Lijn gebruik kunnen maken, ook gratis van dit specifiek vervoer (mindermobielen centrales, dienst aangepast vervoer, ...) gebruik kunnen maken ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan de ministers Bossuyt (vraag nr. 105) en Byttebier (nr. 42).

Gecoördineerd antwoord

1. De Lijn kreeg van de Vlaamse overheid de opdracht om, onder meer in het kader van de basismobiliteit, de toegankelijkheid van haar bestaande aanbod te verbeteren. In deze context streeft De Lijn ernaar om de toegankelijkheid van het openbaar vervoer in die mate te verbeteren dat ook minder mobiele en gehandicapte reizigers er gebruik van kunnen maken. Toch moet terecht worden opgemerkt dat de volledige bruikbaarheid van het bestaande openbaar vervoer door alle personen met een handicap gerelativeerd moet worden, en dit omdat :
  - in de klassieke exploitatie niet altijd aan alle verwachtingen van bepaalde doelgroepen kan worden voldaan (zoals het bestaan van loopafstanden tot de halte, bepaalde gewenste verplaatsingen die niet via openbaar vervoer mogelijk zijn, ...);
  - bepaalde personen met een handicap zelfs niet in ideale omstandigheden van openbaar vervoer gebruik zullen kunnen maken door de aard van hun handicap of hun gezondheidstoestand.

Eind 2000 besliste de Vlaamse regering daarom om een reglement te ontwikkelen voor de subsidiëring van diensten voor aangepast vervoer

(DAV). Deze diensten hebben expliciet de opdracht om vervoer te leveren aan die mensen die vanwege fysieke beperkingen niet terecht kunnen bij het gewone openbaar vervoer. De regeling is dus aanvullend op het aanbod van het openbaar vervoer. Het reglement onderwerpt de organisaties aan specifieke criteria die de kwaliteit van dienstverlening naar de klanten toe en de samenwerking onderling en met het reguliere vervoer sturen. Voor het hele opzet stelde de Vlaamse regering een totaalbudget van 858.000 euro ter beschikking, dat inmiddels met 150.000 euro is gestegen. Het aantal diensten dat op basis van het desbetreffende reglement gedeeltelijk wordt gesubsidieerd, is gegroeid van elf in 2001 tot veertien in 2003. Deze diensten verspreiden zich over heel Vlaanderen en maken deel uit van een netwerk dat de bedoeling heeft zich, stapsgewijs en binnen de haalbaarheid van het beschikbare budget, uit te breiden tot een gebiedsdekkend circuit. Het reglement zelf werd eind 2003 op basis van de kennis en ervaring die inmiddels in het dossier werd opgedaan, geëvalueerd en verfijnd. De bijgestuurde versie zal binnenkort ter goedkeuring aan de Vlaamse regering worden voorgelegd.

Hoewel het niet tot de taken van De Lijn behoort om te voorzien in specifiek vervoer, probeert De Lijn – waar mogelijk en uitsluitend binnen het geplande aanbod – de toegankelijkheid van haar diensten voor rolstoelgebruikers te verbeteren.

Reeds geruime tijd kunnen elektrische-rolstoelgebruikers, die een uitkering krijgen van het Vlaams Fonds en die in een belbusgebied wonen, een belbushalte voor hun huisdeur aanvragen. De loopafstand tussen de woning en de halte wordt zo maximaal gereduceerd. Deze maatregel werd recentelijk positief geëvalueerd. De Lijn heeft daarop de beslissing genomen om het initiatief uit te breiden naar alle rolstoelgebruikers die een uitkering krijgen van hetzij het Vlaams Fonds, hetzij het Riziv (*Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering – red.*).

Wat de rechthebbenden van het Vlaams Fonds betreft, verloopt de uitbreiding vlot. De rechthebbenden van het Riziv moeten iets meer geduld hebben vooraleer zij deze maatregel kunnen genieten. Het Riziv wil namelijk eerst een procedure uitwerken waarbij ze, zonder de wet op de privacy te schenden, de persoonsgebonden gegevens kunnen vrijgeven die nodig zijn opdat De Lijn een halte aan huis zou kunnen organiseren. De mogelijkheid van een belbus-

halte aan huis beperkt zich tot die gebieden waar reeds een belbusexploitatie bestaat.

Het is daarnaast inderdaad belangrijk dat het vervoersaanbod dat voor mensen met een handicap een oplossing kan bieden – gaande van de reeds toegankelijke trajecten van het gewone openbaar vervoer tot de aanvullende vormen zoals de DAV's – zo efficiënt mogelijk op elkaar wordt afgestemd. Het reguliere vervoer vormt de basis, het aangepast vervoer dient enkel om eventuele lacunes in te vullen.

2. Momenteel is er overleg tussen de administratie Gelijke Kansen en de diensten van De Lijn om te werken aan een systeem van centrale dispatching dat de verschillende vervoersmodi, rekening houdende met het profiel en de specifieke behoeften van een klant, in rekening brengt en aldus een traject op maat kan uitstippelen.

Er loopt terzake een proefproject in Hasselt.

3. Het gratis gebruikmaken van gespecialiseerd vervoer voor gehandicapten is momenteel niet opgenomen in het subsidiëringssysteem voor vervoer van mindermobielen.

Mijn collega bevoegd voor Gelijke Kansen heeft een behoeftenonderzoek laten uitvoeren waaruit blijkt dat prioritair een gebiedsdekkend systeem voor heel Vlaanderen moet worden uitgebouwd.

**Vraag nr. 106
van 5 december 2003
van de heer FRANCIS VERMEIREN**

Grote infrastructuurwerken – Beleid

Een werkgroep op hoog niveau onder het voorzitterschap van gewezen EU-commissaris Karel Van Miert heeft op verzoek van de Europese Commissie een lijst van prioriteiten opgesteld voor het wegvervoer, het spoor, de binnenvaart en de luchtvaart, waarvan de termijn voor de realisatie werd vastgelegd op uiterlijk 2020 in het kader van de Trans-Europese Netwerken (TEN).

In deze prioriteitenlijst, die achttien projecten omvat, werd geen enkel project opgenomen dat betrekking heeft op het Vlaamse gewest, hoewel een verbinding Seine-Schelde was gesuggereerd. Deze verbinding zou nochtans een grote impuls geven aan de haven van Antwerpen.

Anderzijds heeft het Vlaams Economisch Verbond (VEV) in het begin van het jaar in een nota verwezen naar de "prioritaire missing link-clusters voor Vlaanderen" die dringend en noodzakelijk geacht worden voor een vlotter verkeer en de verdere sociaal-economische ontwikkeling van Vlaanderen als logistiek platform en kenniscentrum.

Bovendien werd een lijst van "grensoverschrijdende projecten" opgesomd die belangrijk zijn voor de economische infrastructuur, die onderhandelingen vergen met Nederland en Frankrijk ten voordele van de ontplooiing van Vlaanderen.

1. In welke mate heeft de Vlaamse regering reeds zelf deze problematiek onderzocht met het oog op de verwezenlijking van de prioritaire maatregelen terzake ?

Hoewel het gaat om projecten op middellange termijn – tot 2012-2015 – mag zeker niet te lang getalmd worden, vooral in het kader van het integraal mobiliteitsbeleid.

2. In hoeverre en op welk niveau werden reeds besprekingen aangevat met de buurlanden die betrokken moeten worden bij de aanpassing of uitbouw van de grensoverschrijdende projecten ?

Werd reeds gestart met de voorbereiding van het overleg op regeringsvlak ? De ervaring uit het verleden toont aan dat dit soms tientallen jaren in beslag neemt.

3. Beschikt men over gegevens m.b.t. de mogelijke kostprijs verbonden aan de verwezenlijking van de Vlaamse missing links, en meer bepaald de VEV-selectie van vijftien projecten of projectenclusters ?

Antwoord

1. De Vlaamse regering heeft na uitgebreide studies op 17 oktober 2003 haar principiële goedkeuring gehecht aan het Mobiliteitsplan Vlaanderen – Beleidsvoornemens. Dit document bevat een overzicht van de verschillende grote infrastructuurwerken die door de Vlaamse regering prioritair worden geacht bij het totstandkomen van een duurzaam mobiliteitsbeleid. Met het oog op een definitieve goedkeuring door de Vlaamse regering werd dit beleidsplan voor advies overgezonden aan de SERV en aan de MINA-raad (*SERV : Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen ; MINA-raad : Milieu- en*

Natuurraad van Vlaanderen – red.). Deze adviezen zijn inmiddels verkregen.

Voor een aantal van de in dit document opgenomen infrastructuurwerken werden de nodige fiches ingediend, en door de federale overheid verdedigd met het oog op het verkrijgen van Europese steun. Het gaat hier om de IJzeren Rijn, de ontsluiting van Zaventem op het internationale spoorweginet en de HST, de Schelde-Seineverbinding en telematica voor de waterwegen (*HST : hogesnelheidstrein – red.*).

In de Raad van 5 december werd een politiek akkoord bereikt over een lijst van 28 prioritaire projecten die gestart moeten zijn voor 2010. Voor Vlaanderen zijn hierin van belang :

- project 1, met hierin de HST-verbinding Brussel-Rotterdam-Amsterdam ;
  - project 18a, de Schelde-Rijnverbinding ;
  - project 24, met hierin de IJzeren Rijn (Rheidt-Antwerpen).
2. Voor de hierboven aangegeven grensoverschrijdende projecten werd sinds geruime tijd overleg gepleegd. Voor de opname van de zojuist genoemde projecten was trouwens een akkoord van alle betrokken lidstaten nodig.

Daarnaast wordt ook met de nodige regelmaat overleg gepleegd op regeeringsvlak. Nog deze week is een overleg gepland m.b.t. het wegenbeleid in de regio Lille.

3. De globale kosten voor de zogenaamde prioritaire missing links, zoals ze begin vorig jaar door het VEV werden kenbaar gemaakt, worden geraamd op ongeveer 8,25 miljard euro. Dit is meer dan de ruim 3 miljard euro die het VEV zelf becijferd had.

Alle missing links die vastgelegd zijn in het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, zijn eveneens opgenomen in het Mobiliteitsplan Vlaanderen. Hiervoor werden ook de nodige middelen uitgetrokken.

LUDO SANNEN

VLAAMS MINISTER
VAN LEEFMILIEU, LANDBOUW EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Vraag nr. 50
van 25 november 2003
van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE

J. Leemanslaan Hoboken – Bomen

Langs de spoorlijn in Hoboken (Jozef Leemanslaan) niet ver van het bedrijf Umicore moet het district Hoboken hoge bomen rooien. Door het rooien van de bomen verdwijnt weer eens een belangrijke groene buffer, vermits de spoorlijn en de bomen het bedrijf Umicore scheiden van de achtergelegen woonwijk.

1. Kan de minister medelen of het noodzakelijk is dat de bomen langs deze spoorlijn gerooid worden ?
2. Is het normaal dat het district Hoboken verplicht wordt de bomen te kappen ?
3. Kan het district Hoboken geen alternatief aanbieden (bv. snoeien van de bomen i.p.v. kappen) ?

Wie is verantwoordelijk voor de aanleg van een nieuwe groene buffer tussen de woonwijk en Umicore ?

Antwoord

De eigenaar van de grond is en blijft verantwoordelijk voor bomen die zich op zijn eigendom bevinden. Langs de spoorweg moet evenwel een boomvrije zone voorkomen waarvan de breedte gelijk is aan de hoogte die de bomen ter plaatse bereiken (wet van 25 juli 1891 en KB van 21 augustus 1891). Daarom kan de eigenaar verplicht worden om de bomen te vellen. Die verplichting ontslaat hem er echter niet van om daartoe de nodige vergunningen aan te vragen.

De percelen langs de spoorweg zijn gelegen in parkgebied. Er is daarom in ieder geval een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk. Een particuliere eigenaar moet die aanvragen aan de ge-

meente. Indien de bomen op eigendom staan van de NMBS of op eigendom van de stad, dan moet een vergunning worden aangevraagd bij de administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (Arohm).

In beide gevallen worden de afdeling Bos en Groen en de afdeling Natuur om advies gevraagd. Zij kunnen de opportuniteit van het vellen beoordelen en nagaan of alternatieven mogelijk zijn. In de vergunning kunnen tevens voorwaarden worden opgelegd naar buffering of compensatie toe. Noch de afdeling Bos en Groen, noch de afdeling Natuur hebben tot op heden een vraag om advies ontvangen.

Het aanleggen van buffers tussen bedrijfsterreinen en woongebieden kan worden geregeld via de ruimtelijke ordening of via leefmilieu. In de ruimtelijke ordening gebeurt dit eventueel via (stedenbouwkundige voorschriften van) de verschillende bestemmingsplannen. Binnen leefmilieu verloopt dit eventueel door algemene, sectorale of desnoods bijzondere milieuvergunningvoorwaarden in de Vlaremwetgeving.

Vraag nr. 51
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie

Zie :
 Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken
 Vraag nr. 43
 van 25 november 2003
 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen
 Blz. 1452

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

Vraag nr. 52
van 28 november 2003
van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE

CO₂-reductie – 3M Zwijndrecht

Onlangs werd bekendgemaakt dat het Zwijndrechtse chemiebedrijf 3M zo'n derde van de voorgestelde CO₂-reductie voor Vlaanderen zou hebben verwezenlijkt (CO₂ : koolstofdioxide). Dit ten gevolge van het feit dat zij sinds 1998 hun fluorgas (broeikasgas) gerecupereerd hebben. Gelet op het ratificeren van het Kyoto-protocol, is dit een belangrijk gegeven.

1. Werd deze onverwachte reductie door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) onderzocht en tot welke conclusies kwamen zij ?
2. Welke impact heeft dit op de inspanningen die door Vlaanderen moeten worden geleverd in het kader van de ratificatie van het Kyoto-protocol ?

Antwoord

1. Door 3M werden gegevens bekendgemaakt aangaande de emissies van gefluoreerde broeikasgassen over een periode van 1990 tot 2002. Het betreft broeikasgassen van de familie PFK's (perfluorkoolstoffen) en SF₆ (zwavelhexafluoride).

De door 3M beschikbaar gestelde informatie werd zowel door de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) als door VITO geëvalueerd. De resultaten werden besproken in de Nationale Klimaatcommissie en werden in de emissie-inventaris lucht geïntegreerd. Ook in mijn Beleidsbrief Leefmilieu 2004 heb ik al de nadruk gelegd op de goede resultaten van 3M, dankzij een goed intern reductiebeleid (*Stuk 1919 (2003-2004) – Nr. 1 – red.*).

VMM stelde vast dat de emissiecijfers van 3M een aantal PFK's bevatten die voorlopig niet officieel zijn erkend door de Conference of the Parties bij het Kyoto-protocol. Ieder broeikasgas dat in het kader van het Kyoto-protocol moet worden meegerekend, moet immers een officieel erkende Global Warming Potential (GWP) toegewezen krijgen. Dit heeft tot gevolg dat van de 7.705 kiloton CO₂-equivalenten in 1995 afkomstig van 3M, er officieel 4.437 kiloton CO₂-equivalenten worden gerapporteerd. De officiële reductie door 3M in de periode 1995-2001 bedraagt bijgevolg 4.415 kiloton CO₂-equivalenten.

2. Op dit moment kan jammer genoeg nog niet exact worden bepaald wat de impact van de 3M-emissies zal zijn op de inspanningen die

door Vlaanderen moeten worden geleverd in het kader van de ratificatie van het Kyoto-protocol. Enerzijds wordt er binnen de Nationale Klimaatcommissie nog onderhandeld over de lastenverdeling tussen de verschillende gewesten en de federale overheid. Anderzijds is voor Vlaanderen het BAU-scenario voor 2010 nog niet volledig bekend (*BAU : Business as Usual – red.*).

Door VITO werd een berekening gedaan op basis van de Belgium's Greenhouse Gas Inventory (1990-2001), gerapporteerd in april 2003. Hieruit besluit VITO dat :

- de te realiseren reductie voor Vlaanderen, bij een hypothetisch lineaire doortrekking van de -7.5%-doelstelling als worst case scenario, vanaf 2001 gedaald is van 15.5 Mton naar 11.4 Mton CO₂-equivalenten ;
- de te realiseren reductie voor Vlaanderen vanaf 2001 voor het bereiken van de stabilisatiedoelstelling in 2005 gedaald is van 9.3 Mton naar 4.9 Mton CO₂-equivalenten.

(*Mton : megaton – red.*)

Op basis van de meest recente cijfers van mijn administratie (dd. 4/12/03) in voorbereiding van de EU-rapportering blijkt dat in Vlaanderen de CO₂-equivalente emissies gestegen zijn van 87.950 kiloton in 1990 naar 92.023 kiloton in 2001. Het aandeel van de gefluoreerde broeikasgassen is in de periode 1990-2001 weliswaar gedaald van 5 % naar 1 %. Het grootste aandeel van de CO₂-equivalente emissies omvat emissies door energietransformatie, industrie, transport, gebouwenverwarming, landbouw, afval en andere bronnen, zijnde 95 % in 1990 en 90 % in 2001. Uit de recente cijfers van VMM volgt dat :

- de te realiseren reductie voor Vlaanderen, bij een hypothetisch lineaire doortrekking van de -7.5 %-doelstelling als worst case scenario, vanaf 2001 gedaald is van 15.084 kiloton (16,4 % te reduceren) naar 10.669 kiloton CO₂-equivalenten (11,6% te reduceren) ;
- de te realiseren reductie voor Vlaanderen vanaf 2001 voor het bereiken van de stabilisatiedoelstelling in 2005 gedaald is van 8.488 kiloton (9,2% te reduceren) naar 4.073 kiloton CO₂-equivalenten (4,4% te reduceren).

Deze cijfers verschillen lichtjes van de berekende reducties door VITO. Voor beide berekenin-

gen geldt dat naarmate de lastenverdeling voor Vlaanderen voordeliger zal uitvallen, de te realiseren reductie verder zal afnemen.

Aangezien VITO iets andere cijfers heeft gebruikt als basis voor haar berekeningen, zal ik aan mijn administratie (VMM) vragen om de laatste kleine verschillen samen uit te klaren, zodat steeds door iedereen dezelfde gegevensset wordt gehanteerd. De enige officiële cijfers zijn immers deze gevalideerd door de Nationale Klimaatcommissie en geïntegreerd in de Emissie-inventaris lucht.

In elk geval is duidelijk dat 3M een substantiële bijdrage heeft geleverd aan de reductie-inspanningen die Vlaanderen moet leveren in het kader van het Kyoto-protocol. Maar ik voeg er in één adem aan toe dat een voortzetting van het interne reductiebeleid nodig zal zijn om de uiteindelijke ambitieuze doelstellingen te halen.

**Vraag nr. 53
van 28 november 2003
van mevrouw MARLEEN VAN DEN EYNDE**

Watertoets – Toepassing

Voortaan mag er niet meer worden gebouwd op gronden die vaak te kampen krijgen met wateroverlast. Deze maatregel is een gevolg van het decreet integraal waterbeleid, waarbij een watertoets werd ingevoerd. Zo zal een verkaveling in een gebied waar een overstromingsrisico heerst, enkel mogelijk zijn als de nodige voorzorgsmaatregelen worden genomen.

1. Worden goedgekeurde verkavelingen waarvan de bouwvergunning nog niet werd goedgekeurd, ook onderworpen aan de watertoets ?
2. Welke maatregelen worden er genomen voor brongebieden ? Worden deze gelijkgeschakeld met overstromingsgebieden ?
3. Op welke manier worden de potentiële overstromingsgebieden aangeduid ?

Welke instanties zullen advies moeten uitbrengen bij het toekennen van de vergunning?

Antwoord

1. De watertoets geldt voor alle nieuwe vergunningplichtige activiteiten, plannen of program-

ma's, dus ook voor nog uit te reiken bouwvergunningen binnen een bestaande verkaveling.

Daar waar de verkaveling reeds werd goedgekeurd, kunnen aan de bouwtoelatingen specifieke voorwaarden worden gekoppeld aangaande waterveilig bouwen of het voorzien in randvoorzieningen voor de opvang en de afvoer van water.

2. De watertoets geldt voor elke activiteit waar een schadelijk effect op het milieu kan van uitgaan, dus ook voor activiteiten in brongebieden.

Het bouwen in overstromingsgebieden is slechts één van de vele activiteiten waarvoor een watertoets nodig is. Het decreet betreffende het integraal waterbeleid van 18 juli 2003 voorziet nog in het uitvaardigen van richtlijnen en nadere regels rond het toepassen van de watertoets.

3. Er bestaan verschillende soorten overstromingsgebieden. Het decreet betreffende het integraal waterbeleid definieert overstromingsgebieden als alle gebieden die op regelmatige tijdstippen al dan niet op gecontroleerde wijze (kunnen) overstromen en die een waterbergende functie (kunnen) vervullen.

Onlangs werden de kaarten met de voorlopig aangegeven risicozones voor overstromingen aan alle betrokken openbare besturen bezorgd. Ze zijn gebaseerd op de bekende recente overstromingen (de laatste 20 jaar) en op computersimulaties voor een deel van het Vlaamse grondgebied. Dit zijn voorlopige referentiekaarten zonder wettelijk statuut die in de toekomst verder verfijnd zullen worden. Zij dienen momenteel als hulpmiddel voor de besturen die de watertoets moeten toepassen.

Tegen het najaar van 2004 zullen voor alle belangrijke waterlopen overstromingskaarten beschikbaar zijn die gebaseerd zijn op computersimulaties, en die ook de kans op overstroming zullen aangeven. Uitgaande van die wetenschappelijk onderbouwde kaarten moet dan een beleidsmatige vertaalslag gebeuren, waarbij de overstromingsgebieden in de bekkenbeheerplannen, de stroomgebiedbeheerplannen en de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden aangegeven. Op dat moment krijgen zij wel een juridisch statuut.

De instantie die advies moet uitbrengen bij de watertoets moet nog worden aangewezen door de Vlaamse regering. In afwachting daarvan

moet uitgegaan worden van de bestaande adviesprocedures bij de bevoegde waterbeheerders die gelden voor de ruimtelijke plannen, de stedenbouwkundige vergunningen en verkavelingsaanvragen, de milieuvergunningen en de aanleg van rioolstelsels.

Vraag nr. 54
van 28 november 2003
van de heer DIDIER RAMOUDT

Verpakkingsafval elektro – Verwijderingsmodaliteiten

De elektrohandelaars worden vandaag de dag geconfronteerd met verschillende, elkaar ogenschijnlijk overlappende, kosten om verpakkingsmateriaal zoals karton en piepschuim te verwijderen. In 1997 werd door de drie gewesten een samenwerkingsakkoord afgesloten voor de preventie en het beheer van bedrijfsmatig verpakkingsafval. Als gevolg daarvan betaalt de handelaar een milieubijdrage voor de verwerking van de verschillende verpakkingen. Voor de verpakking van losse toestellen wordt er reeds een vaste bijdrage betaald aan Fost Plus. Ook voor bedrijfsmatige verpakkingen van bijvoorbeeld inbouwtoestellen en industriële toestellen is er een regeling waarvan de kosten ten laste vallen van fabrikanten en importeurs.

De handelaar echter die op eigen initiatief verpakkingen wil verwijderen, moet ook nog betalen aan de verschillende containerparken. De prijzen die daarvoor aangerekend worden, zijn bovendien dan nog niet overal dezelfde. Het staat de handelaars natuurlijk vrij om hun verpakkingen te laten afhalen door een firma, maar ook dat brengt uiteraard kosten mee. Het afval bij de klant laten, zodat die het zelf dient te verwijderen, is niet echt klantvriendelijk. De conclusie is dat er dus op verschillende niveaus betaald wordt voor hetzelfde.

Het staat buiten kijf dat de verwijdering van dergelijk afval zijn kostprijs heeft. De vraag is echter of alles niet meer gestroomlijnd en goedkoper kan door bijvoorbeeld betere samenwerking tussen en afstemming op elkaar van de verschillende instanties die zich met afvalverwijdering bezighouden, zoals Fost Plus, Valipac, Recupel, enzovoort.

1. Is een betere samenwerking tussen en een beter op elkaar afstemmen van de verschillende instanties die zich bezighouden met het ophalen, centraliseren en verwerken van verpakkingsafval niet aangewezen om op die manier de kos-

ten voor de handelaars te drukken en meer efficiënt te werk te gaan ?

2. Welke maatregelen worden eventueel genomen om de verwijdering van verpakkingsafval voor de sector goedkoper en toch vlotter en efficiënter te laten verlopen ?

Antwoord

Het samenwerkingsakkoord van 30 mei 1996 betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval regelt de verantwoordelijkheid van de bedrijven voor de recyclage en de nuttige toepassing van zowel huishoudelijk als bedrijfsmatig verpakkingsafval. Er gelden echter verschillende regels voor huishoudelijk en bedrijfsmatig verpakkingsafval.

Voor huishoudelijk verpakkingsafval gebeurt de inzameling door de gemeenten en intercommunales, die hiervoor vergoed worden door het erkend organisme Fost Plus.

Voor bedrijfsmatig verpakkingsafval gebeurt de inzameling in principe door privé-operatoren (containerfirma's) die betaald worden door de ontpakkers, in dit geval de elektrohandelaars. Het erkend organisme Valipac komt echter financieel tegemoet voor bepaalde stromen, om selectieve inzameling en recyclage aan te moedigen. Zo is er een tegemoetkoming in de huur van selectieve containers, het zogenaamde containerforfait, en een vergoeding voor het inzamelen en recycleren van sommige materialen, zoals plastics en hout, het zogenaamde recyclageforfait.

De forfaits die Valipac betaalt, hebben niet tot doel om in alle gevallen de volledige kosten te dekken, maar dienen hoofdzakelijk om de meerkosten te dekken die verbonden zijn aan de bijkomende selectieve inzameling en recyclage. Er is dan ook geen dubbele betaling.

De samenwerking tussen de verschillende beheersorganismen, zoals Fost Plus, Valipac en Recupel, dient zo soepel mogelijk te verlopen. Een maximale administratieve vereenvoudiging wordt nagestreefd.

Op dit ogenblik is er echter geen sprake van werkelijke dubbele betalingen, maar veeleer van een verdeling van de kosten, zodat de kosten van de handelaars in de toekomst niet fundamenteel kunnen worden verlaagd.

Wel moet worden vastgesteld dat een aanzienlijk deel van de handelaars onvoldoende kennis heeft van de mogelijkheden die het Valipac-systeem biedt (inzake container- en recyclageforfaits), zodat vele handelaars geen beroep doen op de financiële interventies die nu reeds door het systeem worden geboden. Er zullen bijkomende communicatieacties worden ondernomen door de overheid en door Valipac. Dit alles past in een KMO-plan, dat momenteel door Valipac in uitvoering wordt gebracht.

Vraag nr. 55 van 28 november 2003 van de heer JAN LOONES

Visserijbeleid – Adviesorganen

Binnen de visserijsector heerst ongenoegen over het gebrek aan inspraak in het Vlaams beleid (editoriaal uit het informatieblad Rederscentrale van 11 november 2003, verwijzend naar een artikel uit De Morgen van 24 oktober 2003).

Zo zou de minister over een en ander de adviezen van het Visserijcomité niet afgewacht hebben alvorens zijn beleidsbrief voor 2004 te schrijven.

Het gaat onder meer over de mogelijke samenwerking tussen VLIZ (Vlaams Instituut voor de Zee) en CLO (Centrum voor Landbouwkundig Onderzoek) en een nog op te richten nieuw Instituut voor Landbouw. Het Vlaams Visserijcomité (VVC) heeft zich – in opdracht van het kabinet van de minister – daarover gebogen. Er was ook de vraag hoe het met de vloot verder moet om aan het nieuwe referentieniveau te voldoen, enzovoort.

De sector is van oordeel dat het voorgestelde beleid voor 2004 (zoals verwacht) weinig compatibel is met de pas ingediende adviezen, en stelt zich dan ook vragen over de zin van adviesorganen als daar geen rekening mee wordt gehouden.

Klopt het dat de minister de adviezen van het Vlaams Visserijcomité niet afwacht om er zijn beleid op af te stemmen ?

Zal de minister de adviezen alsnog in zijn beleid inpassen ?

Antwoord

Ik wil de Vlaamse volksvertegenwoordiger erop wijzen dat de beleidsnota's van de diverse ministers niet vooraf worden voorgelegd aan de beleids-

adviesraden, maar dat deze steeds rechtstreeks worden ingediend bij het Vlaams Parlement.

Het uittekenen van een algemeen toekomstbeleid voor de visserij is trouwens een politieke aangelegenheid. Het zou bovendien politiek niet correct zijn om de beleidsbrief eerst aan de sector voor te stellen, vooraleer de parlementsleden hierover geconsulteerd zijn geweest. Over specifiek te nemen maatregelen daarentegen, wordt er wel telkens overleg gepleegd met de verschillende actoren uit de sector.

Ik heb inderdaad het Vlaams Visserijcomité uitgenodigd om op hun bijeenkomst van 6 november 2003 een advies uit te brengen omtrent onder andere volgende punten : het aangeven van de richting voor het wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de sector, het vlootbeleid en de aanwending van de visserij-inspanning als nieuw beheersinstrument door de Europese Commissie.

Aangaande de opmerking van de Vlaamse volksvertegenwoordiger alsof de voorstellen van de Beleidsbrief Visserij 2004 (*Stuk 1920 (2003-2004) – Nr. 1 – red.*) en de adviezen van het Vlaams Visserijcomité niet compatibel zouden zijn, kan ik zijn mening echter niet delen.

Te zijner informatie heb ik beide voorstellen even naast elkaar gelegd.

Inzake het wetenschappelijk onderzoek verwijst de Beleidsbrief 2004 naar de audit van het landbouwkundig onderzoek in opdracht van de Vlaamse regering, evenals naar de uitvoering van de resolutie van de heer Didier Ramoudt betreffende beleidsstructuren voor de visserij (zitting 25 maart 2003). Meer bepaald stelt de Beleidsbrief 2004 :

"Deze studie wees uit dat het Departement voor Zeevisserijonderzoek in de toekomst het best blijft opgenomen in de nieuwe nog op te richten structuur, nl. het Instituut voor Landbouw en Visserij Onderzoek (ILVO). Om te komen tot een betere complementariteit met andere wetenschappelijke instellingen of centra, met name het BMM (Belgisch Mathematisch Model) en het VLIZ (Vlaams Instituut voor de Zee), zullen op korte termijn protocolakkoorden worden afgesloten."

Het advies van het Vlaams Visserijcomité stelt :

"M.b. t. de samenwerking ILVO-VLIZ-prioriteiten voor het onderzoek adviseert het VVC dat een hechte samenwerking tussen beide instituten nood-

zakelijk is, een samenwerking die moet vastgelegd worden in een geschreven protocol..."

Aangaande het vlootbeleid stelt de Beleidsbrief 2004 :

"Teneinde de levensvatbaarheid van de Vlaamse visserijsector ook nog op lange termijn te kunnen garanderen, en een veroudering van de vloot bij gebrek aan investeringen te vermijden zal nagegaan worden welke maatregelen mogelijk zijn om het opgelegde referentieniveau opnieuw te onderschrijven."

Het advies van het Vlaams Visserijcomité luidt :

"M.b. t. het vlootbeleid adviseert het Vlaams Visserijcomité dat de beleidsverantwoordelijken tijdens het onderhoud met de Europese Commissie deze er moet van overtuigen dat de operationele vloot binnen het kader opereert van de referentieniveau's, uitgedrukt in kW en BT. Bovendien dient de Europese Commissie overtuigd te worden dat het vlootregister dient afgestemd te worden op de actieve vaartuigen van de vloot." (*kW : kilowatt ; BT : brutoton – red.*)

Zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger dus samen met mij kan vaststellen, zijn er geen tegenstrijdigheden te ontwaren tussen de adviezen van het Vlaams Visserijcomité en mijn Beleidsbrief Visserij 2004.

Om de sector te overtuigen van mijn goede bedoelingen met het Vlaams Visserijcomité, heb ik op 1 december deelgenomen aan een vergadering van dit comité. Het comité heeft toen voluit de kans gekregen om over alles wat hen bezighoudt met mij te spreken. Uiteraard zal ik dan ook daar waar mogelijk rekening houden met hun verzuchtingen.

Tevens wil ik erop wijzen dat, indien het Vlaams Visserijcomité uitdrukkelijk wenst een insteek te doen over het te voeren beleid, dit comité steeds de mogelijkheid heeft om zelf een advies uit te brengen. Artikel 20 van het besluit van de Vlaamse regering van 26 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werking van het Vlaams Visserijcomité bepaalt onder andere dat het comité tot taak heeft het Vlaams Parlement, de Vlaamse regering en de Vlaamse minister te adviseren over alle aangelegenheden die betrekking hebben op alle aspecten en facetten van de visserij. Het comité kan ook op eigen initiatief adviezen verstrekken.

Vraag nr. 56
van 28 november 2003
van de heer ANDRE MOREAU

Stookolietanks – Controles

De Vlaamse overheid laat de driejaarlijkse controle op de mazouttanks uitvoeren door erkende of gemachtigde personen.

1. Hoeveel personen (natuurlijke en/of juridische personen) zijn er momenteel per provincie erkend ?
2. Ik heb vernomen dat sommige controles een tiental minuten duren en het conformiteitsattest voor mazoutreservoirs wordt dan afgeleverd tegen het te betalen bedrag van 99,90 euro (= 4.034 fr.). Dit wil zeggen dat hier wordt gewerkt tegen 599,40 euro (= ± 24.000 fr.) per uur.

Bestaat er dan geen "billijkheidsregeling tarifiering" m.b.t. de controle op de mazouttanks ?
3. Heeft de minister tot nu toe klachten ontvangen in verband met de controle op de mazouttanks ?
4. In hoeveel gevallen werd er – na controle – geen conformiteitsattest afgeleverd en werd dientengevolge de verdere exploitatie van de mazoutreservoir(s) niet meer toegelaten ?

Antwoord

1. De controles van stookoliehouders (particulier en niet particulier) gebeuren door enerzijds erkende stookolietechnici en anderzijds erkende milieudeskundigen in de discipline Houders voor Gassen of Gevaarlijke Stoffen. Als **bijlage** vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger een uitvoerige tabel met het aantal erkende personen per provincie (toestand op datum van 6 december 2003). Al deze personen, zowel de stookolietechnici als de milieudeskundigen (Houders), zijn erkend als natuurlijk persoon.

– Tanks < 10.000 liter

Maximumprijs (ex BTW) per tank < 10.000 l

Ondergronds

Met dichtheidsproef
85 euro

Zonder dichtheidsproef
70 euro

Bovengronds

60 euro

Wat de rechtspersoon betreft, erkent de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid (Aminabel) geen firma's waarbij zogenaamde stookolietechnici werkzaam zijn. De erkenning van firma's wordt alleen gedaan (op vraag van de firma zelf) bij de zogenaamde brandertechnici (zij die de controle en het onderhoud doen van de ketel/branderinstallaties, op basis van het koninklijk besluit van 6 januari 1978 tot voorkoming van luchtverontreiniging bij het verwarmen van gebouwen met vaste of vloeibare brandstof).

Wat de milieudeskundigen in de eerder aangehaalde discipline (Houders) betreft, werden vroeger zowel rechtspersonen als natuurlijke personen erkend. Wegens vastgestelde en opgetreden misbruiken in het verleden, heeft de afdeling Aminabel destijds (in overleg met een vorig kabinet) ervoor geopteerd de lopende erkenningen als rechtspersoon allemaal te laten uitdoven (wat op dit ogenblik reeds is gebeurd) en hierdoor worden er nu ook alleen nog natuurlijke personen erkend. Deze staan in de tweede tabel als **bijlage** vermeld.

2. De prijsbepaling van dergelijke dienstverlening betreft een aangelegenheid die tot de bevoegdheid behoort van de federale overheid. Wel werden er in het kader van de lopende "milieubeleidsvereenkomst gasolietanks voor de verwarming van gebouwen" (in uitvoering sedert 7 november 2000) maximumrichtprijzen uitgewerkt die, op basis van een vrijwillig engagement, door een groot aantal erkende technici worden nageleefd. Voormelde overeenkomst werd afgesloten tussen de Vlaamse overheid en representatieve organisaties van de sector mazoutleveranciers (Brafc, BPU en IMOB).

Erkende technici die zich aldus op vrijwillige basis confirmeren naar de milieubeleidsvereenkomst, zijn in de lijst te vinden op de website van Informazout, aangeduid in de kolom PR (= past prijs milieubeleidsvereenkomst toe).

Door de Technische Begeleidingsgroep werden volgende maximumprijzen aanvaard :

- Tanks vanaf 10.000 liter

Bij onderzoeken van tanks vanaf 10.000 l is een onderling relevant prijsverschil niet uitgesloten vermits hier in bepaalde gevallen bijkomend een corrosiviteitsonderzoek dient te gebeuren (Vlarem II, afdeling 5.17.2). Voor tanks groter dan 10.000 l gebeurt het onderzoek best volgens prijsafspraken geval per geval.

3. In verband met de controles op de mazouttanks werden wel vragen om informatie maar geen echte klachten ontvangen.

Ter informatie kan ik hier vermelden dat er momenteel gewerkt wordt aan een controlesysteem op het uitvoerend werk (op het veld) van zowel brander- als stookolietechnici. Het bovenvermeld koninklijk besluit van 6 januari 1978 zal in de nabije toekomst worden vervangen door een nieuw besluit van de Vlaamse regering (besluit van de Vlaamse regering betreffende het onderhoud en het nazicht van stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater) waarin deze controle werd ingebouwd.

4. Overeenkomstig de milieureglementering dienen de houders naar gelang van het resultaat van de controle te worden uitgerust met een groene of rode merkplaat. Een groene merk-

plaat betekent dat de installatie verder mag worden gebruikt, een rode merkplaat betekent dat de houder niet meer mag worden bijgevuld en dat de exploitant alle nodige maatregelen moet treffen om de installatie opnieuw in goede staat te brengen waarna ze opnieuw aan een controle onderworpen wordt. Binnen veertien dagen nadat een rode merkplaat werd aangebracht, maakt de exploitant of op zijn verzoek de erkende technicus hiervan melding aan de afdeling Water van de administratie Milieu-, Natuur-, Land- en Waterbeheer (Aminal). Deze houdt een register bij van de gecontroleerde opslaginstallaties met vermelding van het resultaat. Tot op 9 december 2003 werden 203 rode doppen gemeld aan de afdeling Water.

Volgens de gegevens van Informazout kon eind 2001 het aantal gecontroleerde ondergrondse stookoliereservoirs worden geschat op 225.000 (van de 450.000) en toont een recent onderzoek aan dat het aantal ondergrondse niet-dichte tanks mag worden geschat op 3,5 % en dat bij minder dan 1 % vervuiling kon worden vastgesteld.

Het aantal gevallen waarbij – na controle – geen conformiteitsattest werd afgeleverd en dientengevolge de verdere exploitatie van de mazoutreservoir(s) niet meer werd toegelaten, is mij echter niet bekend.

Bijlage**Erkende technici**

(SV-erkenningsnummer) (erkend als natuurlijke personen)
inzake de controle en het onderhoud van stookolietanks
gebruikt voor eindopslag van stookolie voor verwarming van gebouwen
(Regelgeving : Vlarem Titel II, Hoofdstuk 6.5 (particuliere houders) en 5.17 (niet-particuliere houders))

(Aminal/Amibel/BVO/ERK/WH/06/12/2003)

Toestand op 6 december 2003 op basis van Aminabel-databank

Website www.mina.be/stookolietanks.html

Provincie	Aantal	Opm.
Antwerpen	633	
Vlaams-Brabant	412	
(Brusselse Hoofdstedelijke gewest)	70	(op adres werkgever ingeschreven)
Waals-Brabant	24	
Henegouwen	34	
Limburg	624	
Luik	19	
Luxemburg	9	
Namen	12	
Oost-Vlaanderen	762	
West-Vlaanderen	601	
Op adres werkgever ingeschreven	32	(meerdere provincies)
Totaal	3.232	

Erkende milieudeskundigen

(H-erkenningsnummer) (erkend als natuurlijke persoon)
 in de discipline Houders voor Gassen of Gevaarlijke Stoffen
 met erkenning voor de pakketten b1, b2, c1, c2 (verklaring cfr. onderstaand)
 (Regelgeving : Vlarem Titel II Hoofdstuk 5.17 (exclusief Gassen uit Hoofdstuk 5.16))

(Aminal/Aminabel/BVO/ERK/WH/06/12/2003)

Toestand op 6 december 2003 op basis van Aminabel-databank

Website www.mina.be/milieudeskundigen.html

Provincie	Aantal	Erkenningscode			
		b1	b2	c1	c2
Antwerpen	54	54	49	54	49
Vlaams-Brabant	1	1	0	1	0
(Brusselse Hoofdstedelijke gewest)	18	18	18	18	18
Waals-Brabant	0	0	0	0	0
Henegouwen	0	0	0	0	0
Limburg	1	1	1	1	1
Luik	0	0	0	0	0
Luxemburg	0	0	0	0	0
Namen	4	4	3	4	3
Oost-Vlaanderen	25	25	22	25	22
West-Vlaanderen	6	5	2	6	2
Totaal	109	108	95	109	95

Deze milieudeskundigen staan allemaal op het adres van de werkgever, vermits ze worden erkend als werknemer bij de werkgever, ook als ze een éénmanszaak hebben (terbeschikkingstelling van materiaal door werkgever en beroepsaansprakelijkheidsverzekering van de werkgever).

Een aantal van hen (bij eerste erkenningsaanvraag) staan nog een aantal jaren onder toezicht en eindverantwoordelijkheid van hun rechtstreekse hiërarchische meerdere binnen het bedrijf.

Erkenningscodes

Controle bij plaatsing van nieuwe houders

- b1) controle vóór de plaatsing en vóór de ingebruikname van houders van P-producten
- b2) controle vóór de plaatsing en vóór de ingebruikname van houders van gevaarlijke producten andere dan P-producten

Uitvoeren van periodieke onderzoeken

- c1) uitvoeren van de periodieke onderzoeken van ondergrondse houders van P-producten
- c2) uitvoeren van de periodieke onderzoeken van ondergrondse houders van gevaarlijke producten andere dan P-producten

Vraag nr. 57
van 28 november 2003
van de heer KRIS VAN DIJCK

Landbouwbedrijven – Evolutie – Starterssteun

Zoals de minister weet, zijn er steeds minder boeren in Vlaanderen. Daarnaast komt het me ook voor dat de boerenbedrijven steeds groter worden. Door de toenemende diensteneconomie lijkt het aandeel landbouw in onze Vlaamse economie gekrompen te zijn tot een irrelevant gegeven. Daarbij komt dat de boerenbedrijven vaak opgekocht worden door grote multinationals.

Op federaal vlak zijn er al een aantal maatregelen genomen om boeren uit hun beroep te helpen stappen. Daarnaast zijn er bij mijn weten nog geen maatregelen getroffen om starters te helpen bij de uitbouw van hun boerenbedrijf.

Specifiek in het Hageland en in Haspengouw is het zo dat de fruitteelt traditioneel het grootste deel van de landbouw inpalmt. Maar ook hier is er sprake van "vergrijzing" van de boerenstiel.

Om deze evolutie in kaart te brengen, zou ik volgende vragen willen stellen.

1. Kan de minister een overzicht bezorgen van de evolutie van het aantal boeren (voltijdse werkrachten in de landbouw) en het aantal boerenbedrijven in Vlaanderen gedurende de afgelopen tien jaar ?

Graag ook specifiek voor de regio's Kempen, Hageland en Haspengouw.

2. Kan de minister een overzicht bezorgen van de evolutie van de grootte van de boerenbedrijven in Vlaanderen gedurende de afgelopen tien jaar ?

Graag ook specifiek voor de regio's Kempen, Hageland en Haspengouw.

3. Kan de minister een overzicht bezorgen van de evolutie van de leeftijd van de boeren in Vlaanderen gedurende de afgelopen tien jaar ?

Graag ook specifiek voor de regio's Kempen, Hageland en Haspengouw.

4. Kan de minister een overzicht bezorgen van de evolutie van het aantal starters en het aantal stoppers in de landbouwsector in Vlaanderen gedurende de afgelopen tien jaar ?

Graag ook specifiek voor de regio's Kempen, Hageland en Haspengouw.

5. Hoeveel mensen zijn er werkzaam in de fruitteelt in Vlaanderen ?

Hoeveel zijn dit er in het Hageland en in Haspengouw ?

Kan de minister de evolutie van de afgelopen tien jaar schetsen ? Zijn er veel nieuwe starters ?

Volgende beleidsvragen wil ik direct hieraan koppelen.

6. Wordt de rol van de boer als natuur- en landschapsbeheerder niet zwaar onderschat ?

Neemt de regering in samenspraak met de sector initiatieven om het imago van het boerenbedrijf in Vlaanderen op te krikken ? We denken hierbij op de eerste plaats aan de lancering van een promotie- en informatiecampagne.

7. Welke initiatieven zijn er genomen om de stoppers te begeleiden ?

8. Welke initiatieven heeft de minister genomen of worden er in het vooruitzicht gesteld om starters te helpen bij de uitbouw van hun bedrijf ?

9. Klopt het dat steeds meer bedrijven overgenomen worden door multinationals ?

Welke cijfers bestaan daarover en over welke multinationals gaat het dan ?

Antwoord

1. Tussen 1995 en 2002 is het aantal voltijdse werkrachten geëvolueerd van 56.442 naar ongeveer 49.600 ; een daling van ongeveer 12 %. In diezelfde periode is het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen gedaald van 57.811 tot 37.895, of een daling van 21 %. Ten opzichte van 1990 zijn er in Vlaanderen één derde minder landbouwbedrijven.

Specifiek voor de regio Kempen werd, over de periode 1995-2002, een daling vastgesteld van het aantal bedrijven met 18 %. Gegevens over de evolutie van het aantal boeren zijn momenteel niet beschikbaar. Voor de regio's Hageland en Haspengouw ontbreken de specifieke gegevens eveneens. Voor de provincie Limburg echter valt een daling te noteren van 20 % en 18 % voor respectievelijk het aantal boeren en het aantal bedrijven.

De evolutie voor zowel aantal boeren als het aantal bedrijven is in onderstaande tabellen weergegeven.

Tabel 1a : Evolutie van het aantal volwaardige arbeidskrachten

	Vlaanderen	Antwerpen	Vlaams-Brabant	Limburg
1995	56.442	10.321	8.751	7.065
2000	50.671	9.783	7.057	6.239
2001*	49.600	9.519	6.929	5.638
Evolutie 1995-2001 (in %)	-12	-8	-21	-20

* raming

Bron : CLE, gebaseerd op NIS, Landbouwstatistieken

Tabel 1b : Evolutie van het aantal landbouwbedrijven

	Vlaanderen	Kempen	Vlaams-Brabant	Limburg
1990	57.811	9.526		7.271
1995	48.002	7.992	6.963	6.039
2000	40.949	6.974	5.591	5.377
2002	37.895	6.526	4.939	4.971
Evolutie 1995-2002 (in %)	-21	-18	-29	-18

Bron : NIS, Landbouwstatistieken

2. Sedert 1990 is de oppervlakte van een gemiddeld Vlaams landbouwbedrijf gegroeid met 61 %, zoals uit onderstaande tabel blijkt. Rond 1990 bedroeg de gemiddelde oppervlakte 10,45 ha. Tegen 2002 echter is de gemiddelde oppervlakte toegenomen tot 16,78 ha.

Meer specifiek voor de regio Kempen is er een toename vastgesteld van 10,14 ha naar 17,42 ha. Dit komt overeen met een groei van 72 %, of

dus 11 % boven het Vlaamse gemiddelde. Voor zowel Haspengouw als Hageland zijn geen onmiddellijke gegevens beschikbaar. Voor heel de provincie Limburg echter valt wel een toename op te tekenen van 11 ha tot 17,42 ha. Deze toename van 58 % ligt dus iets onder het Vlaamse gemiddelde. Vlaams-Brabant daarentegen heeft in diezelfde periode een sterkere groei gekend van 81 %.

Tabel 2 : Evolutie van de grootte van de boerenbedrijven (ha/bedrijf)

	Vlaanderen	Kempen	Vlaams-Brabant	Limburg
1990	10,45	10,14	9,85	11,00
1995	12,89	13,29	12,53	13,81
2000	15,55	16,25	15,83	16,11
2001	16,17	16,81	17,02	16,68
2002	16,78	17,42	17,87	17,42
Evolutie 1990-2002 (in %)	61	72	81	58

Bron : CLE op basis van NIS, Landbouwstatistieken

3. Gegevens van het NIS lijken er op te wijzen dat tussen 1990 en 2000 de gemiddelde landbouwer iets jonger is geworden, namelijk 47,2 jaar in 2000 tegenover 48,5 in 1990. Deze trend is eveneens te bespeuren in de Kempen, Limburg en Vlaams-Brabant. Van een vergrijzing zou dus eigenlijk geen sprake zijn. Het is niet onmiddellijk duidelijk in hoeverre de VUT-regeling, waarvan tussen 1995 en 2000 oudere landbouwers hebben gebruikgemaakt om hun bedrijf stop te zetten, hierop invloed heeft gehad. (*NIS : Nationaal Instituut voor de Statistiek ; VUT : vervroegde uittreding - red.*)

Tabel 3 : Evolutie van de leeftijd van de bedrijfsleider beroepslandbouwbedrijven in Vlaanderen

	Vlaanderen	Kempen	Vlaams-Brabant	Limburg
1990	48,5	46,9	50,5	48,5
1995	47,5	45,3	49,8	46,3
2000	47,2	45,2	49,4	46,5

Bron : CLE op basis van NIS, Landbouwstatistieken

4. In 1990 werden over heel Vlaanderen 1.644 nieuwe landbouwbedrijfsleiders geregistreerd. Tien jaar later in het jaar 2000 werden nog slechts 699 starters opgetekend. Dit komt overeen met een daling van 58 % ten opzichte van 1990. Deze tendens kan ook worden vastgesteld voor de regio Kempen (-57 %) en de provincie Limburg (-53 %). Over het aantal stoppende boeren zijn niet onmiddellijk gegevens beschikbaar.

Tabel 4. Evolutie aantal starters

Aantal bedrijfsleiders die bedrijfsleider zijn geworden tussen 15 mei van jaar t-1 en 15 mei van jaar t

	Vlaanderen	Kempen	Vlaams-Brabant	Limburg
1990	1.644	318		241
1995	1.223	217	164	202
2000	699	138	71	114
Evolutie 1990-2000 (in %)	-58	-57		-53

Bron : NIS, Landbouwstatistieken

5. Cijfers van het NIS voor het jaar 2000 vermelden voor heel Vlaanderen 3.111 fruittelers, waarvan de helft (1.501) in Limburg en een vierde (723) in Vlaams-Brabant. Vergeleken met 1995 is er sprake van een stabilisatie. Volgens de gegevens van de RSZ uit 1999 waren er in België, bij 1.015 werkgevers in de fruitteelt, 9.861 arbeiders tewerkgesteld (*RSZ : Rijksdienst voor Sociale Zekerheid – red.*).

Tabel 5a. Totaal aantal fruitteeltbedrijven in open lucht

	Vlaanderen	Kempen	Vlaams-Brabant	Limburg
1990	3.970	405	-	1.663
1995	3.186	281	807	1.481
1996	3.257	305	776	1.491
1997	3.141	285	743	1.444
1998	3.347	315	801	1.620
1999	3.229	287	762	1.576
2000	3.111	281	723	1.501

Bron : NIS, Landbouwstatistieken

Onderstaande tabel geeft een overzicht van het aantal nieuwe bedrijfsleiders in de tuinbouwsector tussen 1990 en 2000, gebaseerd op de 15-meitelling van het NIS. Op tien jaar tijd is er een duidelijke daling van het aantal starters vast te stellen. Het bijzonder lage cijfer in 1999 is te verklaren door het feit dat op dat ogenblik de

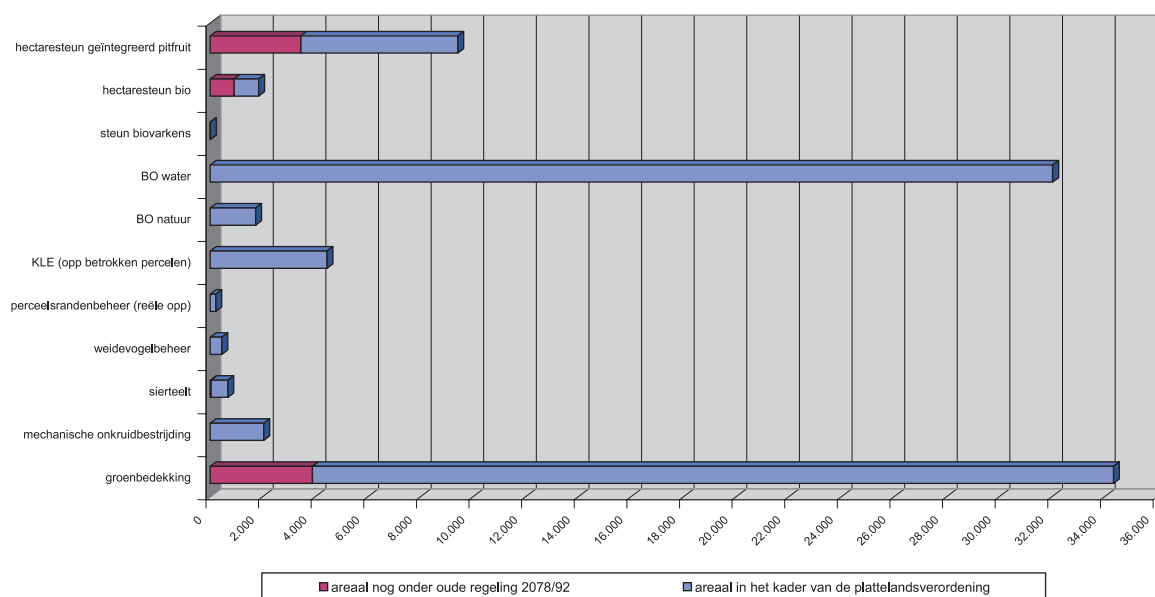
VLIF-regeling in volle hervorming was en veel bedrijfsleiders hebben gewacht tot in 2000 om een bedrijf over te nemen of op te starten. De cijfers hebben betrekking op heel de tuinbouwsector (en dus niet louter de fruitsector) en omvatten naast starters ook overnames. (VLIF : Vlaams Landbouwinvesteringsfonds – red.)

Tabel 5b. Evolutie aantal bedrijfsleiders in de tuinbouwsector

Bedrijfsleider sinds	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Bedrijfstype											
Tuinbouwbedrijven	158	186	175	142	172	158	136	214	98	9	102

6. In onderstaande tabel wordt aangegeven dat de rol van de boer als natuur-, milieu- en landschapsbeheerder sterk is toegenomen. Onderstaande maatregelen zijn opgenomen in het Vlaamse Plattelandsontwikkelingsplan (PDPO).

Totaal areaal (ha) onder agromilieuvbintenis in Vlaanderen in 2002

Volgende maatregelen hebben betrekking op natuur- en landschapsbeheer :

Beheersovereenkomst Natuur (BO Natuur 1.726 ha)

Kleine Landschapselementen (KLE 4.437 ha)

Perceelsrandenbeheer (210 ha)

Weidevogelbeheer (443 ha)

Groenbedekking (34.000 ha)

Het aantal overeenkomsten dat landbouwers alleen al met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) hebben afgesloten, bedroeg eind 2002 net geen 26.000. Bovendien is de oppervlakte waarvoor de overeenkomsten zijn afgesloten in heel wat gevallen vervijf- tot zelfs vertienvoudigd. In vergelijking met drie jaar geleden, toen de overeenkomsten pas bestonden, onderhouden de landbouwers bijvoorbeeld 74.784 meter heggen in het landschap, zowat zeven keer meer dan het eerste jaar. Ook zijn er al voor 3.132 vierkante meter poelen aangelegd. Daarnaast zijn bijvoorbeeld ook zeven keer meer perceelsranden langs waterlopen met gras ingezaaid.

In totaal is al voor iets meer dan 5 procent van de Vlaamse landbouwoppervlakte een beheersovereenkomst met de VLM afgesloten. Ook in het kader van de ALT-maatregel met betrek-

king tot groenbedekking is de oppervlakte van een kleine 4.000 ha bij de aanvang van het PDPO, opgelopen tot 34.400 ha eind 2002 (*ALT : administratie Land- en Tuinbouw – red.*).

Deze realisatie is enkel mogelijk dankzij een actieve promotie en informatiecampagne van de overheid zowel vanuit de Vlaamse Landmaatschappij, als vanuit de administratie Land- en Tuinbouw. Zowel via internet als via brochures en publicaties wordt in samenwerking met de landbouwsector door de Vlaamse regering, onder andere via dergelijke maatregelen, aan het imago van het boerenbedrijf in Vlaanderen gewerkt. De actieve participatie geeft aan dat de landbouwbevolking hier actief op inspelt.

7. Voor de begeleiding van de bedrijfsleiders die gebruikmaken van de steunmaatregelen voor de afbouw van de veestapel is er geen specifieke begeleiding. In een aantal gevallen gaat het om bedrijven die de activiteiten wegens het bereiken van de pensioenleeftijd stopzetten.

Voor de bedrijven die in aanmerking komen voor begeleiding als bedrijf in moeilijkheden of in reconversie, is een gesubsidieerde bedrijfsbegeleiding door een erkend centrum mogelijk. Hierbij gaat het om bedrijven die kampen met liquiditeitsproblemen of om bedrijven die hun

bedrijfsactiviteiten willen verbreden en diversifiëren.

8. Jonge landbouwers en tuinders die zich voor het eerst als zelfstandige vestigen, kunnen vestigingssteun verkrijgen via het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds. Het kader waarbinnen de steun verleend wordt, is bepaald door de Europese Unie. Het Vlaams Gewest speelt maximaal in op de mogelijkheden voor steunverlening. Om steun te verkrijgen, moeten een aantal voorwaarden vervuld zijn in hoofde van de kandidaat-landbouwer en het landbouwbedrijf.

De steun wordt verleend in de vorm van :

- vooreerst een vestigingspremie van 50 % op de eerste 50.000 euro vestigingskosten ;
  - vervolgens en alleen wanneer de bijkomende vestigingskosten gefinancierd worden met een lening, een rentesubsidie van 4 % gedurende tien jaar op 200.000 euro vestigingskosten. In de gevallen waar onvoldoende zekerheden kunnen worden aangebracht door de landbouwer, kan aanvullend overheidswaarborg verkregen worden op de kredieten.
9. In verband met de vraag of het klopt dat steeds meer bedrijven overgenomen worden door multinationals, heeft de administratie Land- en Tuinbouw tot hiertoe geen onderzoek verricht. Wel wordt door vele zelfstandige landbouwbedrijven, zowel in de dierlijke, als in de plantaardige productie, gebruikgemaakt van productiecontracten, waarbij het niet gaat om de overname van het bedrijf maar wel om contractuele afspraken in verband met leveringstermijn, prijs en kwaliteit van producten.

Daarnaast is ook het voorbeeld bekend van de Zweedse holding Swedeponic, die 100 % van de aandelen in handen heeft van een Kempisch tuinbouwbedrijf dat gespecialiseerd is in de teelt van sla en kruiden op wortels in potjes. Het betreft hier echter geen overname, maar een kruisparticipatie waarbij de eigenaar de aandelen in zijn eigen bedrijf heeft ingeruild voor aandelen in het Zweedse moederbedrijf.

Vraag nr. 58
van 5 december 2003
van de heer DIDIER RAMOUDT

Geluids- en trillingsdeskundigen – Kwaliteitsnormering

Volgens de bepalingen van Vlarem II (art. 1.3.3.1.) dient elke milieudeskundige over een kwaliteitshandboek te beschikken. De toezichthoudende ambtenaren van de Milieu-inspectie hanteren dit kwaliteitshandboek als maatstaf bij de afhandeling van vastgestelde inbreuken en bij het nemen van passende maatregelen. De opstelling van het kwaliteitshandboek gebeurt per domein in nauw overleg met de Milieu-inspectiestuurgroep. Het ontwerp wordt getoetst aan de realiteit, waarna een definitieve versie wordt opgesteld.

In de domeinen bodem, water en lucht wordt van de deskundigen een ISO 17025-certificaat geëist. In het domein geluid werd echter niet voorzien in een duidelijk omschreven kwaliteitshandboek en werkt men met een halfslachtig concept. Duidelijke, objectieve regels ontbreken, waardoor erkenningen en controles niet zelden hun objectieve karakter dreigen te verliezen.

Het eisen ook voor deze discipline van het meer genormeerde ISO 17025-certificaat of een Belcert-certificaat kan aan deze problematiek tegemoetkomen en zou de deskundigen zelf meer rechtszekerheid bieden.

1. Wat is de reden van het niet eisen van een ISO 17025 of Belcert-certificaat voor geluids- en trillingsdeskundigen ?
2. Wordt eraan gedacht om een dergelijk certificaat ook voor geluidsdeskundigen in te voeren en welke maatregelen kunnen eventueel dien-aangaande worden genomen ?
3. Aan welke vereisten dient een kwaliteitshandboek te voldoen en zijn deze voor ieder domein dezelfde ?

Wie is, naast de Milieu-inspectiestuurgroep, verantwoordelijk voor het opstellen en controleren van deze normen ?

Antwoord

1. Wat de erkenningsvoorwaarden betreft, stelt artikel 1.3.3.1, 3° van Vlarem II sinds 1999 dat elke erkende milieudeskundige de norm NBN-EN 45001 (inmiddels vervangen door de norm EN-ISO 17025) moet toepassen en over een kwaliteitshandboek moet beschikken.
- 2 en 3. Hoewel de toepassing van voormelde norm in de discipline "geluid en trillingen" niet direct evident was, heeft de afdeling Algemeen Milieu-

en Natuurbeleid, die als enige bevoegd is voor de behandeling van de erkenningsaanvragen in deze discipline, destijds het initiatief genomen om, in overleg met de doelgroep, de inhoud van het kwaliteitshandboek af te bakenen onder meer steunende op voormelde norm. Sindsdien is het beschikken over een dergelijk kwaliteitshandboek een *conditio sine qua non* voor een steeds in duur beperkte erkenning in de discipline "geluid en trillingen".

Wat de controle op het geleverde werk betreft van een erkend milieudeskundige in de discipline "geluid en trillingen", vraagt de voormelde afdeling bij elke aanvraag tot verlenging van een erkenning het advies van de afdelingen Milieu-inspectie en Milieuvergunningen hierover. Deze adviezen neemt zij op in haar motivering van het voorstel aan de bevoegde minister om de erkenning al dan niet te verlengen.

**Vraag nr. 60
van 12 december 2003
van de heer DIRK HOLEMANS**

NV Grootaert Drongen – Bodemsanering

Op 1 februari 2001 (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 10 van 30 maart 2001, blz. 1343) en op 20 december 2002 (BVA nr. 9 van 14 februari 2003, blz. 1548) stelde ik aan de toenmalig bevoegde minister een schriftelijke vraag over de vervuiling op de site van de voormalige verffabriek NV Grootaert in Drongen-Gent.

In antwoord op de laatste vraag stelde de minister dat er reeds een oriënterend bodemonderzoek, een tussentijds rapport voor een beschrijvend bodemonderzoek en een beschrijvend bodemonderzoek waren opgesteld. Voor de laatst ontvangen fase werden luidens de minister door de Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest (OVAM) aanvullende onderzoeksverrichtingen opgelegd. Deze aanvullende onderzoeksverrichtingen waren toen nog niet aan de OVAM overgezonden en hiervoor werd een herinneringsbrief gestuurd waarin werd gesteld dat de aanvullingen uiterlijk bij OVAM dienden te worden ingediend op 1 april 2003.

Verder stelde de minister dat "het opstellen van een bodemsaneringsproject noodzakelijk is t.h.v. het voormalige lozingspunt van de kleurfabriek. Welke saneringstechniek dient aangewend te worden, dient te worden bekeken in het bodemsaneringsproject. Vooraleer kan overgegaan worden tot

het opstellen van het bodemsaneringsproject dient het beschrijvend bodemonderzoek conform verklaard te worden. OVAM heeft in het kader van het beschrijvend bodemonderzoek verdere aanvullingen gevraagd m.b.t. de afperking van de verontreiniging en de risico-evaluatie".

Graag vernam ik van de minister de stand van zaken in dit dossier.

1. Zijn de door OVAM opgelegde onderzoeksverrichtingen in het kader van het beschrijvend bodemonderzoek uitgevoerd ?

Zijn deze gegevens aan OVAM overgezonden voor de vooropgestelde datum van 1 april 2003 ?

Is het beschrijvend bodemonderzoek reeds conform verklaard ?

2. Wat is de stand van zaken m.b.t. het opstellen van een bodemsaneringsproject ter hoogte van het voormalige lozingspunt van de kleurfabriek ?

Is er reeds een keuze van saneringstechniek gemaakt ?

Is er reeds een timing vooropgesteld voor de realisatie van de sanering ?

Antwoord

1. Er werden reeds een oriënterend bodemonderzoek, een tussentijds rapport voor een beschrijvend bodemonderzoek en een beschrijvend bodemonderzoek opgesteld. Voor de laatst ontvangen fase werden door OVAM aanvullende onderzoeksverrichtingen opgelegd. Deze aanvullende onderzoeksverrichtingen werden niet tijdig aan OVAM bezorgd en hiervoor werd een herinneringsbrief gestuurd waarin werd gesteld dat de aanvullingen uiterlijk bij OVAM dienden te worden ingediend op 1 april 2003.

Er werd melding van overdracht gedaan op 12 december 2002. Samen met deze melding werd een nieuw oriënterend bodemonderzoek bezorgd met als titel "Oriënterend bodemonderzoek, Drongenstationstraat 2, 9031 Drongen" opgesteld door Soresma de dato 21 november 2002. Op 21 januari 2003 werd door de notaris echter het overlijden van betrokkene gemeld.

Op 7 februari 2003 werd een tussentijds rapport "Tussentijds verslag beschrijvend bodemonderzoek in Drongen, Drongenstationstraat 2" op-

gesteld door Esher de dato 1 februari 2003 aan OVAM bezorgd.

Door OVAM werden aanvullingen opgelegd m.b.t. de afperking van de verontreiniging, de risico-evaluatie en de volume-inschatting van de verontreiniging. De opgelegde termijn voor het indienen van het beschrijvend bodemonderzoek, namelijk 1 april 2003, werd in dit schrijven nogmaals vermeld.

Op 1 april 2003 werd geen rapport van beschrijvend bodemonderzoek aan OVAM bezorgd. Bij de notaris werd nagegaan of de erfenis reeds werd aanvaard door de erfgenamen. Op dat moment werd de erfenis niet aanvaard. Er werd juridisch onderzocht wat de mogelijkheden waren, aangezien op dat moment OVAM geen saneringsplichtige kon aanwijzen.

- Volgens artikel 789 BW verjaart het recht om een nalatenschap te aanvaarden of te verwerpen door het verloop van de tijd die voor langste verjaring vereist is, dus 30 jaar !
- De erfgenaam heeft voor het opmaken van de boedelomschrijving drie maanden, te rekenen van de dag waarop de erfenis is opengevallen. Bovendien heeft hij, om zich omtrent de aanvaarding of de verwerping te beraden, een termijn van 40 dagen, te rekenen van de dag dat de voor het opmaken van de boedelbeschrijving verleende drie maanden verstreken zijn, of van de dag van het sluiten van de boedelbeschrijving indien deze voor het verstrijken van de drie maanden is beëindigd (artikel 795 BW). Dit is in geval van aanvaarding van de nalatenschap onder voorrecht van boedelbeschrijving.
- Door het verstrijken van de wettelijke en eventueel van de gerechtelijke termijn van beraad verliest de erfgenaam niet zijn recht om een keuze te maken ; hij behoudt die gedurende 30 jaar. Wordt hij echter gedagvaard, dan kan hij niet langer de rechten van beraad, opwerpen en moet hij onmiddellijk zijn keuze doen. Doet hij dit niet, dan kan hij zuiver aanvaardend erfgenaam worden verklaard.
- Wanneer, na het verstrijken van de termijn van boedelbeschrijving en van beraad, zich niemand aanmeldt om een nalatenschap op te vorderen, geen erfgenaam bekend is of de

bekende erfgenamen de nalatenschap hebben verworpen, wordt deze als onbeheerd beschouwd.

- Wanneer een nalatenschap als onbeheerd wordt beschouwd, wijst de rechtbank van eerste aanleg een curator aan. De schuldeisers kunnen, zolang de egalitaire procedure niet is ingezet, baat halen uit individuele invorderingsmaatregelen, die zij voor het overlijden van de schuldenaar hebben aangevend.

Wanneer de erfgenamen de erfenis aanvaarden, zijn ze saneringsplichtig. Door OVAM werd contact opgenomen met de notaris en aangeraden een studie te laten uitvoeren omtrent de te verwachten kosten voor het beschrijvend bodemonderzoek en het saneringsproject. Op basis hiervan kunnen de erfgenamen dan oordelen of zij de erfenis al dan niet willen aanvaarden.

In mei 2003 werd een schrijven gericht aan de notaris waarin werd gevraagd OVAM op de hoogte te brengen wie de erfgenamen zijn. Na telefonisch contact met een medewerker van de notaris werd vernomen dat de erfenis mogelijk zou aanvaard zijn. Dit werd echter nog niet schriftelijk bevestigd.

Wanneer echter de erfenis niet aanvaard zou worden, zal de procureur op zoek gaan naar de volgende erfgenamen in rang, die dan weer kunnen aangemaand worden en die dan weer aanvaarden of verwerpen ... Als men tot de vaststelling komt dat niemand de erfenis aanvaardt, dan wordt dit een staatsgoed in het beheer van de Administratie van het Kadaster, Registratie en Domeinen. Als deze administratie niet wil saneren, kan zij de grond aan OVAM te koop aanbieden, waarna de overheid dan zou kunnen saneren en eventueel verkopen. Deze piste zal eveneens worden onderzocht.

2. In het bodemsaneringsproject wordt de saneringstechniek bepaald. Vooraleer kan worden overgegaan tot het opstellen van het bodemsaneringsproject dient het beschrijvend bodemonderzoek conform verklaard te worden. Zoals boven reeds werd aangehaald, is het beschrijvend bodemonderzoek tot op heden nog niet conform verklaard en werd dus ook nog geen bodemsaneringsproject opgesteld.

Vraag nr. 61
van 12 december 2003
van de heer DIRK HOLEMANS

NV Grootaert Drongen – Hoge Laken

Op 1 februari 2001 stelde ik reeds een schriftelijke vraag over de historische vervuiling van de beek Hoge Laken door de verffabriek NV Grootaert in Drongen (vraag nr. 84 van 1 februari 2001 ; Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 10 van 30 maart 2001, blz. 1343). De toen bevoegde minister Dua antwoordde dat wat de beek betreft er "geen gegevens beschikbaar zijn. Gezien de door de Vlaamse volksvertegenwoordiger aangehaalde elementen, zal ik mijn diensten opdracht geven deze zaak te onderzoeken, zodat op korte termijn de ernst van de schade kan worden ingeschat en eventueel maatregelen kunnen worden genomen".

Graag vernam ik de stand van zaken in dit dossier.

Is er een onderzoek uitgevoerd naar de vervuilinggraad van water en slib in de Hoge Laken ? Zo ja, wat is het resultaat ?

Antwoord

Er is een onderzoek uitgevoerd door de erkende bodemsaneringsdeskundige Esher, die daarbij bevestigt dat de aanwezige bodem(slib)verontreiniging organoleptisch kan worden waargenomen, als een gele tot blauwe kleurneerslag van pigmenten. De verontreiniging in de gracht zou niet enkel afkomstig zijn van de kleurpigmentenfabriek, maar er zouden eveneens andere bronnen zijn die aanleiding geven tot verontreiniging met zware metalen. Deze gracht dient verder te worden onderzocht in het beschrijvend bodemonderzoek.

Voor een stand van zaken in het beschrijvend bodemonderzoek verwijs ik naar het antwoord op vraag nr. 60 van de Vlaamse volksvertegenwoordiger (zie blz. 1510 – red.).

Vraag nr. 63
van 12 december 2003
van mevrouw DOMINIQUE GUNS

Demer – Waterkwaliteit en visbestand

De rivier de Demer is ongeveer 95 km lang en is onbevaarbaar. De Demer vloeit door de provincies Limburg en Vlaams-Brabant. Zij ontspringt in Tongeren (Genoelselden), stroomt noordwaarts tot

Bilzen en mondt in Werchter in de Dijle uit. De belangrijkste zijrivieren zijn de Herk, de Gete en de Zwartwaterbeek.

1. Wat is voor de Demer de kwaliteitsverbetering of kwaliteitsverslechtering van het water (fysico-chemische en biologische kwaliteit) voor het jaar 2003 ?
2. Welke vooruitgang verwacht men de komende jaren ?

Wanneer wordt een optimaal niveau van de waterkwaliteit verwacht ?
3. Op welke plaatsen is het visbestand op de Demer het grootst en op welke plaatsen bijna onbestaande ?

Antwoord

1. De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) doet jaarlijks een grondige evaluatie van de waterkwaliteit. Hierbij worden op elke meetplaats de basiskwaliteitsnormen van Vlarem II, en waar van toepassing ook de viswaternormen getoetst (de Demer heeft echter niet de bestemming viswater). De laatste volledige beschikbare gegevens betreffen het jaar 2002. Voor 2003 beschikt de VMM reeds over maandelijkse fysico-chemische analyseresultaten tot en met november. Biologische kwaliteitsgegevens zijn voor 2003 nog niet voorhanden.

In het algemeen werd in 2002, ten opzichte van de voorgaande jaren, een opmerkelijke verbetering in de zuurstofhuishouding vastgesteld.

Over de hele loop van de Demer werd in 2001 en vooral 2002 een markante stijging van het zuurstofgehalte waargenomen. In 2002 wees de Prati-index voor zuurstofverzadiging (PIO) voor het eerst op een aanvaardbaar zuurstofgehalte, op 7 meetplaatsen in de boven- en middenloop (van Hoeselt tot Hasselt). De overige meetplaatsen, waaronder de gehele benedenloop, scoorden m.b.t. het zuurstofgehalte nog altijd matig. De Demer heeft sinds het jaar 2000 over haar hele loop een matige biologische kwaliteit. Wellicht verhinderen de zwakke structuurkenmerken (rechtgetrokken loop, bedijking en oeverversteving) en het grillige debiet van de Demer een verdere verbetering van de biologische kwaliteit (naast te hoge ammoniumgehalten).

De verbetering van de zuurstofhuishouding van de Demer kan ook als volgt geïllustreerd worden : in 2000 beantwoordde geen enkele van de bemonsterde meetplaatsen aan de basiskwaliteitsnorm voor zuurstof, in 2001 4 van de 19 en in 2002 maar liefst 17 van de 21. Concreet wil dit zeggen dat op deze 17 meetplaatsen nooit een zuurstofgehalte gemeten werd lager dan 5 mg/l.

De verbetering van het zuurstofgehalte in 2001 en 2002 was deels toe te schrijven aan een belangrijkere neerslaghoeveelheid, met een verdunning van de vuilvracht tot gevolg, maar zeker ook aan de grote saneringsinspanningen die de laatste jaren geleverd worden (opstarten van de RWZI's van Bilzen en Hoeselt in de bovenloop en van de RWZI's van Gelmen, Alken en Halen, renovatie van de RWZI van Tienen, enz.) (*RWZI : rioolwaterzuiveringsinstallatie – red.*).

In 2003 ligt het zuurstofgehalte op vrijwel alle meetplaatsen gemiddeld lager dan in 2002, maar het ziet er toch naar uit dat de basiskwaliteitsnorm op de meerderheid van de meetplaatsen wel gehaald zal worden.

De basiskwaliteitsnormen werden in de Demer in 2001 en 2002 op vrijwel alle meetplaatsen overschreden voor de parameters zwevend stof, chemisch zuurstofverbruik (CZV), fosfor en ammonium. Eén en ander wijst op de blijvende belangrijke impact van onder meer niet-gesaneerde huishoudelijke lozingen (en op het belang van de erosieproblematiek wat de zwevende stoffen betreft). In 2003 werden voor CZV, fosfor en zwevende stoffen over het algemeen lagere concentraties gemeten in vergelijking met de voorgaande jaren. De ammoniumconcentratie blijft globaal veeleer constant.

In de bovenloop, van Hoeselt tot Diepenbeek, worden de normen gehaald voor de overige parameters, en dit zowel in 2002 als in 2003. Het zuurstofgehalte is hier goed (gemiddeld 9,4 mg/l in 2002 en 8,6 mg/l in 2003 in Hoeselt).

In Hasselt-Godsheide, stroomafwaarts de monding van de verontreinigde Kaatsbeek, verslechtert de situatie aanzienlijk. Ten opzichte van de stroomopwaartse meetplaatsen zijn er hier bijkomende normoverschrijdingen voor zuurstof, Kjeldahlstikstof en biochemisch zuurstofverbruik. In de zomer van 2003 werden zeer lage minima opgetekend van 2,3 (september), 2,7 (juli) en 2,8 mg/l (augustus). Dit is een ernstige verslechtering van de situatie ten opzichte van

2002 toen slechts minima opgetekend werden van 4,7 en 4,8 mg/l. Het ammoniumgehalte is gestegen van gemiddeld 2,7 naar 3,3 mg N/l, met in 2003 maxima tot 5,8 mg N/l. (*N : stikstof – red.*)

Stroomafwaarts stijgt het zuurstofgehalte opnieuw door de aanvoer van zuurstofrijker water van de Slangbeek en de Zonderikbeek. Voorbij Hasselt beantwoordt het zuurstofgehalte dan ook opnieuw aan de normen, en dit zowel in 2002 als in 2003. Vanaf de monding van de Hulpe in Zichem worden – ingevolge de lozingen van Tessenderlo Chemie in de Winterbeek – de basiskwaliteitsnormen ruim overschreden voor chloriden en geleidendheid. Vanaf Aarschot, en tot de monding in de Dijle, beantwoordt ook het zuurstofgehalte opnieuw niet meer aan de normen. Door de lage waterstand als gevolg van de aanhoudende droogte is de chlorideconcentratie in de Demer in 2003 beduidend hoger dan in 2002: gemiddeld 338 mg/l tegenover 236 mg/l in Zichem (een toename van 43%).

Net voor de monding in de Dijle in Werchter beantwoordt het Demerwater – zoals vorig jaar – dus niet aan de basiskwaliteitsnormen voor zuurstof, zwevend stof, CZV, ammonium, fosfor, geleidendheid en chloriden. Ook de normen voor opgelost mangaan en totaal PAK's worden hier overschreden (*PAK : polycyclische aromatische koolwaterstof – red.*). De metalen en bestrijdingsmiddelen blijven daarentegen allemaal onder de thans geldende normen.

Samenvattend, en op grond van de momenteel beschikbare gegevens, kan worden gesteld dat de kwaliteit van de Demer er in 2003 licht op achteruit gaat, na twee jaren van spectaculaire verbetering. Vooral de zuurstofhuishouding en het zoutgehalte gaan er in 2003 op achteruit door het aanhoudende warme en droge weer. Het geringe debiet vergroot immers het effect van de nog talrijke huishoudelijke en industriële lozingen. Anderzijds valt men ook niet terug naar de slechte kwaliteit van de eerste helft van de jaren '90. Dat is te danken aan de intussen veel verder gevorderde uitbouw van de zuiveringsinfrastructuur in het Demerbekken.

2. In het bekken van de Demer werd de zuiveringsinfrastructuur vanaf midden de jaren '90 versneld uitgebouwd. Van de 30 RWZI's die eind 2002 operationeel waren (naast KWZI's), werden er 17 gebouwd na 1996 (*KWZI : kleinschalige waterzuiveringsinstallatie – red.*).

Van de 673.620 inwoners lozend in het Demerbekken, zijn er momenteel 593.569 op riolering aangesloten, wat overeenkomt met een rioleringsgraad van 88,1%. Hierbij wordt verondersteld dat elke woning langs een gerioleerde straat op de riolering is aangesloten. Indien tevens de gemeentelijke riolering, zoals opgenomen in het TRP, aangelegd zou worden, zullen 59.631 inwoners bijkomend gerioleerd worden (toekomstige rioleringsgraad : 97 %). Voor ongeveer 20.420 inwoners is er niet in een riolering voorzien volgens het TRP. (*TRP : totaalrioleringsplan – red.*)

Tot op heden wordt het huishoudelijk afvalwater van 434.870 inwoners gesaneerd, dit is een huidige zuiveringsgraad van 64,6 %, wat iets boven het Vlaams gemiddelde ligt. Na uitvoering van de geplande bovengemeentelijke infrastructuur, volgens het investeringsprogramma 2004-2008, zal de vuilvracht van ongeveer 159.003 inwoners bijkomend aangesloten zijn op een RWZI, wat overeenkomt met een toekomstige zuiveringsgraad van 88,2 %.

Overzicht rioleringstoestand in het Demerbekken

	Demer
Totaal aantal inwoners	673.620
Aantal inwoners op riolering	593.569
Aantal inwoners toekomstig aansluitbaar (vlgs TRP)	59.631
Aantal inwoners nooit aansluitbaar	20.420
Aantal inwoners op RWZI	434.870
Aantal inwoners toekomstig aansluitbaar (TRP-IP)	159.003

Of een betere fysisch-chemische waterkwaliteit zich ook zal vertalen in een verbetering van de biologische waterkwaliteit, valt nog af te wachten. De zeer zwakke structuurkenmerken en de grillige debietschommelingen van de Demer zijn immers een hinderpaal voor de ontwikkeling van een rijke en gediversifieerde flora en fauna. Bijgevolg kan men – zonder verdere ecologische herstelmaatregelen zoals oeverherstel – veeleer een stabilisatie van de BBI verwachten op het niveau van een matige biologische kwaliteit (*BBI : Belgische Biotische Index – red.*).

- De Demer werd in april-mei 2003 vanaf de monding in de Dijle tot in Diest (dus gedeelte Vlaams-Brabant) op 9 locaties bemonsterd.

Er werden 22 soorten aangetroffen, namelijk paling, brasem, alver, kolblei, giebel, karper, riviergrondel, blauwbandgrondel, vetje, kopvoorn, winde, bittervoorn, blankvoorn, rietvoorn, zeelt, bermpje, bruine Amerikaanse dwergmeerval, snoek, driedoornige stekelbaars, pos, zonnebaars en baars.

Op een totale lengte van 5.500 m afgevisste oever werden 720 vissen gevangen, met een totale biomassa van ongeveer 44 kg. De meest verspreide soorten op de Demer in 2003 zijn blankvoorn (op alle 9 locaties gevangen), gevolgd door baars (8 locaties) en blauwbandgrondel (8 locaties). Blankvoorn is ook de frequentst gevangen soort (17,8 %), gevolgd door riviergrondel (14,4 %), bittervoorn (12,5 %), blauwbandgrondel (12,1 %) en baars (11,9 %). De overige soorten worden in veel mindere mate gevangen (<5%).

Wat de biomassa betreft, is karper dominant (31,5 %), gevolgd door brasem (15,0 %), snoek (12,8 %), baars (11,3 %) en blankvoorn (10,7 %). Het visbestand is het grootst in Aarschot aan de 's Hertogenmolen, aan de monding van de Motte en in Werchter aan de monding in de Dijle.

Op dezelfde 9 locaties werden in 1999 25 soorten gevangen, namelijk voornoemde soorten zonder kopvoorn, maar aangevuld met regenboogforel, beekforel en elrits. Op 6 van de 9 locaties is de soortendiversiteit achteruitgegaan, op 3 locaties is de diversiteit gestegen. Voor de 9 staalnameplaatsen die zowel in 1999 als in 2003 werden bevist, hebben we een gemiddelde soortendiversiteit van 13,6, met een minimum van 6 en een van 18 in 1999. In 2003 is dit gemiddeld 9,7 soorten, met een minimum van 1 en een maximum van 19 soorten. In 1995 vond men een gemiddelde soortendiversiteit van 8,9, met een minimum van 3 en een maximum van 14 soorten. In 1999 werd vastgesteld dat er in 1995 meer vis werd gevangen.

Deze trend zet zich blijkbaar door, want we zien dat op alle staalnameplaatsen de vangstdensiteiten (drastisch) naar beneden zijn gegaan. Net die lage densiteiten en het feit dat er vreemde vlokken in het water dreven bij de afvising op 8 en 9 april 2003 gaven de aanzet om een beperkte tweede afvising uit te voeren. Het was immers belangrijk te weten of de afwezigheid van de vis slechts tijdelijk was of niet. Bij de tweede afvising (5 mei 2003) werden inderdaad significant meer soorten en meer vissen gevangen. Dit

toont aan dat er wel degelijk iets aan de hand was, zodat de vissen tijdens de eerste staalname vermoedelijk gevlucht waren.

Wanneer we dus de gegevens van de tweede afvissing vergelijken met de resultaten van 1999, zien we dat de soortendiversiteit niet zo drastisch is gedaald als werd vermoed op basis van de gegevens van de eerste afvissing. Op 2 plaatsen is de diversiteit zelfs met 2 soorten naar omhoog gegaan. Op de locatie in Testelt is de diversiteit nog steeds heel wat lager namelijk 10 soorten ten opzichte van 17 soorten in 1999. Wat de densiteiten voor deze 3 locaties betreft, deze zijn in het algemeen toch ook nog heel wat lager dan de vangstdensiteiten op deze locaties in de campagne van 1999.

Wanneer we het traject Werchter-Diest (Vlaams-Brabant) beschouwen, dan is in 1999 blankvoorn de meest gevangen soort gevolgd door gibel, driedoornige stekelbaars, baars, blauwbandgrondel en riviergrondel. In 2003 zien we een verschuiving van het visbestand, gibel en driedoornige stekelbaars maken maar een klein aandeel meer uit van het gevangen visbestand. Positief is dat bittervoorn zich in 2003 meer heeft kunnen verspreiden.

Wat de visindexgegevens voor de bemonsterde meetplaatsen op de Demer betreft, stellen we vast dat deze overwegend de waardebeoordeling "ontoereikend" scoren. Enkel de 2 locaties gelegen in Aarschot aan de monding met de Motte en de 's Hertogenmolen en de meest stroomafwaartse locatie aan de monding in de Dijle scoren een "matige" kwaliteit. Indien we de 2 locaties die tweemaal werden bevist vergelijken, zien we een lagere score voor de eerste afvissing. Toch is dit verschil niet dermate groot dat ook de waardebeoordeling verandert. Bij vergelijking van de indexgegevens van 1999 met deze van 2003 is op 6 van de 9 bemonsterde locaties de visindex met één klasse gedaald, van "matig" naar "ontoereikend", op 3 locaties is deze gelijk gebleven, namelijk "matig". De visindex wijst dus op een achteruitgang van het visbestand in het bemonsterde deel van de Demer.

Algemeen kunnen we ook voor dit deel van de Demer stellen dat de trend van de algemene verbetering van het visbestand in de jaren '90 in dit onderzoek niet kon worden bevestigd. De visindex wijst veeleer op een achteruitgang van het visbestand. Het toch wel opmerkelijke verschil tussen de eerste en tweede bevissing een

maand later toont aan hoe fragiel het visbestand is, zodat een tijdelijke vervuiling genoeg is om de vis uit de Demer te verjagen. De echte oorzaak van het ontbreken van de vis hebben we niet kunnen aantonen. Er was wel de waarneming van de vlokken op het water. Echter, bij navraag van de waterkwaliteitsgegevens bij de Vlaamse Milieumaatschappij kon niets uitzonderlijks worden vastgesteld. Een andere waarneming was dat tijdens het moment van de afvissing (8 en 9 april 2003) het water zeer laag stond. Echter, in de week ervoor was er een zware regenval geweest, de verstelbare stuwen werden volledig naar beneden gezet, met als gevolg dat het debiet van zeer groot terugviel naar zeer laag. Zo zou het dan ook mogelijk zijn dat de vis gewoon was weggespoeld. Positief dan weer is dat het onderzoek ook aantoont dat de vis snel kan terugkomen.

Van groot belang blijft het leveren van verdere inspanningen om de waterkwaliteit verder te optimaliseren. De Demer scoort tot op dit moment nog steeds slechts een matige kwaliteit. Daarnaast dienen inspanningen te worden geleverd om ook de ecologische kwaliteit te optimaliseren, waarbij men ook het waterkwantiteitsbeheer niet uit het oog mag verliezen. De lichte achteruitgang van het visbestand toont aan dat we, na de eerste euforie van de jaren '90, alert moeten blijven en de kwaliteit kost wat kost moeten bewaken. Om ons streefbeeld van een gevarieerd stabiel visbestand te halen, is er nog veel werk aan de winkel.

Het visbestand van de Demer in de bovenloop (gedeelte Limburg) werd in 2001 opgemeten (8 locaties). Hier werden eveneens 22 soorten gevangen. Op alle locaties werd vis gevangen. Driedoornige stekelbaars is de meest gevangen soort (aantalspercentage van 51 %), qua biomassa is gibel dominant (54,5 %). In Bilzen aan de Rentfortmolen en in Kuringen aan de zijarm molen Prinsenhof werd het meeste vis gevangen. In Alt-Hoeselt aan de molen werd praktisch geen vis gevangen.

De Demer werd op deze 8 locaties eveneens in 1995 en 2001 bemonsterd. Ook in deze vroegere afvissingen bleek gibel dominant te zijn. Op de 6 meest stroomafwaarts gelegen locaties van de Boven-Demer zijn de soortendiversiteiten ten opzichte van 1999 afgenomen, op de 2 meest stroomopwaartse locaties zijn deze duidelijk toegenomen. Op de meeste locaties zijn de vangstdensiteiten ten opzichte van zowel 1995 als 1999 sterk afgenomen.

Wat de visindexgegevens voor de Demer gedeelte Limburg betreft, stellen we vast dat de locaties "ontoereikend" tot "matig" scoren. In vergelijking met 1995 wordt een verbetering vastgesteld, ten opzichte van 1999 is de visindex niet significant veranderd.

Het belangrijkste besluit van dit onderzoek was dat de trend waarbij de Demer een algemene positieve evolutie van het visbestand kende in de jaren 90, ook in het onderzoek van 2001 niet bevestigd kon worden. Dit ondanks het verhoopte ecologisch herstel als gevolg van het opstarten van enkele nieuwe waterzuiveringsstations op het bovenstroomgedeelte van de Demer.

Bijlage

Tabel : Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende locaties, en de visindexen, in het **rood** zijn de vissoorten aangegeven die aangetroffen werden op deze plaatsen in de campagne van 1999, alsook de visindex voor de gegevens van 1999.

1999	2001-2003	palings	brasm	alver	kolbei	giebel	karper	rivergrondel	blauwandgrondel	vefje	kopvoorn	winde	bittervoorn	blankvoorn	rietvoorn	zeelt	bermpje	bruine Amerikaanse dwegmeerval	Amerikaanse hondsvits	dikkopetrits	snoek	regenboogforel	beekforel	3D stekelbaars	10D stekelbaars	pos	zonnebaars	baars	elrits	aantal soorten	visindex	waardebeoordeling
S'Herenelderden	10-2001	X			X	X	X	X	X					X										X				X	6	2,25	ontoeirekend	
Alt-Hoeselt, molen	10-2001				X									X									X					0	0	slecht		
Bilzen, Renfortmolen	10-2001				X	X	X	X	X	X				X					X	X			X					1	2,88	matig		
Dijken, monding	10-2001				X	X	X	X	X	X				X					X	X			X					7	2,00	ontoeirekend		
Stiemer	10-2001				X	X	X	X	X	X				X					X	X			X					3	1,75	ontoeirekend		
Kuringen, stuw	10-2001				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					10	2,63	matig		
Prinsbeemden	10-2001				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					16	2,63	matig		
Kuringen, zijarm	10-2001				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					11	3,13	matig		
molen Prinsenhof	10-2001				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					10	2,88	matig		
Kremlt,	10-2001				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					9	2,75	matig		
Valdekermolen	10-2001	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					15	2,50	ontoeirekend		
Linkhout	10-2001	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					16	2,63	matig		
Schulensmeer	10-2001	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					21	2,75	matig		
Diest	04-2003				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					8	2,00	ontoeirekend		
waterzuivering	04-2003	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					18	3,00	matig		
Scherpenheuvel-	04-2003	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					10	2,38	ontoeirekend		
Zichem, molen	04-2003	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					6	2,63	matig		
Testelt, molen	04-2003	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					6	1,75	ontoeirekend		
Testelt, molen	05-2003	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					17	2,88	matig		
Testelt, molen	05-2003	X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					10	2,50	ontoeirekend		
Aarschot	04-2003				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					1	1,75	ontoeirekend		
Rommelaar	04-2003				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					9	3,25	matig		
Aarschot, monding	04-2003				X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					9	3,0	matig		
Motte		X			X	X	X	X	X	X		X		X					X	X			X					14	3,38	matig		

2001-2003	1999		paling	brasem	alver	kolbei	gebél	karper	rivergrondel	blauwbandgrondel	vefje	kopvoorn	winde	bittervoorn	blankvoorn	rietvoorn	zeelt	bermpje	bruine Amerikaanse dwegmeerval	Amerikaanse hondsvís	dikkopelrits	snoek	regenboogforel	beekforel	3D stekeibaars	10D stekeibaars	pos	zonnebaars	baars	elrits	aantal soorten	visindex	waardbeoordeling
		Aarschot, 's	X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	19	3,38	matig	
		Hertogenmolen		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	17	2,88	matig		
		Begijnendijk,			X		X		X	X																		10	2,0	ontoereikend			
		Rivierenbrug		X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	15	2,88	matig		
		Rotseelaar, monding		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	8	2,25	ontoereikend			
		Winge					X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	12	3,38	matig			
		Rotseelaar, monding			X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	14	2,38	ontoereikend			
		Winge		X			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	12	3,38	matig			
		Werchter, monding			X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	11	2,88	matig			
		Dije		X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	14	2,63	matig			

Vraag nr. 64
van 12 december 2003
van mevrouw DOMINIQUE GUNS

Dijle – Waterkwaliteit en visbestand

De rivier de Dijle is ongeveer 100 km lang en is slechts bevaarbaar over 6,4 km stroomafwaarts Mechelen. Zij ontspringt nabij Nijvel op het Brabants Plateau en mondt in Walem-Heindonk in de Rupel uit. De belangrijkste zijrivieren zijn de Demer en de Zenne.

1. Wat is voor de Dijle de kwaliteitsverbetering of kwaliteitsverslechtering van het water (fysico-chemische en biologische kwaliteit) voor het jaar 2003 ?
2. Welke vooruitgang verwacht men de komende jaren ?

Wanneer wordt een optimaal niveau van de waterkwaliteit verwacht ?
3. Op welke plaatsen is het visbestand op de Dijle het grootst en op welke plaatsen bijna onbestaande ?

Antwoord

1. De laatste volledige beschikbare kwaliteitsgegevens betreffen het jaar 2002. Voor 2003 zijn de maandelijkse fysico-chemische analyseresultaten beschikbaar tot en met november. Biologische kwaliteitsgegevens zijn voor 2003 nog niet voorhanden.

In 2002 wees de Prati-index voor zuurstofverzadiging (PIO) voor de Dijle op een matige verontreiniging, behalve aan de Waalse grens in Ottenburg, waar het zuurstofgehalte aanvaardbaar was (gemiddeld 8,9 mg/l), en in de benedenloop in Mechelen, waar de Dijle behoorde tot de PIO-klasse "verontreinigd". Het zuurstofgehalte is hier duidelijk lager door de negatieve invloed van een aantal verontreinigde zijwaterlopen (vnl. de Barebeek) en ongezuiverde huishoudelijke lozingen.

In Sint-Joris-Weert (Oud-Heverlee) en Korbeek-Dijle (Bertem) wordt een goede biologische kwaliteit (BBI=7) gehaald (*BBI : Belgische Biotische Index – red.*). Op de overige meetplaatsen, en tot aan de samenvloeiing met de Demer, heeft de Dijle een matige biologische

kwaliteit. Enkel in Mechelen is er een slechte biologische kwaliteit.

In Sint-Joris-Weert werden in 2002 de basiskwaliteitsnormen overschreden voor chemisch zuurstofverbruik (CZV), ammonium, orthofosfaat, fosfor en zwevende stoffen. Dit is ook het geval in 2003, en bijkomend is er dit jaar een overschrijding voor het biochemisch zuurstofverbruik (BZV). Het zuurstofgehalte ligt hier veel eerder aan de hoge kant en vertoont geen verschil tussen 2002 en 2003 (respectievelijk gemiddeld 8,2 tegenover 8,1 mg/l). Vooral de zwevende stoffen vormen in de Dijle een ernstig probleem, met maxima tot 500 à 600 mg/l, en dit zowel in 2002 als in 2003. De oorzaak van het probleem moet worden gezocht in de erosie op het sterk ingesneden Brabants Plateau, waar veel akkerbouw bedreven wordt. Het Dijlewater in Sint-Joris-Weert wordt ook uitgebreid onderzocht op de aanwezigheid van zware metalen en organische microverontreinigingen. Enkel de basiskwaliteitsnorm voor totale PAK's (polycyclische aromatische koolwaterstoffen) wordt overschreden. Het Dijlewater voldoet hier dus aan alle geldende normen voor bestrijdingsmiddelen en zware metalen.

In Heverlee en stroomafwaarts het centrum van Leuven, na de monding van de verontreinigde zijbeken Molenbeek-Parkbeek en Voer, werden de basiskwaliteitsnormen 2002 overschreden voor zuurstof, biochemisch zuurstofverbruik, chemisch zuurstofverbruik, ammonium, fosfor, orthofosfaat en zwevende stoffen. Dit blijft zo in 2003, behalve voor zuurstof, waarvoor de norm nipt wel gehaald wordt, ondanks een gemiddeld lager gehalte (gemiddeld 7,7 en minimum 4,1 mg/l in Wilsele in 2002, tegenover gemiddeld 7,3 mg/l en minimum 5,1 mg/l in 2003). Ook hier worden periodiek zeer hoge gehalten aan zwevend stof gemeten, en dit zowel in 2002 als in 2003.

In Werchter, vóór de samenvloeiing met de Demer, valt in 2003 een verbetering waar te nemen ten opzichte van 2002. De normen voor BZV, CZV en ammonium worden hier dit jaar wel gerespecteerd, echter niet die voor fosfor, orthofosfaat, zwevende stoffen en zuurstof. Voor deze laatste parameter werd een minimum opgetekend van 4,6 mg/l in 2003, tegenover 4,1 mg/l in 2002. Het gemiddelde zuurstofgehalte ligt dan weer hoger in 2002. Het Dijlewater voldoet hier nog steeds aan alle thans geldende normen voor bestrijdingsmiddelen en zware metalen. Het gehalte aan zwevende stoffen is

hier ongeveer slechts de helft van wat gemeten wordt tot Leuven.

Na de samenvloeiing met de Demer (die in debiet de Dijle overtreft) worden de normen voor chloriden en geleidbaarheid overschreden. De lozingen van Tessenderlo Chemie in de Winterbeek (Demerbekken) doen zich hier nog gevoelen. Door de lage waterstand is de concentratie aan chloriden in 2003 ongeveer 25 % hoger dan in 2002.

In Mechelen is de kwaliteit van de Dijle het slechtst, omdat op het hele traject van Werchter tot Muizen nog vrijwel geen huishoudelijke afvalwaters gezuiverd worden. In totaal gaat het hier om een vuilvracht van meer dan 20.000 inwonersequivalenten. Ook de slechte kwaliteit van vooral de Barebeek draagt hier bij tot de verontreiniging van de Dijle. Het zuurstofgehalte bedraagt hier slechts gemiddeld circa 6 mg/l ; in 2002 werd een minimum bereikt van 2,1 mg/l, in 2003 een minimum van 2,9 mg/l. De basis-kwaliteitsnormen worden overschreden voor zuurstof, chemisch zuurstofverbruik, ammonium, orthofosfaat, fosfor, zwevende stoffen, chloriden, geleidbaarheid en polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK). Aan de thans geldende normen voor bestrijdingsmiddelen en zware metalen wordt echter wel voldaan.

Samenvattend, en op grond van de momenteel beschikbare gegevens, kan dus gesteld worden dat de kwaliteit van de Dijle in 2003, ondanks het aanhoudende warme en droge weer, grosso modo dezelfde is als in 2002. Enkel het zoutgehalte is wegens het lage debiet duidelijk hoger.

- Van de 411.889 inwoners lozend in het Dijlebekken, zijn er momenteel 361.610 op riolering aangesloten, wat overeenkomt met een rioleringsgraad van 86,2 %. Hierbij wordt verondersteld dat elke woning langs een gerioleerde straat op de riolering is aangesloten. Indien tevens de gemeentelijke riolering, zoals opgenomen in het TRP, zou worden aangelegd, zullen 10.895 inwoners bijkomend gerioleerd worden (toekomstige rioleringsgraad : 90,9 %). Voor ongeveer 12.020 inwoners is er geen riolering gepland volgens het TRP. (*TRP : totaalrioleringsplan – red.*)

Tot op heden wordt slechts het huishoudelijk afvalwater van 205.842 inwoners gesaneerd, dit is een huidige zuiveringsgraad van 50,0 %. Na uitvoering van de geplande bovengemeentelijke infrastructuur, volgens het investeringsprogram-

ma 2004-2008, zal de vuilvracht van ongeveer 134.899 inwoners bijkomend aangesloten zijn op een RWZI, wat overeenkomt met een toekomstige zuiveringsgraad van 82,7 %. Met name de recente ingebruikneming van de RWZI Boortmeerbeek (44.000 IE) en de aan de gang zijnde bouw van de RWZI's van Kampenhout (7.000 IE) en Steenokkerzeel-Noord (4.000 IE) – oplevering gepland voor 2005 – betekenen op korte termijn een belangrijke stap voorwaarts. (*RWZI : rioolwaterzuiveringsinstallatie ; IE : inwonersequivalent – red.*)

Overzicht rioleringstoestand in het Dijlebekken

	Dijle
Totaal aantal inwoners	411.889
Aantal inwoners op riolering	361.610
Aantal inwoners toekomstig aansluitbaar (vlgs TRP)	10.895
Aantal inwoners nooit aansluitbaar	12.020
Aantal inwoners op RWZI	205.842
Aantal inwoners toekomstig aansluitbaar (TRP-IP)	134.889

Vermelden we ook dat de renovaties van de RWZI's van Mechelen en Leuven begin 2003 een feit waren. Dit betekent dat de twee belangrijkste zuiveringsinstallaties in het Dijlebekken nu uitgerust zijn met een tertiaire zuivering (nutriëntverwijdering).

Het belangrijkste knelpunt voor de uitbouw van de zuiveringsinfrastructuur zijn de vertragingen te wijten aan problemen m.b.t. de locatie. Zo had de installatie in Tervuren, met een geplande capaciteit van 15.000 IE, reeds in 1996 klaar moeten zijn, maar tot op vandaag is geen enkele steen gelegd ten gevolge van aanhoudende juridische procedureslagen door omwonenden. Het gevolg is dat de kwaliteit van de Voer barslecht blijft, en dit heeft uiteraard ook een invloed op de kwaliteit van de Dijle.

Ten slotte hangt de verbetering van de waterkwaliteit van de Dijle ook af van wat bovenstrooms, met name in Wallonië, gebeurt.

Of een betere fysisch-chemische waterkwaliteit zich ook zal vertalen in een verbetering van de biologische waterkwaliteit, valt nog af te wachten. Het ecologisch potentieel van de Dijlevallei is hoog tussen Waver en Leuven, waar nog talrijke beschermde natuurgebieden voorkomen en de Dijle op verschillende trajecten vrij kan

meanderen. Dit verklaart ook mede de goede biologische kwaliteit die hier aangetroffen wordt. Stroomafwaarts van Leuven zijn de structuurkenmerken echter zwak, zodat het ecologisch potentieel veel beperkter is.

- De Dijle werd in mei 2003 vanaf de Vlaams-Waalse grens tot Mechelen op 11 plaatsen elektrisch afgevisd. Op deze 11 locaties werden in totaal 25 soorten gevangen, namelijk paling, brasem, alver, kolblei, gibel, karper, riviergrondel, blauwbandgrondel, vetje, kopvoorn, winde, bittervoorn, blankvoorn, rietvoorn, zeelt, biermpje, snoek, regenboogforel, beekforel, driedoornige en tiendoornige stekelbaars, pos, zonnebaars, baars en gestippelde alver.

Op een totale lengte van 5.500 m afgevisde oever werden 538 vissen gevangen, met een totale biomassa van ongeveer 41 kg. De meest verspreide soorten op de Dijle in 2003 zijn driedoornige stekelbaars (8 meetplaatsen), biermpje (7 meetplaatsen) en winde (7 meetplaatsen). Biermpje is de frequentst gevangen soort (21,6 %), gevolgd door blankvoorn (19,7 %) en riviergrondel (18,2 %). Wat biomassa betreft, is karper dominant (36,2 %), gevolgd door blankvoorn (13,6 %) en winde (12,3 %). Brasem, alver, kolblei, vetje, kopvoorn, snoek, regenboogforel, beekforel, tiendoornige stekelbaars, pos, zonnebaars en gestippelde alver werden slechts sporadisch gevangen (< 5 stuks).

Het visbestand is het grootst in Florival, in Leuven aan de Arenbergmolen en in Werchter aan de samenvloeiing met de Demer. Op 1 locatie, namelijk in Mechelen, aan het Mechels Broek, kon geen visleven worden vastgesteld.

De Dijle werd reeds in 1994 (12 staalnameplaatsen) en 1999 (23 staalnameplaatsen) bevisd, in 1994 werden 18 vissoorten aangetroffen, in 1999 werden 24 soorten gevangen.

In 1994 werd het visbestand in de Dijle wat aantallen betreft, gedomineerd door bittervoorn, gibel en blankvoorn en qua biomassa door gibel en karper. In 1999 zien we een verschuiving optreden en worden de hoogste aantalspercentages gevonden voor riviergrondel, biermpje en blankvoorn en de hoogste gewichtspercentages voor karper en blankvoorn. In 2003 zijn het dezelfde vissoorten die domineren als in 1999 zowel voor de aantallen als de biomassa's.

Reeds in 1999 werd vastgesteld dat op bijna alle staalnameplaatsen die zowel in 1994 als in 1999 werden bemonsterd de vangstdensiteiten waren afgenomen. Deze trend zet zich in 2003 verder, want ook nu zien we dat op 10 van de 11 bemonsterde plaatsen de vangstdensiteiten ten opzichte van die van 1999 zijn afgenomen. Ook de soortendiversiteiten per staalnameplaats zijn, in vergelijking met die van 1999, op bijna alle staalnameplaatsen afgenomen. Voor de 11 staalnameplaatsen die zowel in 1999 als in 2003 werden bevisd, hebben we een gemiddelde soortendiversiteit van 10,4 met een minimum van 2 en een maximum van 18 in 1999. In 2003 is dit gemiddeld 7,6 met een minimum van 0 en een maximum van 17. Ten opzichte van de soortendiversiteiten in 1994 zijn deze echter voor de meeste staalnameplaatsen wel gestegen of gelijk gebleven.

Opmerkelijk is ook dat riviergrondel niet langer over het gehele verloop van de Dijle wordt gevangen zoals in 1999. Riviergrondel wordt nu gevangen van Florival tot Leuven en ontbreekt stroomafwaarts, en volgt hierdoor meer het patroon van de grondelverspreiding in 1994, toen riviergrondel werd gevangen van Florival tot Wijgmaal en verder stroomafwaarts niet. Dat het riviergrondelbestand, wat aantallen in 2003 betreft, toch nog één van de dominante soorten is, is vooral te wijten aan de vangsten op de staalnameplaats gelegen in Heverlee aan de Arenbergmolen. Hier werden immers 69 exemplaren gevangen, dit is 70 % van de totale grondelvangst op de Dijle. Ook in 1999 werd op deze staalnameplaatsen het grootste aantal grondels gevangen. Ook stellen we vast dat in deze campagne het aantal riviergrondels slechts een fractie is van wat er in 1999 aan riviergrondels werd gevisd, en dit is eigen aan het feit dat van vooral de dominerende soorten slechts een fractie werd gevangen van wat in 1999 werd gevangen.

Ook het bittervoornbestand blijft achteruitgaan. Terwijl deze soort in 1994 nog qua aantallen de Dijle domineerde, werd in 1999 nog slechts een fractie van deze soort aangetroffen. In 2003 is deze soort nog minder aanwezig in de Dijle.

Wat de visindexgegevens voor de Dijle betreft, stellen we vast dat enkel het meest stroomopwaartse bemonsteringspunt (in Florival) de waardebeoordeling "goed" krijgt. Verder stroomafwaarts tot Leuven scoort de Dijle overwegend "matig". Stroomafwaarts Leuven krijgt de Dijle overwegend de score "ontoereikend"

tot "slecht" in Mechelen, ter hoogte van het Mechels Broek, waar zelfs geen vis werd gevangen. Ook in 1999 waren de visindexwaarden in het stroomopwaartse gedeelte in het algemeen beter. Vergelijken we de visindexgegevens van 1999 met die van 2003 voor deze 11 staalnameplaatsen, dan zien we dat de waardebeoordeling op 5 staalnameplaatsen dezelfde is gebleven en op 5 staalnameplaatsen met één klasse is gedaald. Enkel op de staalnameplaats in Bonheiden is deze met één klasse van "ontoereikend" naar "matig" gestegen (zie tabel als **bijlage**).

Algemeen kunnen we dus van een achteruitgang van het visbestand in de Dijle spreken. Hoewel het visbestand vrij divers is en er verschillende beschermde soorten voorkomen (zeker ten opzichte van 1994 waar gibel de Dijle nog domineerde), leiden we uit de achteruitgaande resultaten af dat het visbestand nog ver van goed en stabiel is. Op basis van de waterkwaliteitsgegevens op het moment van de visbestandsopname kan niet worden gesteld dat het de achteruitgang van de waterkwaliteit is die de lagere vangstdensiteiten en soortendiversiteiten en dus ook de lagere visindexwaarden verklaart. De waterkwaliteitsgegevens zijn immers vergelijkbaar in 1999 en 2003, namelijk aanvaardbaar tot voor de monding van de

Grote Laakbeek ; vanaf daar dalen de zuurstofconcentraties en neemt de conductiviteit toe. Aangezien het visbestand echter nog heel fragiel is, is een tijdelijke vervuiling of zuurstoftekort voldoende om al een groot effect te hebben op de visstand. Het is dus van het grootste belang dat een minimale waterkwaliteit te allen tijde wordt bewaard of verbeterd. Vooral vanaf de monding van de Grote Laakbeek laat de waterkwaliteit nog te wensen over en is het visbestand navenant. Een minimale verbetering van de waterkwaliteit van de Dijle stroomafwaarts de Grote Laakbeek kan reeds een aanzienlijke verbetering in het visbestand brengen.

Voor het eerst wordt ook de zeer vervuilingsgevoelige en beschermde gestippelde alver gevangen (in Florival). Ook al werd er maar één exemplaar gevangen, geeft dit indicaties dat deze soort vanuit Wallonië ook de Dijle in Vlaanderen kan koloniseren.

Bijlage

Tabel : Overzicht van de aangetroffen vissoorten en het totaal aantal soorten (N) op de verschillende staalnameplaatsen, in het rood zijn de aangetroffen soorten weergegeven op deze plaatsen in de vorige campagne (april-mei 1999)

Nummer	paling	brasem	alver	kolbei	kroeskarper	gibel	karper	rivergrondel	blauwbandgrondel	vetje	kopvoorn	winde	bittervoorn	blankvoorn	rietvoorn	zeelt	bermpje	bruine Amerikaanse dwergmeerval	snoek	regenboogforel	beekforel	3D stekelbaars	10D stekelbaars	pos	zonnebaars	baars	gestippelde alver	N	visindex	waardebeoordeling
Huldenberg, Florival	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	17	4,33	goed
Huldenberg, monding Laan	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	13	4,00	goed
Bertem, monding						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	6	2,00	ontoereikend	
Leigracht	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	12	3,25	matig	
Leuven,	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	11	3,38	matig	
Arenbergmolen	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	15	3,38	matig	
Leuven, spoorweg industriegebied			X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5	2,75	matig	
Rotselaar,						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	7	3,50	matig	
Kwellenberg						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	1	1,75	ontoereikend	
Werchter,	X	X	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5	2,13	ontoereikend	
samenvloeiing Demer	X	X		X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	15	2,38	ontoereikend	
Tremelo, monding	X	X				X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	12	3,13	matig	
Grote Laakbeek						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	1,63	ontoereikend	
Bonheiden					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	5	2,63	matig	
Bonheiden, aan Oude	X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	6	1,88	ontoereikend	
Dijle	X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	2,38	ontoereikend	
Mechelen, Mechels	X					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	9	2,00	ontoereikend	
Broek						X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	0	0	slecht	
							X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	2	2,75	matig	

Vraag nr. 65
van 12 december 2003
van de heer JOHAN DE ROO

Stort Coppens Maldegem – Bodemanalyse

In het kader van het bodemsaneringsbeleid van de Vlaamse regering zou ik volgende vragen willen stellen aan de minister.

1. Wat is de stand van zaken met betrekking tot de bodemanalyse op het stort Coppens in Middelburg (Maldegem) ?
2. In de loop van 2000 liepen verschillende gerechtelijke procedures lastens de eigenaar van het terrein om de geprefinancierde uitgaven te recupereren. Wat is hiervan de stand van zaken ?
3. Zijn er nog bijkomende werken noodzakelijk op het stort Coppens ?

Antwoord

1. De bodemsanering van de stortplaats Coppens in Middelburg-Maldegem omvatte een verwijdering van het gevaarlijk afval, de herprofilering van het stortmassief, een gasdrainage en een horizontale afdichting bovenaan het stort. Tevens werd over de lengte van de nabijgelegen Verloren Kreek een verticale wand geplaatst om verdere verspreiding van verontreiniging via het grondwater te beperken. Begin 2000 werd aan de NV Geologica de opdracht gegund voor het monitoren van het grondwater, zowel in de zout- als in de zoetwaterfase, in de omgeving. Dit betreft een tien jaar lopende nazorg.

Een eerste analysecampagne op 22 peilbuizen vond plaats in april 2000. Sindsdien wordt twee maal per jaar het grondwater uit diverse peilbuizen geanalyseerd, evenals stalen van het oppervlaktewater en het slib van de nabijgelegen kreek.

In november 2001 werden de eerste resultaten geëvalueerd. Er werd een goed beeld verkregen van de grondwaterstromingen. Er kan worden besloten dat de stortplaats momenteel geen invloed meer uitoefent op de onderwaterbodem van de Verloren Kreek. In het oppervlaktewater wordt een beïnvloeding door organische stoffen vermoed. In een aantal peilbuizen in de omge-

ving worden anaërobe afbraakproducten van het stortmassief teruggevonden.

Als conclusie kan worden gesteld dat het grondwater in de onmiddellijke omgeving van de stortplaats verontreinigd is zonder dat er op korte termijn bijkomende saneringsmaatregelen dienen te volgen. Een voortzetting van de monitoring is noodzakelijk.

2. De eigenaar van het terrein overleed op 14 januari 2000. Alle erfgenamen hebben de nalatenschap verworpen. Daarom werd op 3 mei 2001 door de rechtbank van eerste aanleg in Gent een curator over de onbeheerde nalatenschap aangesteld. De curator heeft als taak om de activa van de nalatenschap te realiseren om de schulden te delgen. De Openbare Afvalstoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest (OVAM) heeft bij de curator een aangifte van schuldverordering gedaan ten belope van de gemaakte en (in het kader van de nazorg) nog te maken kosten.

De curator kon nog niet tot realisatie van de activa, waaronder verschillende onroerende goederen, overgaan omdat er nog steeds onduidelijkheid is over de juiste samenstelling van het actief van de nalatenschap. Door de eigenaar werden immers ook onroerende goederen ingebracht in een patrimoniumvennootschap. Tegen deze inbreng werd door de OVAM een zogenaamde actio pauliana ingesteld. Deze verordering heeft tot doel de inbreng van het onroerend goed in de vennootschap niet tegenstelbaar te maken aan de OVAM, zodat ook deze onroerende goederen door de curator zouden moeten worden verkocht en waarbij de OVAM de opbrengst van de verkoop zou opvorderen. Momenteel loopt deze procedure nog voor de beslagrechter van de rechtbank van eerste aanleg in Gent.

3. Behoudens de opgelegde maatregelen van bewaking en controle, zijn er momenteel geen bijkomende werken noodzakelijk op de terreinen van de stortplaats Coppens. Dit kan nog wijzigen afhankelijk van de evolutie van de grondwaterverontreiniging. Een volgende evaluatie wordt verwacht in november 2004.

ADELHEID BYTTEBIER

VLAAMS MINISTER
VAN WELZIJN, GEZONDHEID
EN GELIJKE KANSEN

Vraag nr. 34
van 21 november 2003
van de heer KRIS VAN DIJCK

Kinderopvang – Stand van zaken

Zoals de minister weet, is kinderopvang een gevoelig thema voor de ouders. Het gaat stilaan om een maatschappelijke basisdienstverlening.

In haar Beleidsbrief Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen 2003-2004 (Stuk 1922 (2003-2004) – Nr. 1) stelt de minister dat het stelselmatig realiseren van de opties uit het Beleidsplan Kinderopvang (Stuk 237 (1999-2000) – Nr. 1), het opvanglandschap in Vlaanderen de voorbije vier jaar ten gronde heeft hertekend. Het aanbod nam sterk toe. Zo stelt zij dat er in de dagopvang tot hiertoe bijna 7.000 plaatsen bijkwamen en dat het plaatsenbestand in de buitenschoolse opvang zelfs van 13.000 naar meer dan 20.000 evolueerde. Daarnaast hebben we ook via de pers kunnen vernemen dat het aantal opvangouders opnieuw stijgt.

Anderzijds blijven we verhalen horen van grote wachtlijsten, van ouders die hun kinderen maanden voor de geboorte al inschrijven, van plaatsgebrek, van ongenoegen en frustratie. Het komt er dus op neer dat ik mij ernstige vragen stel bij de vraag-aanbodanalyse van de Vlaamse regering.

Omdat het hier over een zeer belangrijk beleids-thema gaat, maar ook omdat sommige gegevens zéér moeilijk te verkrijgen zijn, zou ik de minister volgende vragen willen stellen.

Is het mogelijk om vraag 1 tot en met 4 ook op te splitsen per arrondissement? De gegevens voor de arrondissementen Leuven, Waas, Dender en Mechelen-Turnhout zijn het belangrijkste.

1. Kan de minister een overzicht geven van de evolutie van het totale aantal initiatieven en instellingen in heel Vlaanderen inzake kinderopvang gedurende de laatste vijf jaar? Dit wil zeggen het aantal aangesloten opvangouders, opvanggezinnen, erkende kinderdagverblijven, initiatieven buitenschoolse opvang (IBO), mini-crèches, zelfstandige kinderdagverblijven, zelfstandige opvangouders.

2. Kan de minister eveneens een overzicht geven van de evolutie van het totale aantal kinderen in Vlaanderen dat opgevangen wordt in deze instellingen (lieft per sector) gedurende de laatste vijf jaar?
3. Is er ooit een vraaganalyse gemaakt inzake kinderopvang, d.w.z. wat is de vraag naar kinderopvang in Vlaanderen?

Hoeveel ouders willen hun kinderen in de opvang (eventueel ook procentueel t.o.v. het totaal aantal ouders/kinderen)?

Klopt het dat er in het algemeen in de Vlaamse steden een groter tekort is?

4. Hoeveel dossiers zijn er nog in behandeling (bv. aanvragen voor de bouw van een IBO, etc.)?

In welke steden en gemeenten in Vlaanderen is er géén kinderopvang aanwezig?

In welke gemeenten en steden in Vlaanderen is er géén IBO? Hoe stimuleert de Vlaamse regering hen om toch hun verantwoordelijkheid op te nemen?

5. Kan de minister ons een overzicht geven van de totale wachtlijstpopulatie in Vlaanderen (lieft per sector) gedurende de laatste vijf jaar?

Ik heb vernomen dat hierover geen gegevens bestaan.

Klopt dit? Hoe kan dan een degelijke vraag-aanbodanalyse uitgevoerd worden?

Antwoord

Opgesplitst per arrondissement

Vraag 1 : Evolutie van het aantal initiatieven en instellingen inzake kinderopvang per arrondissement.

Erkende sector

Kinderdagverblijven

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst	6	6	6	6	6
Antwerpen	59	59	62	64	65
Brugge	13	13	18	18	18
Brussel-Hoofdstad	50	50	50	50	50

Dendermonde	8	8	10	10	10
Diksmuide	1	1	2	2	2
Eeklo	2	2	2	3	3
Gent	32	33	44	45	45
Halle-Vilvoorde	26	29	30	31	31
Hasselt	11	11	14	14	14
Ieper	2	2	2	2	2
Kortrijk	13	13	15	16	16
Leuven	36	37	39	39	40
Maaseik	4	4	5	6	6
Mechelen	9	9	10	10	10
Oostende	2	3	3	3	3
Oudenaarde	3	3	3	3	3
Roeselare	4	4	5	5	5
Sint-Niklaas	8	8	8	9	9
Tielt	2	2	3	3	3
Tongeren	4	4	4	4	4
Turnhout	11	11	11	11	11
Veurne	1	1	2	2	2
Som	307	313	348	356	358

Dienst voor onthaalouders

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst	8	9	9	9	9
Antwerpen	25	25	25	25	25
BSD	1	1	1	1	1
Brussel	8	7	8	8	7
Brussel-Hoofdstad	1	1	1	1	1
Dendermonde	8	8	6	6	6
Diksmuide	1	1	2	2	2
Eeklo	1	1	2	2	2
Gent	19	18	23	23	23
Halle-Vilvoorde	21	21	20	20	20
Hasselt	8	8	11	11	11
Ieper	3	3	4	4	4
Kortrijk	5	5	11	11	10
Leuven	12	12	13	13	13
Maaseik	3	3	4	4	4
Mechelen	12	12	15	15	15
Oostende	5	5	5	5	5
Oudenaarde	4	4	4	4	4
Roeselare	2	3	7	7	7
Sint-Niklaas	8	8	8	8	8
Tielt	1	1	1	1	1
Tongeren	1	1	4	4	4
Turnhout	12	12	13	13	13
Veurne	4	4	3	3	3
Som	173	173	200	200	198

Initiatief buitenschoolse opvang (NB = niet beschikbaar)

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst			6	6	6
Antwerpen			11	14	21
Brugge			5	7	9
Brussel-hoofdstad			1	2	4
Dendermonde			6	6	6
Diksmuide			3	3	3
Eeklo			4	4	5
Gent			10	11	12
Halle-Vilvoorde			7	8	8
Hasselt			17	18	19
Ieper			5	5	4
Kortrijk			5	5	6
Leuven			23	23	24
Maaseik			11	11	11
Mechelen			8	8	11
NA			1	1	1
Oostende			6	7	7
Oudenaarde			2	2	2
Roeselare			5	5	5
Sint-Niklaas			5	6	6
Tielt			6	6	7
Tongeren			9	9	9
Turnhout			15	17	17
Veurne			3	3	3
Som	NB	NB	174	187	206

Zelfstandige sector

Zelfstandig onthaalouder

Arrondissement	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst	26	26	37	39	33
Antwerpen	103	118	147	139	130
Brugge	88	101	113	113	107
Brussel-Hoofdstad	20	23	30	31	32
Dendermonde	21	23	24	22	19
Diksmuide	13	13	15	14	13
Eeklo	32	36	48	43	38
Gent	179	191	225	220	196
Halle-Vilvoorde	140	147	171	154	150
Hasselt	23	25	30	30	29
Ieper	59	61	68	63	61
Kortrijk	173	186	222	210	198
Leuven	86	93	110	112	102
Maaseik				2	2
Mechelen	20	25	32	32	30
Oostende	26	29	43	41	39

Oudenaarde	23	23	28	28	30
Roeselare	91	96	117	109	100
Sint-Niklaas	20	20	31	30	28
Tielt	46	49	59	61	59
Tongeren	7	8	9	9	9
Turnhout	6	6	11	12	11
Veurne	15	15	22	17	18
Som	1.217	1.314	1.592	1.531	1.434

Particuliere opvanginstelling (*)

Arrondissement	1998	1999	2000
Aalst	21	23	24
Antwerpen	59	74	90
B.S.D.	1	1	1
Brugge	23	31	31
Brussel-Hoofdstad	69	84	90
Dendermonde	9	10	12
Diksmuide		1	1
Eeklo	9	11	13
Gent	61	71	75

Halle-Vilvoorde	28	36	42
Hasselt	9	10	13
Ieper	9	11	11
Kortrijk	39	43	42
Leuven	35	37	43
Maaseik	3	4	4
Mechelen	11	15	23
Oostende	4	4	4
Oudenaarde	10	10	10
Roeselare	21	26	25
Sint-Niklaas	23	28	31
Tielt	13	15	18
Tongeren	4	5	5
Turnhout	3	5	5
Veurne	4	4	3
Som	468	559	616

(*) Vanaf 2001 wordt een onderscheid gemaakt door Kind & Gezin tussen "particuliere opvanginstellingen" met een capaciteit van 8 tot 22 plaatsen (mini-crèches) en "particuliere opvanginstellingen" met een capaciteit vanaf 23 plaatsen (zelfstandige kinderdagverblijven).

Mini-crèche

Arrondissement	2001	2002
Aalst	25	22
Antwerpen	83	95
BSD		
Brugge	32	34
Brussel-Hoofdstad	68	70
Dendermonde	14	14
Diksmuide	1	1
Eeklo	12	13
Gent	78	72
Halle-Vilvoorde	37	46
Hasselt	14	14
Ieper	10	10
Kortrijk	45	45
Leuven	45	51
Maaseik	5	7
Mechelen	26	33
Oostende	5	7
Oudenaarde	8	10
Roeselare	29	29
Sint-Niklaas	28	26
Tielt	18	20
Tongeren	6	6
Turnhout	5	6
Veurne	3	3
Som	597	634

Zelfstandig kinderdagverblijf

Arrondissement	2001	2002
Antwerpen	15	15
BSD	1	1
Brugge	1	2
Brussel-Hoofdstad	40	41
Dendermonde	2	2
Diksmuide		
Eeklo		
Gent	12	11
Halle-Vilvoorde	11	12
Hasselt	2	2
Ieper		
Kortrijk		
Leuven	11	11
Maaseik	1	1
Mechelen	1	2
Oostende		
Oudenaarde	1	1
Roeselare	3	2
Sint-Niklaas	6	5
Tielt		
Tongeren		
Turnhout	1	2
Veurne		
Som	108	110

Vraag 2 : Evolutie van het aantal ingeschreven kinderen per arrondissement

Erkende sector

Kinderdagverblijven

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst	551	539	545	575	536
Antwerpen	5.145	4.959	4.992	4.922	5.049
Brugge	1.834	1.405	1.396	2.223	2.390
Brussel-Hoofdstad	3.005	3.023	3.037	3.061	3.046
Dendermonde	654	644	659	822	797
Diksmuide	323	137	124	381	362
Eeklo	454	410	388	351	367
Gent	2.715	2.723	3.021	3.852	3.533
Halle-Vilvoorde	2.045	2.213	2.266	2.498	2.404
Hasselt	1.778	1.722	1.637	2.823	2.947
Ieper	192	191	213	191	185
Kortrijk	1.232	1.271	1.238	1.436	1.543
Leuven	4.057	4.170	4.127	4.948	4.755
Maaseik	545	524	505	696	726
Mechelen	825	844	897	899	944
Oostende	203	279	249	239	267
Oudenaarde	451	428	410	369	439
Roeselare	408	329	346	579	583
Sint-Niklaas	864	898	898	1.047	802
Tielt	258	283	284	286	263
Tongeren	430	475	423	557	596
Turnhout	1.144	1.212	1.218	1.211	1.170
Veurne	288	145	117	338	364
Som	29.401	28.824	28.990	34.304	34.068

Dienst voor onthaalouders

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst	2.147	2.142	2.283	2.471	2.658
Antwerpen	11.684	11.789	11.720	11.452	10.540
BSD	85	93	109		
Brugge	3.037	3.121	3.226	3.345	3.135
Brussel-hoofdstad	122	120	141	125	103
Buiten				93	48
Dendermonde	2.558	2.501	2.916	2.321	2.141
Diksmuide	147	155	197	820	792
Eeklo	1.006	1.061	1.114	668	651
Gent	5.268	5.361	5.668	7.090	7.078
Halle-Vilvoorde	4.918	5.023	5.269	5.252	5.357
Hasselt	5.206	5.719	5.750	6.315	6.238
Ieper	1.410	1.535	1.809	1.422	1.440
Kortrijk	4.091	2.385	2.518	3.798	3.772
Leuven	4.223	4.163	4.324	4.266	4.229
Maaseik	2.665	2.734	2.890	2.343	2.422
Mechelen	3.616	3.600	3.753	4.609	4.665
Oostende	1.548	1.663	1.653	2.059	1.489

Oudenaarde	2.079	1.646	2.029	1.482	1.372
Roeselare	835	911	1.053	2.590	2.747
Sint-Niklaas	2.663	2.814	2.770	2.807	2.977
Tielt	1.210	1.289	1.467	69	93
Tongeren	1.373	1.593	1.693	2.537	2.691
Turnhout	4.847	4.990	5.295	5.387	5.615
Veurne	1.376	1.502	1.666	788	766
Som	68.114	67.910	71.313	74.109	73.019

Initiatief buitenschoolse opvang (aantal ingeschreven kinderen niet beschikbaar op arrondissementsniveau voor het jaar 2000)

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst				2.533	2.471
Antwerpen				6.097	8.641
Brugge				4.205	8.677
Dendermonde				3.144	3.375
Diksmuide				891	924
Eeklo				1.196	1.882
Gent				3.624	6.368
Halle-Vilvoorde				7.159	3.700
Hasselt				10.758	11.309
Ieper				2.275	2.301
Kortrijk				3.266	3.166
Leuven				9.926	10.489
Maaseik				5.479	5.394
Mechelen				6.451	6.244
Oostende				2.902	3.201
Oudenaarde				608	584
Roeselare				3.501	2.390
Sint-Niklaas				6.645	7.161
Tielt				2.454	1.541
Tongeren				2.511	3.122
Turnhout				8.258	8.848
Veurne				1.515	1.472
Som	NB	NB	82.518	95.398	103.260

Zelfstandige sector

Zelfstandig onthaalouder

	1998	1999	2000	2001	2002
Aalst	192	204	234	325	294
Antwerpen	769	919	1.066	1.304	1.203
Brugge	696	772	875	974	951
Brussel-Hoofdstad	138	152	178	256	254
Dendermonde	136	154	165	185	163
Diksmuide	108	119	100	137	113
Eeklo	216	282	333	373	367
Gent	1.176	1.328	1.453	1.849	1.710
Halle-Vilvoorde	980	1.052	1.184	1.372	1.243

Hasselt	148	180	192	225	203
Ieper	459	432	496	544	534
Kortrijk	1.302	1.388	1.552	1.942	1.806
Leuven	638	740	806	1.055	963
Maaseik				6	15
Mechelen	142	177	224	276	272
Oostende	212	241	307	387	388
Oudenaarde	161	166	177	250	251
Roeselare	688	733	857	997	907
Sint-Niklaas	142	160	188	285	273
Tielt	374	403	467	537	476
Tongeren	42	53	69	70	89
Turnhout	36	33	46	115	94
Veurne	160	170	183	215	212
Som	8.915	9.858	11.152	13.678	12.779

Particuliere opvanginstelling (*)

Arrondissement	1998	1999	2000
Aalst	467	519	570
Antwerpen	2.518	3.756	5.200
BSD	107	119	113
Brugge	968	1.393	1.505
Brussel-hoofdstad	2.198	2.519	2.849
Dendermonde	211	246	272

Mini-crèche

Arrondissement	2001	2002
Aalst	606	638
Antwerpen	3.597	3.997
Brugge	1.618	1.628
Brussel-Hoofdstad	1.613	1.896
BSD		
Dendermonde	406	372
Diksmuide	30	24
Eeklo	340	394
Gent	2.365	2.391
Halle-Vilvoorde	890	1.136
Hasselt	437	420
Ieper	298	295
Kortrijk	1.694	1.667
Leuven	1.347	1.651
Maaseik	149	196
Mechelen	829	940
Oostende	355	361
Oudenaarde	295	337
Roeselare	936	1.030
Sint-Niklaas	1.116	1.083
Tielt	546	570
Tongeren	487	350
Turnhout	127	151
Veurne	61	61
Som	20.143	21.588

Diksmuide		20	38
Eeklo	354	370	397
Gent	1.925	2.349	2.952
Halle-Vilvoorde	868	985	1.081
Hasselt	291	364	369
Ieper	312	374	342
Kortrijk	1.411	1.554	1.649
Leuven	1.132	1.246	1.418
Maaseik	150	182	232
Mechelen	354	420	652
Oostende	288	344	362
Oudenaarde	334	432	487
Roeselare	663	862	1.027
Sint-Niklaas	910	1.304	1.685
Tielt	238	348	466
Tongeren	181	368	274
Turnhout	184	357	431
Veurne	100	98	95
Som	16.164	20.529	24.466

(*) Vanaf 2001 wordt een onderscheid gemaakt door Kind & Gezin tussen "particuliere opvanginstellingen" met een capaciteit van 8 tot 22 plaatsen (mini-crèches) en "particuliere opvanginstellingen" met een capaciteit vanaf 23 plaatsen (zelfstandige kinderdagverblijven)

Zelfstandig kinderdagverblijf

Arrondissement	2001	2002
Aalst		
Antwerpen	2.390	1.590
Brugge	89	38
Brussel-Hoofdstad	2.294	2.385
BSD	35	33
Dendermonde	97	119
Diksmuide		
Eeklo	51	
Gent	772	1.169
Halle-Vilvoorde	518	567
Hasselt	87	104
Ieper		
Kortrijk		
Leuven	553	592
Maaseik	12	16
Mechelen	37	80
Oostende		
Oudenaarde	123	173
Roeselare	145	173
Sint-Niklaas	644	366
Tielt		
Tongeren		
Turnhout	347	298
Veurne		
Som	8.194	7.703

Vraag 3

Er is geen vraaganalyse gebeurd inzake kinderopvang. Wel is het zo dat het Hoger Instituut voor de Arbeid in opdracht van Kind en Gezin in 1999 een onderzoek verrichtte naar de Vlaamse opvangsituatie (Karlien Vanpée, Leen Sannen, Georges Hedebouw, Kinderopvang in Vlaanderen – Gebruik, keuze van de opvangvorm en evaluatie door de ouders, 2000, ISBN 90-5550-257-X). Hierbij kwamen volgende onderzoeksvragen aanbod : hoe ziet het gebruik van kinderopvang eruit (frequentie, aantal uren per week, tijdstip)? Welke opvangvorm wordt aangewend? Hoe verloopt het keuzeproces en hoe evalueren de ouders de gekozen opvangvormen?

Daarnaast organiseert Kind en Gezin op regelmatige basis een bevraging naar het gebruik van kinderopvang, dit zowel voor kinderen jonger dan 3 jaar als voor kinderen tussen 3 en 12 jaar. Hierbij wordt een antwoord gegeven op volgende vragen : hoeveel ouders maken gebruik van opvang ? Welke opvanginstantie staat in voor de opvang ? Wat gebeurt er als een kindje ziek wordt?

Er zijn geen exacte gegevens over het verschil in tekorten tussen de verschillende Vlaamse gemeenten. Wel is er een oefening gebeurd om op basis van een aantal parameters het verschil in behoeften te peilen. Het resultaat van deze oefening is toegevoegd als **bijlage 1, 2 en 3**.

Vraag 4

Dossier "in behandeling" is een permanent wisselend gegeven. Aanvragen moeten steeds binnen een korte periode toegestaan of afgewezen worden. Wellicht is het huidige aantal dossiers in het dossierverloop niet de vraag. Het is evenwel niet mogelijk het aantal afgewezen dossiers te geven. Sommige dossiers worden immers in een jaar afgewezen. Een volgende aanvraag wordt dan wel toegestaan omdat er middelen zijn. Het is bovendien niet bekend of een initiatiefnemer van een afgewezen aanvraag daarna nog geïnteresseerd is gebleven.

Er is in elke gemeente van Vlaanderen kinderopvang, zowel dagopvang als buitenschoolse opvang, in één of meer opvangvormen zoals onthaalouders, crèches, initiatieven voor buitenschoolse opvang, ...

In de volgende tabel worden de gemeenten opgesomd waar er geen IBO is. De buitenschoolse opvang wordt niet alleen door een IBO opgenomen, maar ook door de andere opvangvormen. Het zijn ook niet alleen de gemeentebesturen die initiatieven nemen maar ook de privé-sector. De middelen van de Vlaamse regering in de voorbije jaren hebben bijgedragen tot een verhoging van de plaatsen in crèches, in de IBO's en in de zelfstandige opvang.

Arrondissement

Aalst	Aalst, Sint-Lievens-Houtem, Zottegem principeel akkoord: Erpe-Mere
Antwerpen	Aartselaar, Essen, Hemiksem, Mortsels, Ranst, Schilde, Schoten principeel akkoord: Wijnegem
Brugge	Blankenberge, Knokke-Heist, Zuienkerke principeel akkoord: Zedelgem
Brussel-Hoofdstad	Anderlecht, Elsene, Etterbeek, Evere, Ganshoren, Koekelberg, Oudergem, Schaarbeek, Sint-Agatha-Berchem, Sint-Gillis, Sint-Lambrechts-Woluwe, Sint-Pieters-Woluwe, Ukkel, Vorst, Watermaal-Bosvoorde principeel akkoord: Jette, Sint-Joost-ten-Node
Dendermonde	Hamme, Lebbeke, Waasmunster, Wichelen
Diksmuide	Diksmuide
Eeklo	Sint-Laureins
Gent	De Pinte, Deinze, Destelbergen, Evergem, Gavere, Melle, Moerbeke, Oosterzele, Sint-Martens-Latem principeel akkoord: Gent

Halle-Vilvoorde	Affligem, Dilbeek, Drogenbos, Galmaarden, Gooik, Grimbergen, Herne, Hoeilaart, Kampenhout, Kraainem, Liedekerke, Linkebeek, Machelen, Meise, Merchtem, Overijse, Roosdaal, Sint-Genesius-Rode, Sint-Pieters-Leeuw, Steenokkerzeel, Wemmel, Wezembeek-Oppem, Zaventem, Zemst principeel akkoord: Opwijk, Vilvoorde
Hasselt	Gingelom principeel akkoord: Ham
Ieper	Heuvelland, Mesen
Kortrijk	Avelgem, Deerlijk, Harelbeke, Menen, Waregem, Zwevegem
Leuven	Bertem, Holsbeek, Tervuren, Tienen principeel akkoord: Herent, Huldenberg, Oud-Heverlee
Maaseik	Bree, Houthalen-Helchteren
Mechelen	Bonheiden principeel akkoord: Mechelen
Oostende	/
Oudenaarde	Kluisbergen, Kruishoutem, Lierde, Maarkedal, Oudenaarde, Ronse, Zingem principeel akkoord: Zwalm
Roeselare	Ingelmunster, Ledegem, Moorslede
Sint-Niklaas	Stekene
Tielt	Ruiselede, Wielsbeke
Tongeren	Herstappe, Hoeselt, Kortessem, Riemst principeel akkoord: Voeren
Turnhout	Arendonk, Herentals, Oud-Turnhout, Retie principeel akkoord: Baarle-Hertog, Geel, Ravels, Vorselaar
Veurne	Nieuwpoort

Vraag 5

Er bestaan hierover, zoals reeds in de vraag aangegeven, geen gegevens. Het is ook onmogelijk hierover een sluitend onderzoek te doen vanwege het feit dat de vraag naar kinderopvang een bijzonder wisselend gegeven is. Bovendien kunnen ouders zich op verschillende plaatsen inschrijven. Een inschrijving in een initiatief betekent daarenboven niet dat de ouders niet reeds gebruik maken van een andere opvang of van een alternatief.

Op korte tijd wordt wel een meer efficiënte matching van vraag en aanbod nagestreefd. De zoekmogelijkheid op de website van Kind en Gezin en

de mogelijkheid te bellen naar het callcenter van Kind en Gezin zijn daartoe al een eerste bijzonder grote stap.

Bijlage 1 – Wittevlekkenlijst buitenschoolse kinderopvang op basis van het aantal buitenschoolse opvangplaatsen op een bepaalde *weekdag* (*niet woensdag*)

Provincie Antwerpen (weekdag, niet woensdag)

De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.

Provincie, gemeenten en districten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)		
Provincie Antwerpen	105	Boom	121
Baarle-Hertog	48	District Berchem	121
Arendonk	50	District Berendrecht/Zandvliet	123
Herentals	53	Hove	123
Geel	54	Stabroek	123
Vorselaar	55	Willebroek	124
Beerse	56	Schelle	124
Oud-Turnhout	56	Wommelgem	129
Ravels	58	Heist-op-den-Berg	130
Retie	59	District Wilrijk	130
Schoten	60	Balen	135
Hemiksem	63	Herselt	135
Kontich	63	Westerlo	135
Schilde	64	Mol	136
Essen	64	Rijkevorsel	137
Mortsel	67	Nijlen	139
Wijnegem	68	Sint-Katelijne-Waver	141
Ranst	71	Herenthout	142
Mechelen	74	Grobbendonk	143
Aartselaar	75	Olen	144
Kalmthout	75	District Ekeren	146
Rumst	78	Boechout	146
Turnhout	81	Borsbeek	146
Zoersel	83	Hoogstraten	149
Brecht	84	Berlaar	158
Bonheiden	84	Puurs	160
Wuustwezel	92	Duffel	172
Malle	95	Bornem	174
Edegem	95	Sint-Amands	188
District Borgerhout	97		
Niel	98	Provincie Vlaams-Brabant (weekdag, niet woensdag)	
Kapellen	98		
District Antwerpen	103	De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.	
Lint	103		
Hulshout	104		
Brasschaat	105		
Laakdal	107		
Antwerpen stad	111	Provincie Vlaams-Brabant	142
Kasterlee	111	Wommel	105
District Deurne	113	Boutersem	108
Merksplas	113	Machelen	109
District Merksem	114	Hoeilaart	109
District Hoboken	114	Vilvoorde	110
Lier	117	Sint-Genesius-Rode	110
Putte	118	Wezembeek-Oppem	110
Lille	118	Affligem	111
Vosselaar	118	Huldenberg	111
Meerhout	120	Kapelle-op-den-Bos	112
Dessel	120	Herent	112
Zandhoven	121	Oud-Herverlee	112
Zwijndrecht	121	Holsbeek	112

Liedekerke	112
Drogenbos	112
Linkebeek	112
Merchtem	113
Kampenhout	113
Meise	113
Zemst	113
Overijse	113
Herne	114
Kraainem	114
Galmaarden	114
Roosdaal	114
Asse	114
Sint-Pieters-Leeuw	114
Zaventem	114
Dilbeek	114
Bertem	115
Opwijk	115
Steenokkerzeel	115
Grimbergen	116
Bekkevoort	116
Tienen	116
Tervuren	116
Gooik	119
Kortenberg	132
Leuven	135
Lennik	141
Bierbeek	141
Londerzeel	144
Geetbets	159
Diest	159
Boortmeerbeek	163
Scherpenheuvel-Zichem	165
Halle	166
Lubbeek	167
Pepingen	168
Glabbeek	169
Tremelo	178
Haacht	180
Keerbergen	183
Begijnendijk	192
Landen	192
Aarschot	195
Hoegaarden	201
Lintar	211
Tielt-Winge	224
Rotselaar	229
Beersel	236
Kortenaken	243
Bever	251
Zoutleeuw	259
Ternat	300

Provincie West-Vlaanderen (weekdag, niet woensdag)

De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.

Provincie en gemeenten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)
------------------------	--

Provincie West-Vlaanderen	121
Blankenberge	63
Oostende	69
Zedelgem	70
Gistel	71
Zuienkerke	75
Nieuwpoort	83
Middelkerke	85
Mesen	87
De Haan	88
Knokke-Heist	90
Dentergem	91
Brugge	91
Wielsbeke	92
Ardooi	92
Heuvelland	93
Ruiselede	94
Bredene	97
Oudenburg	99
Pittem	103
Menen	108
Diksmuide	111
Ieper	112
Lendelede	114
Waregem	115
Avelgem	115
Kuurne	116
Harelbeke	118
Kortemark	118
Alveringem	120
Zwevegem	120
Moorslede	121
Deerlijk	123
Ledegem	123
Poperinge	125
Torhout	126
Ingelmunster	127
Tielt	128
Kortrijk	131
Wingene	131
Wervik	136

Wevelgem	136	Maarkedal	110
Meulebeke	138	Sint-Laureins	110
Roeselare	138	Lierde	111
Oostkamp	144	Zwalm	112
Koksijde	150	Kruishoutem	115
Ichtegem	151	Wetteren	115
De Panne	153	Lokeren	120
Langemark-Poelkapelle	153	Maldegem	122
Lichtervelde	156	Eeklo	127
Izegem	157	Lede	128
Vleteren	161	Brakel	130
Spiere-Helkijn	163	Deelgemeente Ledeberg	137
Zonnebeke	164	Sint-Niklaas	140
Veurne	170	Temse	148
Beernem	176	Deelgemeente Gent	149
Jabbeke	183	Deelgemeente Gentbrugge	150
Oostrozebeke	186	Sint-Gillis-Waas	153
Anzegem	187	Deelgemeente Sint-Amandsberg	153
Koekelare	195	Deelgemeente Wondelgem	153
Houthulst	195	Buggenhout	153
Damme	195	Moerbeke	154
Staden	196	Sint-Martens-Latem	156
Lo-Reninge	196	Deelgemeente Mariakerke	157
Hoogdele	229	Deelgemeente Drongen	157
<hr/>			
Provincie Oost-Vlaanderen (weekdag, niet woensdag)			
De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.			
<hr/>			
Provincie, gemeenten en deelgemeenten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)		
<hr/>			
Provincie Oost-Vlaanderen	140	Evergem	159
Aalst	66	Herzele	159
Erpe-Mere	69	Deelgemeente Oostakker	160
Sint-Lievens-Houtem	70	Oosterzele	160
Stekene	70	Melle	160
Zottegem	73	Gavere	161
Wichelen	84	Destelbergen	162
Geraardsbergen	85	Deelgemeente Sint-Denijs-Westrem	162
Haaltert	86	Deinze	164
Hamme	88	Kruibeke	164
Ninove	90	Wortegem-Petegem	167
Waasmunster	91	Dendermonde	168
Lebbeke	94	Deelgemeente Zwijnaarde	170
Ronse	95	Assenede	171
Beveren	99	Berlare	172
Kluisbergen	101	Denderleeuw	172
Zeel	103	Zelzate	176
Zingem	106	Laarne	181
Oudenaarde	108	De Pinte	195
		Lochristi	211
		Wachtebeke	213
		Kaprijke	216
		Merelbeke	216
		Horebeke	219
		Nazareth	235
		Zulte	256
		Nevele	259
		Lovendegem	272
		Aalter	297
		Waarschoot	298
		Zomergem	305
		Knesselare	311

Provincie Limburg (weekdag, niet woensdag)

De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.

Provincie en gemeenten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)
Provincie Limburg	71
Kortesseem	15
Bree	24
Lanaken	24
Hoeselt	29
Riemst	32
Houthalen-Helchteren	33
Gingelom	35
Maasmechelen	40
Voeren	40
Wellen	40
Lommel	40
Sint-Truiden	41
Leopoldsburg	50
Ham	53
Dilsen-Stokkem	53
Hamont-Achel	54
Tongeren	55
Heusden-Zolder	56
Maaseik	59
Bilzen	62
Borgloon	63
Heers	65
Meeuwen-Gruitrode	68
Hechtel-Eksel	69
Genk	69
Beringen	74
Bocholt	83
Nieuwerkerken	89
Alken	92
Herk-de-Stad	99
Neerpelt	103
Peer	107
Overpelt	109
Hasselt	113
Kinrooi	120
Halen	121
As	130
Tessenderlo	134
Zonhoven	137
Lummen	145
Zutendaal	149
Opglabbeek	157
Diepenbeek	173
Herstappe*	

* In de gemeente Herstappe zijn er geen schoolgaande kinderen. Daardoor kon voor deze gemeente het aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1000 schoolgaande kinderen niet berekend worden.

Bijlage 2 – Wittevlekkenlijst buitenschoolse kinderopvang op basis van het aantal buitenschoolse opvangplaatsen op woensdagnamiddag

Provincie Antwerpen (woensdagnamiddag)

De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.

Provincie, gemeenten en districten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)
Provincie Antwerpen	52
Baarle-Hertog	14
Arendonk	15
Schoten	19
Herentals	19
Geel	20
Vorselaar	21
Oud-Turnhout	21
Kontich	21
Schilde	21
Essen	21
Beerse	21
Hemiksem	22
Ravels	22
Retie	23
Wijnegem	26
Mortsel	28
Mechelen	29
Ranst	31
Kalmthout	31
Aartselaar	34
Bonheiden	34
Rumst	35
District Borgerhout	37
District Antwerpen	40
Zoersel	41
Brecht	42
Antwerpen stad	43
District Deurne	43
District Hoboken	44
District Merksem	45
District Berchem	47
Turnhout	48
Wuustwezel	49
District Berendrecht/Zandvliet	49
Malle	51
Edegem	51

District Wilrijk	57	Boutersem	39
Niel	58	Kraainem	39
Kapellen	59	Wezembeek-Oppem	40
Lint	62	Huldenberg	40
Brasschaat	62	Sint-Genesius-Rode	40
Hulshout	68	Hoeilaart	40
Putte	68	Drogenbos	40
District Ekeren	68	Linkebeek	40
Lier	69	Herent	41
Laakdal	74	Oud-Herverlee	41
Willebroek	74	Vilvoorde	41
Kasterlee	76	Machelen	41
Merksplas	77	Overijse	41
Zandhoven	78	Holsbeek	42
Hove	79	Liedekerke	42
Heist-op-den-Berg	81	Affligem	42
Schelle	81	Meise	42
Boom	82	Sint-Pieters-Leeuw	42
Stabroek	82	Kapelle-op-den-Bos	43
Lille	83	Zaventem	43
Zwijndrecht	83	Bertem	43
Vosselaar	83	Asse	43
Dessel	85	Tervuren	43
Meerhout	85	Kampenhout	43
Wommelgem	90	Herne	43
Nijlen	91	Dilbeek	43
Sint-Katelijne-Waver	92	Merchtem	43
Herselt	98	Zemst	43
Westerlo	100	Bekkevoort	44
Balen	100	Roosdaal	44
Mol	102	Galmaarden	44
Rijkevorsel	102	Grimbergen	45
Boechout	105	Opwijk	45
Borsbeek	107	Steenokkerzeel	46
Herenthout	107	Gooik	47
Grobbendonk	108	Tienen	50
Olen	109	Kortenberg	60
Berlaar	110	Leuven	66
Puurs	111	Bierbeek	70
Hoogstraten	114	Lennik	72
Duffel	123	Londerzeel	74
Bornem	124	Geetbets	88
Sint-Amands	138	Diest	93
		Lubbeek	95
Provincie Vlaams-Brabant (woensdagnamiddag)		Boortmeerbeek	96
		Halle-Vilvoorde	97
De gemeenten staan gerangschikt op basis van de		Scherpenheuvel-Zichem	97
relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaat-		Glabbeek	98
sen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.		Pepingen	99
		Tremelo	106
Provincie en	Aantal buitenschoolse	Haacht	109
gemeenten	opvangplaatsen per	Keerbergen	113
	1.000 schoolgaande	Begijnendijk	121
	kinderen (correctie	Landen	124
	kansarme kinderen)	Aarschot	126
		Hoegaarden	132
Provincie Vlaams-Brabant	72	Linter	139
Wemmel	38		

Tielt-Winge	154
Rotselaar	159
Beersel	165
Kortenaken	173
Bever	184
Zoutleeuw	190
Ternat	230

Provincie West-Vlaanderen (woensdagnamiddag)

De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.

Provincie en gemeenten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)
------------------------	--

Provincie West-Vlaanderen	81
Blankenberge	32
Zedelgem	36
Zuienkerke	43
Nieuwpoort	44
Mesen	44
Oostende	48
Dentergem	49
Gistel	50
Ruiselede	52
Wielsbeke	53
Heuvelland	54
Knokke-Heist	57
Brugge	57
Lendelede	63
Menen	64
Waregem	64
Moorslede	64
Middelkerke	65
Avelgem	65
Ledegem	66
De Haan	67
Ingelmunster	69
Harelbeke	70
Diksmuide	70
Ieper	71
Zwevegem	71
Deerlijk	72
Bredene	73
Oudenburg	75
Kortemark	77
Alveringem	79
Ardooie	80
Kortrijk	82
Poperinge	82
Roeselare	83
Kuurne	86

Tielt	87
Wevelgem	88
Wingene	91
Torhout	91
Wervik	96
Meulebeke	97
Lichtervelde	98
Izegem	100
Koksijde	108
Spiere-Helkijn	110
Oostkamp	111
Langemark-Poelkapelle	113
Pittem	114
De Panne	116
Vleteren	118
Zonnebeke	122
Ichtegem	128
Veurne	129
Anzegem	137
Staden	138
Beernem	142
Oostrozebeke	144
Jabbeke	150
Koekelare	152
Lo-Reninge	154
Houthulst	154
Damme	162
Hooglede	171

Provincie Oost-Vlaanderen (woensdagnamiddag)

De gemeenten staan gerangschikt op basis van de relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaatsen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.

Provincie, gemeenten en deelgemeenten	Aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen (correctie kansarme kinderen)
---------------------------------------	--

Provincie Oost-Vlaanderen	67
Stekene	16
Aalst	26
Sint-Lievens-Houtem	28
Erpe-Mere	29
Zottegem	31
Ronse	33
Wichelen	33
Kluisbergen	35
Hamme	38
Zingem	40
Maarkedal	40
Waasmunster	41
Oudenaarde	41
Lierde	42
Sint-Laureins	42

Haaltert	42	Zomergem	194
Zwalm	42	Knesselare	199
Lebbeke	44		
Sint-Martens-Latem	44	Provincie Limburg (woensdagnamiddag)	
Deelgemeente Sint-Amandsberg	45	De gemeenten staan gerangschikt op basis van de	
Deelgemeente Mariakerke	45	relatieve tekorten aan buitenschoolse opvangplaat-	
Deelgemeente Drongen	45	sen. Hoe groter het tekort, hoe hoger op de lijst.	
Beveren	45		
Deelgemeente Wondelgem	46	Provincie en	Aantal buitenschoolse
Geraardsbergen	46	gemeenten	opvangplaatsen per
Kruishoutem	46		1.000 schoolgaande
Moerbeke	46		kinderen (correctie
Deelgemeente Oostakker	47		kansarme kinderen)
Melle	47		
Ninove	48	Provincie Limburg	52
Evergem	48	Kortesseem	8
Oosterzele	49	Lanaken	12
Deelgemeente Sint-Denijs-Westrem	49	Gingelom	15
Deelgemeente Gent	49	Hoeselt	15
Destelbergen	49	Bree	16
Gavere	50	Riemst	17
Deelgemeente Gentbrugge	50	Voeren	22
Deinze	53	Sint-Truiden	23
Deelgemeente Ledeborg	53	Ham	24
Maldegem	54	Houthalen-Helchteren	24
Zeke	56	Maasmechelen	27
Deelgemeente Zwijnaarde	59	Leopoldsburg	28
Brakel	62	Wellen	30
Eeklo	63	Lommel	31
Lokeren	67	Genk	36
Wetteren	67	Heusden-Zolder	38
De Pinte	82	Tongeren	44
Lede	86	Hamont-Achel	45
Sint-Niklaas	87	Dilsen-Stokkem	45
Temse	95	Bilzen	48
Wortegem-Petegem	97	Beringen	49
Lochristi	99	Borgloon	51
Sint-Gillis-Waas	101	Maaseik	52
Wachtebeke	103	Heers	53
Assenede	103	Meeuwen-Gruitrode	58
Buggenhout	103	Nieuwerkerken	60
Merelbeke	103	Hechtel-Eksel	61
Zelzate	111	Bocholt	73
Kruikebeke	112	Herk-de-Stad	74
Herzele	116	Alken	79
Dendermonde	119	Hasselt	83
Berlare	121	As	92
Nazareth	123	Neerpelt	94
Denderleeuw	130	Halen	95
Laarne	131	Peer	98
Zulte	145	Tessenderlo	98
Kaprijke	146	Overpelt	100
Nevele	146	Zonhoven	105
Horebeke	148	Kinrooi	110
Lovendegem	159	Lummen	113
Aalter	184	Zutendaal	115
Waarschoot	188		

Opglabbeek	120
Diepenbeek	131
Herstappe	

- * In de gemeente Herstappe zijn er geen schoolgaande kinderen. Daardoor kon voor deze gemeente het aantal buitenschoolse opvangplaatsen per 1.000 schoolgaande kinderen niet berekend worden.

Bijlage 3

Uitbreiding 2002 in de provincie West-Vlaanderen : cijfermateriaal per gemeente gerangschikt per arrondissement

De in grijs aangeduide gemeenten zijn opgenomen in de "wittevlekkenlijst 2002" van de provincie

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
beernem	1,48%	31,30	100,77	1,09	0,63	5,07 %	0
blankenberge	13,55%	37,45	100,85	7,16	2,69	14,18 %	0
brugge	4,59%	39,40	113,73	-3,76	-5,49	7,94 %	1
damme	0,95%	33,85	78,71	25,70	25,38	6,59 %	-1
jabbekke	1,38%	32,23	103,85	-1,05	-1,49	5,35 %	-1
knokke-heist	4,81%	31,20	103,93	-2,17	-3,60	8,35 %	0
oostkamp	2,68%	30,38	84,51	16,44	15,64	6,62 %	0
torhout	0,59%	36,75	108,17	-0,85	-1,07	7,08 %	0
zedelgem	4,90%	40,02	90,44	20,15	18,28	6,48 %	0
zuierenkerke	3,33%	16,83	55,74	31,65	31,11	7,95 %	-1
Brugge							
diksmuide	3,57%	29,57	98,06	2,07	1,05	6,07 %	0
houthulst	6,31%	15,09	93,61	-7,95	-8,85	8,00 %	-1
koekelare	2,67%	22,46	101,59	-8,56	-9,15	6,26 %	-1
kortemark	0,95%	18,49	97,76	-8,71	-8,88	6,04 %	0
lo-reninge	0,00%	17,82	102,61	-14,23	-14,23	3,43 %	-1
Diksmuide							
heuvelland	2,22%	20,57	86,34	4,79	4,35	6,87 %	-1
ieper	1,91%	37,01	107,74	-0,17	-0,87	7,35 %	1
langemark-	0,00%	27,38	88,12	9,82	9,82	6,84 %	0
poelkapelle							
mesen	27,27%	34,21	203,21	-98,44	-105,77	16,16 %	-2
poperinge	2,63%	31,28	104,22	-2,38	-3,18	7,80 %	0

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
vleteren	0,00%	36,42	103,38	3,61	3,61	5,32 %	-1
wervik	1,71%	23,23	97,08	-3,29	-3,69	9,02 %	-1
zonnebeke	0,00%	31,52	106,51	-4,43	-4,43	6,63 %	-1
leper							
anzegem	2,07%	25,68	107,70	-11,46	-11,98	6,20 %	-1
avelgem	3,45%	45,18	109,73	6,01	4,51	9,57 %	-1
deerlijk	0,00%	43,09	103,26	10,39	10,39	5,46 %	0
harebeke	2,78%	42,32	94,42	18,46	17,31	6,44 %	0
kortrijk	5,41%	35,75	117,13	-10,82	-12,66	7,87 %	2
kuurne	2,31%	43,85	105,82	8,60	7,61	6,10 %	2
lendeledede	0,00%	61,92	123,61	8,87	8,87	4,84 %	0
menen	19,24%	26,23	107,44	-10,64	-14,88	8,43 %	0
spiere-helkijn	0,00%	38,94	159,48	-49,98	-49,98	13,09 %	-1
waregem	3,13%	36,99	112,13	-4,57	-5,69	6,08 %	1
wevelgem	3,25%	25,62	89,95	6,23	5,43	5,87 %	0
zwevegem	0,79%	31,00	93,00	8,57	8,33	6,55 %	-1
Kortrijk							

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
bredene	3,79%	13,02	90,06	-6,48	-6,96	10,21 %	-2
de haan	10,47%	25,65	102,95	-6,73	-9,16	9,75 %	0
gistel	1,63%	29,19	108,83	-9,08	-9,55	6,99 %	-1
lichtegem	4,55%	28,18	87,95	10,80	9,57	7,61 %	-1
middelkerke	10,32%	21,64	100,25	-8,05	-10,07	10,21 %	-1
oostende	14,77%	25,30	113,65	-17,80	-21,05	12,61 %	1
oudenburg	2,78%	24,12	80,24	14,45	13,80	5,29 %	-1
Oostende							
hooglede	5,10%	42,53	91,28	21,81	19,75	5,07 %	0
ingelmuinster	2,65%	41,77	104,37	7,97	6,89	6,12 %	0
izegem	1,69%	38,14	103,37	5,34	4,70	7,29 %	0
ledegem	4,07%	35,37	97,45	8,48	7,10	5,61 %	-1
lichtervelde	2,13%	36,06	95,48	11,15	10,40	6,09 %	-1
moorslede	5,41%	28,13	102,67	-3,98	-5,42	5,16 %	-1
roeselare	6,94%	41,74	107,45	4,85	2,15	6,98 %	2
staden	2,48%	28,54	115,14	-16,04	-16,73	5,09 %	0
Roeselare							
ardooie	7,23%	42,38	91,46	21,48	18,63	4,68 %	1
dentergem	2,86%	32,83	104,47	-1,08	-1,99	6,50 %	-1
meulebeke	4,40%	30,52	112,12	-11,04	-12,32	4,80 %	0
oostrozebeke	1,03%	30,00	104,55	-3,99	-4,29	5,89 %	0
pittem	1,43%	29,07	79,23	20,40	19,99	5,69 %	0
ruiselede	0,00%	55,42	95,67	30,32	30,32	4,86 %	0

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
tielt	3,68%	38,02	109,13	-0,55	-1,90	5,37 %	1
wielsbeke	2,56%	27,81	91,08	7,29	6,60	7,11 %	2
wingene	2,55%	33,52	102,55	1,54	0,71	6,14 %	-1
Tielt							
alveringem	0,00%	27,97	101,37	-2,83	-2,83	7,17 %	-1
de panne	3,30%	29,21	104,42	-4,64	-5,57	11,34 %	0
koksijde	0,00%	26,33	89,90	6,99	6,99	8,93 %	0
nieuwpoort	6,49%	24,30	103,83	-8,97	-10,45	9,38 %	0
veurne	1,68%	40,39	104,41	6,54	5,88	5,67 %	2
Veurne							

Uitbreiding 2002 in de provincie Vlaams-Brabant : cijfermateriaal per gemeente gerangschikt per arrondissement

De in grijs aangeduide gemeenten zijn opgenomen in de "wittevlekkenlijst 2002" van de provincie

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
affligem	2,83%	19,73	92,87	-11,42	-11,97	5,26 %	-2
asse	6,33%	31,56	82,33	10,94	9,06	5,81 %	0
beersel	1,67%	17,43	68,97	10,17	9,89	4,79 %	0
bever	0,00%	30,58	162,00	-69,70	-69,70	6,58 %	-2
dilbeek	1,42%	23,99	88,35	-2,65	-2,98	5,41 %	0
drogenbos	5,45%	10,70	78,37	-5,96	-6,51	9,55 %	1
galmaarden	0,00%	24,12	98,46	-12,62	-12,62	4,85 %	-2
gook	0,00%	29,01	79,44	11,29	11,29	3,06 %	-2
grimbergen	2,73%	27,14	75,19	13,66	12,94	5,37 %	0
halle	2,19%	26,60	100,79	-12,47	-13,04	6,16 %	0
herne	2,50%	18,84	96,89	-16,34	-16,80	5,13 %	-2
hoeilaart	0,81%	33,55	93,54	1,73	1,46	5,66 %	-2
kampenhout	1,53%	37,80	93,71	5,81	5,24	2,87 %	-1
kapelle-op-den-bos	2,50%	24,51	104,04	-17,81	-18,41	2,34 %	-1
kraainem	0,00%	29,21	38,24	52,68	52,68	6,84 %	-2
lennik	1,16%	45,77	127,20	-19,72	-20,24	3,38 %	-1
liedekerke	1,87%	27,60	91,51	-2,19	-2,70	5,91 %	-1
linkebeek	0,00%	9,60	74,25	-2,93	-2,93	8,21 %	-1
londerzeel	0,00%	38,98	107,25	-6,56	-6,56	4,53 %	0
machelen	1,75%	33,08	94,00	0,80	0,23	5,70 %	2
meise	2,73%	41,52	96,75	6,48	5,38	4,16 %	-1
merchtem	0,63%	29,06	101,89	-11,11	-11,29	3,98 %	-1
opwijk	0,00%	32,36	99,97	-5,89	-5,89	4,35 %	-1
overijse	0,74%	31,85	67,05	26,52	26,28	5,23 %	-1
pepingen	5,88%	16,25	109,73	-31,77	-32,67	3,33 %	-1

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
roosdaal	0,86%	24,92	98,98	-12,35	-12,56	4,83 %	-1
sint-genesius-rode	2,41%	29,38	79,97	11,12	10,43	6,63 %	-1
sint-pieters-leeuw	1,28%	30,55	68,51	23,76	23,37	6,56 %	-1
steenokkerzeel	1,96%	44,67	84,63	21,76	20,90	3,48 %	1
ternat	0,81%	31,14	97,27	-4,41	-4,66	4,44 %	0
vilvoorde	11,36%	15,98	81,62	-3,93	-5,56	7,36 %	1
wemmel	2,31%	39,99	99,96	1,75	0,85	7,07 %	0
wezembeek-oppem	1,94%	18,31	77,58	2,45	2,11	7,06 %	-2
zaventem	0,00%	27,01	68,26	20,47	20,47	4,86 %	2
zemst	1,07%	29,19	101,70	-10,80	-11,11	3,49 %	-2
Halle-Vilvoorde							

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
aarschot	1,14%	27,30	126,64	-37,62	-37,93	7,60 %	0
begijnendijk	0,00%	25,12	92,36	-5,52	-5,52	5,54 %	-2
bekevoort	4,26%	17,19	83,62	-4,71	-5,42	5,84 %	-1
bertem	0,00%	35,26	85,83	11,14	11,14	3,78 %	-2
bierbeek	1,87%	45,20	83,84	23,08	22,25	4,91 %	-1
boortmeerbeek	6,40%	37,01	88,40	10,33	8,10	5,73 %	-1
boutersem	1,16%	37,65	116,25	-16,88	-17,31	2,94 %	-2
diest	12,96%	26,18	116,49	-28,59	-31,60	9,26 %	1
geetbets	0,00%	12,59	103,10	-28,80	-28,80	8,09 %	-1
glabbeek	0,00%	16,93	111,23	-32,58	-32,58	3,73 %	-1
haacht	3,97%	39,19	111,53	-10,62	-12,12	5,33 %	-1
herent	0,87%	47,51	84,97	24,26	23,86	4,72 %	-2
hoegaarden	0,00%	17,12	120,97	-42,14	-42,14	7,57 %	-2
holsbeek	0,00%	33,76	89,60	5,88	5,88	4,27 %	-2
huldenberg	1,08%	25,58	88,59	-1,29	-1,56	5,00 %	-2
keerbergen	0,00%	24,22	119,77	-33,83	-33,83	5,89 %	-1
kortenaken	0,00%	11,32	97,23	-24,19	-24,19	6,01 %	-1
kortenberg	0,56%	37,11	89,16	9,66	9,45	4,45 %	-1
landen	3,92%	28,51	106,01	-15,78	-16,85	7,44 %	-1
leuven	4,38%	55,79	122,02	-4,52	-6,86	7,24 %	2
linter	1,72%	11,24	78,85	-5,89	-6,08	6,40 %	-2
lubbeek	0,82%	19,77	86,52	-5,03	-5,19	4,02 %	-1
oud-heverlee	0,00%	29,73	101,10	-9,65	-9,65	4,11 %	-1
rotselaar	0,81%	30,47	104,69	-12,50	-12,75	5,15 %	-2
schepheuvelzichem	6,36%	13,63	82,09	-6,75	-7,56	7,61 %	-1

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
tervuren	0,42%	29,10	56,01	34,81	34,69	4,31 %	-2
fielt-winge	1,92%	30,63	99,17	-6,83	-7,41	5,43 %	-2
fienen	8,93%	28,62	109,62	-19,29	-21,63	8,39 %	0
tremelo	0,00%	35,46	85,76	11,42	11,42	7,53 %	-1
zoutleeuw	3,13%	27,87	96,92	-7,33	-8,18	7,01 %	-1
Leuven							

Uitbreiding in 2002 in de provincie Oost-Vlaanderen : cijfermateriaal per gemeente gerangschikt per arrondissement

De in grijs aangeduide gemeenten zijn opgenomen in de "wittevlekkenlijst 2002" van de provincie Oost-Vlaanderen

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
aalst	7,31%	26,30	110,20	-11,24	-13,03	10,15 %	1
denderleeuw	1,95%	27,74	106,34	-5,93	-6,46	7,49 %	-1
erpe-mere	2,23%	26,56	97,85	1,37	0,79	7,38 %	-1
geraardsbergen	3,45%	23,67	106,98	-10,65	-11,44	8,65 %	-1
haaltert	1,36%	21,29	84,53	9,42	9,14	8,02 %	-2
herzele	0,56%	23,53	94,63	1,57	1,44	7,63 %	-2
lede	2,55%	28,95	90,15	11,46	10,74	8,61 %	-1
minove	1,49%	20,96	101,55	-7,93	-8,24	8,46 %	0
sint-lievens-houtem	5,88%	19,13	113,96	-22,17	-23,23	7,28 %	-1
zottegem	0,43%	32,03	109,43	-4,74	-4,87	5,28 %	0
Aalst							
berlare	1,40%	21,42	87,38	6,70	6,40	7,57 %	-2
buggenhout	0,00%	27,29	93,31	6,64	6,64	5,71 %	0
dendermonde	2,39%	32,06	103,16	1,56	0,81	8,49 %	0
hamme	7,17%	32,21	101,47	3,40	1,25	8,22 %	-1
laarne	4,95%	26,44	91,66	7,44	6,20	5,16 %	-1
lebbecke	2,87%	27,35	109,31	-9,30	-10,06	6,58 %	-1
waasmunster	0,94%	25,17	101,41	-3,58	-3,81	5,50 %	-1
wetteren	4,29%	35,33	100,98	7,02	5,56	7,83 %	1
wichelen	0,00%	20,92	105,77	-12,19	-12,19	6,74 %	-1
zele	2,93%	23,15	108,16	-12,35	-13,00	10,08 %	0
Dendermonde							

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
assenede	3,15%	24,48	90,57	6,57	5,82	10,80 %	-1
eeklo	9,39%	42,81	118,61	-3,14	-6,81	11,50 %	1
kaprijke	3,64%	30,14	86,57	16,23	15,17	8,92 %	-1
maldegem	5,94%	37,95	101,39	9,22	7,09	9,81 %	-1
sint-laureins	5,08%	29,35	104,33	-2,32	-3,74	9,54 %	-1
zelzate	8,66%	21,50	109,57	-15,42	-17,13	12,83 %	0
Eeklo							
aalter	0,47%	34,60	104,89	2,37	2,21	7,62 %	0
de pinte	0,00%	54,13	103,41	23,38	23,38	4,03 %	-2
deinze	2,63%	44,68	102,03	15,31	14,17	6,10 %	0
destelbergen	0,63%	36,25	108,67	0,24	0,02	5,93 %	0
evergem	1,39%	39,97	113,13	-0,50	-1,05	6,98 %	-1
gavere	0,00%	32,72	95,18	10,20	10,20	5,81 %	-1
gent	12,15%	40,52	113,37	-0,18	-4,57	12,58 %	2
knesselare	1,49%	22,89	101,89	-6,34	-6,67	11,81 %	-1
lochristi	0,44%	40,53	108,05	5,14	4,97	5,47 %	-1
lovendegem	0,00%	38,13	86,58	24,21	24,21	5,61 %	-1
melle	1,72%	70,87	123,82	19,71	18,51	6,15 %	0
merelbeke	1,35%	46,97	101,49	18,14	17,51	5,19 %	-1
moerbeke	1,72%	17,00	80,34	9,33	9,04	10,66 %	-2
nazareth	0,83%	28,71	103,26	-1,88	-2,12	5,13 %	0
nevele	2,42%	33,60	85,78	20,48	19,69	6,16 %	-1
oosterzele	2,14%	31,39	98,24	5,81	5,15	5,76 %	-1
sint-martens-latem	1,32%	16,86	126,41	-36,88	-37,10	5,04 %	0

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
waarschoot	6,35%	26,09	81,95	16,81	15,25	10,37 %	-1
wachtebeke	8,70%	41,28	143,72	-29,78	-33,09	9,14 %	-2
zomergem	1,16%	33,50	114,77	-8,61	-8,99	8,58 %	-1
zulte	3,23%	29,23	78,74	23,16	22,24	7,07 %	-1
Gent							
brakel	2,92%	19,74	112,74	-20,33	-20,89	6,94 %	-1
horebeke	0,00%	30,20	75,19	27,67	27,67	4,18 %	-1
kluisbergen	1,32%	13,31	94,88	-8,91	-9,08	6,84 %	0
kruishoutem	0,00%	35,35	91,63	16,38	16,38	6,20 %	0
lierde	0,00%	21,91	86,52	8,06	8,06	5,98 %	-2
markedal	1,72%	21,14	90,45	3,35	2,99	5,95 %	-1
oudenaarde	2,08%	45,40	116,47	1,59	0,67	5,79 %	2
ronse	10,28%	23,58	102,02	-5,77	-7,97	16,06 %	0
wortegem-petegem	1,56%	20,68	59,49	33,86	33,54	3,72 %	0
zingem	1,64%	28,94	126,81	-25,20	-25,67	5,65 %	-2
zwalm	1,15%	23,38	90,61	5,43	5,17	4,34 %	-1
Oudenaarde							
beveren	2,82%	27,87	102,18	-1,65	-2,41	6,69 %	0
kruibeke	0,00%	10,84	110,90	-27,39	-27,39	7,10 %	-1
lokeren	5,37%	21,57	98,94	-4,71	-5,81	8,04 %	0
sint-gillis-waas	3,09%	29,11	91,23	10,54	9,67	5,62 %	-2
sint-niklaas	3,47%	39,35	109,36	2,66	1,34	8,39 %	1
stekene	1,21%	23,56	126,29	-30,07	-30,35	7,69 %	-2
temse	2,38%	25,96	99,07	-0,44	-1,04	8,65 %	-1
Sint-Niklaas							

Uitbreiding 2002 in de provincie Limburg : cijfermateriaal per gemeente gerangschikt per arrondissement

De in grijs aangeduide gemeenten zijn opgenomen in de " wittevlekkenlijst 2002 " van de provincie Limburg

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
as	6,90%	28,39	113,04	-7,68	-9,51	10,29 %	-2
beringen	15,13%	18,18	100,11	-4,95	-7,34	13,15 %	-1
diepenbeek	1,66%	23,59	108,22	-7,65	-8,04	9,71 %	-1
genk	3,02%	16,58	99,58	-6,02	-6,51	15,67 %	1
gingelom	3,90%	16,35	106,25	-12,93	-13,54	9,30 %	-2
halen	9,88%	17,14	101,02	-6,91	-8,45	8,34 %	0
ham	5,45%	24,93	94,09	7,81	6,52	11,47 %	-1
hasselt	3,29%	47,71	109,17	15,51	14,00	9,50 %	2
herk-de-stad	3,36%	24,83	103,37	-1,56	-2,37	8,50 %	0
heusden-zolder	19,45%	27,25	98,80	5,43	0,99	14,00 %	-1
leopoldsburg	10,29%	32,51	106,61	2,87	-0,16	13,07 %	0
lummen	4,20%	20,61	92,11	5,48	4,65	10,31 %	0
nieuwerkerken	5,36%	17,49	106,05	-11,58	-12,47	9,12 %	-1
opglabbeek	3,81%	37,13	107,69	6,41	5,05	10,82 %	0
sint-truiden	12,15%	27,72	108,08	-3,39	-6,39	8,63 %	2
tessenderlo	10,50%	21,82	95,93	2,87	0,79	11,02 %	2
zonhoven	1,90%	25,28	94,69	7,57	7,10	11,07 %	-1
zutendaal	0,00%	25,23	96,18	6,02	6,02	9,76 %	-1
Hasselt							
bocholt	3,45%	17,88	103,84	-8,98	-9,58	8,19 %	-1
bree	0,00%	30,87	102,63	5,21	5,21	8,66 %	1
dilsen	1,60%	18,27	92,44	2,81	2,52	14,18 %	0
hamont	4,38%	20,16	114,83	-17,69	-18,54	9,30 %	0
hechtel	6,67%	21,04	93,51	4,51	3,20	11,89 %	-2
houth-heicht.	4,68%	26,15	99,15	3,98	2,81	13,63 %	0

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
kinrooi	0,00%	27,26	109,92	-5,69	-5,69	15,18 %	-1
lommel	4,19%	19,18	105,45	-9,29	-10,06	8,95 %	0
maaseik	2,07%	24,05	103,45	-2,43	-2,92	12,42 %	0
meeuwen-gruitrode	2,21%	27,77	102,10	2,65	2,05	9,01 %	-1
neerpelt	3,07%	16,66	91,43	2,21	1,71	9,02 %	-1
overpelt	2,59%	39,33	106,71	9,60	8,61	8,00 %	2
peer	2,47%	32,19	94,48	14,69	13,91	9,64 %	0
Maaseik							
alken	4,76%	25,51	108,27	-5,79	-6,95	8,60 %	0
bilzen	1,52%	21,08	102,05	-4,00	-4,31	11,19 %	-1
borgloon	4,88%	26,47	114,95	-11,51	-12,74	8,60 %	0
heers	1,79%	21,02	87,64	10,35	9,99	10,54 %	-1
herstappe	0,00%	0,00	0,00	76,98	76,98	0,00 %	2
hoeselt	0,00%	21,74	93,03	5,69	5,69	10,87 %	-1
kortesse	10,26%	25,03	72,77	29,23	26,90	10,69 %	-1
lanaken	1,97%	24,33	107,38	-6,08	-6,55	13,01 %	0
maasmechelen	2,87%	14,02	97,64	-6,65	-7,04	18,77 %	-1
riemst	3,41%	22,65	103,48	-3,85	-4,60	10,41 %	-1
tongeren	5,40%	18,31	104,25	-8,96	-9,90	13,12 %	0
voeren	0,00%	20,03	69,09	27,91	27,91	14,81 %	-1
wellen	7,14%	27,70	96,50	8,17	6,32	9,09 %	0
Tongeren							

Uitbreiding 2002 in de provincie Antwerpen : cijfermateriaal per gemeente gerangschikt per arrondissement

De in grijs aangeduide gemeenten zijn opgenomen in de "wittevlekkenlijst 2002" van de provincie

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
aartselaar	0,00%	65,32	83,56	57,34	57,34	5,42 %	1,00
antwerpen	12,18%	28,07	108,91	-5,27	-8,32	13,96 %	1,00
boechout	0,91%	33,15	88,45	20,28	19,98	6,15 %	-1,00
boom	7,27%	35,95	110,45	1,07	-1,36	7,66 %	0,00
borsbeek	2,33%	32,07	89,28	18,37	17,64	7,81 %	-2,00
brasschaat	2,53%	34,96	125,01	-14,48	-15,34	8,10 %	-1,00
brecht	1,09%	33,03	80,29	28,32	27,96	7,77 %	-2,00
edegem	0,51%	55,56	129,97	1,16	0,88	6,94 %	0,00
essen	0,59%	19,72	105,55	-10,25	-10,37	8,43 %	-1,00
hemiksem	1,27%	20,65	101,46	-5,24	-5,50	6,51 %	0,00
hove	0,00%	55,76	134,23	-2,89	-2,89	5,55 %	-2,00
kalmthout	1,18%	30,50	121,21	-15,14	-15,49	7,09 %	-1,00
kapellen	1,35%	29,36	81,55	23,39	23,00	7,87 %	-1,00
kontich	3,54%	31,78	103,88	3,48	2,39	6,86 %	0,00
lint	3,61%	34,93	112,33	-1,83	-3,05	6,95 %	-2,00
malle	0,00%	37,04	118,73	-6,12	-6,12	6,23 %	0,00
mortsel	5,42%	44,48	77,22	42,84	40,55	6,76 %	0,00
niel	5,36%	24,63	94,62	5,59	4,34	7,52 %	-2,00
ranst	0,00%	35,68	86,37	24,88	24,88	6,46 %	-1,00
rumst	0,00%	32,12	94,50	13,19	13,19	5,16 %	-1,00
schelle	0,00%	24,63	110,24	-10,04	-10,04	4,98 %	-1,00
schilde	0,74%	24,02	96,22	3,37	3,19	7,20 %	-1,00
schoten	4,29%	27,57	110,91	-7,76	-8,90	8,92 %	0,00
stabroek	2,65%	29,33	91,85	13,06	12,30	8,93 %	-2,00
wijnegem	2,86%	46,18	111,16	10,60	9,31	6,32 %	2,00
wommelgem	0,00%	28,15	90,73	12,99	12,99	5,66 %	0,00

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
wuustwezel	0,86%	26,46	98,35	3,68	3,46	8,11 %	-2,00
zandhoven	0,00%	40,45	99,83	16,19	16,19	6,08 %	-1,00
zoersel	0,00%	42,07	99,27	18,38	18,38	5,94 %	-1,00
zwijndrecht	4,79%	35,03	83,40	27,21	25,61	7,63 %	0,00
<i>Antwerpen</i>							

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
berlaar	0,00%	28,24	119,94	-16,12	-16,12	8,83 %	-1,00
bonheiden	3,45%	28,60	102,30	1,88	0,92	4,56 %	-1,00
bornem	0,47%	28,83	94,30	10,11	9,97	5,08 %	0,00
duffel	1,66%	32,80	99,82	8,56	8,02	5,49 %	0,00
heist-op-den-berg	1,82%	17,07	99,17	-6,52	-6,83	8,12 %	0,00
lier	2,06%	23,96	110,79	-11,25	-11,74	8,13 %	0,00
mechelen	12,20%	28,02	101,67	1,93	-1,12	8,66 %	0,00
nijlen	0,59%	25,59	101,47	-0,31	-0,46	8,77 %	-1,00
putte	0,78%	26,10	108,36	-6,69	-6,90	6,27 %	-1,00
puurs	1,34%	29,25	111,84	-7,02	-7,40	4,92 %	0,00
sint-amands	1,27%	22,33	99,58	-1,68	-1,96	6,98 %	-2,00
sint-kate-lijne-waver	1,93%	36,23	115,20	-3,40	-4,08	4,40 %	0,00
willebroek	3,81%	19,81	94,95	0,43	-0,29	11,10 %	-1,00
Mechelen							

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
arendonk	0,00%	31,94	104,45	3,07	3,07	10,28 %	0,00
baarle-herzog	0,00%	15,06	178,90	-88,26	-88,26	10,10 %	-1,00
balen	1,57%	14,50	91,84	-1,76	-1,98	13,18 %	-1,00
beerse	0,00%	23,71	95,61	3,67	3,67	8,47 %	0,00
dessel	5,88%	12,96	100,66	-12,12	-12,84	11,39 %	0,00
geel	1,20%	27,49	103,20	-0,13	-0,46	8,66 %	1,00
grobendonk	0,00%	18,16	90,14	3,60	3,60	9,56 %	0,00
herentals	6,64%	33,19	108,79	-0,03	-2,09	11,02 %	2,00
herenthout	0,00%	15,31	101,18	-10,29	-10,29	8,01 %	-1,00
herselt	4,23%	12,96	76,13	12,40	11,88	10,59 %	-1,00
hoogstraten	0,41%	28,16	112,94	-9,20	-9,32	7,29 %	0,00
hulshout	2,44%	10,90	99,24	-12,76	-13,02	11,57 %	-1,00
kasterlee	2,23%	24,29	94,10	5,76	5,23	9,56 %	-1,00
laakdal	5,30%	13,93	103,80	-14,30	-15,00	10,46 %	-1,00
lille	0,62%	24,57	99,88	0,27	0,12	8,98 %	-1,00
meerhout	5,33%	15,17	98,40	-7,66	-8,42	10,22 %	-1,00
merksplas	1,22%	20,52	94,38	1,71	1,47	9,13 %	-1,00
mol	1,95%	19,52	101,85	-6,75	-7,13	10,26 %	0,00
olen	0,83%	15,70	100,87	-9,59	-9,72	11,29 %	0,00
oud-turnhout	0,93%	16,83	100,18	-7,77	-7,93	9,88 %	-1,00
ravels	0,71%	5,60	92,76	-11,59	-11,63	10,79 %	-1,00
retie	2,65%	20,68	102,30	-6,05	-6,58	9,75 %	-2,00
rijkevorsel	3,05%	18,32	94,32	-0,42	-0,96	8,26 %	-1,00
turnhout	5,48%	28,58	114,57	-10,41	-11,89	11,79 %	2,00
vorselaar	2,70%	25,37	102,89	-1,94	-2,61	9,30 %	-1,00

Gemeente	% kans-armoede	Procentuele verhouding totaal opvangplaatsen ten opzichte van kinderen tussen 0 en 3 jaar	Procentuele verhouding ingeschreven kinderen in de basisschool ten opzichte van kinderen tussen 3 en 12 jaar	Witte vlek	Witte vlek en kansarmoede	Werkloze vrouwen	Indicatie voor tewerkstelling
vosselaar	0,00%	22,04	93,03	4,58	4,58	7,49 %	-2,00
westerlo	0,91%	17,28	100,29	-7,43	-7,59	9,46 %	0,00
Turnhout							

Vraag nr. 38
van 28 november 2003
van de heer ANDRE MOREAU

Chronisch vermoeidheidssyndroom – Beleid

1. Over het chronisch vermoeidheidssyndroom bestaat er tot nu toe geen medische consensus. Deze onduidelijkheid uit zich bijvoorbeeld in de vele benamingen die nog steeds voor dit syndroom worden gebruikt, zoals ME (of myalgische encephalomyelitis), fibromyalgie of, de laatste tijd meer en meer, CVS (chronisch vermoeidheidssyndroom). De ziekte zelf is in België en Vlaanderen (20.000 tot 30.000 Belgen zouden aan deze kwaal lijden) vaak nog omstreden, niettegenstaande er internationaal aanvaarde diagnostische criteria bestaan en ze erkend is door de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) als neurologische ziekte onder nummer G93.3, onder de benaming myalgische encephalomyelitis (ME).

Over het chronisch vermoeidheidssyndroom wordt er de laatste jaren meer en meer gesproken. Is dit het gevolg van een toename van het aantal CVS-patiënten in ons land ?

2. Reeds verscheidene mensen hebben mij tijdens de voorbije jaren over deze ziekte geschreven, zo onder meer : "... Hierbij durf ik een appél te doen op de Vlaamse Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen om deze problematiek aan te kaarten op Vlaams niveau en structurele middelen te vragen om een dergelijk expertisecentrum uit te bouwen, steeds in samenwerking met de bestaande patiëntenverenigingen. Vlaanderen laat deze patiënten niet langer aan hun lot over en durf tonen dat ook zij in onze regio gerespecteerd, gehoord en erkend worden".

De ziekte- en invaliditeitsverzekering in ons land is weliswaar nog steeds een federale bevoegdheid, maar kan ook de Vlaamse overheid een expertisecentrum voor CVS oprichten ?

Rekening houdende met het rationeel aanwenden van de schaarse financiële middelen, moet de vraag worden gesteld of een dergelijke oprichting te verantwoorden is. In de voorbije jaren kon ik van de toenmalige federale minister van Sociale Zaken reeds vernemen dat hij (+/-) 60 miljoen frank had vrijgemaakt om een vijftal referentiecentra voor CVS in België op te richten.

3. Hoeveel CVS-patiënten hebben in 2002 een beroep gedaan op de Vlaamse zorgverzekering (niet-medische hulp) ?
4. Welk geldbedrag vertegenwoordigde deze niet-medische hulpverlening voor CVS-patiënten in 2002 ?
5. Wat heeft de Vlaamse overheid in de voorbije jaren in het kader van welzijn en gezondheid voor CVS-patiënten gedaan ?

Antwoord

1. In de ICD-10-classificatie plaatste de Wereldgezondheidsorganisatie in 1992 het chronisch vermoeidheidssyndroom inderdaad onder de nieuwe categorie G93, "Other disorders of brain", en meer bepaald onder G93.3, postviraal vermoeidheidssyndroom/benigne myalgische encephalomyelitis. De afkorting ME (myalgische encephalomyelitis) wordt in de internationale wetenschappelijke literatuur minder en minder gebruikt. In de Verenigde Staten spreekt men over CFIDS of chronic fatigue and immune dysfunction syndrome (*ICD : International Classification of Diseases – red.*).

Een probleem hierbij is evenwel dat de afwijkingen ter hoogte van de hersenen die in de literatuur beschreven worden bij CVS-patiënten, niet bij al deze patiënten terug te vinden zijn. Het chronisch vermoeidheidssyndroom is wellicht een heterogene groep van aandoeningen, waarvan de meeste – maar niet alle – van neurologische aard zijn. Niet alle CVS-patiënten hebben een aantoonbare ernstige virale infectie in hun voorgeschiedenis gehad of vertonen afwijkingen van hun immuunsysteem. Een aantal van de beschreven afwijkingen bij CVS zijn bovendien ook terug te vinden bij depressie, wat een psychiatrische aandoening is.

Het stresshormoonsysteem, het immuunsysteem, diverse neurotransmittersystemen en ook het centrale pijnverwerkingssysteem lijken bij CVS betrokken te zijn.

Er mag dus worden gesteld dat er nog tal van onduidelijkheden zijn op vlak van terminologie en classificatie van aandoeningen die onder de noemer "chronisch vermoeidheidssyndroom" vallen. Volgens bepaalde auteurs zou er zelfs een verschil in medisch taalgebruik bestaan tussen Vlaanderen en Franstalig België, waarop respectievelijk de Angelsaksische en Franstalige medische literatuur afstralen. Voldoende be-

trouwbaar cijfers om een trend van voorkomen weer te geven, ontbreken om bovengenoemde redenen vooralsnog.

2. Een Vlaams expertisecentrum oprichten voor CVS lijkt mij momenteel niet aan de orde te zijn.

Het onderzoek dient gesitueerd te worden in die instituten welke hiertoe een maatschappelijke opdracht hebben, met name de universiteiten, zolang de aard van de aandoening nog opheldering behoeft via een wetenschappelijke benadering. De Vlaamse volksvertegenwoordiger haalt bovendien terecht aan dat de vorige federale minister een vijftal referentiecentra voor CVS in het leven heeft geroepen, gespreid over heel België. Hier wordt de combinatie van cognitieve gedragstherapie en progressieve fysieke training toegepast en aangeboden aan CVS-patiënten.

3. Om een beroep te kunnen doen op de Vlaamse zorgverzekering moet men ernstig en langdurig zorgbehoevend zijn. Dit zorgbehoevend zijn kan worden gemeten met verschillende instrumenten, zoals de BEL-profielschaal, de Katz-schaal, enzovoort. Bij de meting van de zorgbehoefte speelt de aandoening die oorzaak is van deze zorgbehoefte geen rol en wordt dan ook niet geregistreerd.

Het is dus onmogelijk te zeggen of en hoeveel CVS-patiënten een beroep doen op de Vlaamse zorgverzekering.

4. Om dezelfde redenen als onder punt 3 is het ook niet mogelijk te achterhalen hoeveel geld er vanuit het Vlaams Zorgfonds naar CVS-patiënten gaat.
5. Het Vlaams welzijns- en gezondheidsbeleid laat zich met de huidige stand van zaken en binnen de huidige bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat en de gemeenschappen niet opsplitsen naar één welbepaalde pathologiegroep. De hoofdreden hiervoor ligt in het feit dat de curatieve zorgverstrekking in hoofdzaak gefinancierd en geregistreerd wordt via federale instanties zoals het Riziv (*Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering – red.*).

Vraag nr. 41
van 5 december 2003
van mevrouw SONJA BECQ

Rusthuizen – Subsidies animatiewerking

Op 4 april 2003 keurde de Vlaamse regering de besluiten goed met betrekking tot de animatiewerking in de rusthuizen. De besluiten werden op 21 mei (normering) en 28 mei jongstleden (subsidiering) in het Belgisch Staatsblad gepubliceerd.

Voor 1 juli 2003 zou de uitbetaling gebeuren van een voorschot op het subsidiebedrag ten belope van 90%.

Tot op heden mochten de instellingen die hier recht op hebben, nog geen betaling ontvangen.

1. Waarom hebben de instellingen, hoewel zij aan de verplichtingen voldoen, de wettelijk vastliggende subsidiëring nog niet ontvangen ?
2. Wanneer worden de instellingen betaald ?
3. Krijgen de voorzieningen interesten bijgerekend vanaf 1 juli 2003 tot op het moment van de effectieve betaling ?

Antwoord

1. Op 4 april 2003 keurde de Vlaamse regering twee besluiten goed die ertoe strekken om enerzijds vanaf 1 juli 2003 de thans geldende personeelsnorm rond de deskundige in animatie en activatie aan te passen en anderzijds de animatiewerking in de erkende rusthuizen die beheerd worden door een lokaal of provinciaal bestuur, door een vereniging zonder winstoogmerk of door een instelling van openbaar nut in de zin van de wet van 27 juni 1921 te subsidiëren. Deze laatste subsidieregeling strekt ertoe de overgangsregeling die gedurende de periode 2001 tot 2002 gold voor de geregulariseerde DAC-betrekkingen te vervangen door een subsidiesysteem verankerd in de sectorale wetgeving (*DAC : Derde Arbeidscircuit – red.*).

Inzake beide besluiten vond er voorafgaandelijk aan de indiening van dit dossier bij de Vlaamse regering intensief overleg plaats met de betrokken koepelorganisaties en werd er een consensus bereikt over de ingediende teksten.

Deze besluiten werden respectievelijk op 21 mei 2003 (normen) en 28 mei 2003 (subsidiering) gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad, en op 13 juni 2003 met een omzendbrief ter kennis van de voorzieningen gebracht.

Inzake de subsidiëringmodaliteiten houdt artikel 14 de specifieke overgangsregelingen in met betrekking tot het werkingsjaar 2003 :

- vóór 1 mei 2003 de bepaling door de minister van het maximale subsidiebedrag per rusthuis, van de rusthuizen en per rusthuis van het aantal voltijdse equivalenten aan personeelsleden tewerkgesteld met een gewezen DAC-statuut, die in aanmerking komen voor de overeenstemmende subsidiëring en het maximale aanvullende subsidiebedrag per rusthuis ;
- vóór 1 juli 2003 de uitbetaling van een voorschot op het subsidiebedrag ten belope van 90 %.

Zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger terecht opmerkt, is er in 2003 vertraging opgetreden bij de uitbetaling van de bedoelde subsidies.

Volgende elementen liggen aan de basis hiervan.

- 1) De ministeriële besluiten tot bepaling enerzijds van het forfaitair subsidiebedrag per voltijds equivalent van deskundige in animatie en activatie die vereist was met toepassing van de overeenstemmende personeelsnorm geldig tot 30 juni 2003, en anderzijds van het maximale subsidiebedrag per rusthuis in het kader van de subsidiëring van de animatiewerking en het maximale aanvullende subsidiebedrag per rusthuis in het kader van de aanvullende subsidiëring in de vorm van een DAC-supplement voor de rusthuizen die personeelsleden tewerkstellen in een gewezen DAC-statuut, werden pas op 28 augustus 2003 goedgekeurd.

Bedoelde documenten werden in de loop van de maand september met een bijhorende omzendbrief verspreid in de sector en ondertussen gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad.

- 2) De overheveling van de bijkomende middelen vanuit de geïndexeerde VIA-middelen naar de basisallocatie die aangewend wordt voor de subsidiëring van de animatiewerking werd door de Vlaamse regering op 5 september 2003 goedgekeurd (*VIA : Vlaams Intersectoraal Akkoord voor de Socialprofitsector – red.*).

De effectieve overheveling van dit geld binnen de Vlaamse boekhouding werd medio oktober 2003 uitgevoerd, zodat deze kredie-

ten ook effectief beschikbaar werden voor de uitbetaling van de subsidies.

- 3) Aansluitend op de uitvaardiging van de begrotingsrichtlijn "betere afstemming van ontvangsten en uitgaven" werd begin september 2003 een uitzondering op de hierin genomen maatregelen aangevraagd voor de subsidiëring van de animatiewerking aansluitend op de DAC-regularisatie.

In de week van 22 september 2003 werd de gevraagde uitzondering verkregen. Pas na verwerking van deze goedkeuring in de boekhouding konden de vereiste vastleggingen en uitbetalingen worden doorgevoerd.

- 4) Teneinde tot uitbetaling van de subsidies te kunnen overgaan, dient de administratie bovendien te beschikken over de rekeningnummers van de betrokken 585 voorzieningen.

In de omzendbrief van 13 juni 2003 werden de voorzieningen reeds verzocht de afdeling Welzijnzorg van de administratie Gezin en Maatschappelijk Welzijn per kerende in kennis te stellen van het rekeningnummer waarop deze subsidies gestort mogen worden. Begin augustus 2003 hadden evenwel slechts 203 van de 585 betrokken voorzieningen hun rekeningnummer ingestuurd. Ondertussen werden tijdens augustus en september 2003 de overige voorzieningen gecontacteerd teneinde zo snel als mogelijk de ontbrekende rekeningnummers te verkrijgen ter verwerking door de administratie.

Sinds 19 september 2003 zijn alle rekeningnummers ingediend. Deze werden ondertussen verwerkt in het centrale klantensysteem, zodat de vereiste klantgegevens beschikbaar zijn voor aanwending in de boekhouding.

2. Ik ben er mij ten zeerste van bewust dat in de betrokken voorzieningen het niet uitbetalen van de subsidies tegen de geplande datum van 1 juli 2003 de last van de prefinanciering van de overeenstemmende loonkosten doet toenemen.

Gelet op de maatschappelijke impact van deze situatie, hebben zowel ikzelf en mijn kabinet als de betrokken administratie de afgelopen maanden de nodige inspanningen geleverd om zo snel als wettelijk en budgettair mogelijk de bedoelde subsidies te kunnen uitkeren aan de betrokken voorzieningen.

Dienaangaande kan ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger volgende stand van zaken meedelen :

- de voorschotten voor de DAC-supplementen met betrekking tot het jaar 2003 werden effectief uitbetaald op 19 september 2003. Dit luik van de subsidiëring vertegenwoordigt meer dan 14 miljoen euro van het totaalbudget van 18,5 miljoen euro en werd als meest dringend ervaren vermits betrokken voorzieningen deze personeelskosten reeds sedert 1 januari 2003 prefinancierden ;
- de voorschotten voor de animatiesubsidiëring met betrekking tot het jaar 2003 zijn ondertussen ook reeds volledig verwerkt door de boekhoudkundige cel van het departement en werden op 17 december 2003 en 24 december 2003 uitbetaald.

Bovendien kan ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger melden dat de saldo's voor de ex-DAC-subsidiëring voor het jaar 2002 volledig uitbetaald werden op 31 oktober 2003. De saldo's 2002 werden in vergelijking met die voor het voorgaande jaar 2,5 maanden vroeger uitbetaald.

3. Er worden geen interesten uitgekeerd voor de periode van 1 juli 2003 tot het moment van de effectieve betaling.

**Vraag nr. 43
van 5 december 2003
van de heer KRIS VAN DIJCK**

Vlaamse Zorgkas – Taalgebruik

In oktober mochten de inwoners van de faciliteitengemeenten een brief ontvangen van de Vlaamse Zorgkas. Hierin werd gevraagd hun jaarlijks bedrag van 25 euro vóór 15 november 2003 te betalen (voor mensen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering slechts 10 euro). Bij dit schrijven was er echter één mogelijkheid, de brief was namelijk in het Frans opgesteld.

De Vlaamse Zorgkas, vrij snel op de hoogte gebracht van deze "vergissing", stuurde veertien dagen later een excuusbrief met bijbehorende correcte Nederlandstalige brief. Blijkbaar was de fout begaan door de privé-firma die de verzending verzorgt. Die zou twee mailingbestanden hebben omgewisseld. Over welke twee bestanden het gaat, is

niet duidelijk. Wie de kostprijs van deze pijnlijke vergissing moet betalen, evenmin.

In de nadien verzonden Nederlandstalige versie wordt aan de inwoners de mogelijkheid geboden de brief in het Frans te ontvangen, zogezegd conform de taalwetgeving.

1. Wat is de oorzaak van de zogenaamde "omwisseling van twee mailingbestanden", waardoor (sommige) inwoners van de faciliteitengemeenten hun brief van oktober 2003 in het Frans ontvingen ?

Over welke twee bestanden ging het ?

Hoeveel mensen ontvingen een Franstalige brief en in welke gemeenten was dit ?

2. Welke firma "verzorgt" de mailings van de Vlaamse Zorgkas ?

Wat is de kostprijs van deze pijnlijke vergissing en wordt dit bedrag betaald door de Vlaamse overheid of de privé-firma ?

3. Hoe oefent de Vlaamse overheid controle uit op de uitvoering van de opdrachten door de privé-firma ?

Zijn er contractueel sancties afdwingbaar bij fouten of niet-uitvoering van opdrachten ?

4. Los van de "vergissing" van oktober 2003, hoe wordt de taalwetgeving bij de correspondentie met inwoners van de faciliteitengemeenten door de Vlaamse Zorgkas toegepast ?

Waarom wordt door een Vlaamse gemeenschapsinstelling aan deze inwoners de mogelijkheid geboden om hun correspondentie in het Frans te ontvangen ?

Antwoord

1. De Vlaamse Zorgkas verstuurt jaarlijks verschillende mailings. De diverse typebrieven worden aangemaakt en aan het mailingbedrijf bezorgd. Nadien wordt telkens een adressenbestand bezorgd dat wordt samengevoegd met de typebrief. Het adressenbestand wordt voor elke mailing afzonderlijk samengesteld door de Vlaamse Zorgkas via een aantal selecties in het ledenbeheersysteem van de Vlaamse Zorgkas.

Het ging hier om een mailing ter inning van de ledenbijdrage 2003 voor de zorgverzekering. Het betrof personen die in 2001-2002 reeds aangesloten waren bij de Vlaamse Zorgkas maar hun bijdrage voor 2003 nog niet hadden betaald.

Door een foutieve manipulatie is binnen de Vlaamse Zorgkas een adressenbestand aangeemaakt en aan het mailingbedrijf bezorgd om volledig te worden gekoppeld aan een Franstalige brief. Het was echter de bedoeling om binnen dit adressenbestand enkel de personen die om een Franstalige brief verzocht hadden, ook effectief in het Frans aan te schrijven, terwijl de overigen een Nederlandstalige brief hadden moeten ontvangen. Binnen de Vlaamse Zorgkas is een selectie te weinig uitgevoerd. Het externe mailingbedrijf kon die vergissing niet detecteren en treft hier dus geen schuld.

In totaal werden ongeveer 1.200 personen in het Frans aangeschreven. Die personen wonen allen in Randgemeenten en taalgrensgemeenten.

2. Zoals hierboven reeds gesteld, betreft het een foutieve manipulatie van de Vlaamse Zorgkas en kan het externe mailingbedrijf geen fout worden aangewreven. De Vlaamse Zorgkas zal voor de meerkosten uit haar subsidiebudget voor werkingskosten moeten putten.
3. Om dergelijke fouten in de toekomst te voorkomen, heeft de Vlaamse Zorgkas nu een dubbele controle in haar processen ingebouwd en worden alle adressenbestanden na verzending aan het externe bedrijf nogmaals gescreend en wordt telkens een drukproef gevraagd die nogmaals gecontroleerd wordt.
4. Kort na de start van de zorgverzekering werd via een ministeriële nota aan de zorgkassen verduidelijkt welke taal zij dienen te gebruiken in de correspondentie met hun leden. Voor de faciliteitengemeenten houdt dit het volgende in :
  - dat de berichten, mededelingen en formulieren die voor het publiek bestemd zijn in het Nederlands en het Frans worden gesteld ;
  - dat de betrekkingen met een particulier in de door de betrokkene gebruikte taal, voorzover die Nederlands of Frans is, gebeuren ;
  - dat de aan particulieren uitgereikte getuigschriften, verklaringen, machtigingen en vergunningen in het Nederlands of in het Frans,

naargelang de wens van de betrokkene, worden opgesteld.

Bovendien moeten de zorgkassen in dit kader rekening houden met de bepalingen van de omzendbrief BA 97/22 van 16 december 1997 met betrekking tot het taalgebruik in de gemeentebesturen van het Nederlandse taalgebied, die stelt dat, indien Franstaligen in de Rand- en taalgrensgemeenten van het Nederlandse taalgebied het Frans wensen te gebruiken, zij daar telkens uitdrukkelijk moeten om verzoeken.

De Vlaamse Zorgkas respecteert deze richtlijnen. Iedereen wordt in het Nederlands bediend, enkel inwoners van faciliteitengemeenten kunnen een Franstalige brief krijgen als zij daarom verzoeken.

De Vlaamse Zorgkas is net zoals alle andere zorgkassen en Vlaamse overheidsinstellingen verplicht de taalwetgeving na te leven.

PATRICIA CEYSENS

VLAAMS MINISTER
VAN ECONOMIE,
BUITENLANDS BELEID EN
E-GOVERNMENT

Vraag nr. 21 van 25 november 2003 van de heer MARC VAN DEN ABELEN

Kredietdossiers startende ondernemers – Kwaliteit

Met het Arkimedes-decreet en de Vriendenbank heeft de minister een aantal concrete initiatieven opgezet om jonge en groeiende ondernemingen te helpen bij het vinden van het noodzakelijke investerings- en risicokapitaal. Jonge ondernemingen ondervinden vaak moeilijkheden om het nodige kapitaal bijeen te brengen.

Het probleem van de kredietchaarste is echter een complex gegeven, met verschillende oorzaken. De voorzitter van de Belgische Vereniging van Banken meldde onlangs dat er op 30 september 2002 2,2 % minder uitstaande kredieten waren dan in hetzelfde trimester in 2001.

Als men deze cijfers echter gaat analyseren, dan komt men tot de vaststelling dat de uitstaande kredieten van de grote ondernemingen zijn gedaald met 13,6 %, maar dat de kredieten voor de KMO's

met 3 % zijn gestegen. De aanwendingsgraad bij de kleine ondernemingen lag in dezelfde periode wel hoger dan deze van de grote en middelgrote ondernemingen. De kleine ondernemingen investeren dan ook meer dan de middelgrote en grote ondernemingen.

De oorzaak van dit dipje in de kredietaanvragen is niet louter de laagconjunctuur, maar volgens de voorzitter van de Belgische Vereniging van Banken ook de slechte kwaliteit van de kredietdossiers. Het is dus niet alleen belangrijk om kredietverschaffers te stimuleren om jonge ondernemingen kredieten te verschaffen, maar ook om de ondernemers bij te staan in het opstellen van hun kredietdossiers.

1. Hoe verklaart de minister dat de kwaliteit van de kredietdossiers soms bedenkelijk is ?
2. Welke maatregelen neemt zij om kleine ondernemingen te helpen bij het opstellen van hun kredietdossiers ?

Antwoord

1. Bij de Belgische Vereniging van Banken werd de bedenkelijke kwaliteit van de dossiers als volgt nader beschreven.

"Een degelijk dossier is een dossier dat volledig is, gebaseerd is op een haalbaar project en dat pas na rijp beraad tot stand is gekomen. Zo'n dossier bevat onder meer duidelijke en correcte informatie over :

- de activiteiten die de ondernemer wenst te ontplooiën ;
- de algemene concurrentieomstandigheden ;
- de troeven waarover de ondernemer beschikt ;
- een degelijk financieel plan;
- een nauwkeurige raming van de financieringsbehoeften.

Dat betekent met andere woorden dat het niet volstaat een degelijk project te hebben, het moet ook nog worden "verkocht" en men moet erin slagen de bankier te overtuigen die zich aansprakelijk stelt om het geld te lenen dat aan derden toebehoort.

Het financieel plan vormt de kern van het dossier: het moet realistisch en haalbaar zijn. Voor het opstellen ervan moet vaak een beroep worden gedaan op gespecialiseerde personen die kunnen helpen op boekhoudkundig, fiscaal of sociaal gebied. Het financieel plan of business plan is het enige waarop de bankier zich kan baseren, vooral wanneer de naam bekendheid of waarborgen ontoereikend zijn."

2. Er werden reeds belangrijke maatregelen genomen om het euvel te verhelpen.

2.1. De ondernemingsplanwedstrijd

De Vlaamse regering heeft vorig jaar een subsidie toegekend aan de VZW Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen (www.bizidee.be) voor de organisatie van een ondernemingsplanwedstrijd. Doel van het project is het promoten van ondernemerschap door aan studenten en jonge kaderleden een unieke leerervaring aan te bieden. Door de begeleiding bij het schrijven van een volwaardig ondernemingsplan leren de deelnemers over welke kwaliteiten een ondernemer moet beschikken en met welke problemen hij wordt geconfronteerd. De plannen worden door ondernemers en risicokapitaalverstrekkers beoordeeld.

Het geheel werd in de vorm van een wedstrijd gegoten om het project aantrekkelijker te maken. De winnaar kreeg 25.000 euro. De wedstrijd werd georganiseerd onder de naam "Bizidee" en was een groot succes. De beoogde doelstellingen werden gehaald en de kwaliteit van de ondernemingsplannen bleek boven de verwachtingen te liggen. Wat de winnaars en genomineerden vooral aansprak in de ondernemingsplanwedstrijd, was niet de wedstrijd "an sich" maar vooral de leerervaring van het schrijven van een businessplan, de begeleiding van de coaches en de contacten met de bedrijfsweld.

In het academiejaar 2003-2004 zal de ondernemingsplanwedstrijd voor een tweede keer georganiseerd worden door de VZW Ondernemingsplanwedstrijd Vlaanderen. Door de wedstrijd te herhalen, zal er immers een blijvende aandacht gaan naar het stimuleren van ondernemerschap. Aangezien er op dat vlak in Vlaanderen nog heel wat werk is, verdient de VZW blijvende steun voor haar werking. Aangezien een deel van de opstartkosten ondertussen werd gemaakt, werd de tegemoetkoming vanwege de Vlaamse overheid voor de tweede editie verlaagd in vergelijking met de eerste editie. Bo-

vendien werden de te behalen targets verscherpt : zo is het de bedoeling dat ditmaal een 100-tal concrete businessplannen de eindmeet halen (cf. vergelijk met 50 in de vorige editie).

2.2. De adviescheque

Het opstellen van een ondernemingsplan is een complexe aangelegenheid. Een businessplan moet kwalitatief ook voldoende onderbouwd zijn. In een goed businessplan worden (zowel volgens de Dienst Investeren in Vlaanderen (DIV) als volgens McKinsey & Company) acht hoofdstukken besproken, namelijk de managementsamenvatting, het productidee, het managementteam, het marketingplan, de ondernemingsstructuur en organisatie, het tijdsschema waarbinnen het project wordt gerealiseerd, risico's en de financiering.

Terwijl de ondernemingsplanwedstrijd veeleer een aanbodgerichte aanpak is, werd met de adviescheque een vraaggestuurd instrument ontwikkeld, dat de KMO toelaat gespecialiseerd advies in te kopen bij een erkende adviesinstantie tegen een gereduceerd tarief. Met de adviescheque kan bijvoorbeeld advies worden ingekocht voor een bedrijfsadvies, een haalbaarheidsstudie of een uitvoerbaarheidsstudie en voor een trajectbegeleiding. Het instrument kan dus perfect worden toegepast in de gestelde problematiek.

2.3. De (pre)startercheque

Adviescheques zijn gericht op actieve KMO's. Natuurlijke personen die van plan zijn om een onderneming op te richten of een bestaande onderneming over te nemen, zullen weldra starterscheques kunnen kopen. Het ontwerp van besluit, dat eerstdaags zal worden goedgekeurd door de Vlaamse regering, bepaalt dat elke prestarter voor 5.010 euro of een equivalent van 167 cheques kan aankopen waarvan 75 % door de overheid wordt betaald. Bovendien zal het instrument niet enkel gebruikt kunnen worden voor gespecialiseerd advies, maar ook voor regulier advies. Deze verbreding is mogelijk omdat op deze prestarters de Europese concurrentieregels niet van toepassing zijn.

Vraag nr. 22
van 25 november 2003
van mevrouw RIET VAN CLEUVENBERGEN

Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie

Zie :
 Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken
 Vraag nr. 43
 van 25 november 2003
 van mevrouw Riet Van Cleuvenbergen
 Blz. 1452

Antwoord

Een gecoördineerd antwoord zal worden verstrekt door de heer Paul Van Grembergen, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken.

Vraag nr. 23
van 25 november 2003
van mevrouw BRIGITTE GROUWELS

Verdrag tegen vrouwendiscriminatie – Ontwerprecreeet

Zie :
 Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen
 Vraag nr. 36
 van 25 november 2003
 van mevrouw Brigitte Grouwels
 Blz. 1574

Antwoord

Het antwoord op deze vraag behoort tot de bevoegdheid van mevrouw Adelheid Byttebier, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen.

Vraag nr. 25
van 28 november 2003
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Handelsattachés – Samenwerkingsakkoord gewesten

Het samenwerkingsakkoord tussen de drie gewestregeringen betreffende handelsattachés bepaalt dat de gewesten een beroep kunnen doen op elkaars handelsattachés in het buitenland, voorzover die op post zijn in regio's waar geen handelsattachés van het andere gewest werkzaam zijn.

Kan de minister preciseren op hoeveel Vlaamse economische vertegenwoordigers de Waalse bedrij-

ven op dit ogenblik onder die voorwaarden een beroep kunnen doen ?

Kan zij tevens meedelen op hoeveel Waalse handelsattachés het Vlaams bedrijfsleven een beroep kan doen ?

Antwoord

De Waalse bedrijven kunnen momenteel een beroep doen op de Vlaamse economische vertegenwoordigers in Indonesië, Peru en Venezuela.

Het Vlaamse bedrijfsleven kan terecht bij de AWEX-kantoren in de volgende landen waar EV niet aanwezig is : Kenia, Colombia, Bulgarije, Syrië, Ivoorkust, Servië-Montenegro, Uruguay, Oezbekistan, Pakistan, Algerije en Roemenië (*EV : Export Vlaanderen ; AWEX : Agence Wallonne à l'Exportation – red.*).

Daarnaast kunnen alle Belgische bedrijven een beroep doen op de gemeenschappelijke kantoren in Cuba, Irak en Libië.

Vraag nr. 27 van 5 december 2003 van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Handelsmissies – Dagvergoeding prins Filip

Uit een artikel in Trends van 20 november 2003 blijkt dat prins Filip een dubbele dagvergoeding ontvangt op de handelsmissies die hij voorziet.

1. Kan de minister dat bevestigen ?
2. Kan zij in voorkomend geval verduidelijken op basis van welke overwegingen die extra vergoeding wordt toegekend ?

Welke extra kosten verklaren die gang van zaken ?

3. Is het zo dat de voorzitter van de handelsmissie hoe dan ook onkosten vergoed krijgt, ook wanneer hij op maaltijden wordt uitgenodigd ?

Antwoord

Het Agentschap voor Buitenlandse Handel draagt de reële kosten gemaakt door ZKH Prins Filip als ere-voorzitter van het Agentschap tijdens de geza-

menlijke zendingen georganiseerd volgens het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gewesten van 24 mei 2002.

Vraag nr. 28 van 5 december 2003 van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Oostenrijk – Werkprogramma cultureel akkoord

Naar aanleiding van de totstandkoming van een nieuwe regering in Oostenrijk tijdens het jaar 2001 werden de besprekingen over een nieuw samenwerkingsprogramma in het kader van het cultureel akkoord met Oostenrijk door de Vlaamse regering stilgelegd.

Kan de minister bevestigen dat die besprekingen sedertdien werden hervat ?

Antwoord

Op 4 februari 2000 besliste de Vlaamse regering om de besprekingen voor een nieuw werkprogramma in het kader van het cultureel akkoord met Oostenrijk op te schorten. De vertegenwoordiger van de Vlaamse regering en de vertegenwoordigers van Export Vlaanderen en Toerisme Vlaanderen met standplaats Wenen bleven ter plaatse.

Nadat de EU-lidstaten hadden beslist om de sancties tegen Oostenrijk op te heffen, werden vanaf september 2000 opnieuw onderhandelingen gestart tussen Vlaanderen en Oostenrijk om tot een nieuw werkprogramma te komen. Op 24 en 25 januari 2001 werd door toenmalig minister-president Patrick Dewael en de heer Johan Sauwens, in zijn hoedanigheid van minister van Buitenlandse Handel, een officieel bezoek gebracht aan Oostenrijk. Het bezoek stond in het teken van het verbeteren van de handels- en politieke relaties.

Het werkprogramma tussen Vlaanderen en Oostenrijk voor de periode 2001 tot en met 2004 werd ondertekend in Wenen op 13 februari 2001, na de vergadering van de Vaste Gemengde Commissie.

De uitvoering van het werkprogramma wordt mede verzekerd door de vertegenwoordiger van de Vlaamse regering in Oostenrijk. Teneinde de activiteiten in Oostenrijk een ruimere bekendheid te geven, wordt bovendien een tweemaandelijks Vlaamse-Nederlandse cultuurkalender uitgegeven. Van 20 december 2003 tot 12 april 2004 loopt ove-

rigens in "Das Kunsthistorische Museum" in Wenen de prestigieuze tentoonstelling "Die flämische Landschaft" (1520-1700).

MARINO KEULEN

VLAAMS MINISTER
VAN WONEN, MEDIA EN SPORT

Vraag nr. 37
van 25 november 2003
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Domein Hazewinkel (Willebroek) – Stand van zaken

In zijn antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 17 van 27 juni 2003 aangaande de problemen op het Bloso-domein Hazewinkel in Willebroek, deelde de minister mee dat er met het oog op eventuele problemen in de toekomst overleg werd gepleegd met de politiediensten van Willebroek (Bloso : Commissariaat-Generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie). De minister voegde eraan toe dat de politiediensten de oproepen vanuit het Bloso-centrum in de mate van het mogelijke zouden beantwoorden. Daarnaast werd ook een vernieuwd en verstrengd reglement op verschillende plaatsen duidelijk zichtbaar aangebracht en zou er worden nagegaan in hoeverre wachters kunnen worden opgeleid met de bevoegdheid om in bepaalde gevallen proces-verbaal op te maken (Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 1 van 3 oktober 2003, blz. 277).

Recentelijk werd het Bloso door de rechtbank in kortgeding verplicht om het centrum Hazewinkel af te sluiten tussen zonsondergang en -opgang, met uitzondering voor de houders van een gebruiks- en of verblijfsovereenkomst, of een geldig visverlof. Dit onder verbeurte van een dwangsom van 700 euro per vastgestelde inbreuk.

1. Kan de minister meedelen welk gevolg Bloso hieraan heeft gegeven ?
2. Is Bloso in dialoog getreden met de buurtbewoners zoals door deze laatsten gevraagd werd ?
3. Hoever staat het met het onderzoek naar de mogelijkheid om wachters voor het Bloso-centrum op te leiden en in te zetten ?

Antwoord

1. Het Bloso is onmiddellijk gestart met de uitvoering van de uitspraak in kortgeding waarbij het verplicht werd het Bloso-centrum Hazewinkel Willebroek te sluiten tussen zonsondergang en zonsopgang.

De afsluiting aan de noordzijde van het domein werd gecontroleerd op beschadigingen en waar nodig hersteld. Er werd voorrang gegeven aan de afsluiting achter de huizen van de Grote Bergenstraat. Ter hoogte van de Oude Heindonksesteenweg werd een voetgangerspoortje geplaatst en de grote toegangspoort werd gesloten.

Tussen zonsopgang en zonsondergang worden, naast de hoofdingang, drie voetgangerspoortjes open gehouden: één ter hoogte van de Stuyvenbergbaan, één ter hoogte van de Oude Heindonksesteenweg en één ter hoogte van de roeivereniging TRT Hazewinkel langs de Beenhouwersstraat.

Het dossier rond het plaatsen van nieuwe poorten en afsluitingen ter hoogte van de parking aan de hoofdingang wordt samengesteld. De uitvoering ervan is gepland voor begin 2004. Intussen wordt de toegang voor auto's, van de parking naar het actieve gedeelte van het sportcentrum, afgesloten met twee slagbomen.

Voor de verbindingspaden tussen Het Broek en het Bloso-centrum zullen de geplande poortjes tegen eind december 2003 geplaatst worden. Ook deze poortjes zullen worden gesloten tussen zonsondergang en zonsopgang.

Hoewel het Bloso bereid is het vonnis uit te voeren en hiervoor reeds een aantal maatregelen heeft getroffen, werd toch beslist om hoger beroep aan te tekenen tegen de beschikking van de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in Mechelen, zetelend in kortgeding. Door haar ruime formulering laat de beschikking immers veel speelruimte open om de dwangsom op te vorderen.

2. Op 13 november 2003 vond een constructief gesprek plaats tussen vertegenwoordigers van het Bloso en de buurtbewoner en indiener van de klacht. Bij die gelegenheid heeft het Bloso aan betrokkene een totaaloverzicht gegeven van de maatregelen die werden genomen en nog zullen worden genomen. Er werd afgesproken dat, indien hij in de toekomst nog zou oordelen dat er

zich onregelmatigheden voordoen in het Bloso-centrum, hij onmiddellijk de Bloso-centrumverantwoordelijke zal contacteren.

- Er werd contact opgenomen met de coördinator van het Vlaams Instituut voor Bijzondere Veldwachters m.b.t. een opleidingscursus voor bijzonder veldwachter. Het programma voor 2004 is ons nog niet bezorgd. Dit wordt opgevolgd.

Vraag nr. 39
van 5 december 2003
van de heer CARL DECALUWE

Commerciële landelijke radiostations – Wijzigingen programmaschema

Door het Vlaams Commissariaat voor de Media (VCM) werden twee landelijke commerciële omroepen erkend. Deze erkenningsdossiers bevatten onder meer de programmaschema's.

Momenteel worden hieromtrent door het VCM afwijkingen toegestaan.

- Kan de minister een overzicht geven van de afwijkingen tegenover de oorspronkelijke dossiers die door het VCM werden toegestaan ?
- Welke elementen worden hierover aangegeven en welke criteria werden gehanteerd voor het al dan niet toestaan ?
- Wat zijn de verschillen tussen de laatste goedgekeurde afwijking en de huidige programmaschema's die nu in de ether zijn ?

Antwoord

Conform de autonome beslissingsbevoegdheid die door de decreetgever, inzonderheid met de decreten van 17 december 1997 en 1 december 2000, aan het Vlaams Commissariaat voor de Media is toegekend, heeft deze, omtrent de wijzigingen in het programmaschema die vóór de inwerkingtreding van het decreet van 4 juni 2003 door de 4 FM Groep NV met betrekking tot de uitzendingen van Radio 4 FM zijn gemeld, destijds beslist dat die wijzigingen – mochten zij al aan de in artikel 38bis van de gecoördineerde decreten betreffende de radio-omroep en de televisie bedoelde basisvoorwaarden en aanvullende kwalificatiecriteria raken – in geen geval van die aard waren dat zij naar recht en in redelijkheid enige coërcitieve maatregel vermochten te verantwoorden.

Dat besluit is gevolgd op een vergelijking van de gemelde wijzigingen met het programmaschema dat bij de kandidaatstelling voor een erkenning als landelijke radio-omroep is aangegeven en na afwijking van hetgeen in een programmaschema redelijkerwijs als dragend moet worden beschouwd.

Andere meldingen als bedoeld in bovenvermeld artikel 38bis en betrekking hebbende op de programmaschema's zijn aan het Commissariaat niet gedaan.

Vraag nr. 40
van 5 december 2003
van mevrouw ANN DE MARTELAER

Constructieve Benadering Overheidsopdrachten – Proefprojecten

In de loop van 2003 werd een aantal proefprojecten CBO opgestart, waarbij CBO staat voor Constructieve Benadering Overheidsopdrachten, met als doel één of meerdere aannemingsovereenkomsten af te sluiten met private inbreng van grond, ontwerp en bouw van sociale woningen.

In de Beleidsbrief Vlaams Woonbeleid, Beleidsprioriteiten 2003-2004, staat te lezen dat omwille van vooral een snellere doorlooptijd dit project zou worden uitgebreid naar heel Vlaanderen en dat er circa 45 miljoen euro van het bestaande investeringsprogramma hiervoor zou worden vrijgemaakt (Stuk 1927 (2003-2004) – Nr. 1).

Tijdens de begrotingsbespreking zelf bleek dat de realisatie van deze projecten duurder uitkwam dan de eigen VHM-projecten (Vlaamse Huisvestingsmaatschappij).

- Inzake de concrete realisatie van enerzijds het project in Limburg en anderzijds het project in de streek Roeselare-Tielt-Winge.

Hoeveel woningen werden waar gerealiseerd ?

Welke private partners werden betrokken bij deze projecten, wat was hun inbreng ?

Werd reeds een financiële evaluatie gemaakt, met andere woorden een vergelijking tussen de CBO- en VHM-investeringen ?

- Werd een evaluatierapport van deze CBO-projecten door de administratie opgemaakt en zo ja, is dit beschikbaar ?

Antwoord

1. In het kader van de CBO-procedure 2001-2002 werden uiteindelijk negen proefprojecten goedgekeurd door de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij, voor de realisatie van 150 wooneenheden (136 huur- en 14 koopwoningen), verdeeld als volgt :

Provincie Limburg

Naam project en inschrijver	Prijzen grond	Prijzen opbouw	Goedkeuring van	Ref. prijs VHM
16 appartementen + parking Zolder NV Bouwbedrijf Kumpen	118.452,00 euro	1623.860,26 euro	20/02/2003	90 %
15 appartementen + garages Borgloon NV Bouwbedrijf Janssen	203.541,00 euro*	1.221.509,00 euro*	(fase 2 : 14/05/2002)	92 %
30 appartementen Leopoldsburg NV Moeskops Bouwbedrijf	361.350,48 euro	2.794.312,69 euro	14/02/2003	98 %
14 app. + 7 won. + gar. Genk NV Reynders bouw & interieur	272.690,00 euro	3.027.674,75 euro	16/12/2003	111 %

West-Vlaanderen (arr. Roeselare-Tielt-Winge)

Naam project en inschrijver	Prijzen grond	Prijzen opbouw	Goedkeuring van	Ref. prijs VHM
10 woningen Meulebeke NV Sibomat	247.784,00 euro	937.740,19 euro	7/04/2003	86 %
18 app. + ondergr. parkings Roeselare NV EGTA	991.575,00 euro	2.280.351,53 euro	26/11/2002	99 %
7 woningen Roeselare NV Villabouw Bostoën	248.451,29 euro	764.188,70 euro	20/06/2003	90 %
8 bejaardenflats Meulebeke NV groep Huyzentruyt	120.000,00 euro	671.173,00 euro	16/12/2003	99 %
24 woningen Harelbeke NV Cosimo	/	/	project afgevoerd (te duur/ negatief advies ROHM)	
25 appartementen Harelbeke NV groep Huyzentruyt	460.000,00 euro*	2.776.560,00 euro	(fase 2 : 11/06/2003)	109 %

- * prijzen voorlopig gerangschikt voorontwerp; nog geen stedenbouwkundige vergunning op 18/12/2003

(ROHM : Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen – red.)

Daarbij werden telkens aannemingscontracten afgesloten voor de private inbreng van grond, ontwerp en gebouwen door de vermelde private partners.

Na het verkrijgen van de stedenbouwkundige vergunning door de gunstig gerangschikte bidders werd telkens overgegaan tot de verwerving van de grond en de bestelling van de bouwwerken. Voor twee projecten wordt de stedenbouwkundige vergunning evenwel nog afgewacht : in bovenstaand overzicht vindt de Vlaamse volksvertegenwoordiger hiervoor derhalve de voorlopig gerangschikte kostprijzen in de fase 2 naar aanleiding van de oorspronkelijke ontwerpen (een lagere kostprijs naar aanleiding van een aangepast ontwerp behoort hier tot de mogelijkheden).

De gemiddelde totaalprijs voor een CBO-woning in deze proefprojecten (111.190,29 euro) beloopt 97 % ten opzichte van de gemiddelde verkoopprijs 2002 voor een sociale koopwoning (114.537,68 euro).

Vergelijking met de destijds vooropgestelde VHM-referentiekostprijzen voor de projecten in kwestie levert globaal een gemiddelde kostprijs van 97,1 % voor de CBO-proefprojecten op. Daarbij werd uitgegaan van vergelijkbare elementen, resulterend in een forfaitaire aftrek van 10 % voor studiekosten (architect, ingenieur, veiligheidscoördinator) en verrekeningen. Exclusief het duurdere proefproject voor 21 woningen in Genk (111,0 %) zou de CBO-prijs 95,4 % van de gemiddelde prijs voor een sociale koopwoning in 2002 belopen.

Met de voormelde prijselementen werd rekening gehouden bij mijn goedkeuring in oktober 2004 voor de veralgemening van deze CBO-procedure : daarbij wordt de bijkomende oprichting van een 400-tal sociale woningen, verspreid over heel Vlaanderen, verwacht. De aankondiging ervan is reeds gebeurd in het Bulletin der Aanbestedingen, voor een totaal investeringsbedrag (inclusief de kostprijs van de verwervingen) van 45 miljoen euro.

Voor de provincie Oost-Vlaanderen (zonder stad Gent) en de provincie Limburg gebeurde dit respectievelijk op 17 oktober en 15 oktober 2003 (2003/S 198-178174), voor de provincie West-Vlaanderen en de provincie Antwerpen (zonder stad Antwerpen) respectievelijk op 31 oktober en 30 oktober 2003 (2003/S 209-188200), voor de steden Gent en Antwerpen en de provincie Vlaams-Brabant gebeurde dit respectievelijk op 14 november en 8 november 2003 (2003/S 216-194088).

Op 18 december 2003 had de VHM in het kader van drie nieuwe CBO-onderhandelingsprocedures reeds 125 aanvragen voor toezending van bestekken ontvangen.

2. De raad van bestuur van de VHM nam tijdens zijn vergadering van 22 oktober 2002 akte van het VHM-evaluatierapport nopens de gevoerde CBO-proefprocedures in Limburg en het arrondissement Roeselare-Tielt-Winge.

**Vraag nr. 41
van 5 december 2003
van de heer ANDRE-EMIEL BOGAERT**

Heffing leegstand – Aanpassing of afschaffing

Uiteraard verwijs ik vooreerst naar de vele parlementaire bescheiden in verband met deze problematiek en de reeds gestelde vragen en/of ingediende interpellatieverzoeken hieromtrent. Deze vraag heeft evenwel betrekking op de door de minister eind september laatstleden openbaar gemaakte beleidsbeslissingen inzake nog geldende heffing op leegstand en verkrotting van gebouwen en woningen.

In het TV1-programma "Ombudsjan" werd de vinger nogmaals op de wonde gelegd. Getuigenissen bewezen dat de oorspronkelijk goede bedoelingen waren verزند in een Kafkaiaans administratief kluwen. De minister, bevoegd voor wonen in Vlaanderen, stelde toen onomwonden dat het betrokken decreet dringend diende te worden gewijzigd en dat dit ook de stelling was en is van minister Dirk Van Mechelen, bevoegd voor Financiën en Begroting.

Tegelijkertijd meldde de minister – al dan niet namens de Vlaamse regering – dat leegstand die niet leidt tot verwaarlozing, niet door het Vlaams Gewest maar wel door de gemeenten moet worden behandeld. Elke gemeente dient volgens de minister casus per casus en met plaatsbezoek het nodige

verslag op te stellen en voor dossieropvolging te zorgen. Ten slotte kaatste hij de politiek hete bal van finaal optreden van het gewestelijke naar het lokale niveau terug door te stellen dat het tot de gemeentelijke autonomie behoort om te beslissen of en hoe tegen eigenaars van leegstaande panden zal worden opgetreden.

Eén en ander werd eind september – begin oktober door de media (onder meer FET van 2 oktober 2003, Het Nieuwsblad van 28 september 2003, Het Laatste Nieuws van 27 september 2003) breed uitgesmeerd, zodat nu meer en meer betrokkenen de vraag stellen waarom de decreetswijziging uitblijft. Zeker indien men weet dat de minister via de media reeds uitleg over de "nieuwe procedure" heeft verstrekt (cfr. Het Laatste Nieuws van 27 september 2003).

1. In hoeverre heeft de minister toen publiekelijk gesproken namens de Vlaamse regering ?
2. Welke initiatieven, zoals aangekondigd, werden inmiddels genomen, hetzij door de Vlaamse regering, hetzij door de minister van Financiën, hetzij door de minister ?
3. Is er een tijdsplan vooropgesteld om de bestaande decreetgeving aan de feiten en het beleid aan te passen ?
4. Op welke wijze zal de Vlaamse regering de rechtszekerheid, die thans op de helling staat, herstellen ?

Antwoord

1. Ik werd door de redactie van het TV1-programma "Ombudsjan" uitgenodigd om in hun uitzending van 25 september 2003 te reageren op enkele schrijvende dossiers van mensen die met een leegstandsheffing zijn geconfronteerd.

Ik sprak op dat moment in eigen naam en vertolkte niet het standpunt van de Vlaamse regering.

2. Mijn kabinet heeft intussen de pijnpunten van het huidige heffingsdecreet trachten bloot te leggen en een aantal oplossingen voorgesteld.

Binnen de meerderheid wordt momenteel onderhandeld over een nieuw voorstel van decreet dat met de technische ondersteuning van mijn kabinet en het kabinet van de heer Dirk Van Mechelen, Vlaams minister van Financiën en

Begroting, Innovatie, Media en Ruimtelijke Ordening, werd opgesteld.

Het is de bedoeling om op korte termijn een voorstel van decreet in te dienen.

3. Ik heb het gevoel dat de tijd rijp is voor een grondige hervorming van het heffingsdecreet van 1995 en dat de wil hiervoor aanwezig is in het Vlaams Parlement.

Het nieuwe decreet zou in maart of april door het Vlaams Parlement kunnen worden goedgekeurd.

4. Het heffingsdecreet is tot nader order nog niet gewijzigd. Tot op vandaag werd nog niets definitief beslist over de aanpassing of afschaffing van de leegstandsheffing.

Vraag nr. 53 van 19 december 2003 van de heer KARIM VAN OVERMEIRE

VRT Europabeker voetbal – Uitzendrechten

1. Kan de minister medelen hoeveel de VRT betaald heeft voor de uitzendrechten van de Europabeker voetbal ?
2. Klopt het dat de RTBf voor het uitzenden van dezelfde beelden aanzienlijk minder moest betalen ?
3. Waaraan is dit verschil te wijten ?

Antwoord

Het toezicht van de Vlaamse regering op de VRT is een legaliteitstoezicht en slaat alleen op de behoorlijke uitvoering van de openbare omroepopdracht, zoals vastgesteld in de beheersovereenkomst, en meer bepaald op de realisatie van de performantiemaatstaven. De controlebevoegdheid van het Vlaams Parlement is op haar beurt vanzelfsprekend beperkt tot die aangelegenheden waarvoor de Vlaamse regering of één van haar ministers bevoegd is. Alle aangelegenheden die de bevoegdheid van de regering te buiten gaan, ontsnappen aan de parlementaire controle.

Dit is ook het standpunt dat het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement heeft ingenomen in zijn vergadering van 10 september 2001 naar aanleiding van de vraag van een Vlaamse volksvertegenwoor-

diger om informatie te krijgen over de kostprijs van de uitzendrechten die de VRT betaalt voor sportevenementen, en het verzoek van het Rekenhof naar het standpunt van het Vlaams Parlement inzake de reikwijdte van het recht van de Vlaamse volksvertegenwoordigers om informatie op te vragen bij het Rekenhof. Het Uitgebreid Bureau van het Vlaams Parlement besloot dan ook :

"Zolang het sluiten van (sport)contracten past binnen een beleid dat tegemoet komt aan de decretale taakomschrijving van de VRT enerzijds, en aan de doelstellingen die in de beheersovereenkomst worden vooropgesteld anderzijds, is de Vlaamse regering niet bevoegd zich hierover uit te spreken. Aan gezien de regering niet verantwoordelijk is, kan het parlement hierop ook geen controle uitoefenen."

De VRT kan dan ook niet verplicht worden deze gegevens publiek te maken, temeer daar het hier niet alleen om een puur operationele materie gaat, maar bovendien ook om gegevens die in een concurrentiële omgeving op een vertrouwelijke manier moeten worden behandeld.

B. Vragen waarop werd geantwoord na het verstrijken van de reglementaire termijn

RENAAT LANDUYT

MINISTER VICE-PRESIDENT
VAN DE VLAAMSE REGERING,
VLAAMS MINISTER
VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME

Vraag nr. 23
van 28 november 2003
van de heer FRANCIS VERMEIREN

Gehandicapten – Tewerkstellingskansen

De huidige economische omstandigheden wegen ongetwijfeld op de tewerkstellingsmogelijkheden van gehandicapten. Nochtans komen zij voor het invullen van sommige vacatures zeker in aanmerking, hoewel dit een omscholing of een bijzondere vorming naargelang de omstandigheden kan veronderstellen.

In dit verband rijzen dan ook vragen over de kansen van lichamelijk gehandicapten om door aangepast werk in hun levensbehoeften te voorzien.

1. Wat is het percentage van de gehandicapten die als werkzoekende kunnen worden beschouwd ?

Welke evolutie heeft zich de jongste jaren en maanden afgetekend ?

Werden specifieke maatregelen genomen om de tewerkstelling van gehandicapten te verzekeren ?

2. Werden speciale opleidingen uitgewerkt voor gehandicapten om hun tewerkstelling in een aantal sectoren (dienstensector, enz.) te bevorderen ?

Hoe reageert het bedrijfsleven op de tewerkstelling van gehandicapten ?

Beschikt men over gegevens betreffende de opvang van gehandicapten met een hogere opleiding die moeilijkheden ondervinden om een normale loopbaan uit te bouwen ?

3. Wordt er door de minister op toegezien dat de gehandicapten werkelijk gelijke kansen genieten in het bedrijfsleven en de KMO's ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan de ministers Landuyt (vraag nr. 23) en Byttebier (nr. 37).

Antwoord

1. Uit de resultaten van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) voor het jaar 2002 blijkt dat 16,2 % van alle Vlamingen op werkzame leeftijd (15-64 jaar) een handicap heeft of lijdt aan een langdurig gezondheidsprobleem. In absolute cijfers zijn dit ongeveer 640.000 personen. Niet iedereen signaleert ook problemen met het verkrijgen van werk of met de uitvoering van het werk (aard van het werk – hoeveelheid werk – verplaatsingsproblemen), maar 12,7 % (of ongeveer 500.000 personen) doen dit wel. We kunnen deze laatsten beschouwen als "arbeidsgehandicapten", dit wil zeggen "mensen met een aantasting van hun mentale, psychische, lichamelijke of zintuiglijke mogelijkheden, voor wie het uitzicht op het verwerven en behouden van een arbeidsplaats en op vooruitgang op die plaats, langdurig en in belangrijke mate beperkt is".

In de EAK zijn er onder de arbeidsgehandicapten 4 % mensen die opgeven dat ze werkzoekend zijn (tegenover 3,3 % bij de totale bevolking). In absolute cijfers zijn dit 20.000 à 25.000 personen. Dit stemt goed overeen met het officieel aantal geregistreerde werkzoekende arbeidsgehandicapten (zie tabel 1). Men mag

evenwel niet uit het oog verliezen dat de helft van de arbeidsgehandicapten tot de inactieven behoren (tegenover één derde bij de totale bevolking). Ongetwijfeld zijn er ook daar nog mensen die aan de slag zouden willen gaan en dit ook kunnen.

Sinds enkele jaren wordt de ontwikkeling van het aantal officieel ingeschreven werkzoekende arbeidsgehandicapten nauwkeurig opgevolgd. Het gaat om personen die als niet-werkende werkzoekende (NWWZ) zijn ingeschreven in de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en

Beroepsopleiding (VDAB) en die van de andere NWWZ te onderscheiden zijn doordat ze ook ingeschreven zijn in het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VFSIPH) en/of een BUSO-schoolopleiding hebben gevolgd en/of door de VDAB aangemerkt zijn als gedeeltelijk of zeer beperkt geschikt (*BUSO : buitengewoon secundair onderwijs – red.*). Tabel 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling.

Tabel 1 : Niet-werkende werkzoekende arbeidsgehandicapten in Vlaanderen (bron : VDAB)

	Juni 1996	Juni 1998	Juni 2001	Juni 2002	Juni 2003
Ingeschreven in VFSIPH	3.180	3.256	3.083	3.555	4.008
BUSO-afgestudeerden	5.924	5.345	4.783	5.530	6.605
Gedeeltelijk geschikt	11.252	10.242	9.714	10.518	13.127
Zeer beperkt geschikt	3.737	3.550	3.210	3.216	3.354
Gedeeltelijk + zeer beperkt geschikt	14.989	13.792	12.924	13.734	16.481
Totaal arbeidsgehandicapten*	20.676	18.752	17.140	18.549	21.400
Andere werkzoekenden*	219.337	180.356	144.861	159.028	182.914
Totaal werkzoekenden*	240.013	199.108	162.001	177.577	204.314
% arbeidsgehandicapten	8.6	9.4	10.6	10.4	10.5

* Inclusief personen in beroepsopleiding

De daling van het aantal werkzoekende arbeidsgehandicapten in de tweede helft van de jaren negentig is recentelijk omgeslagen in een stijging, waardoor het niveau in juni 2003 dat van juni 1996 zelfs overstijgt. Tussen juni 2001 en juni 2003 verloopt de stijging van het aantal arbeidsgehandicapten wel op hetzelfde ritme als de stijging van de andere werkzoekenden.

Deze ontwikkeling doet zich voor niettegenstaande het feit dat voor het instrumentarium dat in de loop van de jaren negentig is ontwikkeld in het VFSIPH meer middelen werden ingezet en de werking ervan werd verfijnd. Dit instrumentarium omvat : gespecialiseerde screening in de centra voor gespecialiseerde voorlichting bij beroepskeuze (CGVB), beroepsopleiding in de centra voor beroepsopleiding (CBO), trajectbegeleiding door de arbeidstrajectbegeleidingsdiensten (ATB), adviesverle-

ning over aanpassingen aan de arbeidspost en betaling van de kosten ervan, tegemoetkomingen in het vervoer naar de arbeidsplaats, beschutte tewerkstelling en loonsubsidies (CAO 26/VIP).

De extra middelen kwamen niet enkel van de begroting van het VFSIPH, maar eveneens van "Vesoc-actieprogramma's evenredige arbeidsdeelname en diversiteit". Een en ander is nog aangevuld met ESF-financiering. In het Vesoc-kader zijn trouwens niet enkel extra middelen uitgetrokken voor screenings, opleidingen en trajectbegeleiding, maar via de projectontwikkelaars van de STC's worden er op bedrijfsniveau diversiteitsplannen opgemaakt en gefinancierd die (onder meer) de instroom, doorstroom en bedrijfsinterne opleiding van mensen met een handicap beogen.

Via de sectorconsulenten diversiteit wordt er bovendien sensibiliserend en informerend gewerkt naar de introductie van diversiteitsbeleid binnen diverse sectoren. Zo waren er in 2002 reeds 72 actieplannen waarin er aandacht was voor arbeidsgehandicapten. In de oproep van diversiteitsplannen voor 2003 is dat nog versterkt. In 106 van de 310 ingediende actieplannen van 2003 gaat het onder meer om acties met betrekking tot personen met een handicap. Over het totaal van de actieplannen genomen worden streefcijfers neergelegd voor de instroom van ongeveer 225 personen met een arbeidshandicap, ongeveer 150 mensen met een handicap die zullen doorstromen (naar hogere of vergelijkbare functieniveaus) en ongeveer 900 mensen met een handicap die een opleiding zullen volgen.

(CAO : *collectieve arbeidsovereenkomst* ; VIP : *Vlaamse Inschakelingspremie* ; ESF : *Europees Sociaal Fonds* ; Vesoc : *Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité* ; STC : *subregionaal tewerkstellingscomité – red.*)

Op 2 december 2003 hebben minister Van Grembergen en ik, de Vlaamse sociale partners, de gebruikersorganisaties en intermediaire organisaties voor personen met een arbeidshandicap een gemeenschappelijke platformtekst ondertekend betreffende "evenredige arbeidsdeelname en diversiteit 2010". De doelstelling van een evenredige arbeidsdeelname van personen met een arbeidshandicap in 2010 werd vertaald in drie concrete en kwantificeerbare doelstellingen, die bij de opvolging en evaluatie van dit gemeenschappelijk engagement expliciet aan bod zullen komen :

- 1) een substantiële vermindering van de kloof in de werkzaamheidsgraad ;
- 2) het wegwerken van de oververtegenwoordiging in de werkloosheid (lees, ook in de inactiviteit) ;
- 3) het creëren van mogelijkheden en stimulanzen voor de groep personen met een arbeidshandicap om ongeacht hun statuut gelijke rechten te waarborgen om de stap naar de arbeidsmarkt te kunnen maken en een evenredige kans te hebben om aangeworven te worden bij de invulling van vacatures.

Anno 2003 is 45,7 % van de arbeidsgehandicapten tussen 15 en 64 jaar aan het werk, tegenover 63,5 % op de totale bevolking. Om deze aanzienlijke kloof tegen 2010 substantieel te ver-

minderen, is een jaarlijkse toename van minstens 4.500 tot 9.000 jobs voor arbeidsgehandicapten noodzakelijk.

De platformtekst bevat een reeks concrete engagementen van de diverse partners om deze doelstellingen te bereiken.

2. De opleidingscentra voor gehandicapten (CBO's) bieden in heel Vlaanderen de mogelijkheid tot gespecialiseerde opleidingen in uiteenlopende beroepen in allerlei sectoren. Aangezien vandaag de dag al die opleidingen minstens voor 50 % op de werkvloer dienen plaats te vinden, is niet alleen verzekerd dat ze up-to-date worden gehouden, maar daardoor is het aanbod aan opleidingen zeer ruim. Bovendien is het in een aantal gevallen mogelijk om, met ondersteuning, een gewone beroepsopleiding te volgen.

Men kan bezwaarlijk stellen dat het bedrijfsleven probleemloos toegankelijk is voor gehandicapten en dat er nooit rechtstreeks of onrechtstreeks gediscrimineerd wordt, maar er zijn ook vele voorbeelden te geven van goede praktijken in het bedrijfsleven. Koepelorganisaties zoals Unizo met zijn Servicepunt Diversiteit, het VEV en de Vlaamse Kamers (samen VOKA) met de actie Jobkanaal en de Boerenbond met het Steunpunt Groene Zorg, sensibiliseren hun leden voor deze problematiek en reiken praktische werkinstrumenten aan. Al deze organisaties hebben ook de platformtekst van 2 december 2003 onderschreven.

(Unizo : *Unie van Zelfstandige Ondernemers* ; VEV : *Vlaams Economisch Verbond – red.*)

Individuele bedrijven en ondernemers ondervinden vaak nog problemen met het vinden van de juiste wegen en instrumenten om personen met een arbeidshandicap in dienst te nemen of te houden. De hierboven vermelde instrumenten van de sociale partners, alsmede de sectorconsulenten in het kader van de sectorconvenants, de diversiteitsconsulenten van de vakbonden en de STC-projectontwikkelaars hebben onder meer als taak ondersteunend te werken naar de bekendmaking van de integratiebevorderende maatregelen die met betrekking tot de kansengroep "personen met een arbeidshandicap" voorhanden zijn.

Het hele hierboven geschetste instrumentarium staat uiteraard ook ter beschikking van hogeropgeleiden. Ze vormen evenwel een minderheid in de groep niet-werkende werkzoekende ar-

heidsgehandicapten. Van de ongeveer 21.400 geregistreerde werkzoekenden (juni 2003) met een arbeidshandicap in het Vlaamse gewest is slechts 16,8 % midden- of hogergeschoold (hoger dan LSO). Op het totale bereik van personen met een arbeidshandicap in trajectwerking in 2002 blijkt ongeveer 12 % midden- of hogergeschoold te zijn. Dit wijst dus op een ondervertegenwoordiging ten opzichte van hun proportioneel aandeel in de populatie werkzoekenden met een arbeidshandicap (*LSO : lager secundair onderwijs – red.*).

De loopbanen van mensen met een handicap, waaronder ook hogeropgeleiden, zijn beschreven in een studie die in opdracht van het VFSIPH is uitgevoerd : Fripont, I., J. Bollens (2003) Arbeidsloopbanen van personen met een handicap. HIVA-KU Leuven. Deze studie verschijnt binnenkort. (*HIVA : Hoger Instituut voor de Arbeid ; KU Leuven : Katholieke Universiteit Leuven – red.*)

- Op wettelijk vlak worden gelijke kansen gegarandeerd in de wet ter bestrijding van discriminatie van 25 februari 2003 en in het Vlaams decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt. Beide regelingen passen in de omzetting door de Belgische overheden van de Europese richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep.

Op federaal vlak kan een persoon met een handicap zich laten bijstaan door het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrijding, op Vlaams niveau zijn uitvoeringsbesluiten in de maak om het decreet operationeel te maken.

(Antwoord Adelheid Byttebier : blz. 1574 – red.)

ADELHEID BYTTEBIER

VLAAMS MINISTER
VAN WELZIJN, GEZONDHEID
EN GELIJKE KANSEN

Vraag nr. 36
van 25 november 2003
van mevrouw BRIGITTE GROUWELS

Verdrag tegen vrouwendiscriminatie – Ontwerpdecreet

Het verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen kan slechts geratificeerd worden indien alle instellingen van België hieraan hun goedkeuring verlenen. Het federale parlement (10 augustus 2001), het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (7 februari 2002), het Waals Gewest (13 november 2002), de Duitstalige Gemeenschap (20 januari 2003) en de Franse Gemeenschap (20 februari 2003) hebben terzake al de vereiste wettelijke initiatieven genomen.

De Vlaamse regering heeft op 18 juli 2003 haar goedkeuring gegeven aan het ontwerpdecreet dat instemt met het facultatief protocol. Maar dit ontwerpdecreet werd nog niet ingediend in het Vlaams Parlement.

- Waarom werd dit nog niet ingediend in het parlement ?
- Is de regering van plan het ontwerpdecreet in te dienen en te behandelen tijdens deze legislatuur ? En zo ja, wanneer ?

Want zolang het Vlaams Parlement zijn instemming niet geeft, kan België het protocol niet ratificeren.

N.B. Deze vraag werd gesteld aan de ministers Byttebier (vraag nr. 36) en Ceysens (nr. 23).

Antwoord

Het ontwerp van decreet houdende de instemming met het facultatief protocol bij het verdrag inzake uitbanning van alle vormen van discriminatie van vrouwen, opgemaakt in New York op 6 oktober 1999, werd op 19 december 2003 overgezonden aan de heer Norbert De Batselier, voorzitter van het Vlaams Parlement.

Vraag nr. 37
van 28 november 2003
van de heer FRANCIS VERMEIREN

Gehandicapten – Tewerkstellingskansen

De huidige economische omstandigheden wegen ongetwijfeld op de tewerkstellingsmogelijkheden van gehandicapten. Nochtans komen zij voor het invullen van sommige vacatures zeker in aanmerking, hoewel dit een omscholing of een bijzondere vorming naargelang de omstandigheden kan veronderstellen.

In dit verband rijzen dan ook vragen over de kansen van lichamelijk gehandicapten om door aangepast werk in hun levensbehoeften te voorzien.

1. Wat is het percentage van de gehandicapten die als werkzoekende kunnen worden beschouwd ?

Welke evolutie heeft zich de jongste jaren en maanden afgetekend ?

Werden specifieke maatregelen genomen om de tewerkstelling van gehandicapten te verzekeren ?

2. Werden speciale opleidingen uitgewerkt voor gehandicapten om hun tewerkstelling in een aantal sectoren (dienstensector, enz.) te bevorderen ?

Hoe reageert het bedrijfsleven op de tewerkstelling van gehandicapten ?

Beschikt men over gegevens betreffende de opvang van gehandicapten met een hogere opleiding die moeilijkheden ondervinden om een normale loopbaan uit te bouwen ?

3. Wordt er door de minister op toegezien dat de gehandicapten werkelijk gelijke kansen genieten in het bedrijfsleven en de KMO's ?

N.B. Deze vraag werd gesteld aan de ministers Landuyt (vraag nr. 23) en Byttebier (nr. 37).

Antwoord

1. Uit de resultaten van de Enquête naar de Arbeidskrachten (EAK) voor het jaar 2002 blijkt dat 16,2 % van alle Vlamingen op werkzame leeftijd (15-64 jaar) een handicap heeft of lijdt aan een langdurig gezondheidsprobleem. In absolute cijfers zijn dit ongeveer 640.000 personen. Niet iedereen signaleert ook problemen met het verkrijgen van werk of met de uitvoe-

ring van het werk (aard van het werk – hoeveelheid werk – verplaatsingsproblemen), maar 12,7 % (of ongeveer 500.000 personen) doet dit wel. We kunnen deze laatsten beschouwen als "arbeidsgehandicapten", dit wil zeggen "mensen met een aantasting van hun mentale, psychische, lichamelijke of zintuiglijke mogelijkheden, voor wie het uitzicht op het verwerven en behouden van een arbeidsplaats en op vooruitgang op die plaats, langdurig en in belangrijke mate beperkt is".

In de EAK zijn er onder de arbeidsgehandicapten 4 % mensen die opgeven dat ze werkzoekend zijn (tegenover 3,3 % bij de totale bevolking). In absolute cijfers zijn dit 20.000 à 25.000 personen (naargelang men de berekening baseert op 640.000 of op 500.000). Dit stemt goed overeen met het officieel aantal geregistreerde werkzoekende arbeidsgehandicapten (zie tabel 1). Men mag evenwel niet uit het oog verliezen dat de helft van de arbeidsgehandicapten tot de inactieven behoren (tegenover één derde bij de totale bevolking). Ongetwijfeld zijn er ook daar nog mensen die aan de slag zouden willen gaan en dit ook kunnen.

Sinds enkele jaren wordt de ontwikkeling van het aantal officieel ingeschreven werkzoekende arbeidsgehandicapten nauwkeurig opgevolgd. Het gaat om personen die als niet-werkende werkzoekende zijn ingeschreven in de Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) en die van de andere NWWZ te onderscheiden zijn doordat ze ook ingeschreven zijn bij het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap (VF-SIPH) en/of een BUSO-schoolopleiding hebben gevolgd en/of door de VDAB aangemerkt zijn als gedeeltelijk of zeer beperkt geschikt (*BUSO : buitengewoon secundair onderwijs – red.*). Tabel 1 geeft een overzicht van de ontwikkeling.

Tabel 1 : Niet-werkende werkzoekende arbeidsgehandicapten in Vlaanderen (bron : VDAB)

	Juni 1996	Juni 1998	Juni 2001	Juni 2002	Juni 2003
Ingeschreven in VFSIPH	3.180	3.256	3.083	3.555	4.008
BUSO-afgestudeerden	5.924	5.345	4.783	5.530	6.605
Gedeeltelijk geschikt	11.252	10.242	9.714	10.518	13.127
Zeer beperkt geschikt	3.737	3.550	3.210	3.216	3.354
Gedeeltelijk + zeer beperkt geschikt	14.989	13.792	12.924	13.734	16.481
Totaal arbeidsgehandicapten*	20.676	18.752	17.140	18.549	21.400
Andere werkzoekenden*	219.337	180.356	144.861	159.028	182.914
Totaal werkzoekenden*	240.013	199.108	162.001	177.577	204.314
% arbeidsgehandicapten	8.6	9.4	10.6	10.4	10.5

* Inclusief personen in beroepsopleiding

De daling van het aantal werkzoekende arbeidsgehandicapten in de tweede helft van de jaren negentig is recentelijk omgeslagen in een stijging, waardoor het niveau in juni 2003 dat van juni 1996 zelfs overstijgt. Tussen juni 2001 en juni 2003 verloopt de stijging van het aantal arbeidsgehandicapten wel op hetzelfde ritme als de stijging van de andere werkzoekenden.

Deze ontwikkeling doet zich voor niettegenstaande het feit dat voor het instrumentarium dat in de loop van de jaren negentig is ontwikkeld in het VFSIPH meer middelen werden ingezet en de werking ervan werd verfijnd. Dit instrumentarium omvat : gespecialiseerde screening in de CGVB's, beroepsopleiding in de CBO's, trajectbegeleiding door de ATB's, adviesverlening over aanpassingen aan de arbeidspost en betaling van de kosten ervan, tegemoetkomingen in het vervoer naar de arbeidsplaats, beschutte tewerkstelling en loonsubsidies (CAO 26/VIP). De extra middelen kwamen niet enkel van de begroting van het VFSIPH maar eveneens van "Vesoc-actieprogramma's evenredige arbeidsdeelname en diversiteit". Een en ander is nog aangevuld met ESF-financiering. In het Vesoc-kader zijn trouwens niet enkel extra middelen uitgetrokken voor screenings, opleidingen en trajectbegeleiding maar via de projectontwikkelaars van het STC en de diversiteitsconsulenten bij de sectorfondsen zijn er op bedrijfsniveau ook positieve actieplannen en diversiteitsplannen opgesteld en gefinancierd die (onder meer) de tewerkstelling van mensen met een

handicap beogen. Zo waren er in 2002 reeds 72 actieplannen waarin er aandacht was voor arbeidsgehandicapten en die acties zijn in 2003 nog versterkt.

(CGVB : centrum voor gespecialiseerde voorlichting bij beroepskeuze ; CBO : centrum voor beroepsopleiding ; ATB : arbeidstrajectbegeleiding ; CAO : collectieve arbeidsovereenkomst ; VIP : Vlaamse Inschakelingspremie ; ESF : Europees Sociaal Fonds ; Vesoc : Vlaams Economisch en Sociaal Overlegcomité ; STC : subregionaal tewerkstellingscomité – red.)

Op 2 december 2003 hebben de Vlaamse regering, de Vlaamse sociale partners, de gebruikersorganisaties en intermediaire organisaties voor personen met een arbeidshandicap een gemeenschappelijke platformtekst ondertekend betreffende "evenredige arbeidsdeelname en diversiteit 2010". De doelstelling van een evenredige arbeidsdeelname van personen met een arbeidshandicap in 2010 werd vertaald in drie concrete en kwantificeerbare doelstellingen, die bij de opvolging en evaluatie van dit gemeenschappelijk engagement expliciet aan bod zullen komen :

- 1) een substantiële vermindering van de kloof in de werkzaamheidsgraad ;
- 2° het wegwerken van de oververtegenwoordiging in de werkloosheid (lees, ook in de inactiviteit) ;

- 3) het creëren van mogelijkheden en stimulan-
sen voor de groep personen met een arbeids-
handicap om ongeacht hun statuut gelijke
rechten te waarborgen om de stap naar de
arbeidsmarkt te kunnen maken en een even-
redige kans te hebben om aangeworven te
worden bij de invulling van vacatures.

Anno 2003 is 45,7 % van de arbeidsgehandicap-
ten tussen 15 en 64 jaar aan het werk, tegenover
63,5 % op de totale bevolking. Om deze aan-
zienlijke kloof tegen 2010 substantieel te ver-
mindere, is een jaarlijkse toename van min-
stens 4.500 tot 9.000 jobs voor arbeidsgehandi-
capten noodzakelijk.

De platformtekst bevat een reeks concrete en-
gagementen van de diverse partners om deze
doelstellingen te bereiken.

2. De opleidingscentra voor gehandicapten
(CBO's) bieden in heel Vlaanderen de moge-
lijkheid tot gespecialiseerde opleidingen in uit-
eenlopende beroepen in allerlei sectoren. Aan-
gezien vandaag de dag al die opleidingen min-
stens voor 50 % op de werkvloer dienen plaats
te vinden, is niet alleen verzekerd dat ze up-to-
date worden gehouden, maar daardoor is het
aanbod aan opleidingen zeer ruim.

Bovendien is het in een aantal gevallen moge-
lijk om, met ondersteuning, een gewone be-
roepsopleiding te volgen.

Hoe reageert het bedrijfsleven op de tewerk-
stelling van gehandicapten ?

Men kan bezwaarlijk stellen dat het bedrijfsle-
ven probleemloos toegankelijk is voor gehandi-
capten en dat er nooit gediscrimineerd wordt,
maar er zijn ook vele voorbeelden te geven van
goede praktijken in het bedrijfsleven. Koepel-
organisaties zoals Unizo met zijn Servicepunt Di-
versiteit, het VEV met de actie Jobkanaal en de
Boerenbond met het Steunpunt Groene Zorg
sensibiliseren hun leden voor deze problemat-
iek en reiken praktische werkinstrumenten
aan. Al deze organisaties hebben ook de plat-
formtekst van 2 december 2003 onderschreven
(*Unizo : Unie van Zelfstandige Ondernemers ;
VEV : Vlaams Economisch Verbond – red.*).

Beschikt men over gegevens betreffende de op-
vang van gehandicapten met een hogere oplei-
ding die moeilijkheden ondervinden om een
normale loopbaan uit te bouwen ?

Het hele hierboven geschetste instrumentarium
staat uiteraard ook ter beschikking van hoger-
opgeleiden. Ze vormen evenwel een minderheid
in de groep niet-werkende werkzoekende ar-
beidsgehandicapten. De loopbanen van mensen
met een handicap, waaronder ook hogeropgelei-
den, zijn beschreven in een studie die in op-
dracht van het VFSIPH is uitgevoerd : Fripont,
I., J. Bollens (2003) Arbeidsloopbanen van per-
sonen met een handicap. HIVA-KU Leuven
(*HIVA : Hoger Instituut voor de Arbeid ; KU
Leuven : Katholieke Universiteit Leuven –
red.*).

3. Op wettelijk vlak worden gelijke kansen gega-
randeerd in de (federale) wet te bestrijding van
discriminatie van 25 februari 2003 en in het
Vlaams decreet van 8 mei 2002 houdende even-
redige participatie op de arbeidsmarkt. Beide
regelingen passen in de omzetting door de Bel-
gische overheden van de Europese richtlijn
2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000
tot instelling van een algemeen kader voor gelij-
ke behandeling in arbeid en beroep.

Op federaal vlak kan een persoon met een han-
dicap zich laten bijstaan door het Centrum voor
Gelijkheid van Kansen en voor Racismebestrij-
ding, op Vlaams niveau zijn uitvoeringsbesluiten
in de maak om het decreet operationeel te
maken.

(*Antwoord Renaat Landuyt : blz. 1571 – red.*)

PATRICIA CEYSENS

VLAAMS MINISTER
VAN ECONOMIE,
BUITENLANDS BELEID EN
E-GOVERNMENT

Vraag nr. 18
van 21 november 2003
van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Franstalige leerovereenkomsten – Stand van zaken

In de loop van 1999 bleek dat de Franstalige leerse-
cretarissen van het Institut pour la Formation des
Petites et Moyennes Entreprises (IFPME), een in-
stelling die ressorteert onder de Cocof (Commis-
sion Communautaire Française), sedert 1996 leer-
overeenkomsten afsloten met Vlaamse onderne-
mingshoofden.

Het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) had daartegen al enige tijd geprotesteerd en de raad van bestuur van het IFPME trok aanvankelijk het betrokken reglement in. Achteraf bleek evenwel dat er nieuwe contracten werden afgesloten.

De toenmalige regering zou onderzoeken hoe daar verder op zou kunnen worden gereageerd, aangezien vorming een gemeenschapsmaterie betreft. Juridische stappen werden niet uitgesloten.

Het is mij niet bekend of dit dossier door de vorige en/of de huidige regering nog verder werd opgevolgd en of er eventueel nog initiatieven terzake werden genomen.

Is de minister daarvan op de hoogte ?

Zijn er deze legislatuur nog meldingen geweest van activiteiten van het Instituut pour la Formation de Petites et Moyennes Entreprises buiten Brussel ?

Antwoord

1. Naar aanleiding van de vraag van de Vlaamse volksvertegenwoordiger informeerde ik mij over de problematiek van de leerovereenkomsten die door Franstalige leersecretarissen in het Frans gesloten worden met ondernemingen die gevestigd zijn in het homogene Nederlandse taalgebied. De gesloten leerovereenkomsten ressorteren onder het IFPME, de Franstalige tegenhanger van het Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen (VIZO) op het vlak van de vorming van zelfstandigen en KMO's.

Vooraf in de jaren 2000-2001 was het probleem acuut. Vandaar dat onder impuls van mijn voorganger, de heer Jaak Gabriels, werd aangedrongen op een advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT). Het protest van het VIZO bij het IFPME had weliswaar geleid tot de intrekking van het reglement van 16 juni 1997, dat het mogelijk maakte dat elk ondernemingshoofd in Vlaanderen – waar dan ook gevestigd – een Franstalige leerovereenkomst sloot, op voorwaarde bijvoorbeeld dat de leerling cursus liep in een Franstalig Brussels vormingscentrum. In de praktijk evenwel wijzigde niets.

2. Op 8 februari 2002 gaf de VCT een advies. Dit stelt duidelijk dat leerovereenkomsten in het Frans gesloten met ondernemingen gevestigd in het homogene Nederlandse taalgebied, in strijd zijn met de bepalingen van het decreet van 19

juli 1973, dat het gebruik van de talen regelt voor de sociale betrekkingen tussen werkgevers en werknemers. Gevolg hiervan is dat deze leerovereenkomsten nietig zijn.

Naar aanleiding van de schriftelijke parlementaire vraag nr. 92 van 6 juni 2002 van de heer Jos De Meyer zegde mijn voorganger toe om de problematiek aan te kaarten bij de minister bevoegd voor het Franstalige IFPME. Dit zou gebeuren op basis van voormeld advies van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht. Mochten hier geen concrete afspraken uit voortvloeien, dan zou hij de leersecretarissen vragen om een concreet dossier op te maken ten behoeve van de Sociale Inspectie (*Bulletin van Vragen en Antwoorden nr. 1 van 4 oktober 2002, blz. 257 – red.*).

3. Deze voorzichtige aanpak heeft te maken met de gevoeligheid van het dossier.

Eenzijds staat het onomstotelijk vast dat de geschetste praktijken van de Franstalige leersecretarissen indruisen tegen de Grondwet en de taalwetgeving. De gesloten leerovereenkomsten zijn nietig krachtens de bepalingen van het decreet van 19 juli 1973, en zoals reeds vermeld is ook de Vaste Commissie voor Taaltoezicht deze mening toegedaan.

Anderzijds bleek het tot op heden onmogelijk een concreet dossier van inbreuken op te maken. Hoewel zij – ook vandaag nog – kennis hebben van een aanzienlijk aantal inbreuken, weigeren de leersecretarissen om bewijsstukken te bezorgen. De Sociale Inspectie kan uiteraard slechts optreden op basis van zeer concrete klachten. De leersecretarissen oordelen evenwel dat vooral de leerjongeren zelf het grootste slachtoffer zijn bij een vernietiging van de leerovereenkomsten. Door acties bij de ondernemingshoofden en de bijbehorende media-aandacht komt bovendien de gehele leertijd in een slecht daglicht te staan. Zij bepleiten dan ook een voorafgaande uitputting van alle politieke middelen, pas nadien kan via de Sociale Inspectie hard worden opgetreden.

In de lijn van de voornemens van mijn voorganger heb ik een brief gericht aan mijn Waalse collega bevoegd voor het IFPME, om deze problematiek aan te kaarten. Kan dit niet leiden tot een bevredigende oplossing, dit is een stopzetting van de inbreuken, dan zullen we met de leersecretarissen gezamenlijk naar de Sociale Inspectie gaan, en dit op basis van concrete dossiers.

Vraag nr. 19
van 21 november 2003
van de heer CARL DECALUWE

Adviescheques – Bodemonderzoek

Uit een brief van de coördinator van de cel Opleidings- en Adviescheques blijkt dat een aantal omschreven milieuadviezen, onder meer bodemonderzoeken, in aanmerking komen als adviesproject in het kader van adviescheques. Deze richtlijn werd op basis van artikel 7 van het besluit van de Vlaamse regering betreffende de adviescheques uitgewerkt.

De erkenning als adviesinstantie gebeurt in bepaalde gevallen louter op basis van de erkenning als VIZO-adviseur (*VIZO : Vlaams Instituut voor het Zelfstandig Ondernemen – red.*).

Daarnaast maken bepaalde bodemonderzoeks- en milieubureaus publiciteit met het feit dat bodemonderzoeken met adviescheques betaald kunnen worden.

1. Biedt de erkenning van VIZO-adviseur dezelfde garanties inzake deskundigheid en kwaliteitsniveau als deze van de bodemsaneringsdeskundigen die op basis van de vigerende wetgeving werden erkend ? Welke verschillen zijn er ?
2. Er is veel potentieel voor bodemonderzoek en tevens is de kostprijs van deze analyses niet duidelijk afgelijnd.

In welke mate heeft de minister zicht op de mogelijke vraag naar adviescheques ?

Over welke middelen beschikt men voor bodemonderzoek via de adviescheques ? Wat is de limiet ?

3. Gaat de minister ervan uit dat er hier sprake is van concurrentievervalsing aangezien er nu twee types bodemsaneringsdeskundigen als adviesorgaan optreden ? Wordt hiertoe een aanpassing doorgevoerd ?

Hoe reageert de minister bovendien op het verkoopsargument "laat de overheid 50 % van uw onderzoeken betalen", dat door een aantal als "adviesinstantie" erkende bodemsaneringsdeskundigen wordt gebruikt ?

4. Het verkrijgen van de erkenning als bodemsaneringsdeskundige is onderworpen aan een strenge procedure van de Openbare Afval-

stoffenmaatschappij voor het Vlaams Gewest (OVAM). Bij de uitvoering van het onderzoek wordt de kwaliteit gegarandeerd door de te volgen procedures en codes van goede praktijk.

Waarom is dan nog een ISO nodig ?

Antwoord

1. In eerste instantie vraagt het begrip VIZO-adviseur zoals dit gebruikt wordt in het kader van de adviescheques wel om enige verduidelijking. Onder VIZO-adviseur dient te worden verstaan : de externe erkende bedrijfsadviseur erkend voor het systeem van de adviespremies op het ogenblik dat de adviescheques werden gelanceerd.

Het project betreffende de adviescheques zoals goedgekeurd door de Vlaamse regering op 14 februari 2003, vervangt het voorheen bestaande systeem van de adviespremies dat werd geregeld door het besluit van de Vlaamse regering van 9 december 1997 betreffende het toekennen van een financiële tegemoetkoming ten behoeve van kleine ondernemingen die een beroep doen op erkende externe bedrijfsadviseurs en betreffende de erkenning van die bedrijfsadviseurs.

Inzake de erkenning van extern bedrijfsadviseur voor de adviespremies waren er twee mogelijkheden. Artikel 11, § 2 van het hierboven vermelde besluit inzake de adviespremies bepaalt dat de milieucoördinator erkend overeenkomstig art. 4.1.9.1.2. § 2 2° d) en de milieudeskundige erkend overeenkomstig afdeling 1.3. 1 van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, van rechtswege erkend werden als externe bedrijfsadviseur voor het domein milieustudies. Alle andere bedrijfsadviseurs dienden een erkenningsprocedure te doorlopen zoals bepaald in hoofdstuk III van het besluit van 9 december 1997.

Het betrof hier de meer commerciële dienstverleners actief op zes verschillende domeinen en/of subdomeinen, zoals onder meer op het domein algemene bedrijfsorganisatie, strategie, haalbaarheid van een ondernemingsplan, of op het domein personeelsbeleid, of op het domein beheer van productie en diensten, enzovoort.

Bij de opstart van het project van de adviescheques werd er bij ministerieel besluit van 27 fe-

bruari 2003 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van 14 februari 2003 betreffende de adviescheques in artikel 2, § 1. 1° voor geopteerd om de bedrijfsadviseurs, voorheen erkend in het systeem van de adviespremies, voor een overgangperiode van drie jaar te laten instappen in het nieuwe systeem onder de noemer VIZO-adviseurs. Hun erkenning blijft evenwel beperkt tot het domein of subdomein waarin ze voorheen erkend werden.

Het begrip VIZO-adviseurs dekt dus zowel de adviseurs erkend van rechtswege, zoals onder meer de milieucoördinatoren en bodemsaneringsdeskundigen, als de bedrijfsadviseurs erkend conform de procedure in hoofdstuk III van het besluit van 9 december 1997 door het VIZO. In het kader van de adviespremies werden dus reeds bestaande door de wet opgelegde erkenningssystemen meegenomen op basis van hun specifieke procedure en screening.

De procedure inzake de erkenning van bodemsaneringsdeskundigen is vastgelegd in hoofdstuk 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 12 oktober 2001 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 5 maart 1996 houdende vaststelling van het Vlaams reglement betreffende de bodemsanering, kortweg het Vlarebo. Hieruit blijkt dat de OVAM als erkenningsinstantie een uiterst grondig onderzoek doorvoert naar de kwalificaties van de aanvrager dusdanig dat een kwaliteitsvolle aanpak gegarandeerd wordt; het besluit voorziet tevens in de nodige bepalingen tot schorsing of opheffing van de erkenning; het besluit voorziet alleen in een erkenning voor een termijn van vijf jaar terwijl de maatregel van de adviescheques deze bepaalt op maximaal drie jaar. Bij de OVAM stellen we vast dat men een grondige kennis moet hebben van verschillende disciplines (biologie, bodemkunde, fysica, enz.) die moet worden bewezen aan de hand van diploma's en de beroepservaring varieert tussen drie tot vijf jaar in een periode van zes tot tien jaar voorafgaand aan de erkenningsaanvraag.

De VIZO-erkenning gebeurde, naast een aantal algemene voorwaarden inzake gedrag, nationaliteit en diploma, hoofdzakelijk op basis van specifieke beroepservaring met het domein waarvoor men de erkenning vroeg. Deze beroepservaring alsook de deskundigheid en vernieuwingsbereidheid moesten worden aangetoond door het voorleggen van vijf overeenkomsten en de bedrijfsadviezen die hieraan een gunstig gevolg gaven. Men moest minstens drie

volle jaren ervaring hebben als adviseur voor KMO's en drie van de vijf overeenkomsten en bedrijfsadviezen dienden maximaal twee jaar voor de erkenningsaanvraag te zijn afgeleverd. Tevens werd van de kandidaat-externe bedrijfsadviseur een interview afgenomen waarbij gepeild werd naar de wijze van adviseren en waarbij tevens dieper werd ingegaan op bepaalde aspecten met betrekking tot zijn overeenkomsten.

Een deel van de voorwaarden werd dus gecontroleerd aan de hand van een aantal stukken, in een tweede fase (interview) werden dan de overige voorwaarden die moeilijker aan de hand van schriftelijke stukken konden worden nagegaan, onderzocht.

De erkenning van het VIZO was in principe eeuwigdurend of tenminste tot zolang de maatregel van de adviespremies liep. Beide procedures, zowel deze van de OVAM als deze van het VIZO, zijn (waren) voornamelijk gebaseerd op het bewijs van deskundigheid en ervaring. Maar uit een evaluatie van de erkenningsprocedure van het VIZO is gebleken dat deze op het eerste zicht vrij eenvoudig ogende procedure door de adviseurs als vrij omslachtig en bureaucratisch werd ervaren. De pijnpunten waren voornamelijk gesitueerd op het vlak van de beschikbaarheid van de vereiste overeenkomsten, het vertrouwelijke karakter van de adviezen en de domeinen van erkenning. Daartegenover staat dat uit de evaluatieformulieren die werden voorgelegd aan de ondernemingen (de klantenbevraging) die gebruik maakten van de adviespremies bleek dat er in globo een grote tevredenheid was inzake de kwaliteit van de adviesverlening (efficiëntie) van de adviseurs.

Als minister bevoegd voor het economisch beleid kan ik echter geen uitspraak doen inzake de erkenningsprocedure voor de bodemsaneringsdeskundige. Hieromtrent dient de OVAM bevraagd te worden.

2. Het project van de adviescheques is een vraaggestuurd instrument. De ondernemingen beslissen naargelang hun concrete behoefte zelf aan welke soorten advies ze hun maximaal jaarlijks contingent van 820 cheques willen besteden. Het jaarlijks contingent van maximaal 820 cheques kan worden aangewend voor het inkopen van verschillende adviezen of integraal besteed worden aan één soort advies. Principieel ligt de limiet op 24.600 euro, maar niets belet dat ondernemingen met dit contingent duurdere adviezen inkopen.

Momenteel is er nog geen zicht op voor welke verschillende soorten bedrijfsadvies de adviescheques worden aangekocht. Dit zal moeten blijken uit de eerste evaluatie op basis van de reservaties van de cheques in relatie tot de gesloten overeenkomsten.

3. Met uitzondering van de externe bedrijfsadviseurs die erkend waren in het kader van de adviespremies en die als overgangsgunstmaatregel hun erkenning voor drie jaar kunnen overdragen in het systeem van de adviescheques, is er voor alle overige bedrijfsadviseurs een gelijkheid van toegang en keuze voor toetreding tot het systeem van de adviescheques. Dit kan op basis van een Q*For- of een ISO-certificaat.

Momenteel zijn er 288 adviesinstanties erkend waarvan 114 VIZO-adviseurs (voorheen erkend in het kader van de adviespremies), 95 adviesinstanties die erkend werden op basis van een ISO-certificaat en 79 op basis van een Q*for, waaronder een aantal milieucoördinatoren en bodemsaneringsdeskundigen.

Van concurrentievervalsing in de echte zin van het woord kan niet worden gesproken, aangezien het systeem openstaat voor iedereen die zich aan de toegangsvoorwaarden onderwerpt. Het kan echter niet ontkend worden dat de VIZO-adviseurs een voordeel hebben voor een periode van drie jaar aangezien zij gratis in het systeem zijn kunnen stappen. Adviesinstanties die niet op de lijst van het VIZO stonden, moeten wel een prijs betalen voor hun certificaat. De standaardkostprijs voor een Q*For is 2.690 euro en voor een adviesbureau met maximaal twee fulltime equivalent medewerkers is dit 2.190 euro.

Na het verstrijken van de overgangsperiode van drie jaar zullen de VIZO-adviseurs overeenkomstig artikel 2, § 1.2° van het ministerieel besluit van 27 februari 2003, willen ze in het systeem van de adviescheques blijven, ook een kwaliteitscertificaat moeten voorleggen. Op dit punt ben ik echter met een initiatief bezig om de intrede in het systeem te versoepelen, maar hierover straks meer in het volgende punt.

Tegen de commerciële slogan "laat 50% van uw onderzoeken betalen" kan in principe niets worden ingebracht. Adviesinstanties die erkend zijn voor het systeem van Vlaamse adviescheques mogen zich overeenkomstig artikel 8 van het besluit van de Vlaamse regering van 14 fe-

bruari 2003 als dusdanig profileren op de adviesmarkt.

Dat naast het gebruik van het logo ook commerciële terminologie wordt gebruikt, is eigen aan het marktfunctioneren. Ook adviseurs uit andere disciplines dan bodemsaneringsdeskundigen maken gebruik van commerciële slogans.

4. Zoals in punt 1 reeds werd aangehaald, wordt de erkenningsprocedure van de OVAM op haar merites gewaardeerd. Ook andere Vlaamse overheden hebben erkenningsystemen uitgewerkt ten behoeve van private adviesverleners die op bepaalde domeinen actief zijn. Indien deze erkenningsystemen effectief de kwaliteit van de dienstverlening inzake adviesverstrekking van de adviesverleners garanderen, is supplementaire certificering een dubbele belasting en jaagt dit de adviesinstantie op extra kosten.

Ik ben momenteel bezig met een ontwerp van besluit van de Vlaamse regering waarbij andere certificaten, kwaliteitslabels en erkenningsnotificaties, afgeleverd door een andere Vlaamse overheid, in aanmerking kunnen komen om in het systeem van de adviescheques te stappen.

Zodra mijn nieuw initiatief is goedgekeurd, zal er een opening zijn om ook bodemsaneringsdeskundigen op basis van hun OVAM-erkenning mee te nemen en zullen bodemsaneringsdeskundigen die nu meegenomen zijn in de overgangsmaatregel na drie jaar hun erkenning kunnen verlengen op basis van hun OVAM-erkenning en geen ander certificaat moeten voorleggen.

**Vraag nr. 20
van 25 november 2003
van de heer JAN LOONES**

Vlaamse beeldvorming in het buitenland – Initiatieven

Deelnemers aan een internationale bijeenkomst van ESPO (European Seaports Organisation) in Riga (Letland) maakten opmerkingen over enkele storende tekortkomingen bij de Vlaamse beeldvorming ter plaatse.

Zo stelden zij onder meer vast dat aan de Belgische ambassade, naast de obligate driekleur, enkel de Waalse Haan hing, maar dat er geen spoor te bekennen was van de Vlaamse Leeuw.

In de lijst van de ambassades opgenomen in de toeristische boekjes, wordt de Belgische ambassade (13 Alberta iela) als volgt omschreven: "Belgium (Walloon, Brussels region)", alsof Vlaanderen gewoonweg niet bestaat.

Ik verwijs graag naar de Beleidsbrief Buitenlandse Handel en Extern Economisch Beleid van de minister: "FIT moet de huisnaam worden in Vlaanderen voor internationaal ondernemen en in het buitenland voor ondernemen met Vlaanderen" (Stuk 1925 (2003-2004) – Nr. 1, blz. 20). Ik verwijs even graag naar de Beleidsbrief E-government: "Het heeft geen zin elektronische diensten te ontwerpen, als niemand ze kent" (Stuk 1926 (2003-2004) – Nr. 1, blz. 9). In dezelfde zin heeft het geen zin FIT (Flanders Investment and Trade) op te richten als niemand in het buitenland Vlaanderen kent.

1. Hoe verklaart de minister het gebrek aan verwijzing naar Vlaanderen in de bovenvermelde documenten?
2. Worden er bijkomende inspanningen geleverd, zodat de benaming "Vlaanderen" en de Vlaamse symbolen, inbegrepen de vlag, beter zichtbaar zijn in het buitenland?
3. Wordt erop toegezien dat, minstens daar waar in een Belgische context verwezen wordt naar Wallonië, ook verwezen wordt naar Vlaanderen?

Antwoord

1. De logo's of symbolen van Vlaanderen en andere regio's worden vermeld op ambassades zodra die regio's ook een vertegenwoordiging hebben. Voor Riga (Letland) is onze vertegenwoordiger gevestigd in Vilnius (Litouwen).

De vermelding op de diplomatieke lijst gebeurt in principe als volgt: eerst de Belgische ambassade, vervolgens de vertegenwoordigers van de gemeenschappen en de gewesten die aanwezig zijn in het betrokken land. Of geaccrediteerde vertegenwoordigers die echter niet in het betrokken land gevestigd zijn, vermeld worden, hangt ook af van het lokale Ministerie van Buitenlandse Zaken.

Wij zullen dit laten checken voor Letland.

2. De voorbije jaren heeft een uitgebreide studie plaatsgehadt over de perceptie van Vlaanderen

en zijn symbolen in het buitenland. De conclusie is dat de symbolen van Vlaanderen niet altijd even gelukkig gepercipieerd worden. In die zin zijn we op zoek naar een ideale en uniforme proflering voor Vlaanderen in het buitenland.

Tot nader order worden echter de logo's en symbolen voor Vlaanderen op internationaal vlak niet gewijzigd en overal gehanteerd.

Voor de goede positionering van Vlaanderen in het buitenland wordt de naam voor Vlaanderen gekozen met het meeste impact. Zo zou het jammer zijn in de commonwealthlanden de kaart "Flanders" niet uit te spelen, aangezien "Flanders fields" een begrip is.

3. Uiteraard, zie ook vraag 1.

Vraag nr. 24 van 28 november 2003 van de heer LUK VAN NIEUWENHUYSEN

Vlaamse economische vertegenwoordigers – Taalgebruik ambassades

1. Kan de minister medelen hoeveel Vlaamse economische vertegenwoordigers en investeringsprospectoren in het buitenland op dit ogenblik nog huizen in gebouwen van een Belgische ambassade of diplomatieke post?

Om welke vestigingen gaat het?

2. Is zij op de hoogte van het feit dat in een aantal van die ambassades vaak telefonisten aan het werk zijn die het Nederlands niet machtig zijn?
3. Is het niet zo dat Vlaamse bedrijven die contact willen opnemen met een Vlaamse economische vertegenwoordiger of investeringsprospecteur, vaak nog via de ambassade bellen?
4. Is het derhalve niet aangewezen dat het personeel dat instaat voor het eerste contact, moet beantwoorden aan de wettelijke tweetaligheidsvereiste?
5. Is de federale overheid daar in het verleden al op gewezen?

Antwoord

1. Export Vlaanderen heeft momenteel 37 Vlaamse economische vertegenwoordigers die huizen

binnen de gebouwen van een Belgische ambassade. De investeringsprospectors zijn niet in een ambassade gevestigd.

- In de meeste gevallen beschikt Export Vlaanderen over een directe telefoonlijn, sommige over een eigen telefooncentrale, los van de ambassade. In de gevallen dat de telefoons toekomen via de centrale van de ambassade zelf, is het meestal lokaal personeel dat verantwoordelijk is voor de bemanning van deze centrale.

In vele gevallen spreken zij geen van beide landstalen maar kunnen zij het gedraaide nummer van hun correspondent aflezen op het scherm van hun centrale, zodat zij onmiddellijk een verbinding kunnen maken met Export Vlaanderen.

- Het is niet zo dat Vlaamse bedrijven die contact willen opnemen met een Vlaamse economische vertegenwoordiger of investeringsprospecteur, vaak nog via de ambassade bellen. Een eerste contact tussen een Vlaams bedrijf en de Vlaamse economische vertegenwoordiger gebeurt per definitie via het Exportcentrum in de provincie waar het bedrijf gevestigd is en/of rechtstreeks. De contactgegevens van onze vertegenwoordigers zijn beschikbaar via alle relevante publicaties en websites, inclusief vele federale ambassadewebsites. Indien er later directe contacten zijn met de Vlaamse economische vertegenwoordiger, gebeurt dit tevens rechtstreeks en niet via de ambassade.

De investeringsprospectors zijn niet in een ambassade gevestigd en worden sowieso rechtstreeks aangesproken.

- Het contact verloopt hoofdzakelijk via een rechtstreekse telefoonlijn, in de meeste gevallen zijn de telefoonnummers bekend en kunnen ze verkregen worden via de websites. Zie punten 2 en 3.
- De federale ambassades zijn verplicht de Belgen te ontvangen in hun eigen landstaal. We hebben hierover nog geen klachten ontvangen; mocht het wel zo zijn, dan zal ik niet nalaten de federale overheid hierop te wijzen.

MARINO KEULEN

VLAAMS MINISTER
VAN WONEN, MEDIA EN SPORT

Vraag nr. 32
van 21 november 2003
van de heer CARL DECALUWE

Conformiteitsattesten – Stand van zaken

Via de Vlaamse Wooncode werd het conformiteitsattest ingevoerd om tot een algemene woonkwaliteitsverbetering te komen en de verhuring van woningen met een gebrekkige kwaliteit te voorkomen.

De bedoeling is dat de betrokken woningen eerst worden geïnspecteerd, vooraleer een conformiteitsattest wordt afgeleverd.

Nu blijkt echter dat men zonder een bezoek conformiteitsattesten aflevert wanneer aanvragen 60 dagen bij de bevoegde diensten liggen.

- Hoeveel conformiteitsattesten, voor welke ouderdomscategorie en per provincie werden reeds afgeleverd ?
- Hoeveel van deze aanvragen werden effectief door de bevoegde diensten gecontroleerd via een inspectie ?
- Waarom worden conformiteitsattesten afgeleverd zonder plaatsbezoeken ? Hoe wordt hier tegen opgetreden ?

Antwoord

- Aangezien de uitreiking van het conformiteitsattest een gemeentelijke bevoegdheid is, worden de gegevens over het aantal woningen met of zonder attest door de gemeente verzameld. Het Vlaams Gewest is hier geen rechtstreekse partner en verstrekt geen conformiteitsattesten.

Via bevraging heeft het Vlaams Gewest wel een beeld over het aantal door de verhuurders aangevraagde attesten. Recentelijk (2003) is door de afdeling Woonbeleid een enquête afgenomen van alle Vlaamse gemeenten om te peilen naar

het gevoerde lokale woonbeleid (met een respons van 60 %). In één van de punten werd gevraagd naar het aantal conformiteitsattesten dat werd afgeleverd voor woningen en kamers. Samen met de resultaten van een bevraging uitgevoerd door de afdeling Financiering Huisvestingsbeleid in het kader van een onderzoek rond kamers (2003) kan men volgende cijfers extraheren, zonder evenwel volledigheid na te streven.

Van de respondenten op de enquête, een 182 gemeenten, is geweten hoeveel conformiteitsattesten ze uitreikten voor woningen. Wat de kamers betreft, is voor alle gemeenten geweten hoeveel conformiteitsattesten werden verstrekt. In het totaal werden 10.875 conformiteitsattesten voor woningen en kamers uitgereikt, waarvan 87 % voor kamers (voornamelijk studentenkamers). Onderstaande tabel biedt een overzicht per provincie :

Provincie	CA's voor woningen (182 op 308 gemeenten)	CA's voor kamers (alle gemeenten)	Totaal aantal CA's	%
Antwerpen (39*)	1.012	1.300	2.312	21 %
Oost-Vlaanderen (33*)	69	3.055	3.124	29 %
West-Vlaanderen (41*)	23	324	347	3 %
Limburg (23*)	4	1.628	1.632	15 %
Vlaams-Brabant (42*)	282	3.178	3.460	32 %
Vlaanderen (182*)	1.390	9.485	10.875	100 %

* Aantal gemeenten waarvan het aantal conformiteitsattesten voor woningen bekend is. Voor kamers is dit voor alle gemeenten bekend.

Vooraf bij de grotere steden is het instrument goed bekend en wordt het effectief gebruikt. Ook in steden met veel studentenkamers kent het een groot succes. In Gent bijvoorbeeld werden reeds 2.933 attesten toegekend voor kamers, in Antwerpen voor 1.011 kamers en Leuven is koploper met 3.145 conformiteitsattesten voor kamers.

Het aantal toekenningen komt weliswaar voornamelijk op rekening van de kamers met 87 % van alle attesten, in het bijzonder de studentenkamers. Maar deze cijfers tonen ook aan dat reeds meer dan 1.400 attesten werden verstrekt voor de categorie woningen. Omdat vooral in de steden de attesten worden aangevraagd, zijn de woningen en de kamerwoningen doorgaans van voor de Tweede Wereldoorlog, zonder dat hierover concrete cijfers bestaan.

2. Eén van de verklarende factoren van de verruimde toepassing van het instrument is dat de steden lokaal een actief beleid voeren en de verhuurders effectief stimuleren tot een aanvraag. Binnen dit actief beleid wordt steeds ge-

streefd naar een expliciete inwilliging van het attest, dus met een onderzoek ter plaatse. De steden bevestigen dan ook dat het attest zo goed als altijd na onderzoek wordt afgeleverd. De impliciet ingewilligde attesten vormen hierbij een kleine minderheid, en op deze attesten dient uitdrukkelijk te worden vermeld dat de inwilliging zonder onderzoek is gebeurd. Ook kan niet worden opgetreden tegen het impliciet inwilligen van een aanvraag, omdat dit voor de verhuurder een reglementair bepaalde mogelijkheid inhoudt.

De aflevering van de (impliciete) attesten staat overigens de mogelijkheid van een onderzoek naar de kwaliteit van de woning of kamer op vraag van de huurder niet in de weg. Hierdoor worden zowel de huurder als de verhuurder in hun rechten gerespecteerd.

3. Artikel 11 van het decreet houdende de kwaliteits- en veiligheidsnormen voor kamers en studentenkamers stelt :

[...] De verhuurder vraagt het conformiteitsattest aan bij het College van burgemeester en schepenen van de gemeente waar de kamerwoning, het studenten- of studentengemeenschapshuis is gelegen. Het College van burgemeester en schepenen beslist, na een conformiteitsonderzoek, binnen een termijn van negentig dagen volgend op de datum van de aanvraag, over de aflevering van het conformiteitsattest. Bij ontstentenis van een beslissing binnen de gestelde termijn wordt de aanvrager een conformiteitsattest verleend met de vermelding "impliciete inwilliging" [...]

Deze impliciete inwilliging moet worden gezien in het kader van een klantvriendelijk bestuur van een stad of gemeente.

Vraag nr. 34
van 21 november 2003
van de heer CHRISTIAN VAN EYKEN

Sociale huurwoningen – Faciliteitengemeenten

In de Brusselse Rand is de nood aan betaalbare woningen zeer hoog. De gemeenten en OCMW's, alsook de huisvestingsmaatschappijen, trachten huurwoningen op de markt te brengen die bestemd zijn voor de sociaal minder bedeelde gezinnen.

1. Wat is het aanbod van sociale woningen per gemeente in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel ?
2. Hoe werden deze woningen gefinancierd ?

Antwoord

In de tabel hierbij bezorg ik de Vlaamse volksvertegenwoordiger een gedetailleerd overzicht van het sociaal huurpatrimonium in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel, dat op 31 december 2002 bestond uit 797 sociale huurwoningen. Meer dan de helft van die woningen bevindt zich in de gemeente Wezembeek-Oppem, Linkebeek daarentegen beschikt over geen enkele sociale huurwoning.

Tabel : aanbod sociale huurwoningen in de zes faciliteitengemeenten rond Brussel

Gemeente	Aantal sociale huurwoningen
Kraainem	126
Linkebeek	-
Wezembeek-Oppem	418
Wemmel	24
Sint-Genesius-Rode	133
Drogenbos	96
Totaal	797

De financiering van de sociale huisvestingsprojecten gebeurt in de regel ofwel :

- met leningen van de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) in het kader van het gewone investeringsprogramma ;
- met leningen die door de VHM worden verstrekt vanuit de eigen thesaurie ;
- met rechtstreekse projectsubsidies van het Vlaams Gewest ;
- met de eigen middelen van de socialehuisvestingsmaatschappij.

Daarnaast kunnen de socialehuisvestingsmaatschappijen in de provincie Vlaams-Brabant voor de financiering van hun sociale huisvestingsprojecten ook nog een beroep doen op de kredieten die via Vlabinvest ter beschikking worden gesteld (*Vlabinvest : Investeringsfonds voor Grond- en Woonbeleid voor Vlaams-Brabant – red.*).

Vraag nr. 35
van 21 november 2003
van de heer ANDRE-EMIEL BOGAERT

Sociale huurwoningen – Kooprecht

Op 24 oktober 2003 keurde de Vlaamse regering principieel het voorstel van de minister goed waarbij aan de huurders van een sociale woning het recht wordt gegeven om hun huurpand aan te kopen. Dit besluit moet evenwel nog voor advies voorgelegd worden aan de Raad van State, waarna het al dan niet gewijzigd in het Belgisch Staatsblad zal worden gepubliceerd. In het persbericht van 24

oktober 2003 zette de minister vrij omstandig de blijkbaar uitsluitend positieve gevolgen van deze beslissing uiteen en wilde hij "de bewoners centraal plaatsen in het woonbeleid". De socialehuisvestingsmaatschappijen (SHM) moesten "de instrumenten" worden om dat beleid te concretiseren.

Via verschillende kanalen heeft de belangrijkste koepelorganisatie VVH (Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen) haar visie op deze beslissing geuit. De vereniging heeft het gevoel tijdens de totstandkoming van het besluit wel gehoord te zijn (op het kabinet), maar als puntje bij paaltje kwam, werden alle argumenten die de belangenvereniging aanhaalde "luchtig van tafel" geveegd. In de navolgende persnota van de VVH formuleerde zij negen negatieve neveneffecten van bedoelde maatregel.

De vereniging kwam aldus tot het besluit dat deze beslissing voor sommige gezinnen een oplossing, voor de overheid een middel, maar voor de huisvestingsmaatschappijen een probleem is.

1. Wat is de huidige stand van zaken omtrent het kooprecht van huurders van sociale woningen na het principiële besluit van de Vlaamse regering van 24 oktober 2003 ?

Heeft de Raad van State reeds advies gegeven en zo ja, wat is de inhoud ervan ?

Wanneer treedt het besluit in werking ?

2. Klopt het dat tijdens de voorbereidende werkzaamheden meermaals overleg werd gepleegd met de Vereniging van Vlaamse Huisvestingsmaatschappijen ?

Heeft dit overleg enig effect gehad op het uiteindelijke besluit ?

3. Kan de minister de kritieken van de VVH, zoals in haar perscommuniqué geformuleerd, weerleggen ?

Klopt het dat de huisvestingsmaatschappijen door deze maatregel nog meer onder druk komen te staan ?

Wordt hieromtrent alsnog overlegd met de VVH ?

Antwoord

1. Op 12 december 2003 heeft de Raad van State een positief advies gegeven en gesteld dat "gelet

op het geheel van de bepalingen in verband met het sociale woonbeleid, de conclusie lijkt te zijn dat de artikelen 13 tot 18 en 20 van het ontwerp, in zoverre ze de voorwaarden bepalen waaronder het recht van de sociale huurder op de verwerving van de door hem gehuurde woning kan worden uitgeoefend, geen onevenwichtige aantasting inhouden van het recht van de sociale huisvestingsmaatschappijen op eerbiediging van hun eigendomsrecht. De Raad van State meent in dit verband een bijzonder gewicht te moeten toekennen aan het feit dat het eigendomsrecht zelf van de sociale huisvestingsmaatschappijen samenhangt met de doelstellingen van het woonbeleid van de Vlaamse overheid."

Aan de tekst van het ontwerpbesluit moeten slechts enkele minimale aanpassingen aangebracht worden.

Het aangepast ontwerpbesluit zal ter definitieve goedkeuring aan de Vlaamse regering worden voorgelegd op 9 januari 2004. Mits het wordt goedgekeurd, kan het eind januari 2004 worden gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad en tien dagen na publicatie kracht van wet krijgen.

2. Met het decreet van 20 december 2002 tot begeleiding van de begroting 2003 had de Vlaamse regering unaniem beslist om in artikel 21 te bepalen dat "de zittende huurder het recht heeft om de gehuurde woning te verwerven volgens de door de Vlaamse regering te bepalen voorwaarden".

Tussen januari en oktober 2003 is dit punt meermaals besproken met zowel vertegenwoordigers van VVH als VLEM in de schoot van het tweemaandelijks overleg met het kabinet en de maandelijkse vergaderingen van de werkgroep (structurele maatregelen) op het kabinet (*VLEM : Vlaamse Erkende Maatschappijen – red.*).

Het VVH-standpunt is steeds erg afwijzend geweest, cfr. haar nota "VVH Standpunt Verkoop van Huurwoongelegenheden" van 13 maart 2003. Toch is geprobeerd om via de verschillende gesprekken de meningen dichter bij mekaar te brengen.

Aldus is in het uiteindelijk besluit rekening gehouden met een aantal standpunten en vragen van zowel VVH als VLEM : onder meer dat de woning minstens tien jaar oud moet zijn en de huurder ononderbroken de woning vijf jaar dient te bewonen. Ook het verbod tot verkoop van woningen in ADL-clusters en historisch geklasseerde panden werd opgenomen (*ADL : ac-*

tiviteiten van het dagelijks leven – red.). Tevens werd ook beslist deze maatschappijen prioriteit te geven bij de herinvesteringen in nieuwe woningen, wordt een correcte prijs (100 % van de schattingswaarde) gegarandeerd en moet de woning ten slotte gedurende minstens twintig jaar volledig in eigendom blijven van de koper die ze voor eigen bewoning aanwendt. Ook behoudt de socialehuisvestingsmaatschappij het decretaal bepaalde recht tot wederinkoop, eveneens gedurende twintig jaar.

Zoals de Vlaamse volksvertegenwoordiger ziet, is hier toch wel degelijk rekening gehouden met veeleer strenge voorwaarden.

3. De verkoop aan de zittende huurder levert wel een bijdrage tot het bevorderen van de leefbaarheid van de wijk, doordat er een sociale vermenging komt van huurders en kopers. Een mogelijke opwaardering van de wijk kan hiervan het gevolg zijn. Bovendien vertonen kopers een verhoogd plichtsbefef en onderhouden ze de woning veelal beter.

De vrees van verarming van het patrimonium wordt tegenaan door de invoering van een herinvesteringplicht (binnen 3 jaar in plaats van 5 jaar) en het geven van prioriteit bij herinvesteringen.

Het verlies van de huurinkomsten van de verkochte woningen wordt voor een stuk goedge maakt door de creditrente (2,5 %) die de SHM krijgt op de verkoopsopbrengst van de VHM en de toekomstige huur. Tevens wordt de piste bestudeerd om de inkomensgrenzen op te trekken in het kader van een betere sociale mix.

De beslissing om ook appartementen in hoogbouw eventueel te verkopen, steunt op het gelijkheidsbeginsel. De argumenten met betrekking tot de hoge kosten hieraan verbonden, kunnen grotendeels weerlegd worden. Zo kan de SHM zelf als syndicus optreden voorzover zij nog eigenaar is van één appartement in het gebouw en moet geen extern syndicus aangetrokken worden. Hiervoor kan zij kosten aanrekenen van gemiddeld 12 euro per maand per woning aan de koper. De kosten van een basisakte liggen rond 1.250 euro en ze kunnen pro rata bij de verkoop gerecupereerd worden van de koper. Een verkoopprijs van méér dan 100 % van de normale verkoopwaarde vragen, lijkt mij moeilijk verdedigbaar. Ik ga ervan uit dat de ontvanger van de registratie zijn schatting op een objectieve manier doet.

Dit jaar werden liefst 11 miljoen euro verhuursubsidies toegekend aan 29 socialehuisvestingsmaatschappijen met huurders met een laag inkomen ($IC \leq 0,9$) en een patrimonium van minstens 500 woningen (*IC : inkomenscoëfficiënt – red.*). Ook wordt voor 2004 eenzelfde bedrag gebudgetteerd. Bovendien is het investeringsvolume voor sociale huurwoningen vrijwel verdrievoudigd tot meer dan 300 miljoen euro tijdens deze regeringslegislatuur.

Een werkgroep onder leiding van mijn kabinet werkt nu met de VHM en de administratie een draaiboek uit dat aan de socialehuisvestingsmaatschappijen zal worden bezorgd zodra de maatregel kracht van wet krijgt.

II. VRAGEN WAARVAN DE REGLEMENTAIRE TERMIJN VERSTREKEN IS EN WAAROP NOG NIET WERD GEANTWOORD* (Reglement artikel 81, 6)

Nihil.

III. VRAGEN WAARVAN DE REGLEMENTAIRE TERMIJN VERSTREKEN IS MET TEN MINSTE TIEN WERKDAGEN EN DIE OP VERZOEK VAN DE VRAAGSTELLERS WERDEN OMGEZET IN VRAGEN OM UITLEG (Reglement artikel 81, 4)

Nihil.

* datum van afsluiting : 28/1

REGISTER

Nr.	Datum	Vraagsteller	Onderwerp	Blz.
B. SOMERS, minister-president van de Vlaamse regering				
25	12.12.2003	C. Decaluwe	<i>Ministerie Vlaamse Gemeenschap – ICT-infrastructuur</i>	1415
R. LANDUYT, minister vice-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme				
22	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1415
23	28.11.2003	F. Vermeiren	<i>Gehandicapten – Tewerkstellingskansen</i>	1571
25	05.12.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>WIS-palen – Brussel</i>	1415
M. VANDERPOORTEN, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming				
30	21.11.2003	G. Van Baelen	<i>Hoger onderwijs – Buitenlandse studenten</i>	1417
31	25.11.2003	N. De Gryze	<i>Onderwijsbrochure – Taalgebruik</i>	1423
32	25.11.2003	J. Stassen	<i>Rookverbod in scholen – Stand van zaken</i>	1423
33	25.11.2003	J. Maes	<i>Voormalige HISS-lokalen De Haan – Bestemming</i>	1424
35	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1425
36	28.11.2003	E. Matthijs	<i>Don Bosco Internaat St.-Denijs-Westrem – DIGO-subsidiëring</i>	1425
D. VAN MECHELEN, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Ruimtelijke Ordening, Wetenschappen en Technologische Innovatie				
33	21.11.2003	A.-E. Bogaert	<i>Belastingdruk – Stand van zaken</i>	1426
34	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Minderhedendecreet – Voortgangsrapport 2002</i>	1428
38	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1429
40	28.11.2003	J. Sauwens	<i>Omzendbrief inperking uitgaven – Afwijkingen</i>	1429
41	28.11.2003	J. Sauwens	<i>Investeringsontwikkeling 1995-2004 – Gegevens</i>	1434
42	05.12.2003	J. De Meyer	<i>Bouwdossiers – Behandeldingsduur</i>	1447
43	05.12.2003	J. Verfaillie	<i>Begroting 2004 – Activering patrimonium</i>	1449
P. VAN GREMBERGEN, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken				
40	25.11.2003	M. Van Hecke	<i>Omzendbrief gemeentelijke partijfinanciering – Toepassing</i>	1450
41	25.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Vlaamse Rand – Cursus onthaal van anderstaligen</i>	1451
42	25.11.2003	M. Van den Eynde	<i>Politieke jongerenverenigingen – Subsidiëring</i>	1451

△ 43	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1452
44	28.11.2003	N. De Gryze	<i>Dienstwagens provinciegouverneur Oost-Vlaanderen – Gebruik</i>	1455
45	28.11.2003	A. Moreau	<i>Stadskernvernieuwing – Dossiers</i>	1456
46	05.12.2003	V. Declercq	<i>Pilkem Ridge (Ieper) – Stand van zaken</i>	1457
47	05.12.2003	F. Ory	<i>Verdeling Gemeentefonds – Gemeenten met militaire domeinen</i>	1458
48	05.12.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Minderhedendecreet – Voortgangsrapport 2002</i>	1459
49	05.12.2003	K. Van Overmeire	<i>Project "Thuis in de stad" – Advertenties</i>	1459
50	05.12.2003	A.-E. Bogaert	<i>Project "Thuis in de stad" – Advertenties</i>	1461
51	05.12.2003	A.-E. Bogaert	<i>Jeugdbeleid – Fuifzalen</i>	1463
52	05.12.2003	A. De Maght-Aelbrecht	<i>Stedenbeleid – Gesubsidieerde projecten</i>	1465

G. BOSSUYT, Vlaams minister van Mobiliteit, Openbare Werken en Energie

80	21.11.2003	J. Malcorps	<i>Heraanleg Antwerpse Ring – Grondopslag Kontich</i>	1466
81	21.11.2003	C. Decaluwe	<i>Heraanleg doortochten – Rioleringsdossiers</i>	1467
82	21.11.2003	C. Decaluwe	<i>Personeel departement LIN – Stand van zaken</i>	1468
83	21.11.2003	M. Van den Eynde	<i>Verbindingsweg NI71-A12 Kontich – Streefbeeldstudie</i>	1470
84	21.11.2003	J. Malcorps	<i>De Lijn – Bezettingsgraad bussen en trams</i>	1471
85	21.11.2003	J. Maes	<i>Riviertourisme – Openbare boothellingen</i>	1475
86	21.11.2003	N. De Gryze	<i>Motorrijders – Veiligheidsmaatregelen</i>	1476
87	21.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>RI6 ring Lier – Onderhoud en lawaai</i>	1477
88	21.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Patrouillevaartuig afdeling Zeeschelde – Staat</i>	1478
89	25.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>De Lijn – Global Positioning System</i>	1479
90	25.11.2003	M. Van den Eynde	<i>Fietssuggestiestroken – Verfkwaliteit</i>	1479
91	25.11.2003	A. De Maght-Aelbrecht	<i>De Lijn – Fietsstallingen</i>	1480
92	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>De Lijn Nerem – Bushalte Stationsplein</i>	1481
93	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1482
94	28.11.2003	A. Van Nieuwerkerke	<i>Strandactiviteiten – Horeca</i>	1482
95	28.11.2003	M. Van den Eynde	<i>Benchmarkconvenants – Stand van zaken</i>	1483
96	28.11.2003	A. De Maght-Aelbrecht	<i>Waalse baggerplannen Dender – Overleg</i>	1484
97	28.11.2003	J. Verfaillie	<i>Kusttram – Aanpassing kruispunten</i>	1485
98	28.11.2003	N. De Gryze	<i>Heraangelegde wegen Gentbrugge – Fietspaden</i>	1486
99	28.11.2003	A. Moreau	<i>Gratis busvervoer – Gemeenten</i>	1487
100	05.12.2003	C. Decaluwe	<i>De Lijn – Capaciteit autobussen</i>	1488
101	05.12.2003	C. Van Eyken	<i>Rotonde St.-Pieters-Leeuw – Stand van zaken</i>	1489
102	05.12.2003	D. Holemans	<i>De Lijn – Nieuwe trams</i>	1489
103	05.12.2003	D. Holemans	<i>De Lijn Gent – Trolleybussen</i>	1490

104	05.12.2003	D. Holemans	<i>Bussen, trams, trolleybussen – Energie-efficiëntie</i>	1491
△ 105	05.12.2003	S. Becq	<i>Mobiliteit – Specifiek vervoer</i>	1491
106	05.12.2003	F. Vermeiren	<i>Grote infrastructuurwerken – Beleid</i>	1493

L. SANNEN, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking

50	25.11.2003	M. Van den Eynde	<i>J. Leemanslaan Hoboken – Bomen</i>	1494
51	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1495
52	28.11.2003	M. Van den Eynde	<i>CO₂-reductie – 3M Zwijndrecht</i>	1495
53	28.11.2003	M. Van den Eynde	<i>Watertoets – Toepassing</i>	1496
54	28.11.2003	D. Ramoudt	<i>Verpakkingsafval elektro – Verwijderingsmodaliteiten</i>	1497
55	28.11.2003	J. Loones	<i>Visserijbeleid – Adviesorganen</i>	1498
56	28.11.2003	A. Moreau	<i>Stookolietanks – Controles</i>	1500
57	28.11.2003	K. Van Dijck	<i>Landbouwbedrijven – Evolutie – Starterssteun</i>	1504
58	05.12.2003	D. Ramoudt	<i>Geluids- en trillingsdeskundigen – Kwaliteitsnormering</i>	1509
60	12.12.2003	D. Holemans	<i>NV Grootaert Drongen – Bodemsanering</i>	1510
61	12.12.2003	D. Holemans	<i>NV Grootaert Drongen – Hoge Laken</i>	1512
63	12.12.2003	D. Guns	<i>Demer – Waterkwaliteit en visbestand</i>	1512
64	12.12.2003	D. Guns	<i>Dijle – Waterkwaliteit en visbestand</i>	1519
65	12.12.2003	J. De Roo	<i>Stort Coppens Maldegem – Bodemanalyse</i>	1524

A. BYTTEBIER, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen

34	21.11.2003	K. Van Dijck	<i>Kinderopvang – Stand van zaken</i>	1525
36	25.11.2003	B. Grouwels	<i>Verdrag tegen vrouwendiscriminatie – Ontwerpdecreet</i>	1574
37	28.11.2003	F. Vermeiren	<i>Gehandicapten – Tewerkstellingskansen</i>	1574
38	28.11.2003	A. Moreau	<i>Chronisch vermoeidheidssyndroom – Beleid</i>	1558
41	05.12.2003	S. Becq	<i>Rusthuizen – Subsidies animatiewerking</i>	1559
43	05.12.2003	K. Van Dijck	<i>Vlaamse Zorgkas – Taalgebruik</i>	1561

P. CEYSENS, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid en E-government

18	21.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Franstalige leerovereenkomsten – Stand van zaken</i>	1577
19	21.11.2003	C. Decaluwe	<i>Adviescheques – Bodemonderzoek</i>	1579
20	25.11.2003	J. Loones	<i>Vlaamse beeldvorming in het buitenland – Initiatieven</i>	1581
21	25.11.2003	M. van den Abeelen	<i>Kredietdossiers startende ondernemers – Kwaliteit</i>	1562
22	25.11.2003	R. Van Cleuvenbergen	<i>Nieuwbouw en renovatie overheidsgebouwen – Ecologie</i>	1564
23	25.11.2003	B. Grouwels	<i>Verdrag tegen vrouwendiscriminatie – Ontwerpdecreet</i>	1564

24	28.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Vlaamse economische vertegenwoordigers – Taalgebruik ambassades ..</i>	1582
25	28.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Handelsattachés – Samenwerkingsakkoord gewesten .....</i>	1564
27	05.12.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Handelmissies – Dagvergoeding prins Filip .....</i>	1565
28	05.12.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Oostenrijk – Werkprogramma cultureel akkoord .....</i>	1565

M. KEULEN Vlaams minister van Wonen, Media en Sport

32	21.11.2003	C. Decaluwe	<i>Conformiteitsattesten – Stand van zaken .....</i>	1583
34	21.11.2003	C. Van Eyken	<i>Sociale huurwoningen – Faciliteitengemeenten .....</i>	1585
35	21.11.2003	A.-E. Bogaert	<i>Sociale huurwoningen – Kooprecht .....</i>	1585
37	25.11.2003	L. Van Nieuwenhuysen	<i>Domein Hazewinkel (Willebroek) – Stand van zaken .....</i>	1566
39	05.12.2003	C. Decaluwe	<i>Commerciële landelijke radiostations – Wijzigingen programmaschema ..</i>	1567
40	05.12.2003	A. De Martelaer	<i>Constructieve Benadering Overheidsopdrachten – Proefprojecten .....</i>	1567
41	05.12.2003	A.-E. Bogaert	<i>Heffing leegstand – Aanpassing of afschaffing .....</i>	1569
53	19.12.2003	K. Van Overmeire	<i>VRT Europabeker voetbal – Uitzendrechten .....</i>	1570